

บทที่ ๓

การสร้างตัวละครเพื่อนำเสนอมนต์ศรเกี่ยวกับผู้หญิง ในนวนิยายของปิยะพร ศักดิ์เกษม

ตัวละครเป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างยิ่งของนวนิยาย จะเห็นได้ว่าการดำเนินเรื่องนั้น มักจะเกิดจากบทบาทและพฤติกรรมของตัวละคร ตัวละครจึงมีส่วนในการนำเสนอพรรณนาของผู้แต่ง รวมทั้งแนวคิดของเรื่องได้เป็นอย่างดี ดังนั้นการสร้างสรรคนวนิยายแต่ละเรื่องผู้แต่งจึงให้ความสำคัญกับการสร้างตัวละครอย่างมาก

การสร้างตัวละคร (Characterization) เป็นวิธีการที่สำคัญที่ผู้แต่งใช้วาดภาพบุคลิกลักษณะและลักษณะนิสัยของตัวละคร และเป็นการกำหนดบทบาทของตัวละครในนวนิยาย เพื่อให้ตัวละครแต่ละตัวแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ในเรื่อง ทำหน้าที่ดำเนินเรื่องไปตั้งแต่ต้นจนจบ

จากการศึกษานวนิยายของปิยะพรพบว่า ปิยะพรสร้างตัวละครโดยใช้วิธีการนำเสนออย่างแนบเนียน โดยมักจะนำเสนอตัวละครด้วยวิธีการบรรยาย ทั้งการบรรยายบุคลิกลักษณะ ลักษณะนิสัย ทศนคติ และพฤติกรรมของตัวละคร

ดังเช่นการนำเสนอตัวละครด้วยวิธีการบรรยายบุคลิกลักษณะของตัวละคร ซึ่งเป็นวิธีการที่จะทำให้ผู้อ่านเห็นภาพของตัวละครที่ปิยะพรตั้งใจนำเสนอได้อย่างกระชับและชัดเจนมากที่สุด เช่น “สาลิน” ซึ่งเป็นตัวละครเอกหญิง ในเรื่อง ระเบิดดาว ที่ปิยะพรบรรยายบุคลิกลักษณะไว้ว่า เป็นผู้หญิงที่สวยงามอย่างไม่มีที่ติ ในขณะที่เดียวกันก็เป็นผู้ที่มีความมั่นใจในตนเองจากการมีบุคลิกภาพที่ดีเยี่ยม ซึ่งจะเห็นได้ว่าการนำเสนอตัวละครในลักษณะนี้ ทำให้ผู้อ่านเห็นภาพของตัวละครได้อย่างชัดเจน และยังสามารถเข้าใจลักษณะนิสัยของตัวละคร ได้แก่ การเป็นผู้มั่นใจในตนเอง อีกประการหนึ่งด้วยดังนี้

หญิงสาวผู้กำลังตกเป็นเป้าสายตา...ไม่เฉพาะแต่เพียงจาก
สายตาเด็กสาวสองคนที่นั่งบังกระจาดต้นไม้อยู่เท่านั้น หากแต่เป็น
เป้าสายตาของผู้คนแทบจะทั้งห้องที่เดียว...อยู่ในอาการสีแดงเลือด
หมูขยับผิวละเอียดผุดผ่องราวกับงาช้าง เนื้อแพรนุ่มเนียนทั้งตัวลงแนบ
ทรวดทรงระหงกลมกลิ้งให้งามจนไม่มีที่ติ ผมดำยาวประป่า ทั้งตัวส่ง
ประกายพลีวละเลื่อม

ท่าเดินสง่างามนวลหากก็แสดงออกถึงความมั่นใจในตัวเอง
ด้วยหลังและคางที่เชิดตรงกับดวงตาคมงามแจ่มใสที่มองกวาดไป
รอบๆห้อง (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๘ : ๑๑๓)

ในส่วนลักษณะนิสัยของตัวละครปิยะพรก็นำเสนอด้วยวิธีการบรรยายเช่นเดียวกัน ดังที่ปรากฏในนวนิยายหลายเรื่อง ซึ่งเป็นการสรุปลักษณะนิสัยของตัวละครตามความคิดของปิยะพรโดยตรง แต่โดยส่วนใหญ่แล้วมักจะเป็นการบรรยายลักษณะนิสัยบางประการเป็นข้อความสั้น

ดังที่ปรากฏในการบรรยายลักษณะนิสัยของ “ตะวันวาด” ซึ่งเป็นตัวละครเอกหญิง ในเรื่อง ตะวันเบิกฟ้า ซึ่งปิยะพรได้นำเสนอลักษณะนิสัยของตะวันวาด เพื่อบรรยายถึงลักษณะของตัวละครว่าเป็นผู้ที่มีความอ่อนหวานและช่างพูด ในขณะเดียวกันก็ฉลาดเฉลียว แข็งแกร่งและไม่ยอมสยบแก่ผู้ใดง่าย ๆ จะเห็นได้ว่าปิยะพรใช้การบรรยายเพียงย่อหน้าเดียวก็สามารถทำให้ผู้อ่านเข้าใจถึงลักษณะนิสัยของตัวละครในหลากหลายแง่มุม ความว่า

อันที่จริงตะวันวาดไม่ใช่เด็กอ่อนแอ ไม่ใช่คนที่ยอมสยบให้ใครง่าย ๆ นัก การออกช่วยคุณวันทำงานที่แพปลา มาตั้งแต่ยังเด็ก ทำให้แม้จะช่างเจรจาอ่อนหวานอย่างคนค้า หากการได้พบผู้คนมากมายหลายประเภทเช่นนั้น กลับส่งผลให้เธอแกร่งและมีเขี้ยวเล็บพอควร (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๕๐ : ๑๕)

การบรรยายความรู้สึกนึกคิดและทัศนคติของตัวละครเป็นวิธีการนำเสนอของปิยะพร ซึ่งปิยะพรใช้วิธีการนำเสนอตัวละครนี้ทั้งการแสดงความรู้สึกนึกคิดของตัวละครนั้น ๆ โดยตรง และการแสดงความรู้สึกนึกคิดของตัวละครแวดล้อมในเรื่องที่มีต่อตัวละครตัวใดตัวหนึ่ง วิธีการบรรยายความรู้สึกนึกคิดและทัศนคติของตัวละครนี้จะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจและเห็นด้วยกับความคิดของตัวละคร และเห็นภาพบุคลิกลักษณะของตัวละครได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

ดังที่ปิยะพรนำเสนอตัวละคร “อารตี” ในเรื่องกิ่งไม้โบรักไว้ให้เป็นคนบุ่มบ่ามว่ามยอมรับความเป็นจริง แต่ก็เป็นผู้ที่มีทิว และยึดถือเรื่องของศักดิ์ศรีอย่างแรงกล้า ดังที่ปรากฏเป็นการบรรยายความรู้สึกนึกคิดและทัศนคติของอารตีไว้ในนวนิยายความว่า

ไซลี ฉันมันแค่นักต่อต้านที่บุ่มบ่ามว่ามเท่านั้น นั่นเป็นสิ่งที่ฉันต้องยอมรับ และจะขออน้อมรับอย่างสง่างาม ไม่มีวันก้มงอนง้อใครทั้งสิ้น และจะไม่มีวันยอมให้ใครมาบีบบังคับให้ฉันต้องเปิดปากกล่าวโทษตัวเองเด็ดขาด (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๙ : ๑๓๐)

ในบางครั้งปิยะพรก็ได้ใช้วิธีการนำเสนอตัวละคร โดยการนำความคิดของปิยะพรสอดแทรกเสมือนว่าเป็นความคิดของตัวละคร เพื่อนำเสนอสารบางประการที่ต้องการสื่อลักษณะดังกล่าวทำให้การนำเสนอสารกลมกลืนแนบเนียนไปกับการดำเนินเรื่องได้เป็นอย่างดี

ดังที่ปรากฏเป็นความคิดของปิยะพรสอดแทรกอยู่กับความคิดของตัวละคร “ดาว” ในเรื่องลับแลลายเมฆ ที่ตั้งใจจะล้มเลิกการดำเนินคดีกับผู้ชายที่ข่มขืนกระทำชำเราตน เนื่องจากไม่สามารถถอดทนกับความกดดันในทางสังคมและกระบวนการยุติธรรมได้ จากความคิดของตัวละครดังกล่าวปิยะพรได้สอดแทรกความคิดของปิยะพรลงไปด้วย เพื่อนำเสนอสภาพของสังคมที่เป็นปัญหาต่อการดำเนินชีวิตของผู้หญิง และผลอันเลวร้ายรุนแรงที่เกิดขึ้นกับจิตใจของผู้หญิงที่ถูกข่มขืนกระทำชำเราความว่า

“ไม่ค่ะ ดาวเหนื่อย ทนไม่ไหวอีกแล้ว” เด็กสาวตอบทันควัน
ด้วยน้ำตาเต็มหน้า เป็นภาวะที่ยากอธิบาย และหากใครไม่เจอกับ
ตัวเองก็คงไม่มีวันได้รู้ซึ่ง...มันไม่ใช่เพียงแค่ความเหน็ดเหนื่อยอย่างที่
พูดเท่านั้น

มีความรู้สึกเหมือนถูกเหยียบย่ำดูถูก ถูกย้ายที่ทำร้ายทั้ง
ร่างกายและจิตใจ...ความหวัง ความฝัน หัวใจวัยเยาว์ และศักดิ์ศรีของ
ความเป็นคนก็โดยทำลายจนย่อยยับไปแล้ว แล้วยังต้องมาถูกตอกย้ำ
บีบคั้นด้วยเรื่องราวยืดเยื้อ ขั้นตอนซับซ้อนยาวนานมากมายจนเกิน
ทน (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๘ : ๕๗๖ – ๕๗๗)

นอกจากนี้ปิยะพรจะนำเสนอตัวละครโดยผ่านบทสนทนาเป็นบางครั้ง วิธีการดังกล่าวสามารถใช้ตัวละครแวดล้อมในการนำเสนอตัวละครใดตัวละครหนึ่งในแง่มุมต่างๆ หรือในบางครั้งปิยะพรก็ใช้ตัวละครนำเสนอลักษณะบางประการของตนเอง วิธีการนำเสนอตัวละครนี้ นอกจากจะสามารถนำเสนอลักษณะที่ตัวละครต้องการนำเสนอโดยตรงแล้ว ยังสามารถเข้าใจถึงทัศนคติของผู้พูดได้อีกประการหนึ่ง

ดังที่ผู้วิจัยได้นำเสนอตัวอย่างของบทสนทนาของ “เก็จไพลิน” ตัวละครหญิงในเรื่อง วาวพลอย ที่วิพากษ์วิจารณ์บุคลิกลักษณะของตนเอง โดยเปรียบเทียบกับพี่สาวแล้วเห็นว่ามึรูปลักษณะที่ด้อยกว่า แต่ในขณะเดียวกันก็มีที่ทำได้แจ่มใสรวดเร็ว ส่วนน้ำเสียงของตัวละครก็บ่งบอกอย่างชัดเจนว่าเป็นผู้มีอารมณ์ขัน กล้าแสดงความคิดและปราศจากความริษยา ดังที่ปรากฏเป็นบทสนทนาของเก็จไพลินความว่า

“เก็จไม่งามถึงขนาดนั้นหรอกค่ะ ชมไปก็เกินจริงเปล่าๆ ยิ่ง
เดินกับคุณหนึ่งยิ่งโดนรัศมีเพชรกลบ...พอนี่ช่างตั้งชื่อ! ยังกับมีดา
ทิพย์รู้ว่าลูกสาวคนไหนโตขึ้นแล้วจะสวย!” ไม่มีความน้อยเนื้อต่ำใจอยู่
ในน้ำเสียงของเธอแม้แต่น้อย มีแต่อารมณ์ขันที่ทำให้ทุกคนต้อง
หัวเราะ (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๘ : ๑๑๑)

จากข้างต้นจะเห็นได้ว่า ปิยะพรมีวิธีการนำเสนอตัวละครด้วยการบรรยายและบทสนทนาซึ่งแสดงให้เห็นบุคลิกลักษณะ ลักษณะนิสัย ความคิดและทัศนคติของตัวละครได้อย่างชัดเจน อีกทั้งการนำเสนอตัวละครเหล่านี้ด้วยวิธีการบรรยายและบทสนทนายังเป็นช่องทางในการสอดแทรกความคิดของตัวละครบางประการร่วมกับการนำเสนอบทบาทของตัวละครได้เป็นอย่างดี

มโนทัศน์ประการสำคัญที่ปิยะพรนำเสนอโดยผ่านกระบวนการสร้างตัวละคร จะเห็นได้จากการใส่ใจรายละเอียดของตัวละครทั้งในด้านบุคลิกลักษณะ ลักษณะนิสัย ทัศนคติ และพฤติกรรม แล้วนำเสนอผ่านวิธีการบรรยายและใช้บทสนทนาของตัวละครในการนำเสนอ มโนทัศน์เกี่ยวกับผู้หญิงได้อย่างชัดเจน ผู้วิจัยเห็นว่าปิยะพรใช้ตัวละครจำนวนกว่า ๘๐ ตัว ในนวนิยายนำเสนอ มโนทัศน์เกี่ยวกับผู้หญิง ผู้วิจัยจึงได้รวบรวมรายชื่อตัวละครแล้วสรุปเป็นตารางดังนี้

ตารางที่ ๓ ตัวละครที่นำเสนอโน้ตศน์เกี่ยวกับผู้หญิงในนวนิยายของปิยะพร ศักดิ์เกษม^{*}

เรื่อง	ตัวละคร	
	ตัวละครหญิง	ตัวละครชาย
๑. ตะวันทองแสง	รสา , พิมพรรณ	ภคพงษ์ , วาริช , ชีวิน
๒. ระเบิดดาว	สาลิน ลีลา , ลดา , งามสรรพ	ภาทิส , คีตา , นำโชค
๓. ทรายสีเพลิง	ศรุตดา , ดวงตา , ศราวณีย์ , นารี , คุณหญิงศิริ	ศก , บุรี
๔. ไตร่มไม้เลื้อย	อรพิม , เจนจारी , คุณหญิงวลัย	พัทธ์ , ศิขริน
๕. ดอกไม้ในป่าหนาว	ดวงลดา เพชรช่วง	ศิลา นำโชค , เนตินัย , โชติ
๖. กิ่งไผ่ใบรัก	อารตี , นารีรัตน์	สรรพค์
๗. เรือนศิรา	พิมลพัทธ์ , ทิชา , ศิณี	อริน
๘. รากนครา	แม่เมือง , มิ่งหล้า เจ้านางปัทมสุดา , เจ้านางชายคำ	เจ้าศุขวงศ์ เจ้าแสนอินทะ
๙. ทางสายธาร	ลออองค์ , วิรงรอง กมลასน์ , วิมล	นุสร
๑๐. ใต้เงาตะวัน	ปาริณา , กลิกา , วิลาวณีย์	กรณ , เกรียง
๑๑. ในบ่วงมนตรา	จารวีร์ , วารี	นกนัต
๑๒. บัลลังก์แสงเดือน	มนทกานต์ , มัทนา	ศิริศ , นพชัย
๑๓. ลับแลลายเมฆ	นกนากงค์ จิรณา , ดาว , สิบบพร	มันตา กฤต , เกื้อคุณ
๑๔. บ้านร้อยดอกไม้	ปาฎลี , บุษกร , ธัญธร	กอบบุญ , วิพุช
๑๕. ในวารวัน	วัน , พิศ	เทิด
๑๖. วาวพลอย	เก็จไพลิน , ก่องเพชร , ธานี	บัณณ์ ปรีดี , ธนิก , เกื้อคุณ
๑๗. สะพานแสงคำ	คำประพาฬ , เมษาริน พิมลพัทธ์	ไศลรัตน์ , ภาสุ
๑๘. ตะวันเบิกฟ้า	ตะวันวาด , ทวิพันธ์	นภ

* ตัวละครที่ผู้วิจัยนำเสนอด้วยตัวพิมพ์หนาสี่ขีด หมายถึง ตัวละครเอก ซึ่งนอกเหนือไปจากการนำเสนอโน้ตศน์เกี่ยวกับผู้หญิงในนวนิยายแล้ว ยังเป็นตัวละครที่มีบทบาทเด่นในเรื่องอีกด้วย

ปิยะพรใช้ตัวละครจำนวนมากในการนำเสนอโน้ตศน์เกี่ยวกับผู้หญิง ซึ่งในการศึกษาวิจัยนี้ ผู้วิจัยจะไม่อธิบายตัวละครทุกตัวโดยละเอียด แต่จะนำลักษณะของตัวละครแต่ละตัวไปเป็นตัวอย่างในการวิเคราะห์ตัวละครในประเด็นต่างๆ เพื่อจะแสดงให้เห็นถึงวิธีการสร้างตัวละครเพื่อนำเสนอโน้ตศน์เกี่ยวกับผู้หญิงของปิยะพร ดังที่จะนำเสนอรายละเอียดต่อไป

๓.๑ การสร้างลักษณะของตัวละคร

ตัวละครของปิยะพรมีความหลากหลายและมีลักษณะที่โดดเด่นน่าสนใจ เนื่องจากปิยะพรมีวิธีการสร้างที่รัดกุมและเป็นระบบ ตั้งแต่การตั้งชื่อตัวละคร การกำหนดปัจจัยพื้นฐานในด้านต่างๆ ของตัวละคร และการสร้างบุคลิกลักษณะและลักษณะนิสัย ตัวละครของปิยะพรจึงมีลักษณะสมจริง และเมื่อปิยะพรสอดแทรกมโนทัศน์เกี่ยวกับผู้หญิงผ่านการสร้างตัวละครด้วยวิธีการต่างๆ นี้ ทำให้มโนทัศน์เกี่ยวกับผู้หญิงที่อยู่ในนวนิยายมีความโดดเด่นและชัดเจน

๓.๑.๑ การตั้งชื่อของตัวละคร

การตั้งชื่อของตัวละครเป็นการแนะนำตัวละครให้ผู้อ่านได้รู้จักในขั้นต้น โดยทั่วไปนักเขียนมักจะใช้วิธีการตั้งชื่อตัวละครเพื่อบอกลักษณะบางประการของตัวละคร เพื่อนำเสนอภาพของตัวละครให้มีลักษณะตามที่นักเขียนต้องการเด่นชัดมากขึ้น ทั้งนี้ภาพที่นักเขียนต้องการนำเสนออาจมีส่วนสำคัญต่อการแสดงทรรศนะของผู้แต่งบางประการได้อีกด้วย

จากการศึกษานวนิยายของปิยะพรพบว่า การตั้งชื่อตัวละครมีความหมายที่เกี่ยวข้องกับเนื้อเรื่องของนวนิยาย หรือบางครั้งก็สามารถแสดงให้เห็นลักษณะของตัวละคร ที่นำไปสู่การแสดงมโนทัศน์เกี่ยวกับผู้หญิงของปิยะพรได้ในที่สุด จะเห็นได้ว่าปิยะพรมีจุดมุ่งหมายในการตั้งชื่อตัวละคร ๒ ประการคือ การตั้งชื่อบอกลักษณะของตัวละคร การตั้งชื่อตัวละครสอดคล้องกับเรื่อง ดังที่จะได้นำเสนอต่อไปนี้

๓.๑.๑.๑ การตั้งชื่อบอกลักษณะของตัวละคร

ปิยะพร ศักดิ์เกษมใช้วิธีการตั้งชื่อเป็นส่วนหนึ่งในการอธิบายลักษณะเบื้องต้นของตัวละคร ซึ่งมีทั้งอธิบายลักษณะภายนอกและลักษณะนิสัยของตัวละคร อันจะเป็นลักษณะที่ส่งผลต่อโครงเรื่อง และสามารถนำเสนอโน้ตศน์เกี่ยวกับผู้หญิงของปิยะพรได้ต่อไป

ตัวละครที่ปิยะพรตั้งชื่อเพื่อบอกลักษณะนั้นมีทั้งที่เป็นตัวละครหญิงและตัวละครชาย ซึ่งผู้วิจัยได้คัดเลือกตัวละครที่ชื่อมีความสอดคล้องกับลักษณะ และสามารถเกี่ยวโยงถึงบทบาทในการนำเสนอโน้ตศน์เกี่ยวกับผู้หญิงของปิยะพร เช่น “ล่อองค์” ในเรื่องทางสายธาร

“ล่อองค์” เป็นตัวละครตัวหนึ่งที่ปิยะพรใช้การตั้งชื่อเพื่ออธิบายลักษณะภายนอก จะเห็นได้ว่าชื่อนี้ที่มีความหมายตามศัพท์ว่า ผู้มีรูปร่างหน้าตาที่งามเลิศ ตัวละครนี้มีลักษณะภายนอกที่สอดคล้องกับความหมายของชื่อคือ มีความงดงาม มีเสน่ห์ดึงดูดใจและน่าสนใจเป็นอย่างมาก

ลักษณะท่าทางการเป็นผู้มีความมั่นใจในรูปร่างและเสน่ห์ของตน ทำให้ล่อองค์นำรูปร่างหน้าตาที่ดีเลิศของตนมาใช้เป็นเครื่องมือในการชี้นำบงการผู้ชายให้ทำตามความประสงค์ ดังที่ปิยะพรได้นำเสนอไว้ในนวนิยายดังนี้

ล่อองค์ปรายตามอง มั่นใจและเยอหยิ่งลำพองเสมอกับผิว
ผ่อง เอิบอím และทรวดทรงระหง เต็มดิ่งไปทั้งเนื้อทั้งตัว...จะให้สวย
สง่าน่าเกรงขามหรือจะให้บาดเจ็บ ยั่วกิเลสชายก็ได้ทุกแบบแล้วแต่จะ
พลิกมุมไหนขึ้นมาเป็นอาวุธ (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๑ : ๓๔๐)

การที่ล่อองค์ตระหนักถึงความงามของตนเองนี้ ทำให้ใช้ความงามเป็นอาวุธในการแก้แค้นซึ่งจะส่งผลต่อโครงเรื่องคือ การสร้างความขัดแย้งแตกแยกรุนแรงระหว่างสมาชิกในครอบครัว นอกจากนี้ล่อองค์ยังนำเสนอมนต์เสน่ห์เกี่ยวกับผู้หญิงของปิยะพร ในด้านการเป็นผู้หญิงเก่งที่มีความสามารถในด้านการงานไม่แพ้ผู้ชาย ซึ่งบุคลิกลักษณะของล่อองค์ก็แสดงออกถึงความมั่นใจในความงามและความรู้ของตน นอกจากนี้ล่อองค์ยังเป็นผู้หญิงที่ยืนหยัดพึ่งพาตนเองได้ เนื่องจากสามีของเธอเสียชีวิตและต้องเลี้ยงดูลูกเพียงลำพังก็ตาม แม้ว่าล่อองค์จะเป็นผู้ที่ใช้ความรู้ความสามารถไปในทางที่ผิด แต่ล่อองค์ก็แสดงให้เห็นถึงความสามารถของผู้หญิงที่มีมากไม่แพ้ผู้ชายได้เป็นอย่างดี

นอกจากนี้การสร้างตัวละครโดยการตั้งชื่อของตัวละครบางตัว มีความหมายเกี่ยวกับลักษณะนิสัยเฉพาะของตัวละคร ซึ่งเป็นลักษณะนิสัยที่สร้างพฤติกรรมสำคัญและส่งผลต่อโครงเรื่อง ดังที่ปิยะพรนำเสนอตัวละคร “ศรุตดา” ในเรื่องทรายสีเพลิง

“ศรุตดา” เป็นตัวละครเอกหญิง ที่มีชื่อแปลตามศัพท์มีความหมายว่า ผู้มีชื่อเสียง จะเห็นได้ว่าลักษณะนิสัยของตัวละครก็มีความสอดคล้องกับความหมายของชื่อคือ ชอบเอาชนะ ต้องการประสบความสำเร็จและต้องการมีชื่อเสียงเหนือกว่าผู้อื่นอยู่เสมอ ดังที่ปรากฏเป็นลักษณะนิสัยของตัวละครนี้ ความว่า

“อะไรก็ต้องเป็นตัวนำ...ต้องชนะที่หนึ่งไปเสียเรื่อยเชียวนะ...
กว่าจะโตเป็นสาวคงมีรางวัลพวกนี้เต็มบ้าน...”
“ของพวกนี้ทรายจะสะสม” (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๙ : ๓๐)

เนื่องจากนิสัยของศรุตที่ชอบเอาชนะไม่เว้นแม้กระทั่งคนในครอบครัวและการต้องการเป็นที่ยอมรับยกย่องเหนือกว่าผู้อื่น ทำให้ศรุตเป็นผู้สร้างความขัดแย้งในครอบครัว ขณะเดียวกันลักษณะนิสัยที่ชอบเอาชนะนี้ ก็ยังทำให้ศรุตเป็นผู้หญิงที่ประสบความสำเร็จในด้านการเรียนและการทำงาน ซึ่งศรุตได้เข้าศึกษาสาขาวิชาสถาปัตยกรรมในมหาวิทยาลัยอันดับต้นของสหรัฐอเมริกาและจบด้วยคะแนนดีเยี่ยม นอกจากนี้ก็ยังสามารถเข้าทำงานในบริษัทที่มีชื่อเสียงและประสบความสำเร็จเหนือผู้ชายอีกด้วย จากลักษณะนิสัยดังกล่าวจึงส่งผลให้ศรุตมีบทบาทในการนำเสนอโมโนทัศน์เกี่ยวกับผู้หญิงของปิยะพรอย่างเห็นได้ชัด

ตัวละครอีกจำนวนหนึ่งที่ปิยะพรตั้งชื่อให้ตรงกับลักษณะนิสัย ได้แก่ “ธนิก” ในนวนิยายเรื่อง วาวพลอย คำว่า “ธนิก” มีความหมายว่า ความร่ำรวย ตัวละครนี้มีลักษณะนิสัยคือรักความสะดวกสบาย เกียจคร้านการทำงาน เจ้าชู้ และชอบหาผลประโยชน์จากความรักความสัมพันธ์กับผู้หญิง เป้าหมายที่สำคัญในชีวิตคือเป็นผู้ที่มีความร่ำรวย มีทรัพย์สินมากมาย และมีชีวิตที่สะดวกสบาย ทำให้ธนิกทำทุกวิถีทางโดยไม่คำนึงถึงความผิดชอบชั่วดี เพื่อให้เป้าหมายของตนบรรลุผลสำเร็จ พฤติกรรมของธนิกเป็นการเอา راحتเอาเปรียบผู้หญิงอีกทางหนึ่ง ซึ่งบทบาทของธนิกก็ทำให้ปิยะพรใช้ในการนำเสนอโมโนทัศน์เรื่อง การเรียกร้องความเป็นธรรมให้แก่ผู้หญิงได้อีกทางหนึ่ง

นอกจากตัวละครทั้งหมดนี้ยังมีตัวละครอีกมากมายที่ชื่อมีความหมายสัมพันธ์กับลักษณะของตัวละคร เช่น “เทิด” ในเรื่อง ในวารวัน “กลิกา” ในเรื่องใต้เงาตะวัน เป็นต้น แสดงให้เห็นถึงความพิถีพิถันของปิยะพรที่นอกจากจะสร้างให้ชื่อสัมพันธ์กับบุคลิกลักษณะของตัวละครแล้ว ลักษณะของตัวละครนั้นยังสอดคล้องกับพฤติกรรมของตัวละครที่มีผลต่อโครงเรื่องของนวนิยาย อีกทั้งยังสามารถนำเสนอโมโนทัศน์เกี่ยวกับผู้หญิงของปิยะพรอีกทางหนึ่งด้วย

๓.๑.๑.๒ การตั้งชื่อตัวละครสอดคล้องกับเรื่อง

การสร้างตัวละครโดยการตั้งชื่อให้สอดคล้องกับเรื่องเป็นกลวิธีอย่างหนึ่งที่ปิยะพรใช้มากที่สุดในการตั้งชื่อตัวละคร โดยเฉพาะชื่อของตัวละครเอกของเรื่องซึ่งส่วนใหญ่ มักจะเป็นตัวละครหญิง

การตั้งชื่อตัวละครที่สอดคล้องกับเรื่องนี้ เป็นการบอกเล่าชะตากรรมหรือความนึกคิดของตัวละคร ทำให้ผู้อ่านพอจะคาดเดาโครงเรื่องและแนวคิดของนวนิยายได้ ในขณะเดียวกันปิยะพรก็ได้นำเสนอโมโนทัศน์เกี่ยวกับผู้หญิงผ่านบทบาทหรือชะตากรรมของตัวละครหญิงกลุ่มนี้ด้วย ดังที่ผู้วิจัยได้คัดเลือกตัวละครที่มีชื่อสอดคล้องกับบทบาท และสามารถนำเสนอโมโนทัศน์เกี่ยวกับผู้หญิงของปิยะพร เป็นตัวอย่างดังนี้

“ปาฏิลี” ในเรื่องบ้านร้อยดอกไม้ คำว่า “ปาฏิลี” แปลตามความหมายว่า ดอกไม้ ซึ่งสอดคล้องกับ ชื่อเรื่องที่กำลังกล่าวถึงบ้านหลังหนึ่งที่มีชื่อว่า บ้านร้อยดอกไม้ บ้านหลังนี้ส่วนใหญ่มีผู้อยู่อาศัยเป็นผู้หญิง และทุกคนในบ้านมีชื่อที่แปลความหมายว่าดอกไม้ทั้งสิ้น บ้านร้อยดอกไม้เป็นสถานที่ที่เป็นเป้าหมายที่ตัวละครสำคัญในเรื่องทุกตัวต้องการจะครอบครอง ปาฏิลีในฐานะเจ้าของจึงต้องรักษาและปกป้องไว้โดยใช้ความสามารถอย่างเต็มที่ ดังที่ปรากฏเป็นบทบาทของปาฏิลีในนวนิยายความว่า

...ภาพของสาวน้อยที่ยืนหยัดอยู่ท่ามกลางความวุ่นวาย
ท่ามกลางม่านฝุ่นและควันจากความจ่อแจของยวดยาน ทว่าก็ไม่มีสิ่ง
ใดบดบังความเข้มแข็งมุ่งมั่นของเธอได้

มองผิวเผิน ปาฏิลีก็แค่สาวน้อยร่างเล็กที่มีดวงหน้าอ่อนใส...
เป็นเพียงมาลีดอกน้อยที่ไร้ความหมายในมวลหมู่ผกานับหมื่นนับพัน
...หากเขาได้รู้ชัด ดอกไม้ดอกนี้ ‘มี’ มากกว่าแค่ภาพที่เห็น (ปิยะพร
ศักดิ์เกษม, ๒๕๕๓ : ๓๑๘ - ๓๑๙)

จากข้างต้นจะเห็นได้ว่าปาฏิลีเป็นผู้หญิงที่มีความเข้มแข็ง และพยายามมุ่งสู่เป้าหมายของตนเองอย่างไม่ย่อท้อ ซึ่งจากความพยายามดังกล่าวทำให้ปาฏิลีรักษาบ้านร้อยดอกไม้ไว้ได้ อีกทั้งปาฏิลียังได้ดูแลบริหารงานบริษัทหลังทอของครอบครัวให้ผ่านพ้นวิกฤตไปได้ อย่างสำเร็จ ซึ่งบทบาทของปาฏิลีนำเสนอโนทัศน์เกี่ยวกับผู้หญิงของปิยะพรที่ชี้ให้เห็นถึงความสามารถของผู้หญิงได้เป็นอย่างดี

นอกจากตัวละครข้างต้นแล้ว ปิยะพรยังได้นำเสนอตัวละครที่มีชื่อสอดคล้องกับบทบาทและนำเสนอโนทัศน์เกี่ยวกับผู้หญิงไว้อีกมากมาย เช่น “อรพิม” ในเรื่องได้ร่มไม้เลื้อย “อรพิม” เป็นชื่อของไม้เลื้อยชนิดหนึ่งมีดอกสีขาวหอม ชื่อของตัวละครนี้มีความหมายสอดคล้องกับเรื่อง กล่าวคือ เป็นการเปรียบเทียบอรพิมที่ เป็นผู้ให้เกียรติ เสียสละ และมีน้ำใจต่อผู้อื่นเสมอ จึงคล้ายกับไม้เลื้อยที่เกี่ยวพันกึ่งก้านบนหลังร้านจนเกิดร่มเงาให้ความร่มรื่นแก่ผู้ที่อยู่ภายใต้ต้น แสดงให้เห็นถึงคุณความดีของอรพิมที่มีคุณค่าทั้งต่อตนเองและผู้อื่น ซึ่งสัมพันธ์กับบทบาทของอรพิมในการเป็นผู้หญิงที่ดีเป็นแบบอย่างให้กับคนในสังคม และสามารถช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสโดยเฉพาะผู้หญิงด้วยกัน ถือเป็นการจรรโลงสังคมให้ดียิ่งขึ้นทางหนึ่ง บทบาทของอรพิมดังกล่าวสามารถนำเสนอโนทัศน์เกี่ยวกับผู้หญิงของปิยะพรได้อย่างชัดเจน

“ตะวันวาด” ในเรื่องตะวันเบิกฟ้าเป็นตัวละครหญิงอีกตัวหนึ่งที่ปิยะพรตั้งชื่อให้มีความสอดคล้องกับบทบาท “ตะวันวาด” แปลตามชื่อว่า ดวงอาทิตย์ระบายสีสันให้ท้องฟ้า

สอดคล้องกับชื่อเรื่องที่ว่าแสงสว่างของพระอาทิตย์ในยามแรกขึ้น สามารถเปิดท้องฟ้าให้สว่างไสวได้ จากเนื้อเรื่องพบว่าผู้แต่งตั้งใจจะให้ตัวละครมีความดีประดับตัว และรุ่งเรืองเหมือนดวงตะวันที่มีแสงสว่างส่องโลก ตะวันวาดเป็นตัวละครที่ปิยะพรต้องการนำเสนอมนต์เสน่ห์เรื่องคุณลักษณะของผู้หญิง ที่เป็นผู้กระทำความดี และสร้างสรรค์สังคมให้เกิดความสงบสุข

จะเห็นได้ว่าความเชื่อมโยงกันระหว่างบทบาทในเรื่องและชื่อตัวละครนี้ ทำให้ผู้อ่านเข้าใจความคิดของตัวละครซึ่งจะนำไปสู่การดำเนินเรื่องได้อย่างชัดเจน และแสดงให้เห็นถึงความพิถีพิถันในการสร้างนวนิยายแต่ละเรื่องของผู้เขียนได้เป็นอย่างดี

การตั้งชื่อตัวละครที่มีความหมายและสัมพันธ์กับเรื่องในนวนิยายนี้ ถือเป็นกลวิธีอย่างหนึ่งที่ปิยะพรใช้สร้างสรรค์นวนิยาย ที่เป็นเสน่ห์อย่างหนึ่งที่ผู้อ่านประทับใจ เพราะสามารถแสดงให้เห็นว่าการสร้างตัวละครของปิยะพรนั้นเกิดจากความตั้งใจ ใส่ใจกับรายละเอียดทุกชั้นตอน ตัวละครจึงมีชื่อที่สอดคล้องกับรูปลักษณ์ภายนอก ลักษณะนิสัย และชื่อเรื่อง ทำให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อเรื่องที่สนุกสนานหลากหลายอารมณ์และเข้าใจมนต์เสน่ห์เกี่ยวกับผู้หญิงที่ปิยะพรต้องการนำเสนอไว้ในนวนิยายได้อย่างชัดเจน

๓.๑.๒ ปัจจัยพื้นฐานในการสร้างตัวละคร

ปัจจัยพื้นฐานของตัวละครเป็นภูมิหลังสำคัญที่ช่วยสร้างเสริมความสมจริงให้กับตัวละคร ปัจจัยพื้นฐานในการสร้างตัวละครมีหลายด้าน ขึ้นอยู่กับผู้แต่งนวนิยายที่ตั้งใจจะปูพื้นฐานของตัวละครในด้านต่าง ๆ เพื่อให้ตัวละครมีมิติมากยิ่งขึ้น และหากมีการวางแผนเพื่อปูพื้นฐานเป็นอย่างดีก็จะทำให้ตัวละครนั้นๆ มีความสมเหตุสมผลในการกระทำและทำให้ผู้อ่านเข้าถึงตัวละครได้อย่างลึกซึ้งมากขึ้น

ปิยะพรสร้างปัจจัยพื้นฐานของตัวละครโดยกำหนดให้ตัวละครมีพื้นฐานในด้านต่าง ๆ เพื่อเป็นเหตุผลในการกระทำของตัวละครไม่ว่าจะมีเหตุการณ์ใดเข้ามากระทบ นอกจากนี้ยังเป็นเหตุผลสำคัญให้ตัวละครแสดงพฤติกรรมเกี่ยวกับปัญหาของผู้หญิง เพื่อนำเสนอมนต์เสน่ห์เกี่ยวกับผู้หญิงของปิยะพรได้อย่างชัดเจน ปัจจัยพื้นฐานในการสร้างตัวละครของปิยะพรประกอบด้วยปัจจัยในด้านต่าง ๆ ๓ ด้านคือ ครอบครัว การศึกษา และเศรษฐกิจและสังคม ดังที่ผู้วิจัยจะได้อธิบายถึงรายละเอียดต่อไป

๓.๑.๒.๑ พื้นฐานด้านครอบครัว

สถาบันครอบครัวเป็นหน่วยขนาดเล็กที่เป็นองค์ประกอบอันสำคัญที่สุดของสังคม เนื่องจากครอบครัวเป็นสถาบันพื้นฐานที่สร้างทรัพยากรบุคคลให้กับแต่ละสังคม ดังนั้นปิยะพรจึงเห็นความสำคัญของครอบครัวเป็นอย่างมาก

ปิยะพรเห็นว่าสภาพแวดล้อมในครอบครัวและการอบรมเลี้ยงดูเป็นสิ่งสำคัญที่สุดที่พ่อแม่หรือผู้ปกครองควรจะให้ความใส่ใจเป็นพิเศษ เนื่องจากสภาพแวดล้อมและการเลี้ยงดูเด็กนี้ จะมีอิทธิพลในการหล่อหลอมบุคลิกภาพและปลูกฝังนิสัยของสมาชิกใหม่ได้เป็นอย่างมาก ดังที่ปิยะพรได้เสนอความเห็นไว้ว่าเด็กที่ได้รับการดูแลเอาใจใส่และปลูกฝังในสิ่งที่ดีก็มักจะเติบโตเป็นคนดีไม่มีปมปัญหาใดๆภายในจิตใจ และจะเป็นสมาชิกของสังคมมีคุณภาพในทางกลับกันหากสภาพแวดล้อมในครอบครัวมีแต่สิ่งที่ไม่ดี และไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่ ก็จะทำให้เด็กเติบโตขึ้นอย่างมีปมด้อยและมีปัญหา สร้างความเดือดร้อนให้กับตนเอง ผู้อื่นและสังคม ดังที่ปิยะพรได้แสดงทรรศนะไว้ดังนี้

ไม่ว่าจะเป็นคุณธรรมอันดีงามในจิตใจ...หรือความทะยาน
อยากโดยไร้ขอบเขตของมนุษย์ ล้วนแล้วแต่เป็นสิ่งที่ซึมซับและได้รับ
การปลูกฝังจากผู้ใหญ่เป็นผู้อบรมเลี้ยงดู (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๘
: คำนำ)

ปิยะพรกำหนดให้ตัวละครมีพื้นฐานในเรื่องครอบครัวที่หลากหลาย ตัวละครมีสภาพแวดล้อมในครอบครัวที่แตกต่างกัน ลักษณะเหล่านี้ส่งผลให้ตัวละครมีลักษณะนิสัยวิถีชีวิตและบทบาทที่แตกต่างกันอย่างสมเหตุสมผล ปิยะพรสร้างสภาพแวดล้อมในครอบครัวของตัวละครให้มีลักษณะต่างๆทั้งสิ้น ๓ รูปแบบ ได้แก่ ครอบครัวมีส่วนในการปลูกฝังตัวละครให้มีจิตสำนึกที่ดีมีคุณธรรม ครอบครัวมีส่วนในการปลูกฝังหรือผลักดันตัวละครให้ประพฤติสิ่งที่ไม่สมควร และสุดท้ายคือสภาพครอบครัวที่มีความแตกแยกส่งผลให้ตัวละครมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม

๑) ครอบครัวมีส่วนในการปลูกฝังให้ตัวละครมีคุณธรรม

ครอบครัวที่ดีในทัศนคติของปิยะพรคือเป็นครอบครัวที่มีผู้ปกครองที่มีจิตใจดีและให้ความรักความอบอุ่น สนองความต้องการขั้นพื้นฐานให้เพียงพอและเหมาะสม ครอบครัวจึงเป็นส่วนสำคัญที่สร้างให้ตัวละครมีความมั่นคงทางอารมณ์ อ่อนโยน เห็นอกเห็นใจผู้อื่น มองโลกในแง่ดี

ในนวนิยายของปิยะพรตัวละครที่มีสภาพแวดล้อมในครอบครัวที่ดีบางตัวเป็นตัวละครที่กำพร้าพ่อแม่หรือสูญเสียคนใดคนหนึ่ง แต่ก็ได้รับการดูแลจากผู้ปกครองที่ยังมีชีวิตอยู่เป็นอย่างดีเพื่อไม่ให้เกิดความรู้สึกด้อยโอกาสและมีปัญหา อีกทั้งเมื่อเติบโตขึ้นก็เป็นผู้ที่กระทำความดีเป็นที่ยอมรับยกย่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งตัวละครหญิงที่นอกจากจะเป็นผู้ที่กระทำดีแล้วยังสร้างประโยชน์ให้กับผู้อื่นและเป็นที่พึ่งของสังคมอีกด้วย ซึ่งทำให้ตัวละครดังกล่าวสามารถนำเสนอทัศนคติของปิยะพรในเรื่องการยกย่องเชิดชูคุณค่าของผู้หญิงได้เป็นอย่างดี

“ตะวันวาด” ในนวนิยายเรื่อง ตะวันเบิกฟ้า เป็นตัวละครที่มีสภาพแวดล้อมในครอบครัวที่ดี แม้ว่าจะกำพร้าและอาศัยอยู่กับย่า ลุงและป้าก็ตาม แต่ตะวันวาดก็ดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุข เพราะได้รับความรักความอบอุ่นและการปลุกฝังแต่สิ่งดี ๆ จากผู้ปกครอง อีกทั้งตะวันวาดยังเป็นผู้หญิงที่กระทำดี พุทธิ คิตติ และเป็นแบบอย่างให้กับผู้แวดล้อมให้ปฏิบัติดีตามไปด้วย ตะวันวาดจึงมีบทบาทในการเป็นผู้หญิงที่สมควรได้รับการยกย่องในคุณความดี ดังที่ปิยะพรนำเสนอไว้ว่า

ตะวันดวงนี้จะอยู่คู่่นภา สองประกายเจิดจ้าด้วยจิตใจที่ตั้งมั่น
อยู่กับการประพฤติดี พุทธิ คิตติ ตามคำสั่งสอนของเธอตลอดไป...คุณ
วันทอดถอนใจยาว (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๐ : ๒๓ - ๒๔)

ตัวละครที่ดีมีคุณธรรมเนื่องจากการได้รับการปลุกฝังสิ่งที่ดีมาจากครอบครัว มี อยู่ในนวนิยายของปิยะพรอีกจำนวนหนึ่ง เช่น “คำประพาพ” ในเรื่อง สะพานแสงคำ ที่เป็นธิดาของเจ้าผู้ครองนครเข็ญพระคำและมีหม่อมประไพพัชรที่เป็นแม่ผู้คอยดูแลอบรมสั่งสอนเป็นอย่างดี เมื่อมีเหตุที่ทำให้พ่อแม่เสียชีวิต คำประพาพจำเป็นต้องอยู่โดยลำพัง แต่ก็สามารถดำรงชีวิตได้อย่างเข้มแข็ง และตั้งตนให้อยู่ในกรอบศีลธรรมอันดี เมื่อประสบกับปัญหา คำประพาพจึงเผชิญหน้าอย่างกล้าหาญและสามารถใช้สติแก้ปัญหาให้ผ่านพ้นไปด้วยวิธีการที่ถูกต้องเหมาะสมตามศีลธรรมอันดีได้

นอกจากนี้ยังมี “บุรี” ในเรื่องทรายสีเพลิง ซึ่งเป็นตัวละครที่มีครอบครัวที่ดี แม้ว่าจะเป็นครอบครัวที่มีฐานะปานกลางแต่พ่อแม่ก็อบรมสั่งสอนให้บุรีเห็นความสำคัญของการเป็นคนดี และคุณยายของบุรีก็เป็นแบบอย่างที่ดีให้บุรีปฏิบัติตาม ดังนั้นบุรีจึงมีจิตใจที่ดีงาม มีความเที่ยงธรรม ให้เกียรติเพื่อนมนุษย์ทุกคน โดยเฉพาะผู้หญิงซึ่งเป็นเพศแม่ในฐานะมนุษย์อย่างเท่าเทียมกัน จนเป็นที่ยกย่องและเป็นแบบอย่างของผู้แวดล้อมทุกคน

การสร้างตัวละครโดยการปูพื้นฐานเกี่ยวกับครอบครัวต้องใส่ใจในทุกรายละเอียด เพื่อจะทำให้เกิดความสมเหตุสมผลในการกระทำของตัวละคร ซึ่งปิยะพรใช้วิธีการปูพื้นฐานในด้านครอบครัวให้ตัวละครที่มีบทบาทในการนำเสนอปัญหาเกี่ยวกับผู้หญิงในด้านดีนั้น มีครอบครัวที่ส่งเสริมให้กระทำคุณความดีด้วย แสดงถึงความสำคัญของครอบครัวต่อการอบรมดูแลเป็นอันมาก

๒) ครอบครัวมีส่วนในการปลุกฝังหรือผลักดันตัวละครให้มีความประพฤติที่ไม่ดี

ครอบครัวมีส่วนเป็นอย่างมากในการปลุกฝังหรือผลักดันตัวละครให้ประพฤติสิ่งต่าง ๆ ทั้งที่สมควรและไม่สมควร ปิยะพรสร้างให้ตัวละครบางตัวถูกครอบครัว

ปลุกฝังในสิ่งที่ผิด จนทำให้อยู่ร่วมกับผู้อื่นไม่ได้ ตัวละครที่มีความประพจน์ที่ไม่เหมาะสมนี้ พบว่าเกิดจากการผลักดันของครอบครัวแม้ว่าจะมีสภาพแวดล้อมในครอบครัวที่ดี หรือมีสถานะที่สูงส่งก็ตาม หากตัวละครดังกล่าวได้รับการเอาใจใส่ไม่ดีพอหรือเกินพอดีก็จะทำให้ตัวละครเกิดปมภายในจิตใจ หรือมีความต้องการที่ผิดไปจากบุคคลปกติทั่วไป

“เนตินัย” ในเรื่องดอกไม้ในป่าหนาว เป็นตัวละครที่เกิดในตระกูลที่มีฐานะและชื่อเสียง เนตินัยถูกแม่ปลุกฝังให้รักษาภาพพจน์ของคนที่มีฐานะดี และต้องการให้สร้างมั่นคงให้กับวงศ์ตระกูล เนตินัยจึงมีลักษณะนิสัยเห็นแก่ตัว หยิ่งทะนงในตนเอง และไม่ให้เกิดริษยาผู้อื่นที่ด้อยกว่า เนื่องจากเห็นว่าผู้ที่ด้อยกว่าตนไม่มีส่วนช่วยให้เขาประสบความสำเร็จในชีวิต ดังที่ปรากฏเป็นบทบาทของเนตินัยในนวนิยายความว่า

...ภาระที่จำต้องแบกรับ...เขากลายเป็นความหวังเป็นความฝันที่เหลืออยู่เพียงหนึ่งเดียวของพ่อและแม่...ภาระเช่นนี้เองที่ทำให้เนตินัยเปลี่ยนแปลงไปอย่างเงียบเชียบ แม้กระทั่งตัวเองก็ยังไม่รู้สึกตัว

จากหนุ่มน้อยที่มีนิสัยเรียบร้อยๆอ่อนโยน เอื้อเฟื้อซึ่งเคยพบปะคบหากับศิลาในแดนไกลเมื่อกาลก่อน กลายเป็นคนฉกฉวยฉ้อฉล เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว ตะเกียกตะกายเพื่อล้าหน้าผู้คนไปได้... (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๘ : ๔๔๙ - ๔๕๐)

จากการอบรมให้เนตินัยเป็นผู้ที่ไม่เห็นคุณค่าของผู้อื่น ทำให้เนตินัยก็มองข้ามความสำคัญของผู้หญิงซึ่งเป็นมนุษย์เช่นเดียวกัน ทำให้เนตินัยประเมินผู้หญิงว่าเป็นเครื่องประกอบฐานะหรือสนับสนุนให้ตนมีฐานะที่ดีขึ้น อีกทั้งยังเอาใจเปรียบผู้หญิงด้วยการพยายามจะข่มขืน เมื่อตนเองถูกดวงลดาซึ่งเนตินัยหมายปองตัดสัมพันธ์ ทำให้ตัวละครชายตัวนี้มีส่วนในการนำเสนอทัศนคติในการเรียกร้องความเป็นธรรมของผู้หญิง

“มิ่งหล้า” ซึ่งเป็นตัวละครหญิงในนวนิยายอิงประวัติศาสตร์เรื่อง รากนครา มิ่งหล้าเป็นตัวละครที่เกิดในตระกูลสูงศักดิ์ มีบิดามารดาคอยให้ความรักความอบอุ่นเป็นอย่างดี แต่มิ่งหล้าก็เป็นผู้ที่มีปัญหา เนื่องจากได้รับการเอาใจจนเคยชิน จึงไม่ยอมเสียสละสิ่งใดเพื่อใครและเอาเปรียบผู้ที่ด้อยกว่าตนอยู่เสมอ นอกจากนี้ยังไม่ยินยอมให้ผู้หญิงหนึ่งผู้ใดมีหน้ามีตาและได้ดีไปกว่าตนแม้ว่าจะเป็นผู้หญิงเช่นเดียวกัน ซึ่งบทบาทของมิ่งหล้านั้นจึงเป็นการเอาใจเปรียบผู้หญิงด้วยกัน ลักษณะทั้งหมดนี้เกิดจากการปลุกฝังความคิดของมารดา ดังที่ปรากฏอยู่ในนวนิยายอย่างชัดเจนว่า

... ดวงตาต่ำคมและแรงของเจ้านางหลวงชายคำมองปราด
เมื่อเห็นว่าแมนเมืองมิได้นิ่งตั้งกับมิ่งหล้า ดวงตาคู่นั้นก็อ่อนแสงลง
ด้วยความพอใจ... หากไม่ 'กต' แมนเมืองไว้ ความเป็นน้องยอมทำให้
มิ่งหล้าต้องด้อยกว่า...

รูปโฉมของหญิงสาวผู้นั่งอยู่บนตั่งงดงามแจ่มจ้าตั้งดวงเดือน
 ในคืนเพ็ญ ยิ่งประกอบกับฐานะที่ได้รับการเชิดชูอย่างสูงอยู่เสมอและ
 การที่ไม่เคยไม่ได้ในสิ่งที่ต้องการ ไม่ว่าของสิ่งนั้นจะเป็นสิ่งของที่มี
 เจ้าของอยู่แล้วหรือไม่... (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๘ : ๑๐๕ - ๑๐๗)

นอกจากตัวละครที่นำเสนอไปแล้วข้างต้นยังมีตัวละครอื่นๆในนวนิยาย
 ที่ได้รับอิทธิพลจากครอบครัวให้มีพฤติกรรมที่ไม่ดี เช่น “กฤต” ในนวนิยายเรื่องลับแลลายเมฆ ที่
 ได้รับการปลูกฝังจากครอบครัวซึ่งมีฐานะดีให้เป็นผู้เลือกสรรสิ่งที่ดีที่สุด เมื่อแต่งงานกับผู้หญิงที่
 เคยผ่านการมีเพศสัมพันธ์มาแล้ว ทำให้กฤตรังเกียจและดูหมิ่นว่าเป็นผู้หญิงที่ไม่มีคุณค่า
 ดังนั้นกฤตจึงเป็นตัวละครที่มีส่วนในการนำเสนอทัศนคติเรื่องคุณค่าของผู้หญิงไม่ได้อยู่ที่
 พรหมจรรย์

จะเห็นได้ว่าปิยะพรสร้างให้ตัวละครได้รับการปลูกฝังสิ่งที่ไม่ดี และได้
 เรียนรู้พฤติกรรมที่ไม่สมควรของผู้ปกครอง ทำให้ตัวละครซึมซับสิ่งที่ไม่ดีตาม ซึ่งจะส่งผลต่อ
 บทบาทของตัวละครในด้านที่ไม่ดี ในขณะที่เดียวกันบทบาทที่ไม่ดีบางประการ เช่น การไม่ให้
 เกียรติผู้อื่น และการเอาใจเอาเปรียบผู้อื่นของตัวละครชายก็มีส่วนในการสร้างปัญหาให้กับ
 ผู้หญิงอีกด้วย

๓) สภาพครอบครัวที่มีความแตกแยกส่งผลให้ตัวละครมี พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม

จากการสำรวจปัจจัยพื้นฐานการสร้างตัวละครในนวนิยายของปิยะพร
 ศักดิ์เกษม พบว่าสภาพครอบครัวที่มีความแตกแยก มีปัญหาขัดแย้งภายในอันเกิดมาจากการ
 หย่าร้างหรือการที่บิดามีภรรยาหลายคน เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ตัวละครมีลักษณะต่างกัน โดยจะ
 พบว่าตัวละครที่บิดามารดาหย่าร้างหรือบิดามีภรรยาหลายคนก็ทำให้ตัวละครมีลักษณะก้าวร้าว
 มีพฤติกรรมรุนแรง

“ภคพงษ์” ในเรื่องตะวันทอแสง เป็นตัวละครชายที่ได้รับผลกระทบจาก
 ความแตกแยกของครอบครัว เนื่องจากแม่ของภคพงษ์ละทิ้งครอบครัวไปมีครอบครัวใหม่ ทำให้
 ภคพงษ์โกรธแค้นแม่ และมีพฤติกรรมดูถูกผู้หญิงโดยการใช้ทรัพย์สินเงินทองเป็นสิ่งตอบแทน

ความสัมพันธ์กับผู้หญิงที่คบหาด้วยหลายคน ดังที่ปรากฏเป็นความคิดของภคพงษ์ในการดูหมิ่นผู้หญิง ซึ่งปรากฏอยู่ในนวนิยายความว่า

ด้วยเครื่องมือทั้งสองชิ้นนี้แหละที่เขาได้ใช้มันเพื่ออำนาจให้
เกมแห่งการพรวา ทำลาย เหยียบย่ำ ดูแคลนแม่พวกผู้หญิงที่หลงใหล
ในความหรูหรา ฟูฟ่า จอมปลอมทั้งหลายได้สะตวงง่ายตายขึ้น...

...เหมือนกับที่ผู้หญิงคนหนึ่งเคยหลงใหลถึงขนาดทำลาย
ครอบครัวทั้งครอบครัวย่อยยับลงด้วยคลังไคล่ในสิ่งเหล่านี้มาแล้ว
(ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๕๐ : ๑๖๗)

นอกจากนี้ยังมีตัวละครอีกจำนวนหนึ่งที่สร้างปมปัญหาในใจขึ้นมาด้วยตนเอง เนื่องจากมีเหตุผลบางประการในครอบครัวที่ทำให้ต้องไปอาศัยอยู่กับผู้อื่น ตัวละครในกลุ่มนี้จะรู้สึกว่าตนเองเป็นผู้มีความแปลกแยก ไม่ได้รับการยอมรับและเป็นที่น่ารังเกียจของคนในครอบครัว ความคิดเหล่านี้ทำให้ตัวละครแต่ละตัวมีพฤติกรรมก้าวร้าวและไม่ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น อีกทั้งยังพยายามปรับเปลี่ยนสภาพของตนเองให้ดีขึ้นโดยไม่คำนึงถึงวิธีการอีกด้วย เช่น “ทิวา” ในเรื่องเรือนศิรา ซึ่งมีอาสาวคือเจนจาร์เป็นผู้อุปการะ ทิวามีความคิดว่าตนเองแปลกแยกและมีฐานะด้อยต่ำกว่าคนในครอบครัวของเจนจาร์ จึงต้องการปรับเปลี่ยนสภาพของตนเอง เมื่อพบกับพิมลพัทธ์ผู้ที่มีความเพียบพร้อมกว่าตนและกลายเป็นคู่รักของอรินซึ่งเป็นชายหนุ่มที่ทิวาหมายปองก็อิจฉาวิชาและมุ่งจะเอาชีวิต ตัวละครหญิงตัวนี้จึงเป็นผู้แสดงบทบาทผู้หญิงที่ไม่ดีที่สมควรต้องแก้ไขพฤติกรรมซึ่งเป็นมโนทัศน์ประการหนึ่งของปิยะพร

จากข้างต้นจะเห็นได้ว่าพื้นฐานครอบครัวในสวนสภาพแวดล้อมภายในครอบครัว และการปลูกฝังอบรมดูแลของผู้ปกครองเป็นปัจจัยสำคัญ ที่ตัวละครแต่ละตัวจะมีลักษณะนิสัยและพฤติกรรมที่แตกต่างกันไป ซึ่งลักษณะนิสัยทั้งในด้านดีและไม่ดีของตัวละครล้วนส่งผลต่อบทบาทที่ตัวละครนำเสนอโมทัศน์เกี่ยวกับผู้หญิง จะเห็นได้ว่าปิยะพรได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของปัจจัยพื้นฐานในด้านครอบครัวนี้ จึงได้นำมาใช้ในการกำหนดลักษณะนิสัยและบุคลิกลักษณะบางประการของตัวละคร ให้มีความหลากหลายและซับซ้อน ทำให้ตัวละครเกิดเสน่ห์และน่าสนใจมากยิ่งขึ้น

๓.๑.๒.๒ ปัจจัยพื้นฐานด้านการศึกษา

ปิยะพร ศักดิ์เกษม เป็นนักเขียนที่ให้ความสำคัญกับการศึกษา โดยเฉพาะการศึกษาวิชาการต่างๆในโรงเรียนหรือที่เรียกว่า “การศึกษาในระบบ” จะเห็นได้จากนวนิยาย

หลายเรื่องมีการกล่าวถึงภูมิหลังด้านการศึกษาของตัวละคร เพื่อเป็นการชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการศึกษาต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์

ปิยะพร ตักดีเกษมเห็นว่าการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญ ที่จะทำให้ตัวละครแต่ละตัวมีบุคลิกภาพและลักษณะนิสัยที่แตกต่างกันออกไป อีกทั้งการศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นในปัจจุบันที่จะทำให้ยืนหยัดอยู่ในสังคมได้ด้วยตนเอง ไม่จำเป็นต้องพึ่งพาผู้อื่น ทำให้ตัวละครของปิยะพรมีลักษณะที่โดดเด่นในด้านการศึกษาเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะตัวละครหญิงที่มีการศึกษาอยู่ในระดับที่เหนือกว่าค่านิยมในสังคมทั่วไป ทำให้ตัวละครหญิงหลายตัวของปิยะพรแสดงบทบาทในการเป็นผู้มีความสามารถสูง ไม่จำเป็นต้องพึ่งพาผู้อื่น ซึ่งเป็นมโนทัศน์เกี่ยวกับผู้หญิงประการหนึ่งของปิยะพร

ดังที่ปรากฏในนวนิยายทุกเรื่อง แม้กระทั่งในนวนิยายอิงประวัติศาสตร์ตัวละครหญิงก็ได้รับการศึกษา ทั้งการศึกษานอกระบบและในระบบที่เหนือกว่าตัวละครอื่นๆ ส่วนในนวนิยายทั่วไปตัวละครส่วนมากมีการศึกษาสูง โดยมีระดับการศึกษาพื้นฐานอยู่ที่ในระดับปริญญาตรี แต่มีตัวละครจำนวนมากที่จบการศึกษาในระดับปริญญาโทและปริญญาเอก นอกจากนี้ตัวละครบางตัวจบการศึกษาจากต่างประเทศอีกด้วย

ในการศึกษาวิจัยนี้ผู้วิจัยพบว่าปิยะพรได้นำปัจจัยพื้นฐานในด้านการศึกษามาเป็นภูมิหลัง เพื่อให้ตัวละครมีความสมเหตุสมผลมากยิ่งขึ้น โดยใช้ประเด็นการศึกษาเชื่อมโยงกับการสร้างตัวละครในส่วนต่างๆ ใน ๓ ประเด็นคือ การศึกษาช่วยส่งเสริมบุคลิกลักษณะของตัวละคร แหล่งการศึกษาส่งผลต่อวิถีชีวิตการดำเนินชีวิตของตัวละคร และการศึกษามีส่วนกำหนดความรู้ความสามารถของตัวละคร

๑) การศึกษาช่วยส่งเสริมบุคลิกลักษณะตัวละคร

จากการศึกษานวนิยายของปิยะพรพบว่าการศึกษาในระดับสูงเป็นคุณสมบัติที่ช่วยส่งเสริมบุคลิกลักษณะของตัวละครให้มีความมั่นใจในตัวเองหรือมีลักษณะที่น่าเชื่อถือ แม้ว่าตัวละครจะมีภูมิหลังในด้านอื่นที่แตกต่างกันไป แต่การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยยกระดับตัวละครให้มีชีวิตที่ดียิ่งขึ้น หรือการใช้ความรู้ที่ได้จากการศึกษามาประกอบอาชีพสร้างรายได้ในการเลี้ยงตนเอง และสร้างคุณประโยชน์ให้แก่สังคมอีกด้วย

“สาลิน” ในนวนิยายเรื่อง ระเบิดดาว เป็นตัวละครที่มีการศึกษาสูงแล้วนำคุณสมบัติในด้านนี้มาเป็นส่วนส่งเสริมให้ตนเองมีคุณค่ามากยิ่งขึ้น จากการที่สาลินได้รับการศึกษาในระดับสูงเหนือกว่ามาตรฐานของคนในสังคม ทำให้มีความมั่นใจ ภาคภูมิใจในตนเองและแสดงออกถึงการเป็นผู้ที่สามารถพึ่งพาตนเองได้ ซึ่งเป็นมโนทัศน์ประการหนึ่งของปิยะพรผ่านทางบุคลิกลักษณะ ทำทางและพฤติกรรม ประกอบกับที่สาลินมีรูปลักษณ์ที่งดงามจึงทำให้เกิดความมั่นใจในตนเองมาก ดังที่ปิยะพรอธิบายถึงสาลินไว้ในนวนิยายดังนี้

หญิงสาวคาดหวัง ไขว่คว้า และรอคอยในสิ่งที่ 'ดีเยี่ยม'เสมอ
...เหมือนอย่างที่เขาดีนรณ ไขว่คว้า เขาคุณสมบัติชั้นยอดมาประกอบ
เข้ากับบุคลิกที่ธรรมชาติสร้างให้จนเหลือเพื่อ ...
สาลินจึงได้มาเป็นอย่างที่เป็นอยู่ทุกวันนี้ สาวสวยที่สูงเยี่ยม
ด้วยความสามารถและมันสมอง! (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๙ : ๑๑)

“สรรค์” ในเรื่อง กิ่งไผ่ใบรักเป็นตัวละครชายที่สำเร็จการศึกษาในระดับสูงจากมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ ซึ่งการศึกษาในระดับสูงนี้ก็ช่วยส่งเสริมบุคลิกลักษณะของสรรค์ให้เป็นผู้ที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง และมีความน่าเชื่อถือ นอกจากนี้การได้รับการศึกษา และได้พบเห็นวัฒนธรรมจากประเทศตะวันตก ทำให้สรรค์ไม่มีความคิดแบ่งแยกหน้าที่ของผู้หญิงผู้ชายหรือดูถูกผู้หญิงเช่นเดียวกันกับผู้ชายในครอบครัวคนจีนทั่วไป แต่สรรค์กลับคอยช่วยเหลือผู้หญิง เป็นสุภาพบุรุษ และเป็นผู้ที่ให้เกียรติผู้หญิงอย่างเท่าเทียมกัน ดังที่ปรากฏเป็นบทบาทของสรรค์ในนวนิยายความว่า

...ถึงแม้จะไปใช้ชีวิตในต่างประเทศเสียหลายปี ทั้งเนื้อทั้งตัว
และมารยาทสังคมที่แสดงออกก็ดูมีความเป็นสากลอันหมายถึง
'ตะวันตก' สูง ไม่ว่าจะ เป็นบุคลิกแกลั้วกล้า การแสดงความคิด
ความรู้สึกอย่างเปิดเผย มั่นใจ การให้เกียรติเล็กๆน้อยๆแก่สุภาพสตรี
เช่น เปิดประตูให้ และประคองด้วยท่าทีที่เป็นธรรมชาติ...หากชาย
หนุ่มคนนี้ก็ยังไม่ละทิ้งความเป็นตะวันออกในสายเลือดของตน...
(ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๙ : ๔)

การศึกษาเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้ตัวละครประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ได้คาดหวังไว้ และส่งเสริมให้ตัวละครมีบุคลิกลักษณะที่ดียิ่งขึ้น จนกลายเป็นตัวละครที่มีความโดดเด่นและได้รับการยอมรับเรื่องความสามารถด้านการศึกษาจากบรรดาตัวละครอื่นๆ โดยเฉพาะตัวละครหญิงซึ่งจะทำให้มีบทบาทในการพึ่งพาตนเอง และแสดงให้เห็นทัศนคติของปิยะพรที่ว่าความสามารถของผู้หญิงในด้านการงานนั้นมีมากและเป็นที่ยอมรับได้เป็นอย่างดี

๒) แหล่งการศึกษาส่งผลต่อวิถีการดำเนินชีวิตของตัวละคร

แหล่งการศึกษาที่ตัวละครดำรงชีวิตอยู่ในช่วงกำลังศึกษาก็มีอิทธิพลต่อลักษณะนิสัยและการใช้ชีวิตของตัวละครอีกทางหนึ่ง เนื่องจากในช่วงที่กำลังศึกษาเป็นวัยของการเรียนรู้ การที่ตัวละครดำรงชีวิตอยู่ท่ามกลางสิ่งแวดล้อมในแบบใดก็จะปรับตัวเรียนรู้และซึม

ชั้นการดำรงชีวิตในรูปแบบนั้นๆ จะเห็นได้จากการที่ตัวละครบางตัวจบการศึกษาในสถาบันที่ได้รับการยอมรับยกย่องในประเทศหรือศึกษาและใช้ชีวิตอยู่ในมหาวิทยาลัยต่างประเทศ แล้วจะมีลักษณะนิสัยหรือมีวิถีชีวิตคล้ายคลึงชนชาตินั้น

“ภาทิส” เป็นตัวละครจากนวนิยายเรื่อง ระเบิดดาว ที่มีลักษณะนิสัยและวิถีชีวิตแบบชาวอังกฤษ เนื่องจากภาทิสศึกษาอยู่ในประเทศอังกฤษถึงสิบกว่าปี ตั้งแต่เข้ารับการศึกษาระดับมัธยมต้นจนกระทั่งจบการศึกษาในระดับปริญญาโท เขาจึงซึมซับบุคลิกภาพของชาวอังกฤษไว้ แม้ว่าจะกลับมาอยู่ประเทศไทยก็ยังมีลักษณะนิสัยและมีวิถีชีวิตเช่นเดียวกันกับเมื่อครั้งอยู่ที่ต่างประเทศ ดังที่ปิยะพรได้นำเสนอไว้ในนวนิยายดังนี้

...เหมือนทุกครั้งที่กลับมาด้วยกันในยามตีตื้น ภาทิสเป็นฝ่ายเปิดประตูนำเข้าไปก่อน เปิดไฟมองสำรวจไปรอบๆห้องจนแน่ใจว่าทุกอย่างอยู่ในสภาพปกติแล้ว จึงหลีกทางให้เธอซึ่งเป็นเจ้าของบ้านก้าวเข้าไป

... นี่คงจะเป็นประสบการณ์อย่างคนที่คุ้นเคยกับชีวิตลำพังในเมืองใหญ่ๆของโลกมาแทบตลอดชีวิตละมัง (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๙ : ๙๖)

นอกจากนี้ภาทิสก็ยังได้รับวิถีชีวิตของชาวต่างชาติเรื่องการมีเสรีภาพทางเพศเข้ามาใช้ ซึ่งไม่เข้ากับบริบทของสังคมไทย และบางครั้งถือเป็นการเอารััดเอาเปรียบผู้หญิง ทำให้ภาทิสมีบทบาทในการนำเสนอทัศนคติเกี่ยวกับผู้หญิงของปิยะพร คือเป็นผู้กดขี่เอารััดเอาเปรียบผู้หญิง

“พิมลพัทธ์” ในเรื่องเรือนศิราเป็นตัวละครหญิงที่ได้รับการศึกษาจากต่างประเทศเช่นกัน ซึ่งอิทธิพลจากแหล่งการศึกษาทำให้พิมลพัทธ์มีลักษณะนิสัยคล้ายกับเด็กวัยรุ่นตะวันตก คือ กล้าแสดงความคิดเห็น พูดจาแสดงท่าทีอย่างผู้ที่มั่นใจในความคิดของตนเอง และมีความคิดเห็นเป็นผู้นำอย่างรวดเร็ว ผลจากการจบการศึกษาจากต่างประเทศนี้ทำให้พิมลพัทธ์เป็นผู้ที่แสดงออกถึงการพึ่งพาตนเองได้อย่างเปิดเผย แสดงความสามารถในการเป็นผู้นำได้อย่างเต็มที่ ซึ่งเป็นการนำเสนอทัศนคติเรื่องผู้หญิงมีความสามารถในการยืนหยัดอยู่ได้ด้วยตนเองของปิยะพรได้อย่างชัดเจน และแสดงให้เห็นว่าการดำรงชีวิตอยู่ของตัวละครมีความสัมพันธ์กับการดำรงชีวิตในวัยเรียนรู้เป็นอันมาก

๓) การศึกษามีส่วนกำหนดความรู้ความสามารถของตัวละคร

การศึกษาเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญในการกำหนดความรู้ความสามารถของตัวละครในนวนิยายของปิยะพร ตัวละครของปิยะพรมักเป็นตัวละครที่มีความสามารถ และมีจุดมุ่งหมายในชีวิต ตัวละครที่มีการศึกษาในระดับที่สูงจึงมักจะประสบความสำเร็จตามที่

ตั้งเป้าหมายไว้ สามารถพัฒนาตนเองให้มีศักยภาพมากยิ่งขึ้น และในขณะเดียวกันตัวละครมี
 การศึกษาน้อยก็จะกลายเป็นผู้ถูกกระทำและถูกเอาเปรียบจากผู้ที่มีความสามารถมากกว่า
 “วิรงรอง” ในเรื่องทางสายธาร เป็นตัวละครหญิงที่ได้รับการยกย่องว่า
 เป็นผู้มีความสามารถในด้านการศึกษาและด้านการทำงานมาก เนื่องจากเป็นผู้หญิงที่เข้าศึกษาใน
 สาขาวิชาวิศวกรรมซึ่งสังคมยึดถือว่าเป็นสาขาอาชีพของผู้ชายแล้วสำเร็จการศึกษาด้วยคะแนนดี
 เยี่ยม อีกทั้งเมื่อเข้าทำงานก็ยังได้รับการยกย่องในความสามารถ จนกระทั่งได้รับความไว้วางใจ
 ให้ไปทำงานร่วมกับชาวต่างชาติ และเป็นที่ยอมรับในหมู่ผู้ประกอบการอาชีพวิศวกรด้วยกันไม่เว้น
 แม้กระทั่งผู้ร่วมงานที่เป็นผู้ชาย แสดงให้เห็นมโนทัศน์เกี่ยวกับผู้หญิงของปิยะพรที่ต้องการแสดง
 ให้เห็นถึงความสามารถของผู้หญิงที่มีไม่แพ้ผู้ชาย จนกระทั่งผู้หญิงได้รับการยอมรับและยืนหยัด
 อยู่ได้โดยไม่ต้องพึ่งพาผู้อื่น ดังที่ปิยะพรนำเสนอความสามารถของวิรงรองไว้ความว่า

...อายุยังไม่เต็มยี่สิบเอ็ดปีตินัก วิรงรองก็ได้รับพระราชทาน
 ปริญญาในสาขาซึ่งเคยเป็นแต่เพียงวิชาชีพของผู้ชายทั้งยังเป็นงาน
 อาชีพที่ 'ร้อน' และเป็นที่ต้องการที่สุดของยุคทีเดียว

ความสำเร็จในวันนั้นส่งผลให้หญิงสาวได้เข้าร่วมในองค์กรใหญ่
 ของเอกชน บริษัทข้ามชาติที่ลงหลักปักฐานมานาน มั่นคงและมั่งคั่ง
 ด้วยผลผลิตทางเคมีซึ่งจำเป็นเหลือเกินสำหรับการพัฒนาประเทศ
 (ปิยะพร ตักดีเกษม, ๒๕๔๑ : ๒)

นอกจากตัวละครข้างต้นแล้วยังมีตัวละครอีกจำนวนมากที่ใช้การศึกษาเป็น
 พื้นฐานในการทำงาน จนเป็นที่ยอมรับยกย่องในความสามารถ เช่น “นุสร” ในเรื่องทางสายธาร
 ที่จบการศึกษาในระดับดุษฎีบัณฑิตจากมหาวิทยาลัยที่เป็นที่ยอมรับอันดับต้นของโลก นุสรได้ใช้
 ความรู้ความสามารถในการทำงานเพื่อช่วยเหลือสังคม จนกระทั่งเป็นที่ยกย่องในความสามารถ
 และทำให้นุสรมีภาพลักษณ์ที่น่าเชื่อถือ นอกจากนี้นุสรยังเป็นผู้มีจิตใจดีงามและใช้ภาพลักษณ์ที่
 น่าเชื่อถือนี ในการช่วยเหลือผู้หญิงที่ต้องการเรียกร้องความเป็นธรรมให้กับตนเองด้วยการให้
 กำลังใจและชี้ให้เห็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่ถูกต้องเหมาะสม ทำให้นุสรเป็นส่วนหนึ่งใน
 การนำเสนอมนทัศน์เกี่ยวกับผู้หญิงของปิยะพรในด้านการเรียกร้องความเป็นธรรมของผู้หญิง

ในทางตรงข้ามตัวละครอีกจำนวนหนึ่งที่มีการศึกษาน้อย หรือไม่เห็น
 ความสำคัญของการศึกษา จึงเข้าเรียนตามหลักสูตรและจบการศึกษาตามที่จำเป็นเท่านั้น ตัว
 ละครเหล่านี้มักจะเป็นตัวละครที่มีความคิดไม่เท่าทันผู้อื่นจนตกเป็นฝ่ายถูกกระทำหรือมีสภาพ
 เป็นรองผู้อื่น โดยเฉพาะการตกเป็นเหยื่อของผู้ชายที่ใช้ความเหนือกว่าทั้งทางสรีระและความรู้
 มาเอาเปรียบ เนื่องจากตัวละครที่ไม่มีการศึกษาและขาดความรู้จะไม่สามารถใช้ความรู้
 หาทางตอบโต้หรือแก้ไขปัญหาได้

นอกจากนี้ จะพบว่าอาชีพการงานของตัวละครที่มีการศึกษาน้อยเหล่านี้ก็มักจะเป็นเจ้าหน้าที่จัดทำเอกสาร พนักงานโรงงาน และอาชีพอื่นๆที่เป็นผู้รับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาเท่านั้น อีกทั้งลักษณะนิสัยของตัวละครที่ได้รับการศึกษาน้อยในนวนิยายของปิยะพรมักจะมีลักษณะคือ เป็นผู้ที่ขาดความไตร่ตรอง ไม่มีสติยับยั้งชั่งใจ และไม่สามารถแก้ไขปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในชีวิตได้

ตัวละครในนวนิยายของปิยะพรที่ได้รับการศึกษาน้อย เช่น “ทิวา” ในเรื่องเรือนศิรา “ดาว” ในเรื่อง ลับแลลายเมฆ เป็นต้น ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นผู้ที่ถูกกดขี่เอารัดเอาเปรียบจากผู้ชาย และผู้ที่มีความสามารถเหนือกว่าทั้งสิ้น ดังนั้นตัวละครที่มีการศึกษาน้อยก็มีความสัมพันธ์กับการนำเสนอมนต์ศน์คือ ตัวละครหญิงในกลุ่มนี้มักจะเป็นผู้ถูกเอารัดเอาเปรียบ

เหตุการณ์ที่มากกระทบตัวละครเป็นเครื่องยืนยันได้เป็นอย่างดีว่าการศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับชีวิตของมนุษย์ ปิยะพรก็ได้ใช้การศึกษานี้เป็นภูมิหลังของตัวละคร เพื่อสร้างเหตุผลและความสมจริงให้กับการใช้ชีวิตของตัวละคร ทั้งที่เกี่ยวกับปัญหาเกี่ยวกับผู้หญิงและที่ไม่เกี่ยวข้องก็ตาม

๓.๑.๒.๓ สถานะทางเศรษฐกิจและสถานะทางสังคม

ปิยะพรตระหนักดีว่ามนุษย์มีความต้องการที่จะให้ผู้คนยกย่องยอมรับ ในขณะที่เดียวกันก็ต้องการมีความเป็นอยู่ที่สะดวกสบาย สถานะทางเศรษฐกิจและสถานะทางสังคมจึงเป็นเป้าหมายสำคัญที่ทุกคนต้องการประสบความสำเร็จ และหากสถานะของตนในด้านใดด้านหนึ่งมีความไม่มั่นคงก็จะเรียกร้องหรือต่อสู้ เพื่อให้มีสถานะของตนมีความมั่นคงในระดับที่ตนพอใจ จากการศึกษานวนิยายพบว่าความต้องการของตัวละครที่ปิยะพรสร้างขึ้นมักจะมีเป้าหมายหลักคือต้องการเป็นที่ยอมรับในสังคม และมีชีวิตที่เป็นสุข

ในบางกรณีที่ตัวละครมีพร้อมทั้งสถานะทางสังคมและเศรษฐกิจไม่ต้องดิ้นรนจึงไม่เบียดบังผู้อื่น ตัวละครที่มีความพร้อมบริบูรณ์ดีในสถานะทั้งสองด้านนี้จึงมักจะมีลักษณะนิสัยอ่อนโยน และเห็นอกเห็นใจผู้อื่นอยู่เสมอ เช่น “ภาสุ” ในเรื่องสะพานแสงคำ “นุสร” ในเรื่องทางสายธาร “ครุณาริ” และ “บุรี” ในเรื่องทรายสีเพลิง เป็นต้น ตัวละครเหล่านี้มักจะนำเสนอแง่มุมที่ดีงาม แสดงให้ผู้อ่านเห็นว่าผู้ที่มีพร้อมในทุกด้านก็ควรทำความดีและแบ่งปันแก่ผู้ที่ด้อยกว่า และตัวละครเหล่านี้ก็เป็นช่องทางที่ปิยะพรใช้นำเสนอมนต์ศน์เกี่ยวกับผู้หญิงที่เป็นผู้มีคุณลักษณะดีงาม และจรรโลงสังคมให้ดีขึ้นอีกด้วย

การที่ตัวละครบางตัวมีความพร้อมในด้านเศรษฐกิจและสังคมแต่ไม่ได้กระทำที่ดีเสมอไป ตัวละครบางตัวไม่พอใจในสิ่งที่ตนมีหรือไม่ต้องการให้ผู้อื่นได้ดีมากกว่าตน จึงสร้างปัญหาให้เกิดขึ้นภายในเรื่อง ตัวละครที่มีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมที่พร้อมสมบูรณ์ แต่มี

พฤติกรรมที่มีปัญหา เช่น “มิ่งหล้า” ในนวนิยายเรื่อง รากนครา ที่ไม่ต้องการให้ผู้อื่นได้ตีเกินหน้าตน หรือ “ศิริน” ในเรื่องไต้ร่มไม้เลื้อย ที่ต้องการกลับไปสานสัมพันธ์กับคู่รักเก่าแม้ว่าตนเองจะมีครอบครัวที่สมบูรณ์มั่นคงอยู่แล้วก็ตาม และ “ปรีดี” ในเรื่องวาวพลอย ซึ่งเป็นตัวละครชายที่มีพฤติกรรมรักร่วมเพศ แล้วไม่สามารถแสดงออกได้เพราะครอบครัวไม่ยอมรับและสถานะทางสังคมที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักจำกัดไว้ไม่ให้แสดงออก เป็นต้น

ในทางกลับกันตัวละครที่ไม่มีความไม่มั่นคงในด้านสถานะภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ หรือไม่มั่นคงในด้านใดด้านหนึ่งมีอยู่ในนวนิยายของปิยะพรเป็นจำนวนมาก ตัวละครเหล่านี้ต้องการผลักดันตนเองด้วยวิธีการต่างๆทุกวิถีทาง เพื่อให้ได้รับการยอมรับ พร้อมทั้งต้องการมีสถานะทางเศรษฐกิจที่มั่นคง มีชีวิตที่สะดวกสบายโดยไม่ต้องลงทุนลงแรง ตัวละครเหล่านี้จึงมีบทบาทในการที่มีพยายามหาทางลัดให้กับตนเองโดยไม่คำนึงว่าจะสร้างความเดือดร้อนให้กับผู้อื่น ซึ่งบางครั้งก็เป็นตัวละครที่สร้างปัญหาเรื่องการเอาเปรียบผู้อื่นขึ้น

ตัวละครที่มีความไม่มั่นคงในทางเศรษฐกิจและสังคมที่อยู่ในนวนิยายของปิยะพร พบอยู่เป็นจำนวนมาก เช่น “เจนจาร์” ในเรื่องไต้ร่มไม้เลื้อย “ชนิก” และ “ก่องเพชร” ในเรื่อง วาวพลอย “ศรุตตา” และ “ดวงตา” ในเรื่องทราวยสีเพลิง “มทนกานต์” ในเรื่อง บัลลังก์แสงเดือน “ทิวา” ในเรื่องเรือนศิรา และ “ลอองค์” ในเรื่อง ทางสายธาร เป็นต้น ตัวละครเหล่านี้โดยส่วนใหญ่จะมีบทบาทเป็นผู้สร้างปมปัญหาให้กับเรื่อง บทบาทในการสร้างปัญหาของตัวละครล้วนเกิดจากความต้องการที่จะขจัดความเป็นรอง และความไม่มั่นคงภายในจิตใจให้หมดไป

พื้นฐานเรื่องสถานะทางเศรษฐกิจและสังคม จึงเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ตัวละครเกิดการกระทำพฤติกรรมต่างๆ หรือมีลักษณะนิสัยที่แตกต่างกัน โดยเป็นเอกลักษณ์ของตัวละครแต่ละตัว ซึ่งปิยะพรได้จำลองความต้องการต่างๆของตัวละครมาจากความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ทั่วไป จึงทำให้ตัวละครของปิยะพรมีความสมจริงและเป็นผู้ดำเนินเรื่องในนวนิยายได้อย่างน่าติดตาม นอกจากนี้พื้นฐานในด้านเศรษฐกิจและสังคมนี้ก็ยังเป็นพื้นฐานให้ตัวละครแสดงบทบาทในการนำเสนอมนต์เสน่ห์เกี่ยวกับผู้หญิงได้อย่างสมเหตุสมผลอีกประการหนึ่งด้วย

๓.๑.๓ การสร้างบุคลิกลักษณะและลักษณะนิสัยของตัวละคร

การสร้างตัวละครของปิยะพร คักดีเกษมมีความน่าสนใจ และเป็นองค์ประกอบอย่างหนึ่งในการสร้างสรรค์นวนิยายที่ปิยะพรให้ความพิถีพิถันเป็นอันมาก เห็นได้ว่าปิยะพรมักจะใส่ใจรายละเอียดเกี่ยวกับตัวละครหญิงเป็นพิเศษ เนื่องจากส่วนใหญ่ตัวละครเอกของเรื่องที่เป็นผู้ดำเนินเรื่องราวในนวนิยายของปิยะพรนั้นเป็นตัวละครหญิง อย่างไรก็ตามปิยะพรก็ไม่ได้ละเลยรายละเอียดของตัวละครอื่นๆในเรื่อง โดยยังคงสร้างตัวละครให้มีความสมเหตุสมผลและ

สอดแทรกรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับตัวละคร แสดงให้เห็นว่าปิยะพรให้ความสำคัญกับการสร้างตัวละครเป็นอย่างยิ่ง

ปิยะพรสร้างตัวละครโดยไม่แบ่งแยกลักษณะของตัวละครว่าเป็นลักษณะเฉพาะของเพศใดเพศหนึ่ง จะเห็นได้ว่าตัวละครของปิยะพรมีลักษณะที่ผสมผสาน เช่น ผู้หญิงก็มีความกล้าหาญเด็ดขาดได้ ในขณะที่เดียวกันกับผู้ชายที่สามารถมีกิริยามารยาทเรียบร้อยได้ เป็นต้น ดังนั้นทั้งตัวละครทั้งหญิงและชายจึงมีความซับซ้อนและน่าสนใจเป็นอันมาก ดังที่ผู้วิจัยจะได้นำเสนอรายละเอียดต่อไป

๓.๑.๓.๑ การสร้างบุคลิกลักษณะของตัวละคร

วิธีการสร้างบุคลิกลักษณะเป็นส่วนประกอบที่ปิยะพรให้ความสำคัญอย่างยิ่งในการสร้างสรรค์ตัวละครแต่ละตัวเป็นอย่างมาก เนื่องจากการสร้างบุคลิกลักษณะของตัวละครแต่ละตัวเป็นสิ่งที่ ปิยะพรนำมาใช้เป็นหลักในการดำเนินเรื่อง และนำเสนอเหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นในนวนิยาย จนทำให้ผู้อ่านเชื่อได้ว่าเป็นตัวละครที่มีชีวิต มีความคิดและอารมณ์ไม่ต่างไปจากคนทั่วไป

เมื่อพิจารณาตัวละครในภาพรวมจะพบว่าตัวละครของปิยะพรมีลักษณะร่วมกันได้แก่ ตัวละครส่วนใหญ่มีช่วงอายุอยู่ในวัยผู้ใหญ่ที่กำลังทำงานหรือเรียนในระดับปริญญาตรีขึ้นไป มีบุคลิกลักษณะดีพร้อมทั้งรูปร่างหน้าตา และบุคลิกภาพ ซึ่งกระบวนการที่ปิยะพรใช้ในการสร้างบุคลิกลักษณะของตัวละครนี้ก็เป็นกลวิธีที่ปิยะพรสามารถสอดแทรกมโนทัศน์เกี่ยวกับผู้หญิงลงไปนวนิยายอีกทางหนึ่ง

๓.๑.๓.๑.๑ ตัวละครอยู่ในวัยหนุ่มสาว

ปิยะพรสร้างให้ตัวละครส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง ๒๐ - ๓๕ ปี ซึ่งเรียกได้ว่าเป็นวัยหนุ่มสาว โดยเฉพาะในกลุ่มตัวละครเอก ช่วงอายุดังกล่าวถือเป็นวัยผู้ใหญ่ตอนต้นที่คนส่วนมากจะพบกับความเปลี่ยนแปลงในชีวิตได้มากมายหลายเหตุการณ์ ไม่ว่าจะเป็นการสำเร็จการศึกษา เริ่มต้นทำงานเพื่อพิสูจน์ความสามารถ ก่อร่างสร้างตัว นอกจากนี้ยังอยู่ในวัยที่กำลังเลือกคู่ครอง สร้างครอบครัวเป็นของตนเอง และทำตามเป้าหมายของชีวิตที่ได้วางไว้ การที่ปิยะพรสร้างตัวละครให้มีอายุอยู่ในวัยผู้ใหญ่นี้ จึงสมเหตุสมผลกับเนื้อเรื่องที่สอดแทรกประเด็นปัญหาเกี่ยวกับผู้หญิงที่ส่วนใหญ่เป็นปัญหาเรื่องความรักความสัมพันธ์ซึ่งมักจะดำเนินอยู่ในช่วงวัยหนุ่มสาวนี้

ปิยะพรสร้างให้ตัวละครอยู่ในวัยหนุ่มสาวที่เป็นช่วงกำลังจะสำเร็จการศึกษาและเริ่มต้นของชีวิตในการทำงาน ดังนั้นตัวละครส่วนใหญ่จึงจะมีบุคลิกลักษณะที่สวยงาม มีการเคลื่อนไหวที่คล่องแคล่วว่องไวสมวัย ซึ่งเป็นเสน่ห์อย่างหนึ่งของตัวละครที่ทำให้มีลักษณะที่สมจริงใกล้เคียงกับคนในวัยเดียวกันนี้เป็นอันมาก

“สาลินี” ในเรื่องกิ่งไม้ใบรัก เป็นตัวละครหญิงที่ปิยะพรสร้างให้มีบุคลิกลักษณะของคนที่อยู่ในวัยหนุ่มสาวคือ มีร่างกายที่แข็งแรง และมีท่าทางกระฉับกระเฉง ว่องไว สดชื่นมีชีวิตชีวา จนทำให้ผู้อ่านเห็นภาพของตัวละครที่มีบุคลิกลักษณะเป็นผู้หญิงในวัยผู้ใหญ่ ที่เป็นผู้คล่องแคล่วและเก่งกาจในเรื่องการงาน บุคลิกลักษณะของสาลินีสามารถสะท้อนให้เห็นถึงความสามารถของผู้หญิงที่มีมาก จนทำให้พึ่งพาตนเองได้ซึ่งเป็นมโนทัศน์เกี่ยวกับผู้หญิงประการหนึ่งของปิยะพร ดังที่ปิยะพรนำเสนอบุคลิกลักษณะของสาลินีไว้ในนวนิยายดังนี้

สาลินีเป็นสาวร่างเล็ก ว่องไว และกระตือรือร้นวันเสมอในเรื่องงาน ทั้งยังถูกฝึกให้คุ้นเคยกับธุรกิจมาตั้งแต่เยาว์วัยตามแบบลูกจีนทั้งหลาย...เพียงแค่วัยสิบขวบก็อยู่ที่สองในมหาวิทยาลัย เธอก็ใจกล้าพอที่จะนำเงินส่วนที่เป็นของตัวเอง ลงทุนซื้ออาคารหอพักเก่ามาปรับปรุง เปลี่ยนแปลงทำเป็นห้องเช่าระยะยาวชั้นดีแบบที่เรียกว่า ‘เซอร์วิสอพาร์ทเมนท์’ ... (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๘ : ๕๖)

ตัวละครทั้งหญิงและชายที่มีบุคลิกลักษณะอยู่ในวัยผู้ใหญ่ มักจะมีความต้องการประสบความสำเร็จในด้านการงาน จึงพบว่าตัวละครส่วนใหญ่มักจะให้ความสำคัญกับการทำงาน การสร้างฐานะและหลังจากจบการศึกษา มีวิชาความรู้เพียงพอสำหรับประกอบอาชีพได้

“ศรุดา” ในเรื่องทรายสีเพลิงเป็นตัวละครหญิงตัวหนึ่งที่ปิยะพรสร้างให้มีบุคลิกลักษณะอยู่ในวัยผู้ใหญ่หรือวัยหนุ่มสาว ศรุดาต้องการทำงานหาประสบการณ์ในการทำงานเพื่อเรียนรู้ชีวิตและทำตามเป้าหมายคือประสบความสำเร็จในด้านหน้าที่การงาน การสร้างตัวละครให้มีลักษณะเช่นนี้ทำให้ปิยะพรสามารถสอดแทรกการพิสูจน์ความสามารถของผู้หญิง ที่ต้องการประสบความสำเร็จในชีวิต และมีความสามารถสูงไม่แพ้ผู้อื่นซึ่งเป็นมโนทัศน์เรื่องความสามารถในการพึ่งพาตนเองของผู้หญิงลงในนวนิยาย ดังที่ปรากฏเป็นบทสนทนาของศรุดากับพ่อที่ปิยะพรนำเสนอไว้ในนวนิยายความว่า

“ไกลกันเหลือเกินแซนดี้ พ่อกับแม่คิดถึง” ดอนยังคงบ่นมาตามสาย

“แต่ก็นั่นแหละนะ วัยหนุ่มสาวมันเป็นวัยของการทำงาน การแสวงหา พ่อดีใจที่รู้ว่าหนูสนุกกับงาน”

...คงจะเป็นเจ้านายใหญ่ของเธอนี่เองที่ส่งชาวคราวไปหา ‘ดอน ดาลตัน’ ในฐานะมิตรเก่า

“อยากจะทำออกมาสร้างงาน เปิดบริษัทของตัวเองหรือยังล่ะ...
พ่อจะช่วย”

“ยังหรอกจ้ะ หนูยังอยากที่จะหาประสบการณ์อีกสักปีสองปี
...” (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๙ : ๑๔๒)

นอกจากนี้ผู้ที่อยู่ในวัยหนุ่มสาวยังให้ความสำคัญกับเรื่องคู่ครองมาก ปิยะพรได้นำความต้องการในเรื่องความรักความสัมพันธ์ระหว่างชายหญิงนี้มาเป็นประเด็นหลัก ในการนำเสนอนวนิยายทุกเรื่อง ไม่ว่าจะเป็นความรักที่มีผู้ชายเป็นฝ่ายได้เปรียบกดขี่ข่มเหง ผู้หญิงและความรักที่ให้เกิดภัยข่มเหงผู้หญิงให้มีความเสมอภาค จะเห็นได้ว่าตัวละครที่ปิยะพร ใช้ในการนำเสนอนั้นก็ล้วนแต่อยู่ในวัยหนุ่มสาวทั้งสิ้น

“ภาส” ในเรื่อง สะพานแสงคำ เป็นตัวละครอีกตัวหนึ่งที่ปิยะพร กำหนดให้มีบุคลิกลักษณะของคนในวัยหนุ่มสาวและให้ความสนใจในเรื่องความรัก ภาสจึง แสดงออกถึงความกระตือรือร้นในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างตนกับหญิงสาวที่พึงใจ ซึ่งเป็น ธรรมดาของวัยที่ต้องการมีคู่ครองและสร้างครอบครัว แต่พฤติกรรมของภาสเป็นไปในทางที่ยก ย่องให้เกิดภัยข่มเหง จึงเป็นตัวละครชายที่ปิยะพรใช้ในการนำเสนอบทบาทผู้ชายที่สนับสนุน ผู้หญิงให้มีสถานภาพที่ดี ดังที่ปรากฏในนวนิยายความว่า

ภาสเบี่ยงตัวไปนิดหนึ่งเปิดทางให้อย่างสุภาพบางสิ่ง บางอย่างรวบกววนเขาเบาบางเช่นกัน ไม่ใช่แค่ที่รูปโฉมอันถูกตาถูกใจ ...หากเป็นความเมตตา ความเอ็นดู และความรู้สึกเป็นห่วงเป็นใย อยากช่วยเหลือประคับประคองที่เกิดขึ้นต่างหากที่ทำให้เขารู้สึกคล้าย ไม่อยากให้เธอจากไปง่ายๆ เช่นนี้

“คุณเมย์...” วันหน้าเราจะได้พบกันแน่นอน! ...มีสายใย บางอย่างผูกโยงไว้ด้วยกัน! จู่ๆความคิดนี้ก็เกิดขึ้นและมันเปลี่ยนให้ ถ้อยคำถัดไปของชายหนุ่มเหลือเพียง

“...ยินดีที่ได้พบ” (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๓ : ๓๑)

จะเห็นได้ว่านอกจากตัวละครที่ได้นำเสนอในข้างต้นแล้วพบว่า ตัวละครส่วนใหญ่ที่ผู้วิจัยนำมาศึกษาในการนำเสนอมนทัศน์เกี่ยวกับผู้หญิงของปิยะพร ล้วนแล้วแต่อยู่ในวัยหนุ่มสาวมีอายุระหว่าง ๒๐ - ๓๕ ปีแทบทั้งสิ้น

ตัวละครของปิยะพรมีบุคลิกลักษณะเป็นวัยหนุ่มสาวที่มีความแข็งแรง กระตือรือร้นและคล่องแคล่วว่องไว มีความสนใจทั้งในเรื่องการงานและคู่ครองที่ตรงกับวิถีชีวิต

ที่แท้จริงของคนในวัยเดียวกันนี้ทั่วไปในสังคม ปิยะพรจึงสร้างให้ตัวละครมีความสนใจในเรื่อง การงานและความรักดังที่นำเสนอข้างต้น เพื่อสอดแทรกมโนทัศน์เกี่ยวกับการแสดง ความสามารถของผู้หญิง และการเรียกร้องความเท่าเทียมกันในเรื่องความรักความสัมพันธ์ ระหว่างหญิงและชายลงในนวนิยายให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

๓.๑.๓.๑.๒ ตัวละครมีรูปร่างหน้าตาดี

ภาพรวมของตัวละครในนวนิยายของปิยะพรในด้านบุคลิกลักษณะ มักจะมีความเพียบพร้อมโดยเฉพาะรูปร่างหน้าตาที่ถือว่าดีเลิศและมีเสน่ห์ทำให้ตัวละครที่พบ เห็นและผู้อ่านประทับใจ หรือตัวละครบางตัวแม้จะไม่ได้มีรูปร่างหน้าตาที่ดีเลิศแต่ก็จะมีจุดเด่น บางประการที่ทำให้หน้าสนใจ

บุคลิกลักษณะที่ดีที่แสดงผ่านรูปร่างหน้าตาของตัวละครบางตัวมี ความสำคัญและเชื่อมโยงกับบทบาทของตัวละครในการนำเสนอมนทัศน์ เช่น ตัวละครชายบาง ตัวเป็นผู้ใช้รูปร่างหน้าตาของตนเป็นเครื่องมือเอาเปรียบผู้หญิง หรือตัวละครหญิงบางตัว ที่มีรูปร่างหน้าตาที่ดีก็อาจจะถูกผู้ชายเข้ามาคบหาเพื่อหวังประโยชน์และต้องการเอาเปรียบ เป็นต้น ดังเช่นตัวละครที่ผู้วิจัยจะได้ยกตัวอย่างประกอบคำอธิบายดังนี้

“พัทธ์” ในเรื่องได้ร่วมไม้เลื้อยเป็นตัวละครที่ปิยะพรสร้างให้มีความดีเลิศ ในเรื่องรูปร่างและหน้าตา จะเห็นได้จากการที่ปิยะพรบรรยายบุคลิกลักษณะของพัทธ์ว่าเป็นผู้ที่ มีรูปร่างที่งดงามสมส่วน มีดวงตาและปากที่สวยงาม และที่สำคัญอย่างยิ่งคือเป็นผู้ที่มีเสน่ห์ เป็นอย่างยิ่ง ทำให้ผู้ที่พบเห็นประทับใจในเสน่ห์และความหล่อเหลาของพัทธ์ได้ไม่ยาก ดังที่ ปิยะพรนำเสนอรูปร่างหน้าตาของพัทธ์ไว้ในนวนิยายความว่า

...เสน่ห์ของความเป็นหนุ่มรูปงามด้วยสัดส่วนที่เหมาะสมจะ สมบูรณ์ของดวงหน้าและช่วงป่าฝั่งผาย เสน่ห์ของพลังที่เรียงแรงอัน
เปล่งประกายออกมาจากดวงตาเข้มคมระยับ เสน่ห์ของความมีชีวิตชีวา
เยาว์วัย อันประกาศตัวเองอยู่บนรอยยิ้มขยับขยับที่มุมปากหยักงาม...
(ปิยะพร คักดีเกษม, ๒๕๔๓ : ๘๐)

พัทธ์เป็นตัวละครตัวหนึ่งที่ปิยะพรกำหนดให้รูปร่างหน้าตามี ความสัมพันธ์กับบทบาท จะเห็นได้ว่าพัทธ์ใช้รูปร่างหน้าตาเป็นเครื่องมือในการประกอบ อาชีพคือ เป็นดาราและนายแบบ อาชีพดังกล่าวทำให้พัทธ์ก่อร่างสร้างตัว จนนำทุนที่ได้ไป ประกอบธุรกิจของตนเองและประสบความสำเร็จ ในขณะที่เดียวกันรูปร่างหน้าตาของพัทธ์ก็ทำ ให้พัทธ์ทะนงในความเป็นชายของตน จนมีบทบาทในการเอาเปรียบผู้หญิงอีกด้วย

ดังที่ ปิยะพรนำเสนอบทบาทของพัทธ์ที่สร้างความสัมพันธ์กับผู้หญิงจำนวนมาก แต่ไม่ยกย่องผู้หญิงคนใดไว้เท่าเทียมกับตน ความว่า

...พัทธ์เปลี่ยนแปลงไปมากมาย...แกร่งกร้าวเลือดเย็นและ
เหี้ยมโหดขึ้น... อรพิมบอกกับตัวเองเมื่อยามที่จับตามองตาม เขาไม่มี
คนคู่เคียงในคืนวันนี้ คืนที่พิเศษยิ่งของเขา ทั้งๆที่โดยปกติเธอได้ยิน
มาว่าพัทธ์ไม่เคยขาดสาวสวยแนบข้าง

หญิงสาวเข้าใจดีทีเดียว...นี่คือการประกาศอิสรภาพ! ประกาศ
อย่างชัดเจนว่า เขาไม่เคยคิดต้องการสร้างความสัมพันธ์กับมนุษย์คน
ใด (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๓ : ๓๕๓)

“พิมพรรณ” ในเรื่องตะวันทอแสง เป็นตัวละครหญิงที่ปิยะพรกำหนดให้
มีบุคลิกลักษณะสวยงาม มีรูปร่างเล็กและบอบบาง เมื่อสังเกตลักษณะภายนอกก็ทำให้ทราบ
ได้ว่าเป็นผู้ที่มีความอ่อนหวาน มองโลกในแง่ดี และต้องการที่พึ่งพิงอยู่เสมอ พิมพรรณจึงเป็น
ตัวละครหญิงที่สวยงามน่าทะนุถนอม ดังที่ปิยะพรได้นำเสนอไว้ในนวนิยายความว่า

...พิมพรรณเป็นหญิงสาวร่างเล็กบอบบาง หล่อนเตี้ยกว่ารส
ผอมและบอบบางกว่ามาก จนดูเหมือนน้องเล็ก ๆ...

...พิมพรรณเป็นคนผิวขาวเหลืองละเอียดยื่นโอบน้ารูป
หัวใจบอบบางกระจ่มกระจิม รับกับดวงตาโตสีน้ำตาลอ่อนเชื่อม
สะท้อนจิตใจออกมาอย่างชัดเจน (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๙ : ๓๒)

จากบุคลิกลักษณะที่สะท้อนให้เห็นจิตใจอันอ่อนโยนของพิมพรรณ
ข้างต้น ทำให้มีผู้ชายที่หวังผลประโยชน์จากเธอมาบังคับขึ้นใจจนเธอยอมแต่งงานด้วย
พิมพรรณจึงเป็นผู้หญิงที่มีบทบาทในการถูกกดขี่เอารัดเอาเปรียบเพราะความบอบบาง อ่อนแอ
และการมองโลกในแง่ดีจนไม่ระมัดระวังตัว ดังที่ปิยะพรได้นำเสนอจุดจบของพิมพรรณที่ถูก
ผู้ชายเอารัดเอาเปรียบจนไม่สามารถมีชีวิตอยู่ต่อไปได้ไว้ในนวนิยายดังนี้

... พิมพรรณยอมเสียดชีวิตของตัวเองมาพัวพันกับผู้ชาย
คนนี้...ผู้ชายคนที่ใช้ข้อได้เปรียบของความเป็นชาย ผูกมัดเพื่อนรัก
ของหล่อนเอาไว้ด้วยวิธีการที่หยาบๆและตื้นเขิน หากพิมพรรณก็ก้ม
หน้ายอมรับชะตากรรม

หล่อนพร้อมที่จะมองข้ามคุณสมบัติร้ายๆ และอดีตที่แสน
โสมมของผู้ชายคนนั้นเสีย ด้วยความหวังในชีวิต เต็มเปี่ยมด้วยความ
มุ่งมั่นในทิศทางที่ดี

และในที่สุด นี่คือสิ่งที่พิมพ์พรรณได้รับ...มันสมควรและ
ยุติธรรมแล้วละหรือ... (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๙ : ๓๒๒)

นอกจากนี้ตัวละครที่นำเสนอข้างต้นปิยะพรยังสร้างตัวละครอื่นๆใน
เรื่องให้มีรูปร่างหน้าตาที่เป็นเลิศ ตัวละครบางตัวที่มีรูปร่างหน้าตาดีเป็นทุนนี้ได้ใช้รูปร่างหน้าตา
ของตนให้เป็นประโยชน์เพื่อบรรลุเป้าหมายของตน เช่น “ชนิก” ในเรื่องวาวพลอย ที่ใช้ความเป็น
ชายรูปร่างหน้าตาดีเข้าไปคบหากับผู้หญิงเพื่อหวังประโยชน์เรื่องทรัพย์สิน ซึ่งเป็นการเอาัดเอา
เปรียบผู้หญิงอย่างเห็นได้ชัด เป็นต้น แสดงให้เห็นว่าปิยะพรสร้างให้ตัวละครมีบุคลิกลักษณะ
เชื่อมโยงกับบทบาท ซึ่งนอกจากจะนำไปสู่การนำเสนอมนต์เสน่ห์เกี่ยวกับผู้หญิงแล้ว การสร้าง
ตัวละครให้มีบุคลิกลักษณะเป็นเลิศนี้ยังเป็นการจุดประกายให้ผู้อ่านเกิดความสนใจใคร่รู้ และ
ต้องการติดตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับตัวละครดังกล่าวอีกด้วย

๓.๑.๓.๑.๓ ตัวละครมีบุคลิกภาพโดดเด่น

บุคลิกภาพของตัวละครเป็นบุคลิกลักษณะอย่างหนึ่งที่ปิยะพร
กำหนดให้มีความโดดเด่น ส่งเสริมให้ตัวละครมีลักษณะที่น่าสนใจได้เป็นอย่างดี แม้ว่าตัวละคร
บางตัวจะไม่ได้มีรูปร่างหน้าตาที่สวยงาม แต่ก็มิมีลักษณะบางประการที่ทำให้ส่งเสริมให้เป็นผู้ที่
โดดเด่นและดึงดูดใจผู้ที่พบเห็นได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้บุคลิกภาพที่โดดเด่นนี้จะทำให้ตัวละคร
สามารถนำเสนอมนต์เสน่ห์เกี่ยวกับผู้หญิงในด้านต่างๆได้อย่างเด่นชัด

ปิยะพรกำหนดปัจจัยบางประการที่ส่งเสริมภาพของตัวละครให้มี
บุคลิกภาพที่โดดเด่น ได้แก่ การแต่งกาย กิริยามารยาท ปัจจัยข้างต้นล้วนแต่เกิดจากการ
ฝึกฝนและการอบรมจากครอบครัว ตัวละครบางตัวมีบทบาทที่สัมพันธ์กับบุคลิกภาพที่โดดเด่น
ทำให้ปิยะพรพิถีพิถันกับการสร้างบุคลิกลักษณะของตัวละครแต่ละตัวเป็นอย่างมาก

การแต่งกายเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างเสริมให้ตัวละครมีบุคลิกภาพที่
ดี เนื่องจากการแต่งกายเป็นส่วนสำคัญที่ส่งผลต่อบุคลิกภาพโดยตรง ซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้มี
บุคลิกภาพที่โดดเด่นมากยิ่งขึ้น

“ลีลา” ในเรื่องระบำดาวเป็นตัวละครหญิงที่ปิยะพรสร้างให้มีบุคลิกภาพ
ที่โดดเด่น เนื่องจากมีรูปร่างที่ดีและได้รับการฝึกฝนให้มีท่าทางมั่นใจในตัวเอง เมื่อประกอบกับ
มีการแต่งกายที่สวยงามหรูหราประกาศฐานะที่มั่นคงและมั่งคั่ง จึงทำให้มีบุคลิกภาพที่โดดเด่น

ดึงดูดสายตาของผู้พบเห็นได้ แม้ว่าลีลาจะมีหน้าตาธรรมดาไม่ได้สวยงามสะดุดตาก็ตาม ดังที่ปรากฏเป็นความคิดของตัวละครแวดล้อมผู้พบเห็นลีลาที่ปิยะพรนำเสนอไว้ในนวนิยาย เพื่อแสดงให้เห็นถึงบุคลิกภาพที่โดดเด่นของลีลาที่เกิดจากการแต่งกายความว่า

...ลีลา...สาลินพอจะจำได้จิตใจ เธอพอจะจำได้ดีถึงความรู้สึกของตนเองในยามนั้น เมื่อเฝ้ามองดูเด็กสาวร่างโปร่งระหง ซึ่งถึงแม้จะอยู่ในชุดนิตินิต หากส่วนประกอบทุกอย่างในตัวเธอผู้นั้นก็ดูหรูหราจับตา...และแน่ละ! ปงบอกถึงราคาอันแพงจับใจ

หลายต่อหลายครั้งที่เธอได้เห็นภาพของเด็กคนนั้นติดตามารดาซึ่งสาลินจำได้ดีว่าเป็นหญิงสาวผู้สืบสายสกุลเก่าแก่มั่งคั่งมานานออกงานหรูหราในสังคมระดับ 'ไฮโซ' ...(ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๙ : ๒๐)

บทบาทของลีลาแสดงให้เห็นถึงมโนทัศน์ในการเรียกร้องความเป็นธรรมของผู้หญิง บทบาทดังกล่าวมีความเชื่อมโยงกับบุคลิกภาพที่โดดเด่นนี้ เนื่องจากปิยะพรต้องการนำเสนอให้ลีลาเป็นตัวอย่างหนึ่งของผู้หญิง ที่เสียเปรียบผู้ชายในเรื่องความรัก ความสัมพันธ์ระหว่างเพศ ปิยะพรแสดงให้เห็นว่าแม้ว่าผู้หญิงจะมาสูงส่งหรือยากจน หรือมีความสวยงามมากก็ตาม แต่ก็มักจะมีสถานภาพที่ด้อยกว่าผู้ชาย ดังนั้นผู้หญิงจึงควรระมัดระวังในการคบหาดูใจกับผู้ชาย อีกทั้งควรวางตนให้เหมาะสมและเห็นคุณค่าของตนเอง ดังที่นำเสนอชะตากรรมของลีลาที่ถูกผู้ชายเอาวัดเอาเปรียบทางร่างกายให้เห็นถึงความเสียเปรียบของผู้หญิงไว้ในนวนิยายความว่า

ภาพที่เธอจำได้ติดตาก็คือ ภาพของลีลาที่ดูซบซิด ขาวเผือด อยู่ในเสื้อคลุมนอนที่หละหลวมสีเขี้ยวหยก ช่างแตกต่างราวหน้ามือกับหลังมือกับภาพของเด็กสาวผอมบาง ระเหิดระหง คนที่มี 'มาด' ของนางพญา ก้าวขึ้น ก้าวลง รถคันยาวที่หน้าบันไดตึกคณะอักษรศาสตร์เมื่อหลายปีก่อนเสียนี้กระไร...

...ผู้ชายคนนั้นมีแต่จะ 'ได้' จากลีลาไปทั้งสิ้น...อยู่ดี ๆ ก็มีอาหารชั้นเยี่ยมอีกจานมาตั้งให้กินตรงหน้า เขาต้องเสียอะไรจากการเสพสุขนั้นบ้าง ครอบครวั การงาน ความนับหน้าถือตาจากสังคมยังคงอยู่ครบถ้วน บนความทุกข์ใจของผู้หญิงคนหนึ่ง ซึ่งได้แต่ชื่นชมกับสิ่งที่เรียกว่า 'ความรัก' อยู่ในมุมมืด (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๙ : ๒๖๗)

บุคลิกภาพที่ทำให้ตัวละครในนวนิยายของปิยะพรมีลักษณะโดดเด่นอีกประการหนึ่งคือการมีกิริยามารยาทที่เรียบร้อย ลักษณะดังกล่าวจะเกิดจากการฝึกฝนและถูกอบรมให้เป็นผู้ที่สุภาพเรียบร้อย ปิยะพรกำหนดให้ตัวละครที่มีลักษณะดังกล่าวส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีปมปัญหาในชีวิต หรือเกิดจากความกดดันในการถูกเอารัดเอาเปรียบทั้งทางร่างกายและจิตใจ ซึ่งเป็นเหตุให้ตัวละครที่มีบทบาทนี้แสดงมโนทัศน์เกี่ยวกับผู้หญิงของปิยะพร ในด้านการเรียกร้องไม่ให้ผู้ชายทำร้ายทั้งร่างกายและจิตใจของผู้หญิง

“ดวงลดา” ในเรื่องดอกไม้ป่าหนาวเป็นตัวละครหนึ่งที่ปิยะพรสร้างให้เป็นผู้มีความประพฤติเรียบร้อยและมีบุคลิกภาพที่โดดเด่น มีความสวยงามและมีกิริยามารยาทที่ดีจนได้รับการยกย่องชื่นชม ดังที่ปิยะพรได้นำเสนอบุคลิกลักษณะของดวงลดาไว้ในนวนิยายดังนี้

ถึงกระนั้นดวงลดาก็น่ามองไม่น้อย ด้วยเรือนร่างสูงระหงผิวสี
น้ำผึ้งเนียน ผิดจากทุกคนในครอบครัวที่มีผิวผ่องนวลละเอียด ริม
ฝีปากและรูปหน้าเรียบ ๆ ของเธอถอดแบบคุณโชติมาครบครัน มีแต่
เพียงคิ้วเข้ม รูปตาวาว และสันจมูกสวยเท่านั้นที่ดูแปลกออกไป

แม้ริมฝีปากจะยังแยมยิ้มอย่างรักษามารยาท แต่ดวงตาของ
เธอกลับไม่ยิ้มแยมไปตามนั้น ดูเคร่งคิด สงวนท่าทีอย่างคนที่ถูก
ฝึกฝนควบคุมให้ระมัดระวังตัวจนเป็นนิสัย... (ปิยะพร ตักดีเกษม,
๒๕๔๙ : ๗)

จากการมีลักษณะที่มีอ่อนหวานเรียบร้อยของดวงลดาจึงทำให้ดวงลดา มีบทบาทเป็นถูกกดขี่โดยการถูกจำกัดสิทธิในการตัดสินใจในการใช้ชีวิต ดวงลดาไม่มีสิทธิที่จะแสดงออกถึงความต้องการของตนเอง เพราะถูกกำหนดไว้ว่าจะต้องเป็นผู้ที่เก็บงำความคิดและสงวนท่าทีให้เป็นผู้ที่เรียบร้อย ดังนั้นดวงลดาจึงเป็นตัวละครที่ปิยะพรกำหนดให้มีบุคลิกลักษณะที่เรียบร้อย แสดงบทบาทในการเป็นผู้ถูกจำกัดสิทธิและถูกเอารัดเอาเปรียบ เพื่อนำเสนอ มโนทัศน์เกี่ยวกับผู้หญิงในนวนิยายของปิยะพร

บุคลิกภาพของตัวละครที่มีความโดดเด่นอีกประการหนึ่งคือตัวละครที่มีความท่าทางกระฉับกระเฉงมั่นใจ ตัวละครในลักษณะนี้แสดงให้เห็นถึงความสดใสและพลังในการทำงานของคนในวัยหนุ่มสาว แสดงให้เห็นถึงลักษณะนิสัยภายในใจที่เป็นคนทันสมัย มั่นใจในตัวเองและกล้าที่จะเรียกร้องสิทธิหรือรักษาผลประโยชน์ของตน บุคลิกภาพของตัวละครในลักษณะนี้จึงมีความเชื่อมโยงกับบทบาทของตัวละครที่มีความสามารถมาก มีความเป็นผู้นำสูง

และต่อต้านการถูกเอารัดเอาเปรียบ ดังที่ปรากฏเป็นมโนทัศน์ในการต่อต้านผู้ชายที่กดขี่เอารัดเอาเปรียบผู้หญิง และเรียกร้องความเป็นธรรมโดยไม่ยินยอมให้ผู้ชายทำร้ายผู้หญิงทั้งทางร่างกายและจิตใจ นอกจากนี้ตัวละครหญิงที่มีบุคลิกลักษณะดังกล่าวนี้จะนำเสนอมนทัศน์เรื่อง การปรับเปลี่ยนค่านิยมเรื่องการแต่งกายและการวางตัวของผู้หญิงให้เข้ากับยุคสมัยอีกด้วย

“จิรณา” ในเรื่องลับแลลายเมฆเป็นตัวละครหญิงตัวหนึ่งที่ปิยะพร กำหนดให้มีบุคลิกภาพที่โดดเด่นเนื่องจากมีท่าทางกระฉับกระเฉงมั่นใจ แสดงความต้องการของตนเองอย่างเปิดเผย จิรณาเป็นผู้หญิงที่ทันสมัยจะเห็นได้จากการแต่งกาย การเข้าสังคม และการกระทำกิจกรรมต่างๆด้วยความคล่องแคล่วมั่นใจ จิรณาจึงเป็นผู้หญิงที่เสน่ห์มีลักษณะ ดึงดูดใจผู้พบเห็น ดังที่ปิยะพรได้นำเสนอบุคลิกภาพที่มีความโดดเด่นของจิรณาไว้ในนวนิยาย ความว่า

หญิงสาวผู้หนึ่งในกลุ่มนั้นสะดุดตาอย่างยิ่งด้วยผมหยักซอย สั้นแนบศีรษะ ดุสดีใสประเปรี้ยวอย่างสาวสมัยใหม่ และที่ใหม่เฉียบ รวมทั้งเป็นการประกาศถึงความเปรี้ยวความมั่นใจในตัวเองอย่างล้นเหลือของเธอก็คือเสื้อผ้าที่สวมใส่...

...โชคดีที่ผู้สวมใส่มิมีส่วนที่เกินจน ‘ล้น’ ...รวมทั้ง อากัปกริยาที่ดูคล่องแคล่วฉับไวนั้นก็ช่วยให้ดูไม่ขัดตา ไม่ยั่ววนจนเกินไป แม้ว่าจะทำท่ายอยู่มาก (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๘ : ๒๓

- ๒๔)

บทบาทของจิรณา มีความสอดคล้องกับบุคลิกลักษณะเป็นอันมาก จะเห็นได้จากการที่จิรณา มีความสามารถในการทำงานโดยเธอเป็นเจ้าของกิจการร้านอาหาร นอกจากนี้บทบาทในการนำเสนอมนทัศน์เกี่ยวกับผู้หญิงของจิรณาก็แสดงให้เห็นว่า เธอเป็นผู้ต่อต้านผู้ชายที่กดขี่และเอารัดเอาเปรียบผู้หญิง อีกทั้งจิรณาแสดงให้เห็นถึงความเป็นผู้หญิงสมัยใหม่ที่ไม่สนใจค่านิยมเรื่องการวางตนและการแต่งกาย ซึ่งกำหนดให้ผู้หญิงต้องเป็นผู้มีกิริยามารยาทเรียบร้อยและแต่งกายมิดชิด ซึ่งเป็นมโนทัศน์เกี่ยวกับผู้หญิงอย่างหนึ่งที่ปิยะพรใช้นำเสนอผ่านการสร้างตัวละครนี้

บุคลิกภาพที่มีความโดดเด่นอีกประการหนึ่งคือบุคลิกภาพที่ทรงภูมิ และน่าเชื่อถือ ปิยะพรสร้างบุคลิกภาพของตัวละครให้มีความเชื่อมโยงกับบทบาท จะเห็นได้ว่าบุคลิกภาพของผู้ที่มีความน่าเชื่อถือแสดงออกผ่านทางกิริยามารยาท และการวางตัวทำให้ผู้อื่นเกิดความรู้สึกทั้งเกรงใจและไว้วางใจได้ในเวลาเดียวกัน

“นุสร”ในเรื่องทางสายธารเป็นตัวละครอีกตัวหนึ่งที่ปิยะพรสร้างให้เป็นผู้มีบุคลิกภาพที่โดดเด่นมีความน่าเชื่อถือ นุสรได้รับการอบรมจากผู้เป็นย่ามาเป็นอย่างดีทำให้มีบุคลิกภาพที่ดี ประกอบกับเป็นผู้ที่มีความรู้จึงมีท่าทางทรงภูมิน่าเชื่อถือ บุคลิกลักษณะดังกล่าวทำให้ผู้อื่นมีความเกรงใจในตัวนุสรเป็นอันมาก ดังที่ปรากฏเป็นความคิดของตัวละครผู้เป็นแม่ของนุสร ที่ปิยะพรใช้นำเสนอบุคลิกลักษณะและความรู้สึกเชื่อถือพร้อมกับเกรงใจนุสรในเวลาเดียวกันไว้ในนวนิยายดังนี้

เธอรีบออกตัว...อะไรบางอย่างทำให้เธอรู้สึกเกรงใจลูกชายคนโตมากกว่าลูกคนอื่น ๆ อาจเป็นเพราะว่าเขาดูดัดจริตนิสัยและบุคลิกบางอย่างของผู้เป็นย่าไว้ ความสุขุมเยือกเย็น รักสันโดษแต่ก็เด็ดขาด มั่นคง เป็นเหมือนรังสีที่มองไม่เห็น แผ่ชานออกจากความสงบสุภาพอันเป็นลักษณะภายนอกของเขา (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๐ : ๓๗)

บทบาทของนุสรเป็นผู้ที่คอยช่วยเหลือ ให้กำลังใจและให้แง่คิดแก่ผู้อื่น โดยเฉพาะผู้ที่มีความเดือดร้อนและด้อยกว่าตน จากการที่นุสรมีบุคลิกลักษณะที่น่าเชื่อถือทำให้มีผู้ไว้วางใจและเชื่อในคำชี้แนะของเขาเป็นอันมาก ในส่วนของบทบาทในการนำเสนอมนต์เสน่ห์เกี่ยวกับผู้หญิงแม้ว่าบุคลิกภาพของนุสรจะไม่ได้ส่งผลโดยตรงต่อการให้ช่วยเหลือและสนับสนุนผู้หญิงให้มีสิทธิหรือมีสถานภาพที่ดี แต่นุสรก็เป็นผู้ที่ทำให้เกียรติเพศหญิง เคารพสิทธิอย่างเสมอภาคและคอยให้ความช่วยเหลือโดยการให้คำแนะนำ เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาของตัวละครหญิงในเรื่องได้เป็นอย่างดี

นอกจากตัวละครที่นำเสนอข้างต้นนี้ยังมีตัวละครอีกเป็นจำนวนมากที่มีบุคลิกภาพที่โดดเด่นซึ่งมีความเชื่อมโยงกับบทบาทในการนำเสนอมนต์เสน่ห์เกี่ยวกับผู้หญิงและจะได้นำเสนอรายละเอียดอย่างชัดเจนในส่วนบทบาทของตัวละครต่อไป

ปิยะพรสร้างบุคลิกลักษณะของตัวละครในนวนิยายด้วยความพิถีพิถัน ทำให้ตัวละครมีเสน่ห์และสร้างความประทับใจให้กับผู้อ่านเป็นอย่างดี จะเห็นได้ว่าตัวละครของปิยะพรมีบุคลิกลักษณะของคนวัยหนุ่มสาวซึ่งอยู่ในวัยที่กำลังทำงานและสร้างครอบครัว ตัวละครของปิยะพรมีรูปร่างหน้าตาดีเลิศหรือมีลักษณะบางประการที่ดึงดูดใจ นอกจากนี้ยังมีบุคลิกภาพที่โดดเด่น บุคลิกลักษณะของตัวละครทั้งหมดนี้ไม่เพียงแต่จะทำให้ผู้อ่านสนใจและชื่นชมตัวละครแต่เพียงอย่างเดียว แต่ปิยะพรยังได้ใช้ประโยชน์จากบุคลิกลักษณะทั้งหมดนี้โดยการสร้างให้ตัวละครบางตัวมีบทบาทที่เชื่อมโยงกับรูปลักษณ์ภายนอก รวมทั้งบทบาทในการนำเสนอมนต์เสน่ห์เกี่ยวกับผู้หญิงด้วย ดังนั้นเนื้อเรื่องของนวนิยายจึงมีความสอดคล้องและผสมผสานกับลักษณะของตัวละครได้เป็นอย่างดี

๓.๑.๓.๒ การสร้างลักษณะนิสัยของตัวละคร

การสร้างนิสัยของตัวละครมักจะมีเชื่อมโยงกับลักษณะภายนอก และลักษณะนิสัยเป็นส่วนที่ได้รับความกระทบจากปัจจัยพื้นฐานในด้านต่างๆโดยตรง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องครอบครัว การศึกษา และสถานะทางเศรษฐกิจและสถานะทางสังคม จะเห็นได้จากความมั่นคงทางอารมณ์หรือความคิด ความรู้สึกและการตัดสินใจของตัวละครเมื่อมีเหตุการณ์ต่างๆมากระทบเหตุการณ์ต่างๆเหล่านั้นจะสะท้อนนิสัยของตัวละครได้อย่างชัดเจน

ปิยะพรสร้างลักษณะนิสัยของตัวละครในนวนิยายโดยเน้นเรื่องความสมจริงเป็นหลัก จะเห็นได้ว่าตัวละครส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นตัวละครหลายมิติ (Round character) ตัวละครบางตัวสามารถมีลักษณะนิสัยที่หลากหลายทั้งด้านดีและไม่ดี ทำให้ตัวละครในนวนิยายของปิยะพรมีความน่าเชื่อถือและมีความใกล้เคียงกับมนุษย์ที่แท้จริง นอกจากนี้ยังเป็นช่องทางสำคัญที่ทำให้ปิยะพรได้นำเสนอมนต์เสน่ห์เกี่ยวกับผู้หญิงสอดแทรกลงในนวนิยายได้เป็นอย่างดี

ผู้วิจัยได้แบ่งแยกการสร้างลักษณะนิสัยของตัวละครในนวนิยายของปิยะพรออกเป็นสองลักษณะคือ ลักษณะนิสัยที่ดีและลักษณะนิสัยที่ไม่ดีของตัวละคร ดังที่ผู้วิจัยจะได้นำเสนอรายละเอียดต่อไป

๓.๑.๓.๒.๑ ลักษณะนิสัยที่ดี

ปิยะพรสร้างตัวละครให้มีลักษณะนิสัยที่ดีกล่าวคือ มีจิตใจดี มีอารมณ์ขัน มีศีลธรรม เสียสละและเชื่อมั่นในตนเอง จะเห็นได้ว่าปิยะพรกล่าวถึงตัวละครที่มีลักษณะนิสัยข้างต้นอย่างชื่นชมและยกย่อง ลักษณะนิสัยที่ดีของตัวละครมักจะส่งผลต่อการกระทำหรือบทบาทในเรื่อง นอกจากนี้ลักษณะนิสัยบางประการก็มีความเชื่อมโยงกับการนำเสนอบทบาทมนต์เสน่ห์เกี่ยวกับผู้หญิงอีกด้วย

ลักษณะนิสัยที่ดีประการหนึ่งของตัวละครที่ปิยะพรกำหนดขึ้น คือการเป็นผู้มีจิตใจดี ใจเย็นและมีอารมณ์ขัน ตัวละครส่วนใหญ่ที่มีจิตใจดีมักจะเป็นผู้ที่ใจเย็นมีความอ่อนโยน และมีอารมณ์ควบคู่กันไปด้วย ลักษณะนิสัยดังกล่าวอาจแสดงออกได้ทั้งทางการกระทำและคำพูด สามารถสะท้อนความคิดที่ดีภายในจิตใจของตัวละครนั้นได้เป็นอย่างดี

“กรณี” ในเรื่อง ลับแลลายเมฆเป็นตัวละครที่ปิยะพรสร้างให้มีจิตใจที่ดีงาม โดยแสดงออกผ่านการกระทำและคำพูด แม้ว่าในสายตาคนภายนอกจะมองว่ากรณีมีพฤติกรรมเหลวไหลและพูดจาหยอกล้อผู้อื่นอย่างมีอารมณ์ขันอยู่เสมอ แต่ในความเป็นจริงกรณีกลับเป็นผู้ที่มีความคิดดี ปรารถนาดีต่อผู้อื่น และได้พยายามชี้แนะให้ผู้ฟังมีความคิดที่ดีตามไปด้วยโดยใช้คำพูดที่ตลกขบขันแต่แฝงไปด้วยสาระที่ดังงามมากมาย ดังที่ปิยะพรได้นำเสนอลักษณะนิสัยของกรณีไว้ในนวนิยายผ่านคำพูดที่แสดงความคิดที่ดีของเขา ดังนี้

ครูใหญ่ที่เดียวกว่าการณ์จะหยุดเสียงหัวเราะของตัวเองได้และ
เมื่อทำได้เขาก็ปลอบอย่างเยือกเย็นและเข้าอกเข้าใจทีเดียว...

... เห็นว่ากตเองก็ไม่ได้โกรธจริงจิงอะไรนัก เป็นความฉุนกึ่ง
ขำวจาและจินตนาการโลดโผนของเขามากกว่าการณ์จึงเดินเข้าไป
ใกล้ โอบบ่าแล้วถึงตัวญาติหนุ่มลงมาจากกระโปรงท้ายรถ กอดคอกุญ
กันไปตลอดทางที่เดินขึ้นตึก

“แค่ตามใจเขา ไม่ใช่เรื่องผิด เรื่องถูก เรื่องเก่า เรื่องใหม่
ไม่ใช่ไดโนเสาร์หรือเจเนอเรชั่นเอกซ์วายแซด เป็นแค่การตัดสินใจ
เลือกเส้นทาง เลือกวิธีการของแต่ละคนเท่านั้นเอง...เวลาเล่นไพ่ บาง
คนก็เพลย์บิก บางคนก็เพลย์เซฟ ถ้าเขาพอใจ สบายใจให้เรารอ...ก็อ
รอไป...ฉันคิดง่ายๆอย่างนี้แหละ”

อันที่จริงนี้ไม่ใช่แค่ความคิด ‘ง่ายๆ’ อย่างที่เจ้าตัวออกปาก
เลย การณ์คิดและทำได้อย่างคนที่เปี่ยมความรักความอาทรต่อผู้อื่น
สมควรคิดต่างหาก (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๕๘ : ๖๕ - ๖๖)

“พิมลพัทธ์” ในเรื่องสะพานแสงคำก็เป็นตัวละครอีกตัวหนึ่งที่ปิยะพร
สร้างให้มีลักษณะนิสัยที่ดี แม้ว่าจะมีภาพลักษณ์ที่ดูกระด้างและมั่นใจในตนเองจนเหมือนกับ
อวดดี แต่ในความเป็นจริงกลับเป็นผู้ที่ใจกว้าง มีเสน่ห์และน่าคบหาอย่างยิ่งนัก แสดงให้เห็นถึงว่า
ปิยะพรสร้างตัวละครให้มีแง่มุมที่หลากหลายและมีลักษณะซับซ้อนใกล้เคียงกับมนุษย์อย่าง
แท้จริง ดังที่ได้นำเสนอลักษณะนิสัยและภาพลักษณ์ของพิมลพัทธ์ไว้ในนวนิยายความว่า

... หากพิมลพัทธ์เมื่อแรกเห็นก็จะเห็นแต่ความเด็ดขาด ความ
มั่นใจในฐานะของตัวเองจนการแสดงออกของเธอหลายๆครั้งเกือบ
กระด้างอวดดี

ทว่าการได้ใกล้ชิดกันมากขึ้นในครั้งนีทำให้หญิงสาวได้พบว่า
อีกฝ่ายมีอารมณ์ขัน ใจกว้างและน่ารักกว่าที่เคยคิด (ปิยะพร ศักดิ์
เกษม, ๒๕๕๐ : ๓๕๑)

ลักษณะนิสัยที่ดีที่สมควรได้รับการยกย่องอีกประการหนึ่งคือการ
กตัญญูรู้คุณ ต่อผู้มีพระคุณ จะเห็นได้ว่าปิยะพรยกย่องตัวละครที่มีลักษณะนิสัยเช่นนี้เป็นอัน
มาก นอกจากนี้ปิยะพรมักจะสร้างให้ตัวละครที่มีความกตัญญูรู้คุณเป็นผู้ที่ประสบความสำเร็จ
ในชีวิต แสดงให้เห็นว่าปิยะพรให้ความสำคัญกับการทำดีในลักษณะนี้เป็นอันมาก

“wirrong” ในเรื่องทางสายธารเป็นตัวละครที่ปิยะพรสร้างให้เป็นผู้มี ความกตัญญูรู้คุณต่อกมลასน์ซึ่งเป็นผู้ที่เลี้ยงดูและให้ความช่วยเหลือทุกประการมาตั้งแต่เกิด จะเห็นได้ว่าปิยะพรกล่าวถึงลักษณะนิสัยของwirrongด้วยความชื่นชม ดังที่ปรากฏเป็นความคิด ของwirrongในการต้องการตอบแทนบุญคุณของกมลასน์ไว้ในนวนิยายดังนี้

ความรัก ความผูกพัน และความสำนึกในพระคุณ ทำให้หญิงสาวคิดแบ่งเบาภาระทุกวิถีที่ทำได้ ในถ้อยคำถัดมาของเธอจึงมีแต่ความมั่นคงจริงจัง ...

... “ถ้ามันจะสำเร็จเพราะลิลลี่ คุณใหญ่ก็สั่งมาเถอะคะ ลิลลี่จะทำทุกอย่าง” เป็นการบอกกล่าวเรียบ ๆ ที่ทำให้หัวใจของคุณกมลასน์ไหวสะเทือน ยิ่งเมื่อสบดวงตาใสที่ซ่อนมอง... ทั้งจริงจังและปลงใจเพื่อเธอ... (ปิยะพร ตักดีเกษม, ๒๕๔๐ : ๒๖๕ – ๒๖๖)

นอกจากนี้ลักษณะนิสัยที่ตืออย่างหนึ่งของตัวละครได้แก่ การยึดมั่นในศีลธรรม รู้จักละอายและเกรงกลัวในการทำบาป จะเห็นได้ว่าตัวละครฝ่ายดีที่ปิยะพรสร้างขึ้น มักจะมีลักษณะนิสัยข้อนี้เป็นพื้นฐาน เนื่องจากหากมีความละอายในการกระทำผิดบาปแล้วก็จะงดเว้นความชั่วและสร้างสิ่งที่ดีต่อไป

“งามสรรพ” ในเรื่อง ระเบิดดาวเป็นตัวละครอีกตัวหนึ่งที่ปิยะพรสร้างให้มีลักษณะนิสัยที่ดี กล่าวคืองามสรรพเพ่งทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างชายคนรักและผู้หญิงที่เธอเคารพ ทำให้เธอละอายใจที่จะต้องทำผิดศีลธรรม และอาจจะเป็นการกดขี่หรือดูหมิ่นผู้หญิง ซึ่งเป็นเพศเดียวกัน งามสรรพจึงตัดสินใจที่จะยุติความสัมพันธ์กับชายคนรัก ดังที่ปรากฏเป็นความคิดของงามสรรพที่แสดงให้เห็นว่าเธอเกิดความละอาย และเกรงกลัวต่อการกระทำผิดศีลธรรมที่ปิยะพรนำเสนอไว้ในนวนิยายความว่า

เธอไม่มีทางเลือก! งามสรรพคนนี้จะต้องตัดสินใจ จริงอย่างที่สาลินว่าไว้ เธอจะทนให้ดวงวิญญาณของพ่อมองดูเธอคลั่งรักจนกระทั่งยอมกระโดดลงไปแปดเปื้อนกับเรื่องราวแบบนั้นได้อย่างไร เธอเกิดมาเป็นหญิง... เพศที่พ่อของเธอยกย่องให้เกียรติอยู่เสมอ... แล้วเธอจะร่วมมือกับชายคนหนึ่ง ทำร้าย หยามเกียรติผู้หญิงเพศเดียวกับเธอเองอีกคนหนึ่งได้อย่างไร? (ปิยะพร ตักดีเกษม, ๒๕๔๙ : ๓๑๖)

นอกจากนี้ปิยะพรยังได้นำเสนอลักษณะนิสัยที่ดีของตัวละครอีกประการหนึ่งได้แก่ การเป็นผู้เสียสละและการให้ความช่วยเหลือผู้ที่ด้อยโอกาสกว่าตน จะเห็นได้ว่าตัวละครที่มีลักษณะนิสัยดังกล่าวนอกจากจะได้ประโยชน์คือ การสร้างกุศลให้กับตนเองแล้วยังช่วยจรรโลงสังคมให้ดียิ่งขึ้นได้อีกด้วย ตัวละครที่มีลักษณะนิสัยเช่นนี้จึงมักจะได้รับยกย่องเป็นอย่างมาก

“นภนภางค์” ในเรื่องลับแลลายเมฆเป็นตัวละครที่ปิยะพรสร้างให้เป็นผู้เสียสละและให้ความช่วยเหลือผู้ที่ด้อยโอกาสกว่าตน แม้ว่านภนภางค์จะเคยประสบปัญหาเนื่องจากเคยถูกระงับการกระทำซ้ำเรามาก่อน แต่เธอได้รักษาทั้งร่างกายและจิตใจให้กลับมาแข็งแรงอีกครั้งหนึ่ง แล้วตัดสินใจมอบบ้านและที่ดินของเธอ เพื่อใช้เป็นบ้านพักของผู้ป่วยในมูลนิธิที่ช่วยเหลือเด็กและผู้หญิงที่ถูกทารุณกรรมทางเพศ เพราะเธอรู้สึกเห็นใจและอยากช่วยเหลือผู้ที่ประสบปัญหาเช่นเดียวกัน ดังที่ปรากฏเป็นความคิดของนภนภางค์ที่แสดงให้เห็นลักษณะนิสัยที่ เป็นผู้เสียสละและมีน้ำใจช่วยเหลือเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ผู้อื่นความว่า

นภนภางค์เพิ่งมองแล้วภาวนาด้วยหัวใจทั้งดวง

ขอให้เธอฟื้นกลับคืนมาแล้วสามารถสู้กับวิกฤตทางใจ
สามารถเลือกยืนหยัดและเดินไปบนเส้นทางของตัวเอง ขอให้เธอได้
พลังใจกลับคืน ขอให้เธอคิดตกแล้วปีนป่ายขึ้นจากโคลนตมปลักนี้ได้
...ขอให้เธอทำได้ที่บ้านของฉันด้วยเถิด! (ปิยะพร ตักดีเกษม, ๒๕๔๘
: ๕๘๕)

จะเห็นได้ว่าปิยะพรสร้างตัวละครให้มีลักษณะนิสัยที่ดี ได้แก่ การเป็นผู้มีจิตใจดี ใจเย็น เสียสละ มีศีลธรรมและเสียสละ ลักษณะนิสัยดังกล่าวปิยะพรได้ให้ตัวละครนำเสนอผ่านทั้งความคิด การกระทำและคำพูดแสดงให้เห็นถึงความดีที่มีอยู่ในจิตใจ นอกจากนี้ตัวละครข้างต้นยังมีตัวละครอีกจำนวนหนึ่ง ที่ปิยะพรสร้างให้มีลักษณะนิสัยที่ดี เช่น “นุสร” ในเรื่องทางสายธาร ที่เป็นผู้ยึดมั่นในความดีมีศีลธรรม ชื่อสัตย์สุจริต “มัทนา” ในเรื่องบัลลังก์แสงเดือน ที่เป็นผู้เอื้อเฟื้อช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสในสังคมด้วยการก่อตั้งมูลนิธิและสถานพยาบาลเพื่อช่วยเหลือผู้ป่วยทางจิต “บุรี” ในเรื่องทรายสีเพลิงที่เป็นผู้อ่อนโยนและมีจิตใจดี มีความเมตตาต่อผู้อื่น เป็นต้น

ลักษณะนิสัยของตัวละครในกลุ่มนี้มีความเชื่อมโยงกับบทบาทของตัวละครในการนำเสนอมนทัศน์เกี่ยวกับผู้หญิงเป็นอย่างมาก ดังตัวอย่างลักษณะนิสัยของ “งามสรรพ” ที่ละอายต่อการทำบาปจึงตัดสินใจเลิกคบหาดูใจกับชายคนรักเมื่อรู้ว่าเขามีภรรยาแล้ว ลักษณะนิสัยดังกล่าวเชื่อมโยงกับบทบาทในการต่อต้านผู้ชายที่เอาไรต์เอาเปรียบผู้หญิง และตัว

ละครอีกตัวหนึ่งคือ “นภนภางค์” ที่มีนิสัยเสียสละและเอื้อเฟื้อแก่ผู้ที่ด้อยโอกาสกว่าตน จึงได้เสียสละทรัพย์สินเพื่อช่วยเหลือกิจการของมูลนิธิที่ช่วยเหลือผู้หญิงที่ถูกกดขี่เอารัดเอาเปรียบ ลักษณะนิสัยนี้จึงทำให้นภนภางค์แสดงบทบาทในการต่อต้านผู้ชายที่เอารัดเอาเปรียบผู้หญิงเช่นกัน ซึ่งประเด็นเรื่องบทบาทของตัวละครในการนำเสนอโน้ตศัณเฑาะว์เกี่ยวกับผู้หญิงนี้ผู้วิจัยจะนำเสนอในข้อ ๓.๒ อย่างละเอียดต่อไป

๓.๑.๓.๒.๒ ลักษณะนิสัยที่ไม่ดี

ปิยะพรสร้างตัวละครอีกกลุ่มหนึ่งที่มีลักษณะนิสัยที่ไม่ดี กล่าวคือ เป็นผู้ดูหมิ่นและไม่ให้เกียรติผู้อื่น มีความโลภจนกระทั่งทำผิดศีลธรรม ไม่ซื่อสัตย์ต่อครอบครัวและเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว ปิยะพรนำเสนอลักษณะนิสัยของตัวละครเหล่านี้โดยไม่เห็นด้วย ในขณะที่เดียวกันตัวละครผู้มีลักษณะนิสัยดังกล่าวก็จะได้รับผลจากการกระทำที่ไม่ดี ด้วยการถูกคนในสังคมรังเกียจหรือไม่ประสบความสำเร็จในชีวิต

“เจนจारी” ในเรื่องไต้ร่มไม้เลื้อยเป็นตัวละครที่ปิยะพรสร้างขึ้นให้มีลักษณะนิสัยคือเป็นผู้มีความทะเยอทะยานหรือโลภจนกระทั่งทำผิดศีลธรรม เจนจारीต้องการจะมีชีวิตที่สะดวกสบายและมีผู้คนยกย่องในสังคม ดังนั้นปิยะพรจึงได้สร้างให้เจนจारीมีบทบาทในการทำผิดศีลธรรมโดยการเป็นชู้กับศิรินที่เป็นคนรักเก่าทั้งที่เขาคงแต่งงานแล้ว และเจนจारीมีความอิจฉาริษยาอรพิมซึ่งเป็นภรรยาของศิรินเพราะอรพิมมีความเพียบพร้อมกว่าในทุกด้าน ดังที่ปิยะพรได้นำเสนอบทบาทของเจนจारीที่ทำผิดศีลธรรมเพราะความโลภและอิจฉาริษยาไว้ในนวนิยายผ่านบทสนทนาระหว่างเจนจारीและ ชูชี่ เครกที่เป็นเพื่อนของอรพิมคนหนึ่งความว่า

“...ถ้าเป็นคุณรินฉันก็คงจะได้แต่ผิดหวังและเสียใจในตัวเธอมากเท่านั้นเอง คนอย่างเธอไม่น่าจะกล้าคิดทำชั่ว ทยศหกหลังคนที่แสนดีกับเธออย่างพิมได้เลย...เหตุผลของการกล้าทำร้ายเขาก็มีเพียงเพราะเธออิจฉาเขาเท่านั้นแหละ”...

... “เธออิจฉาเขา เพราะไม่สามารถเป็นคนดีได้เท่าเขา”
ชูชี่ เครกขัดขึ้นเรียบๆ

“ยิ่งการที่เธอยินยอมให้เกิดเรื่องชั่วช้าเช่นนี้ขึ้น ตลอดชีวิตนี้ เธอก็จะยังไม่มียวันปีนป่ายขึ้นสูงส่งได้เท่าเขาเลย” (ปิยะพร ตักดีเกษม,

๒๕๔๓ : ๓๓๖)

“คุณหญิงศิริ” ในเรื่องทรายสีเพลิงเป็นตัวละครอีกตัวหนึ่งที่ปิยะพรได้นำเสนอลักษณะนิสัยที่ไม่ดีคือการดูหมิ่นและไม่ให้เกียรติผู้อื่น ลักษณะนิสัยดังกล่าวนี้มักจะทำให้ไม่มีผู้คบหาด้วยอย่างจริงใจ จะเห็นได้ว่าคุณหญิงศิริมีลักษณะนิสัยที่ไม่ให้เกียรติและดูหมิ่น

ผู้อื่น โดยการดูถูกผู้ที่มีฐานะ ด้อยกว่าตน นอกจากนี้คุณหญิงศิริยังหลอกล่อผู้อื่นเพื่อใช้ประโยชน์ส่วนตัว ดังที่ปิยะพรได้นำเสนอบทสนทนาของคุณหญิงศิริไว้ในนวนิยาย เพื่อสะท้อนลักษณะนิสัยที่ดูถูกผู้อื่นแม้แต่ผู้ที่คอยดูแลและช่วยเหลือตนก็ตามความว่า

“ผมชักหนักใจนะอะ คุณแม่ หมู่นี้ดวงวุ่นวายเหลือเกิน” ...

... “ที่ร้ายก็คือกระทบกระเทือนคุณเสาว์บ่อยเหลือเกินพักนี้ ทั้งๆที่เขาไม่เคยก้าวก่าอะไรกับตัวเลยสักคำ”

“ก็คนมันไพร่” เสียงที่ตอบกลับมานั้นดูราวกับจะไม่มี ความปรานีเจืออยู่แม้สักนิด

“บอกแม่เสาว์...อย่าไปสนใจมัน...อย่าเอาทองไปลูกระเบี้อง... ปลอ่ยให้มันบ้าไปคนเดียว ถึงอย่างไรกายภาคหน้าแม่ก็ต้องอาศัยมัน มากอยู่... ถ้าไม่มีมันเสียคน เราก็คงลำบากกันไปหมด แม่เสาว์ก็จะ พล่อยลำบาก เพราะโรคของแม่ต้องการคนดูแลเอาใจใส่ใกล้ชิด ถ้าไม่ ดิดข้อนี้ละก็ แม่ก็ไม่ให้สกตองร้อยเอามันไว้ใช้แบบนี้หรอก...”

(ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๙ : ๕๔)

ความไม่ซื่อสัตย์เป็นลักษณะนิสัยที่ไม่ดีของตัวละครอีกประการหนึ่งที่ ปิยะพรนำเสนอไว้ในนวนิยาย ปิยะพรแสดงให้เห็นว่าการเป็นผู้ไม่ซื่อสัตย์ไม่ว่าจะเป็นในเรื่อง การงาน หรือครอบครัวจะได้รับผลกระทบจากการกระทำ เช่น การถูกลงโทษด้วยการดำเนินคดี ทางกฎหมาย และการใช้ชีวิตในสังคมหรือในครอบครัวที่ไม่มีความสุข

“เกรียง” ในเรื่องใต้เงาตะวันเป็นตัวละครตัวหนึ่งที่มีลักษณะนิสัยที่ไม่ดี เนื่องจากเป็นผู้ไม่ซื่อสัตย์ต่อครอบครัว จะเห็นได้ว่าเกรียงเป็นผู้ที่มีนิสัยเจ้าชู้แม้ว่ามีครอบครัว แล้วก็ซื่อสัตย์ต่อภรรยา ดังที่ปิยะพรนำเสนอเป็นบทบาทของเกรียงในการทำร้ายลูกสาว เพราะลูกไม่พอใจที่เขาแสดงความรักกับผู้หญิงอื่นต่อหน้าต่อตาไว้ในนวนิยาย แสดงให้เห็นถึง ลักษณะนิสัยที่ไม่ซื่อสัตย์จนสร้างความเดือดร้อนให้กับคนในครอบครัวไว้ในนวนิยายความว่า

ขอบตาของเธอแสบและร้อนผ่าวราวสุ่มไฟ เมื่อยามที่ในศีรษะ ของกลีกา ดังก๊กก้องไปด้วยคำถาม...นี่พ่อรักมันมากขนาดนี้เลยหรือ? เรื่องแบบนี้สำคัญกับพ่อมากกว่าลูกและเมียที่นั่งปั้นยิ้มเพื่อพ่ออยู่ใน ห้องนั้นหรือ? พ่อมัวเมาจนถึงขั้นทำร้ายเธอเพื่อผู้หญิงที่ไหนก็ไม่รู้ได้ เชียวหรือ? (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๘ : ๑๘๘)

นอกจากตัวละครที่ไม่ซื่อสัตย์ต่อครอบครัวข้างต้นปิยะพรยังได้นำเสนอตัวละครอีกจำนวนหนึ่งที่ไม่ซื่อสัตย์หรือทุจริตในการทำงาน เช่น “วิพุธ” ในเรื่องบ้านร้อยดอกไม้ ที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน จึงทำการทุจริตโดยการยกยอกเงินบริษัทร่วมกับภรรยาซึ่งเป็นผู้วางแผน เพื่อนำเงินไปตั้งบริษัทใหม่ จากการกระทำดังกล่าวทำให้วิพุธได้รับผลกระทบคือต้องชดใช้เงินที่คดโกงไปและถูกดำเนินคดีทางกฎหมายในที่สุด

นอกจากตัวละครที่นำเสนอข้างต้นตัวละครที่มีลักษณะนิสัยที่ไม่ดีในนวนิยายของปิยะพรก็มีอยู่อีกจำนวนหนึ่ง เช่น “ภาทิส” ในเรื่องระบำดาว ที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนจึงคบหากับกับผู้หญิงหลายคนและมีความสัมพันธ์ทางเพศด้วย โดยที่ไม่คำนึงถึงความเดือดร้อนหรือความเสียหายของผู้หญิง “ภาคพงษ์” ในเรื่องตะวันทอแสงที่เป็นผู้ดูหมิ่นความสามารถของผู้หญิง เนื่องจากไม่เชื่อว่าผู้หญิงจะทำงานในอาชีพของผู้ชายได้ “ก่องเพชร” ในเรื่องวาวพลอยที่เป็นผู้ไม่ซื่อสัตย์ต่อครอบครัวจึงทำผิดศีลธรรมด้วยการมีชู้ เป็นต้น

ลักษณะนิสัยที่ไม่ดีของตัวละครกลุ่มนี้ก็มีความเชื่อมโยงกับบทบาทของตัวละครในการนำเสนอมนทัศน์เกี่ยวกับผู้หญิง จะเห็นได้จากลักษณะนิสัยที่ไม่ซื่อสัตย์ ในกรณีที่ผู้ชายไม่ซื่อสัตย์ต่อครอบครัวเช่น “เกรียง” ก็เป็นการเอาใจเอาเปรียบผู้หญิงในทางจิตใจเนื่องจากทำให้ผู้หญิงต้องอดทนกับพฤติกรรมที่ไม่ดีของสามีทั้งที่ตนเองถูกละเมิดสิทธิ นอกจากนี้การดูหมิ่นหรือไม่ให้เกียรติผู้อื่นก็ยังเป็นการกดขี่เอาใจเอาเปรียบอย่างหนึ่ง ในกรณีของ “คุณหญิงศิริ” ก็เป็นตัวอย่างหนึ่งที่ถูกผู้อื่นและยังเอาเปรียบด้วยการใช้ประโยชน์ แม้ว่าผู้ที่เธอถูกดูหมิ่นจะเป็นผู้หญิงด้วยกัน เป็นต้น จะเห็นได้ว่าบทบาทในการนำเสนอมนทัศน์เกี่ยวกับผู้หญิงของตัวละครมีพื้นฐานมาจากลักษณะนิสัยของตัวละครแต่ละตัว ในส่วนของตัวละครที่มีลักษณะนิสัยที่ไม่ดีจึงมักจะนำเสนอมนทัศน์เกี่ยวกับผู้หญิง ในฐานะเป็นผู้เอาใจเอาเปรียบผู้หญิง ดังที่ผู้วิจัยจะได้นำเสนออย่างละเอียดให้เรื่องบทบาทในการนำเสนอมนทัศน์เกี่ยวกับผู้หญิงต่อไป

๓.๒ บทบาทของตัวละครในการนำเสนอมนทัศน์เกี่ยวกับผู้หญิง

บทบาทของตัวละครเป็นสิ่งที่สำคัญต่อการดำเนินเรื่องในนวนิยายเป็นอันมาก จะเห็นได้ว่าบทบาทของตัวละครที่แสดงออกมามักจะส่งผลต่อโครงเรื่อง กล่าวคือทำให้เหตุการณ์ในเรื่องมีการหักเหหรือผันแปรไปตามพฤติกรรมที่ตัวละครในเรื่องร่วมกันสร้างขึ้น เหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นในเรื่องทำให้ผู้แต่งสามารถสอดแทรกแง่มุมบางประการ และสารที่ต้องการสื่อถึงผู้อ่านลงในนวนิยายได้ บทบาทของตัวละครจึงมีความเชื่อมโยงกับโครงเรื่องและแนวคิดของเรื่องอย่างเห็นได้ชัด นอกจากนั้นบทบาทของตัวละครยังจะเป็นช่องทางสำคัญที่จะทำให้ผู้อ่าน

เข้าใจถึงความคิดของผู้แต่งได้ ผู้แต่งนวนิยายจึงมักจะใช้บทบาทของตัวละครเป็นกลวิธีหนึ่งในการนำเสนอเนื้อหาสาระและแนวคิดที่ต้องการสื่อในงานเขียนของตน

ในการศึกษาวรรณกรรมประเภทนวนิยายมีผู้สนใจศึกษาและให้ความหมายของบทบาทของตัวละครไว้ดังนี้

ชนิกานต์ กุ์เกียรติ ผู้ศึกษาวิเคราะห์นวนิยายของกฤษณา อโศกสินที่ได้รับรางวัล ได้ให้ความหมายของคำว่า บทบาทของตัวละครไว้ว่า

บทบาทของตัวละคร หมายถึง พฤติกรรมที่ตัวละครตัวนั้นๆ แสดงออกมาแล้วมีผลต่อการดำเนินเรื่อง ทำให้เกิดเหตุการณ์ต่างๆ เพื่อให้เรื่องดำเนินต่อไปตั้งแต่ต้นจนจบและสามารถสื่อแนวคิดของเรื่องมาให้ผู้อ่านเห็นได้อย่างชัดเจนโดยผู้อ่านสามารถเข้าใจได้จากคำพูดหรือการกระทำของตัวละครที่แสดงออกมานั้นเอง (ชนิกานต์ กุ์เกียรติ, ๒๕๔๐ : ๖๔)

จากข้างต้นผู้วิจัยจึงสรุปความหมายของบทบาทของตัวละครไว้ว่า การกระทำของตัวละครที่มีต่อปัญหาของเรื่อง ได้แก่ พฤติกรรมของตัวละครที่ส่งผลต่อโครงเรื่องทำให้เรื่องดำเนินไปจนจบ บทบาทของตัวละครจึงสามารถสื่อแนวคิดของเรื่องและสื่อความคิดของผู้แต่งได้อย่างชัดเจน

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ต้องการแสดงวิธีการสร้างตัวละครเพื่อนำเสนอมนต์เสน่ห์เกี่ยวกับผู้หญิงของ ปิยะพร ศักดิ์เกษม ซึ่งจะเห็นได้ว่าวิธีการสร้างบทบาทของตัวละครในนวนิยายของปิยะพรนั้นมีความเป็นเหตุเป็นผลเป็นอันมาก เนื่องจากการกระทำของตัวละครมีที่มาจากพื้นฐานการสร้างตัวละคร ทั้งด้านครอบครัว การศึกษา สถานะทางเศรษฐกิจและสถานะทางสังคม ที่มารองรับพฤติกรรมต่างๆของตัวละครได้อย่างสมเหตุสมผล วิธีการสร้างบทบาทของตัวละครเพื่อนำเสนอมนต์เสน่ห์เกี่ยวกับผู้หญิงจึงมีความน่าสนใจ ผู้วิจัยจะนำเสนอรายละเอียดต่อไปนี้

จากการศึกษาบทบาทของตัวละครกว่า ๘๐ ตัวที่ใช้ในการวิจัย ตัวละครทั้งหมดนี้ล้วนมีส่วนในการนำเสนอมนต์เสน่ห์เกี่ยวกับผู้หญิงของปิยะพร ผู้วิจัยพบว่าการนำเสนอบทบาทของตัวละครในนวนิยายของปิยะพรสามารถแบ่งกลุ่มได้เป็น ๒ กลุ่มใหญ่กล่าวคือ ตัวละครหญิงและตัวละครชาย บทบาทของตัวละครทั้งสองเพศนี้ต่างก็เชื่อมโยงและมีความเป็นเหตุเป็นผลต่อกัน ทำให้บทบาทของตัวละครหญิงและชายในนวนิยายนั้น ร่วมกันนำเสนอมนต์เสน่ห์เกี่ยวกับผู้หญิงของปิยะพร ศักดิ์เกษมได้อย่างเด่นชัดมากยิ่งขึ้น

๓.๒.๑ ตัวละครหญิง

ตัวละครหญิงในนวนิยายของปิยะพรเป็นกลุ่มตัวละครที่มีบทบาทโดยตรง ในการนำเสนอมนต์เสน่ห์เกี่ยวกับผู้หญิงของปิยะพร จะเห็นได้ว่าบทบาทของตัวละครหญิงมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับบทบาทของตัวละครชาย ได้แก่ บทบาทในการแสดงสภาพการถูกกดขี่เอารัดเอาเปรียบ บทบาทในการนำเสนอปัญหาเรื่องคุณค่าของพรหมจรรย์ บทบาทในการต่อต้านการกดขี่และความไม่เป็นธรรมทางเพศ บทบาทในการพึ่งพาตนเอง บทบาทในการเป็นผู้นำ บทบาทในการเป็นแบบอย่างของผู้หญิงที่ดี และบทบาทของผู้หญิงที่ไม่ดี บทบาทดังกล่าวนี้ปิยะพรได้กำหนดขึ้น เพื่อเป็นช่องทางในการแสดงมนต์เสน่ห์เกี่ยวกับผู้หญิงอย่างชัดเจนดังที่ผู้วิจัยจะได้นำเสนอต่อไป

๓.๒.๑.๑ บทบาทตัวละครหญิงที่ถูกผู้ชายกดขี่เอารัดเอาเปรียบ

บทบาทของตัวละครหญิงประเด็นแรกคือบทบาทในการแสดงสภาพการถูกผู้ชายกดขี่เอารัดเอาเปรียบ ซึ่งเป็นบทบาทที่มีความเชื่อมโยงกับการแสดงบทบาทของตัวละครชายโดยตรง กล่าวคือตัวละครชายเป็นผู้กระทำและสร้างปัญหา ส่วนตัวละครหญิงหญิงก็เป็นผู้ถูกกระทำที่แสดงผลของปัญหา บทบาทของตัวละครหญิงที่ถูกกดขี่เหล่านี้ จึงเป็นสิ่งที่ปิยะพรนำเสนอด้วยความไม่พอใจและไม่เห็นด้วยกับการกดขี่ผู้หญิงเป็นอันมาก บทบาทในการแสดงสภาพของการถูกกดขี่เอารัดเอาเปรียบนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอเป็นสองประเด็นได้แก่ การถูกกดขี่เอารัดเอาเปรียบทางร่างกาย และการถูกกดขี่เอารัดเอาเปรียบทางจิตใจ

๓.๒.๑.๑.๑ การถูกกดขี่และเอารัดเอาเปรียบทางร่างกาย

บทบาทของผู้หญิงในการถูกกดขี่และเอารัดเอาเปรียบทางร่างกายเป็นสิ่งที่ปรากฏอย่างเด่นชัดในนวนิยาย เนื่องจากตัวละครชายส่วนใหญ่ต้องการมีความสัมพันธ์ทางกายกับตัวละครหญิงเป็นสำคัญ ตัวละครหญิงบางตัวถูกเอารัดเอาเปรียบเนื่องจากยินยอมมีความสัมพันธ์ทางร่างกายด้วยความรักแต่ถูกละเลยและไม่เห็นคุณค่าไม่ได้รับการยกย่อง นอกจากนี้ยังมีตัวละครหญิงบางตัวที่มีความสัมพันธ์ทางกายเนื่องจากถูกมองว่าเป็นเครื่องระบายความต้องการทางเพศของผู้ชาย บทบาทของตัวละครหญิงเหล่านี้แสดงออกถึงความเป็นรองทางเพศของผู้หญิงอย่างเห็นได้ชัด

“เพชรช่วง” ในเรื่องดอกไม้ในป่าหนาวเป็นตัวละครหญิงตัวหนึ่งที่ถูกเอารัดเอาเปรียบในเรื่องความสัมพันธ์ทางเพศ แม้ว่าเพชรช่วงจะไม่ได้เป็นหญิงสาวที่บริสุทธิ์ แต่ก็มีความสัมพันธ์ทางกายกับตัวละครชายในเรื่องคือ “พัทธ์” อย่างจริงใจ แต่ในที่สุดพัทธ์ก็ได้ตัดนอกร้างและทิ้งเพชรช่วงไปโดยที่ไม่มีความรับผิดชอบ ดังปรากฏเป็นความคับแค้นใจของ

เพชรช่วงที่เห็นว่าตนตกเป็นเครื่องมือบำบัดความ โคร่งและถูกใช้ประโยชน์ทางร่างกายในการ แสวงหาความสุข ดังที่ปรากฏในนวนิยายความว่า

ไม่ทันได้รู้ตัว เธอก็ถูกพลิกมาเป็นเบี้ยล่าง และไม่ทันได้
ระแคะระคาย เขาก็ 'เขี่ย' เธอออกไปจากชีวิตได้ง่ายๆ!
...เขี่ยออกไปเหมือนเขี่ยเศษขยะให้พ้นทาง เมื่อประโยชน์ใน
ทุกแง่มุมในตัวเธอถูกใช้ถูกฉกฉวยจนเกลี้ยงฉาด
ประโยชน์จากเรือนร่างของเธอ...ความเป็นผู้หญิง...
...พัทธ์ "ใช้" เธอไปเรียบร้อยแล้ว เขาจึงสามารถเดินข้ามเธอ
ไปอย่างไม่ไยดี (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๙ : ๕๓๒ - ๕๓๓)

นอกจากนี้ปิยะพรยังได้นำเสนอบทบาทของตัวละครหญิงที่มีความสัมพันธ์ทางเพศแล้ว ทำให้มีผลกระทบต่อจิตใจ กล่าวคือ รู้สึกว่าคุณค่าของตนลดน้อยลง และเห็นว่าตนเองถูกเอารัดเอาเปรียบทางร่างกายและจิตใจไปในเวลาเดียวกัน

“สาลิน” ในเรื่องระบำดาวเป็นตัวละครหญิงที่มีบทบาทในการถูกเอารัดเอาเปรียบทางร่างกาย ทำให้รู้สึกว่าคุณค่าในตนลดน้อยลงไปด้วย สาลินยินยอมมีความสัมพันธ์ทางเพศกับภาคีซึ่งเป็นคู่รัก เนื่องจากมีความจริงใจและเห็นความมั่นคงของภาคีที่ต้องการจะแต่งงานด้วย แต่เมื่อมีความสัมพันธ์กันแล้วกลับถูกเฉยเมยและไม่รับผิดชอบ สาลินจึงรู้สึกว่าตนเองด้อยค่า ดังที่ปรากฏเป็นบทบาทของสาลินในนวนิยายดังนี้

...เธอหลงใหลไปกับความรักของชายคนหนึ่ง ทุ่มเท
ตอบสนองความรักของเขาจนสุดตัวและเต็มหัวใจ...ตามแรงผลักดันที่
ชาญฉลาดของเขาเอง และกระแสของสังคมสมัยใหม่
ในที่สุดเธอก็ได้แต่ความกลางแกลงในฐานะของตนเองซึ่งผลัก
เธอจมลงสู่ความฉุนเฉียว กัดค้น จนแทบเปลี่ยนบุคลิกเดิม ๆ ของ
ตนเองไปเสียสิ้น ส่วนเขานั้นได้ครอบครองทั้งตัวและหัวใจของผู้หญิง
คนหนึ่งซึ่งเป็นเลิศด้วยคุณสมบัติ และยังได้รักษาฐานะของหนุ่ม
'โสด' ที่ 'หอม' ที่สุดในสังคมไว้ด้วย! (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๙ :
๒๖๗)

นอกจากนี้ปิยะพรยังได้นำเสนอตัวละครหญิงที่ถูกกดขี่และเอารัดเอาเปรียบทางกายเพียงเพื่อหวังประโยชน์จากทรัพย์สินและความสะดวกสบายในชีวิต ซึ่งทำให้ตัวละครหญิงเหล่านั้นต้องมีสภาพเป็นรองถูกเอารัดเอาเปรียบทั้งทางร่างกายและทรัพย์สินอีกด้วย

“ก่องเพชร” เป็นตัวละครหญิงที่ปิยะพรได้กำหนดให้มีบทบาทเป็นผู้ถูกใช้ประโยชน์ทางกาย เนื่องจาก “ธนิช” ชายหนุ่มผู้เป็นคู่รักใช้ความสัมพันธ์ทางกายผูกมัดเธอไว้ เพราะต้องการทรัพย์สินเงินทองที่ก่องเพชรมีให้โดยไม่เห็นคุณค่าของความรัก ไม่ให้เกียรติและกลับดูหมิ่นเธอกลับหลัง ดังที่ปิยะพรได้นำเสนอบทบาทของตัวละครชายในการคิดเอารััดเอาเปรียบ ไม่ให้เกียรติและไม่เห็นคุณค่าของเธอไว้ในนวนิยายว่า

...ธนิชเองนั่นแหละที่ทำให้พี่ชายทุกคนของก่องเพชรแคลงใจ เป็นความหมิ่นหมาย เป็นความไม่ให้เกียรติ และกลายเป็น เรื่องที่ทุกคนมองว่าธนิชกำลังรวบรัดตัดตอนเพื่อผลประโยชน์ของตัวเอง...

...“แต่ที่รังเกียจและเกลียดมากคือนิสัยปลิ้นปล้อนของมัน นิสัยฉกฉวยเอาผลประโยชน์ใส่ตัวอย่างหน้าด้านๆ...ไม่มีความละอาย และยิ่งมันมาขู่หรือมายั่วเกี้ยวจะเอาเรื่องมันกับคุณหนึ่งออกประจาน แบบนี้ ยิ่งเป็นเรื่องยืนยันความชั่วของมันได้” (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๙ : ๒๓๒)

จะเห็นว่าตัวละครหญิงในนวนิยายของปิยะพรที่ถูกเอารััดเอาเปรียบทางกายนั้นมีอยู่เป็นจำนวนมาก เนื่องจากปิยะพรตั้งใจนำเสนอเพื่อแสดงความคิดที่ว่าผู้หญิงมีความเสียเปรียบผู้ชายในเรื่องความสัมพันธ์ทางเพศ นอกเหนือจากที่ได้อ้างถึงแล้วข้างต้นก็จะพบว่าตัวละครหญิงอีกหลายตัวที่นำเสนอสภาพของการถูกเอารััดเอาเปรียบทางกาย เช่น “พิมพรรณ” ในเรื่องตะวันทอแสงที่มีความสัมพันธ์ทางร่างกายกับวาริช เนื่องจากตัวละครชายหวังผลประโยชน์ในเรื่องทรัพย์สิน นอกจากนี้ยังมี “ลีลา” ในเรื่อง ระเบิดดาว “ดวงตา” ในเรื่อง ทรายสีเพลิง และ “วิมล” ในเรื่องทรายสีเพลิง ซึ่งเป็นตัวละครหญิงยินยอมเป็นภรรยาซื้อขายซึ่ง เป็นเหมือนเครื่องระบายความต้องการทางเพศ ตัวละครหญิงที่ปิยะพรได้นำเสนอภาพของการถูกเอารััดเอาเปรียบนี้จึงแสดงให้เห็นถึงความไม่เป็นธรรมทางเพศที่ต้องแก้ไขในสังคมต่อไป

๓.๒.๑.๑.๒ การถูกกดขี่และเอารััดเอาเปรียบทางจิตใจ

ปิยะพรยังได้นำเสนอการถูกกดขี่อีกลักษณะหนึ่งคือการถูกกดขี่และเอารััดเอาเปรียบทางจิตใจ แม้ว่าจะมีสาเหตุมาจากการถูกกระทำทางกาย แต่จะพบว่าผู้หญิงได้รับผลกระทบในด้านจิตใจมากที่สุด กล่าวคือการกระทำบางประการ ได้แก่ การเป็นภรรยาแต่ไม่ได้รับการยกย่องให้เป็นที่รู้จักในสังคม การถูกจำกัดสิทธิไม่สามารถตัดสินใจและดำเนินชีวิตได้ด้วยตนเองและการถูกข่มขืนกระทำชำเรา เป็นการเอารััดเอาเปรียบและพยายามกดขี่ผู้หญิงมีสถานภาพที่เป็นรอง ทำให้ผู้หญิงรู้สึกว่าคุณค่าต่ำกว่าผู้ชาย ดังที่จะได้อธิบายไปโดยลำดับ

การเป็นภรรยาแต่ไม่ได้รับการยกย่องเป็นการเอารัศเอาเปรียบทางจิตใจของผู้หญิงที่สำคัญอย่างหนึ่ง ปิยะพรเชื่อว่าทุกคนต้องการการยอมรับเพื่อให้มีความรู้สึกมั่นใจในสถานภาพของตน โดยเฉพาะเรื่องสถานภาพของผู้หญิงในครอบครัว ที่สมควรได้รับการยกย่องอย่างเปิดเผยเนื่องจากมีค่านิยมและประเพณีในสังคมเป็นเครื่องกำหนดความเหมาะสม หากไม่ได้รับการยกย่องตามสมควรก็จะทำให้สังคมตติณนินทาฝ่ายหญิง ซึ่งเป็นการกดดันทางจิตใจ ทำให้บางครั้งผู้หญิงรู้สึกว่ามีความค่าต่ำกว่าที่เคยเป็นอยู่

ดังที่ปรากฏในนวนิยายหลายเรื่องของปิยะพรเป็นบทบาทในการเอารัศเอาเปรียบของตัวละครชาย จะเห็นได้ว่าตัวละครชายบางตัวคิดจะเอารัศเอาเปรียบผู้หญิงด้วยการมีภรรยาแล้วไม่ยกย่อง หรือมีภรรยาหลายคนแล้วไม่ให้ความสำคัญ นอกจากนี้ยังเอารัศเอาเปรียบด้วยการใช้ประโยชน์ไม่ต่างจากคนรับใช้ พฤติกรรมดังกล่าวทำให้ผู้หญิงเกิดความรู้สึกคับแค้นใจ และเห็นว่าตนเองไม่มีคุณค่า จนทำให้ตัวละครหญิงบางตัวต้องการเรียกร้องความเป็นธรรม

“ดวงดา” ในเรื่องทรายสีเพลิงเป็นตัวละครหญิงตัวหนึ่งที่ปิยะพรสร้างให้มีบทบาทเป็นภรรยาน้อยที่ถูกสามีคือ “ศก” ใช้ประโยชน์หลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องความสัมพันธ์ทางเพศและการทำงานบ้าน ดูแลญาติของตน แต่ดวงดากลับไม่ได้รับการยกย่องอย่างเปิดเผย และศกยังทำร้ายจิตใจด้วยการแต่งงานและยกย่องผู้หญิงอีกคนหนึ่งเป็นภรรยาหลวง ดวงดาจึงเป็นตัวละครหญิงที่ปิยะพรนำเสนอความเป็นรองของผู้หญิงผ่านบทบาทที่ถูกผู้ชายกดขี่เอารัศเอาเปรียบโดยเฉพาะในทางจิตใจอย่างเห็นได้ชัด ดังที่ปรากฏเป็นความคิดของดวงดาที่ได้อธิบายความอึดอัดแค้นใจและความเจ็บปวดที่ต้องทนอยู่ในสภาพภรรยาน้อยไว้ในนวนิยายความว่า

อาการชั้นแรกคือหน้าด้าน ที่ยอมทนอยู่ในสภาพเช่นนี้...
ทำเหมือนคนจนหนทาง...หน้าด้านที่เฝ้าหลงรักหลงบูชาอยู่แต่เพียง
ฝ่ายเดียว

เมื่อเวลาผันผ่าน สิ่งที่ดำเนินตามมาเป็นสิ่งที่สอง ก็คือ
เส้นประสาททุกส่วนที่กำลังด้านชา ลอยเลื่อน อยู่ในตัวของเธอใน
ขณะนี้

สิ่งที่สาม ซึ่งเธอหวังไว้ว่าจะเป็นสิ่งสุดท้ายก็คือหัวใจจะมั่ง...
เมื่อไหร่หนอ...มันจึงจะเย็นชา ไม่รู้สึกไม่รู้สึกเสียที วันนั้นคงจะเป็น
วันที่เธอได้ปล่อยตัวเองเป็นอิสระ

...ไม่ต้องพูดถึงบุญคุณที่เคยคิดว่าท่วมหัว ถึงวันนี้...หญิงสาว
มั่นใจว่า เธอได้ชัดใช้ให้จนเกินคุ้มแล้ว... (ปิยะพร ตักดีเกษม, ๒๕๔๙
: ๒๐)

ตัวละครที่มีสภาพเป็นภรรยาแล้วไม่ได้รับการยกย่องแล้วมีสภาพจิตใจที่ไม่เป็นสุขปรากฏอยู่ในนวนิยายอีกจำนวนหนึ่ง เช่น “ลินลา” ในเรื่อง ทางสายธาร “ศิริ” ในเรื่อง เรือนศิรา เป็นต้น ตัวละครหญิงในข้างต้นนี้แสดงให้เห็นถึงมโนทัศน์เกี่ยวกับผู้หญิงของปิยะพรที่ต้องการนำเสนอเรื่องความไม่เป็นธรรมทางเพศได้อย่างชัดเจน

นอกจากนี้ตัวละครหญิงบางตัวในนวนิยายของปิยะพรที่อยู่ในสถานะของภรรยาหลวงก็ถูกกดขี่เอารัดเอาเปรียบทางจิตใจ เนื่องจากต้องอดทนกับพฤติกรรมเจ้าชู้ของสามีเพื่อประคับ ประคองให้ครอบครัวดำรงอยู่ได้ แม้ว่าจะมีความทุกข์ใจเพียงใดก็ตาม พฤติกรรมของตัวละครชายเช่นนี้นอกจากจะผิดศีลธรรมอันดีแล้วยังเป็นการไม่ให้เกียรติภรรยาอีกด้วย

“วิลาวัณย์” เป็นตัวละครหญิงในเรื่อง ใต้เงาตะวัน ที่ปิยะพรสร้างให้มีบทบาทเป็นผู้ที่ต้องอดทนอดกลั้นกับความไม่ซื่อสัตย์กับสามี แสดงให้เห็นถึงความเป็นรองของผู้หญิงที่แม้ว่าจะมีฐานะเป็นภรรยาที่ถูกต้องตามกฎหมาย แต่ก็ไม่สามารถคัดค้านเพื่อให้สามีเปลี่ยนแปลงลักษณะนิสัยส่วนตัวบางประการได้ ดังที่ปิยะพรนำเสนอบทบาทของวิลาวัณย์ไว้ในนวนิยายว่าเป็นผู้หญิงที่ต้องวางตัวเหมือนไม่รับรู้พฤติกรรมที่ไม่ดีของสามี แม้ว่าจะมีคนรับรู้เรื่องราวในครอบครัวของเธออย่างกว้างขวาง ดังนี้

...เป็นการมองประเมินแบบที่มองประเมินวิลาวัณย์แม่ของแก
 ...ความเจ้าชู้ รักสนุก การเกี้ยวข้องพัวพันกับสาวน้อยมากหน้าของ
 เกรียงเป็นที่รับรู้กันทั่วเมื่อเจ้าตัวไม่คิดจะปิดบังกลับสร้างข่าวฉาวโฉ่
 เกรี้ยวกราวออกมาเป็นระยะๆ ขณะที่ผู้เป็นภรรยากลับวางตัวเหมือน
คนหูหนวกตาบอด... (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๙ : ๑๗๑)

ตัวละครหญิงในนวนิยายของปิยะพรที่ถูกกดขี่ให้มีสภาพจิตใจที่กดดันและเป็นรองผู้ชายอีกกรณีหนึ่ง คือการที่ต้องปฏิบัติตามคำสั่งของผู้ชายหรือถูกจำกัดสิทธิในการดำเนินชีวิตและการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ทำให้ผู้หญิงขาดอิสระเสรีภาพในการใช้ชีวิต ซึ่งส่วนใหญ่จะพบการถูกกดขี่ทางจิตใจลักษณะนี้ในครอบครัว เนื่องจากสังคมกำหนดให้ผู้ชายเป็นผู้นำหรือหัวหน้าครอบครัวมีอำนาจในการควบคุมบังคับการสมาชิกในครอบครัวได้อย่างชอบธรรม และผู้หญิงที่ถูกกำหนดให้เป็นช่างเท้าหลังก็ต้องปฏิบัติตามคำสั่งหรือข้อจำกัดของผู้นำครอบครัวอย่างไม่มีข้อแม้

“มั่นเมือง” ในนวนิยายอิงประวัติศาสตร์เรื่อง รากนครา เป็นตัวละครหญิงที่แสดงให้เห็นว่าการกดขี่ให้ผู้หญิงมีสภาพเป็นรองในครอบครัวเกิดขึ้นในสังคมไทยมานาน

และฝังรากลึกของในความเชื่อของคนทุกเพศ แม้นเมืองมีบทบาทในการถูกจำกัดสิทธิในการใช้ชีวิต โดยต้องอุทิศตนไปเป็นบรรณาการให้กับเจ้าต่างรัฐตามคำสั่งของพ่อและพี่ชายอย่างไม่เต็มใจ แม้ว่าจะรู้ว่าชีวิตของตนเป็นสิทธิของผู้นำครอบครัวที่เป็นผู้ชายทั้งสองก็ตาม ดังที่ปรากฏเป็นความคิดของแม้นเมืองในนวนิยายเมื่อทราบว่าจะต้องทำหน้าที่ตามที่พ่อและพี่ชายมอบหมายความว่า

...หน้าที่ใหม่ที่ได้รับมอบ ช่างหนักหนาราวพะเนินเหล็ก
ยิ่งใหญ่ดุจขุนเขา และคงมีรสชาติอันขมขื่นยิ่งกว่าความขมขื่นทุกชนิด
ในโลกมารวมกัน...

หญิงสาวรู้แน่แก่ใจ...เธอจะต้องแบกรับสิ่งเหล่านี้ไว้ตราบ
กระทั่งลมหายใจสุดท้ายของชีวิต!... (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๓ :
๒๒๖)

แม้กระทั่งในปัจจุบันผู้หญิงก็ยังถูกบังคับและถูกผู้นำครอบครัวกำหนดให้ปฏิบัติตามกรอบที่จำกัดและกำหนดไว้ให้ แสดงให้เห็นว่าความเป็นรองของผู้หญิงในครอบครัวยังคงดำรงอยู่และสืบทอดจากอดีตมาจนถึงปัจจุบัน

"ดวงลดา" ในเรื่อง ดอกไม้ในป่าหนาวเป็นตัวละครหญิงที่ถูกพ่อซึ่งเป็นผู้นำครอบครัวได้วางเป้าหมายและกำหนดอนาคตไว้ให้ โดยที่ดวงลดาไม่มีสิทธิในการตัดสินใจหรือเลือกทางเดินชีวิตด้วยตนเอง แม้ว่าเธอจะอยู่ในวัยผู้ใหญ่ มีหน้าที่การงานที่เป็นที่ยอมรับและอยู่ในสังคมของผู้มีความรู้มีการกล่าวถึงสิทธิและเสรีภาพกันอย่างกว้างขวาง ดวงลดาจำเป็นต้องทำตามแผนที่ครอบครัวกำหนดไว้ให้ เนื่องจากต้องการการยอมรับจากคนในครอบครัว แม้ว่าจะมีความอึดอัดใจก็ตาม ดังที่ปรากฏบทบาทของดวงลดาผ่านการแสดงความคิดของเธอในนวนิยายดังนี้

...สำหรับท่านทั้งสอง...แม้ว่าเธอจะเป็นลูก แต่เธอก็ 'ต้อง'
เป็นลูกที่เฉลียวฉลาด ว่องไว ใฝ่สูง และประสบความสำเร็จเท่านั้น...
เธอจึงไม่อาจปล่อยวางและสนุกสนานไปกับสิ่งใดๆในชีวิตได้ จนกว่า
จะบุกป่าฝ่าดงไขว่คว้าหาความสำเร็จให้พบตามที่ท่านกำหนดและ
เรียกร้องต้องการ

บางครั้งเธอถึงกับเคยรู้สึกที่ท่านจะไม่รัก หากเธอไม่ดีดังที่
ท่านตั้งเป้าหมายไว้!... (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๔ : ๒๙๙)

ตัวละครหญิงที่เป็นผู้ถูกจำกัดสิทธิในการใช้ชีวิตและต้องทำตามคำสั่งของผู้ชายหรือผู้นำครอบครัว สะท้อนให้เห็นความเป็นรองของผู้หญิงในสังคมไทยอย่างเห็นได้ชัด นอกจากนี้ตัวละครหญิงที่ได้อ้างถึงในข้างต้นยังมีตัวละครหญิงอีกจำนวนหนึ่ง เช่น “อรพิม” ในเรื่อง ไตรัมไม้เลื้อย “นารีรัตน์” ในเรื่อง กิ่งไผ่ใบรัก เป็นต้น ตัวละครหญิงที่มีความเป็นรองในลักษณะนี้เป็นตัวละคร ที่ปิยะพรใช้นำเสนอโมทัศน์เรื่องความเป็นรองของผู้หญิงได้เช่นกัน

การกดขี่และเอาเปรียบทางจิตใจของผู้หญิงอีกประการหนึ่งที่สำคัญ ซึ่งปิยะพรถือว่าเป็นเรื่องที่ร้ายแรงมากที่สุดคือการข่มขืนกระทำชำเรา จะเห็นได้ว่าแม้การข่มขืนกระทำชำเราจะเป็นการที่ผู้ชายทำร้ายเพื่อมีความสัมพันธ์ทางร่างกาย แต่ในความเป็นจริงกลับเป็นการกดขี่ผู้หญิงที่ส่งผลต่อสภาพจิตใจโดยตรง และมีผลต่อเนื่องยาวนานไปตลอดชีวิต ปิยะพรเห็นความสำคัญของปัญหาทางเพศที่รุนแรงนี้ จึงได้กำหนดให้ตัวละครหญิงแสดงบทบาทในการเป็นผู้ถูกกระทำ เป็นเหยื่อความต้องการทางเพศของผู้ชาย เพื่อแสดงให้เห็นทรศนะของผู้ชายที่ต้องการกดขี่ผู้หญิงให้มีความเป็นรอง

“นภนภางค์” ในเรื่อง ลับแลลายเมฆเป็นตัวละครหญิงอีกตัวหนึ่งที่ตกเป็นเหยื่อการถูกข่มขืน เพื่อแสดงผลกระทบทางร่างกายและจิตใจที่เลวร้ายของผู้หญิงที่เกิดจากการถูกข่มขืน ไม่ว่าจะเป็ร่างกายที่อาจจะต้องตั้งครรรภ์อย่างไม่พึงประสงค์ หรืออาจจะถูกทำร้ายร่างกายจนได้รับบาดเจ็บ และการถูกทำร้ายจิตใจคือการถูกกดขี่ให้เป็นรอง แม้ว่าเวลาจะผ่านไปเป็นสิบปี ความรู้สึกบาดเจ็บจากการถูกกระทำยังคงฝังในใจ เมื่อมีเหตุมากระทบจึงทำให้รู้สึกด้อยค่าและไม่เห็นคุณค่าของการมีชีวิตอยู่อีกต่อไป ดังที่ปรากฏเป็นความคิดของนภนภางค์ที่เห็นว่า ตนด้อยค่าแสดงบทบาทของผู้หญิงที่ถูกกดขี่ทั้งทางร่างกายและจิตใจในนวนิยายดังนี้

...กลืนเหงื่อ กลืนสาบ ความรุนแรงกระแทกกระทั้นมาพร้อมกับ
กับการถูกกดลงเป็นเบี้ยล่าง...นภนภางค์รู้สึกถึงความกลัว ความ
โศกเศร้า ความรู้สึกที่ว่าตนเองด้อยค่าจนราวกับไม่ใช่คนอีกครั้ง...

...หญิงสาวรู้สึกถึงความเจ็บปวดรุนแรงที่เธอไม่ทราบสาเหตุที่
กลางดวงใจ และวินาทีถัดมาก็ราวกับโลหิตไหลออกจากบาดแผลหมด
สิ้นถึงหยดสุดท้ายในกาย... (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๙ : ๓๐๖)

ตัวละครหญิงที่ถูกข่มขืนกระทำชำเราและทำให้รู้สึกด้อยค่า มีสภาพจิตใจที่ไม่เป็นสุขปรากฏอยู่ในนวนิยายอีกจำนวนหนึ่ง ได้แก่ “สิบพร” และ “ดาว” ในเรื่องลับแลลายเมฆ เป็นตัวละครที่ปิยะพรสร้างให้มีบทบาทในการถูกกดขี่เอาเปรียบจนมีชีวิตที่

ตกต่ำจนถึงที่สุด ในที่สุดจึงตัดสินใจเรียกร้องความเป็นธรรมให้กับตน ปิยะพรใช้บทบาทของตัวละครหญิงนี้ในการนำเสนอความไม่เป็นธรรมทางเพศที่ยังคงมีอยู่ในสังคมอย่างชัดเจน

จะเห็นได้ว่าปิยะพรกำหนดให้ตัวละครหญิงมีบทบาทในการถูกเอารัดเอาเปรียบทั้งทางร่างกาย และทางจิตใจที่ล้วนแล้วแต่ทำให้ผู้หญิงมีสภาพที่เป็นรอง ไม่ว่าจะเป็นการถูกผู้ชายใช้ประโยชน์จากร่างกายในเรื่องความสัมพันธ์ทางเพศ การถูกผู้ชายในครอบครัวเอารัดเอาเปรียบโดยการมีภรรยาหลายคน ทำให้มีจิตใจที่ไม่เป็นสุข หรือการถูกจำกัดสิทธิในการใช้ชีวิต และท้ายที่สุดคือการถูกข่มขืนกระทำชำเรา บทบาทของตัวละครหญิงที่ปิยะพรนำเสนอนี้ แสดงมโนทัศน์ในการเรียกร้องความเป็นธรรมให้กับผู้หญิงได้อย่างชัดเจน นอกจากนี้ยังเป็นการกระตุ้นเตือนให้ผู้อ่านเห็นอกเห็นใจผู้หญิง ซึ่งมีความเป็นรองในทางสังคมและครอบครัวได้อีกทางหนึ่งด้วย

๓.๒.๑.๒ บทบาทในการต่อต้านการถูกกดขี่เอารัดเอาเปรียบ

บทบาทของตัวละครหญิงอีกประการหนึ่งที่สำคัญคือการต่อต้านการกดขี่และเอารัดเอาเปรียบผู้หญิง บทบาทของตัวละครหญิงในลักษณะนี้มีความเชื่อมโยงกับการที่ผู้หญิงถูกกดขี่และถูกเอารัดเอาเปรียบดังที่กล่าวมาแล้ว จากการที่ผู้หญิงมีสภาพเป็นรองและด้อยกว่าผู้ชายอย่างเห็นได้ชัด ทำให้ผู้หญิงบางคนมีความคับแค้นใจและไม่พอใจในสถานภาพของตน จนทำให้ตัดสินใจเรียกร้องความเป็นธรรมให้กับตนเองและผู้หญิงด้วยกัน รวมทั้งยังต่อต้านการกดขี่และเอารัดเอาเปรียบผู้หญิงด้วยวิธีการต่างๆ ได้แก่ การต่อต้านการกดขี่เอารัดเอาเปรียบผู้หญิงด้วยวาจา ความคิดและการกระทำ ดังที่ผู้วิจัยจะได้นำเสนอต่อไป

๓.๒.๑.๒.๑ การต่อต้านการกดขี่และเอารัดเอาเปรียบผู้หญิงด้วย

วาจา

ปิยะพรกำหนดให้ตัวละครหญิงจำนวนหนึ่งแสดงบทบาทในการต่อต้านการกดขี่และเอารัดเอาเปรียบผู้หญิงผ่านคำพูด จะเห็นได้ว่าการต่อต้านด้วยการแสดงออกทางคำพูดนี้เป็นการตอบโต้ผู้ชายที่เอารัดเอาเปรียบผู้หญิง แสดงความคิดและเสนอหนทางแก้ไข ปัญหาในความไม่เท่าเทียมกันทางเพศได้อย่างชัดเจนและตรงไปตรงมา ปิยะพรจึงกำหนดให้ตัวละครหญิงหลายตัวใช้วิธีการนี้ในการนำเสนอประเด็นการต่อต้านการกดขี่และเอารัดเอาเปรียบผู้หญิง

“กลิกา” ในเรื่อง ได้เงาตะวันเป็นตัวละครหญิงที่อยู่ในวัยรุ่นและกำลังรับรู้ปัญหาเรื่องความไม่เท่าเทียมกันทางเพศ เด็กหญิงเห็นความไม่ยุติธรรมที่เกิดขึ้นกับแม่ของตน จึงเกิดคำถามเกี่ยวกับหน้าที่และความยุติธรรมต่อผู้หญิง ในขณะที่เดียวกันก็ได้ใช้

คำพูดในการนำเสนอวิธีการแก้ไขปัญหาก็ทำให้เกิดความเท่าเทียมกันระหว่างหญิงชายที่ถึงแม้ว่าจะไม่ใช่วิธีการแก้ไขที่สมควร แต่ก็นับได้ว่ากรณีดังกล่าวนี้เป็นการตอบโต้สังคมที่ให้โอกาสผู้ชายในการเอารัดเอาเปรียบผู้หญิง และกระตุ้นเตือนให้ผู้ชายให้เกียรติและเคารพสิทธิของผู้หญิงดังที่ต้องการให้ผู้หญิงเคารพและให้เกียรติตนได้อย่างชัดเจน ดังที่ปรากฏเป็นคำพูดของกลิกาในนวนิยายดังนี้

“นี่คือสิ่งที่ต้องทำหรือคะ? ยอมให้เขาไปโน่นไปนี่ แล้วก็คอยตีใจเวลาเขากลับมาดูแล เอาอกเอาใจเรา”

เป็นคำถามที่น่าขบคิด...และผู้ฟังก็เชื่อว่าการเป็นเด็กร่วมสมัย...ยุคสมัยที่เพศหญิงกำลังฟันฝ่าเพื่อผ่านบทพิสูจน์อันเข้มข้นว่าสามารถยืนอยู่ได้ด้วยตนเองอย่างอิสระและสง่างาม ส่งผลสะท้อนให้เด็กหญิงเริ่มต้นจับตามองทั้งยังขบคิดเรื่องนี้อย่างจริงจังทีเดียว...

“ถ้าว่า ไม่ใช่...ถ้าทำเป็นแม่นะ จะไม่มีวันมานั่งยิ้มหวานไม่รู้ไม่ชื่ออยู่อย่างนี้หรอก พ่อไปมีเอ๊ะๆเราก็จะออกไปมีมั่ง!” (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๙ : ๓๐)

“อารตี” ในเรื่อง กิ่งไฟโบรักเป็นตัวละครหญิงอีกตัวหนึ่งที่ปิยะพรได้กำหนดให้มีบทบาทเป็นผู้ต่อต้านการกดขี่และเอารัดเอาเปรียบผู้หญิงผ่านการแสดงออกทางคำพูด อารตีได้ตั้งคำถามถึงหน้าที่ของผู้หญิงในครอบครัวชาวจีนในประเทศจีน ที่ผู้หญิงยังคงมีสภาพเป็นทั้งภรรยาและคนรับใช้ ในขณะที่ผู้ชายได้รับการยกย่องและไม่เห็นความสำคัญของผู้หญิง แม้ว่าคำถามของอารตีจะเกิดจากพฤติกรรมของครอบครัวชาวจีน แต่ก็เป็นชาวจีนยุคใหม่ที่มิถุนหมายประกาศให้ทุกเพศมีความเท่าเทียมกัน อารตีจึงแสดงความไม่เห็นด้วยที่ผู้หญิงยังถูกเอารัดเอาเปรียบในครอบครัวผ่านการแสดงออกเป็นคำถาม ดังที่ปรากฏในนวนิยายความว่า

“เป็นหน้าที่ของสะใภ้ในครอบครัวจีนใช่ไหมคะ และเป็นจุดที่ผู้หญิงในสังคมเก่าถูกบังคับให้ยื่น?” อารตีซัก...

...“ก็ไหนว่าหญิงชายชาวจีนมีสิทธิเท่าเทียมเสมอภาคกันแล้วยังไงล่ะคะ มีระบุอยู่ในคำปฏิวัติเสียด้วยนะคะ ฉันจำได้ ผู้คนรุ่นใหม่ก็ถือข้อความนั้นเป็นหลักประจำชีวิต ฉันจำได้ว่าเขาพูดถึงกันอย่างภาคภูมิใจ” (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๙ : ๒๖๓ - ๒๖๔)

“ครูนารี” ในเรื่อง ทราวยสีเพลิง เป็นตัวละครหญิงที่ปิยะพรกำหนดให้มีบทบาท ในการต่อต้านการกดขี่และการเอารัดเอาเปรียบผู้หญิง ด้วยการนำเสนอคำพูดที่แสดง ความไม่เห็นด้วย และแนะนำวิธีการแก้ไขปัญหาความไม่เท่าเทียมกันทางเพศ ที่เกิดขึ้นใน ครอบครัวของ “ทราวย” ซึ่งเป็นตัวละครเอกหญิงในเรื่อง คำพูดของครูนารีที่ปรากฏในนวนิยาย เป็นการอบรมสั่งสอนหลานชายให้มีความเคารพ และให้เกิดริบเพศแม้ บทสนทนาของครูนารีนี้ แสดงถึงแนวคิดในการแก้ไข้ปัญหา และในการเรียกร้องความเป็นธรรมให้กับผู้หญิงของปิยะพร ได้อย่างชัดเจนดังนี้

“...อย่าคิดว่าชีวิตจิตใจของคนอื่นไม่มีความหมาย...ยังมีเป็น ผู้ชาย ยังต้องระวังตัวให้มาก คู่อของบีเป็นตัวอย่าง เราต้องเป็น เสาเอกของบ้าน ต้องตั้งอยู่ในที่อันควร มันคงด้วยคุณธรรม อย่าสร้าง บาปไว้กับใครถ้าไม่คิดจะรักใคร่เลี้ยงดูหรือยกย่องเขาจริงจั่ง...”

“...โลกมันก็ต้องประกอบด้วยคนทั้งสองเพศ ถ้อยทีถ้อยอาศัย ไม่เอาเปรียบ กดขี่กัน...”

“ไม่ใช่ว่ายายอยากจะเป็นนักต่อสู้เพื่อเรียกร้องสิทธิสตรีอะไร หรือกะ เพียงแต่ว่ายายไม่ชอบเห็นใครถูกเอาเปรียบ ไม่ยอมให้ สังคมมองข้ามละเลยจุดบางจุดที่น่าจะทบทวนไปเสียเท่านั้นเอง”
(ปิยะพร ตักดีเกษม, ๒๕๔๙ : ๙๘ - ๑๐๐)

จะเห็นได้ว่าปิยะพรได้กำหนดให้ตัวละครหญิงหลายตัวแสดงบทบาท ในการต่อต้านการกดขี่ และการเอารัดเอาเปรียบผู้หญิงผ่านทางคำพูด นอกจากที่กล่าวถึงใน ข้างต้นปิยะพรยังได้กำหนดให้ตัวละครหญิง เช่น “มนทกานต์” ในเรื่อง บัลลังก์แสงเดือน “มิ่งหล้า” ในเรื่อง รากนครา เป็นต้น ได้แสดงคำพูดเกี่ยวกับการต่อต้านการเอารัดเอาเปรียบ ผู้หญิง เพื่อแสดงมโนทัศน์ของปิยะพรในการเรียกร้องความเป็นธรรมไว้ในนวนิยายได้ชัดเจน

๓.๒.๑.๒.๒ การต่อต้านการกดขี่และเอารัดเอาเปรียบผู้หญิงทาง ความคิด

บทบาทในการต่อต้านการกดขี่และเอารัดเอาเปรียบผู้หญิงอีกแบบหนึ่ง ที่ปิยะพรนำเสนอได้แสดงออกผ่านทางความคิดของตัวละครหญิง แม้ว่าตัวละครจะไม่ได้แสดง กิริยาอาการหรือคำพูดเพื่อให้ตัวละครในเรื่องได้ทราบถึงความคิดต่อต้านการกดขี่และเอารัดเอา เปรียบผู้หญิง แต่การแสดงความคิดต่อต้านของตัวละครก็เป็นช่องทางที่ปิยะพรใช้ในการ นำเสนอมโนทัศน์เรื่องการเรียกร้องความเป็นธรรมให้กับผู้หญิงผ่านการสร้างบทบาทตัวละครได้ เป็นอย่างดี

“สาลิน” ในเรื่องระบำดาว เป็นตัวละครหญิงที่ปิยะพรได้สร้างให้เป็นผู้ต่อต้านการกดขี่และเอารัดเอาเปรียบผู้หญิงผ่านการแสดงความคิด เนื่องจากสาลินเป็นผู้ที่เคยถูกเอารัดเอาเปรียบทางร่างกายโดยคู่รักคือภาคิส และเห็นว่าควรจะยุติความสัมพันธ์ในลักษณะที่ตนเองมีความเป็นรอง เพราะไม่ต้องการให้ตนเองด้อยค่าและได้พบตัวอย่างของผู้หญิงที่ถูกเอารัดเอาเปรียบ อีกทั้งสาลินได้รับกำลังใจให้เห็นค่าของตนเองจากพ่อแม่และเพื่อนสนิท ทำให้สาลินต้องการเรียกร้องอิสรภาพและศักดิ์ศรีของตนคืนมา ดังที่ปรากฏเป็นความคิดของสาลินในนวนิยายที่ต้องการยุติความสัมพันธ์ของตนกับภาคิส และไม่ต้องการถูกเอารัดเอาเปรียบอีกต่อไปความว่า

แล้วเธอเอง ก็ไม่ได้มีสภาพที่แตกต่างจากลีลาสักเท่าใดนัก เพียงแต่ว่าเธอ นั้นปรารถนาที่จะพ้นจากสภาพเช่นนี้ อยู่ทุกขณะจิต...
ยามเมื่อได้ห่างไกล ‘เขา’ หลุดพ้นจากวังวนของสังคมเช่นเวลานี้

สาลินรู้สึกเหมือนตัวเองได้กลับมายืนบนเท้าของตัวเองอีกครั้ง
หนึ่ง ยิ่งได้นึกถึงคำพูดของพ่อและแม่ ที่เฝ้าปลุกเร้าเธออยู่เสมอให้
ก้าวไปข้างหน้า อย่ายอมตกเป็นเบี้ยล่างของใคร และถ้อยคำของลดาย
ยามเมื่อลาจากกันเมื่อไม่กี่วันที่ผ่านมา...

...นี่เธอลงจากฟ้า มากลายเป็นก้อนดินอยู่ในอุ้งมือของเขานานสักแค่วัน จะยอมร่ออย่างไรจุดหมายเหมือนลีลาหรืออย่างไร...
ถึงเวลาแล้วกรรมมัง ที่เธอจะต้องดึงคุณค่าของตัวเองกลับคืนมาเสียที
(ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๙ : ๒๖๕ - ๒๖๗)

“จิรณา” ในเรื่อง ลับแลลายเมฆก็เป็นตัวละครอีกตัวหนึ่งที่ปิยะพรได้กำหนดให้ มีบทบาทในการแสดงความคิดต่อต้านการกดขี่และเอารัดเอาเปรียบผู้หญิง เนื่องจากจิรณาได้ทราบถึงพฤติกรรมของภคิตที่เล็กกับภรรยา เพราะภรรยาเคยถูกข่มขืนจนตั้งครรภ์ตั้งแต่วัยเด็ก ทำให้จิรณาแสดงความคิดไม่เห็นด้วยต่อการกระทำของผู้ชายที่เป็นต้นเหตุ ทำให้ผู้หญิงไม่มีคุณค่าตั้งแต่การข่มขืนผู้หญิง จนถึงการไม่ยอมรับผู้หญิงที่เคยมีประสบการณ์ทางเพศ จิรณาเห็นว่าปัญหาการถูกข่มขืนเกิดจากความมั่งง่ายและเห็นแก่ตัวของผู้ชาย ที่ใช้กำลังในการกระทำทารุณทางเพศเหมือนกับสัตว์เดรัจฉาน และการที่ผู้ชายไม่ยอมรับผู้หญิงที่เคยถูกข่มขืนก็เหมือนเป็นการโยนความผิดให้กับผู้หญิง ดังที่ปรากฏเป็นความคิดของจิรณาในนวนิยายความว่า

หญิงสาวร่างเล็กกุมมือเธอไว้มั่น พร่ำปลอบโยนและให้กำลังใจ ขณะที่จิรณาขบฟัน ความโกรธที่อยู่ในใจแทบกลั่นเป็นไอให้ผู้ร่วมโต๊ะสัมผัสได้ทีเดียว

“แล้วกตเขาก็เลิกกับคุณเพราะเหตุผลอย่างนี้นะหรือคะ”...

...การสนทนาต่อจากนั้นมีเรื่องอะไรนัก จิรณาจำไม่ได้เสียแล้ว มันเลื่อนร่างอยู่ภายใต้อารมณ์โกรธเกรี้ยวอย่างรุนแรงของเธอ... ผู้ชาย! หยิบเอาเรื่องนี้มาเป็นเรื่องใหญ่ ทั้งๆที่พวกเพศเดียวกันกับตนเองเป็นผู้กระทำอย่างเห็นแก่ตัว กระทำอย่างหยาบช้ำ กระทำโดยใช้เรี่ยวแรงที่เหนือกว่าอย่างแท้จริงจน (ปิยะพร คักดีเกษม, ๒๕๔๘ : ๕๔๕ - ๕๔๖)

นอกจากตัวละครหญิงข้างต้นนี้ยังมีตัวละครอีกจำนวนมาก ที่ปิยะพรได้กำหนดให้เป็นผู้มีบทบาทในการต่อต้านการกดขี่และเอาर्डเอาเปรียบผู้หญิง โดยการแสดงออกทางในรูปความนึกคิดของตัวละคร เช่น “แมนเมือง” ในเรื่อง รากนครา “ลดา” และ “งามสรรพ” ในเรื่องระบำดาว เป็นต้น แม้ว่าตัวละครหญิงทั้งหมดนี้จะไม่ได้แสดงบทบาทในการต่อต้านการกดขี่ และเอาर्डเอาเปรียบผู้หญิงโดยตรง แต่บทบาทของตัวละครที่แสดงผ่านความคิดก็สามารถสนับสนุนโน้ตทัศน์ในการนำเสนอการเรียกร้องความเป็นธรรมของปิยะพรได้เป็นอย่างดี

๓.๒.๑.๒.๓ การต่อต้านการกดขี่และเอาर्डเอาเปรียบผู้หญิงด้วยการกระทำ

การต่อต้านการกดขี่และเอาर्डเอาเปรียบผู้หญิงที่ปิยะพรกำหนดให้ตัวละครหญิงแสดงบทบาทผ่านการกระทำ เป็นการแสดงความไม่เห็นด้วยต่อพฤติกรรมของตัวละครชายที่กดขี่ให้ผู้หญิง มีสภาพเป็นรองได้ชัดเจนมากที่สุด ปิยะพรได้กำหนดให้ตัวละครหญิงหลายได้แสดงบทบาทที่ไม่เห็นด้วย เนื่องจากมีสาเหตุมาจากพฤติกรรมของตัวละครชายและประสบการณ์ในการเผชิญปัญหาความไม่เท่าเทียมกันทางเพศที่ไม่เหมือนกัน ดังที่ผู้วิจัยจะได้นำเสนอตัวอย่างจากกรณีต่างๆต่อไปนี้

“รสา” ในเรื่อง ตะวันทอแสงเป็นตัวละครหญิงที่มีพฤติกรรมต่อต้านการกดขี่และเอาर्डเอาเปรียบผู้หญิง รสาเป็นผู้ที่มีจิตใจเด็ดเดี่ยวและต่อต้านการเอาर्डเอาเปรียบผู้หญิงอย่างกล้าหาญ แม้ว่ารสาจะถูกภคพงษ์บังคับข่มขืนเพื่อรวบรัดให้เธอแต่งงานด้วย แต่รสาต่อต้านการเอาर्डเอาเปรียบผู้หญิงด้วยวิธีการนี้มาตั้งแต่เดิม ดังนั้นรสาจึงปฏิเสธด้วยเหตุผลว่าเธอจะไม่ยอมร่วมชีวิตกับผู้ชายที่ใช้กำลังในการรวบรัดผู้หญิงให้แต่งงานด้วย ดังที่ปรากฏเป็นพฤติกรรมในการปฏิเสธคำขอแต่งงานเพื่อรับผิดชอบความสัมพันธ์ระหว่างเธอและภคพงษ์ในนวนิยายความว่า

“รส...ผมขอรับผิดชอบกับเรื่องที่เกิดขึ้นนะ”...

รับผิดชอบหรือ...รสาครวางใจ...เขาจงใจสร้างเรื่องเพื่ออ้าง
ความรับผิดชอบแท้ๆ...

...“ชีวิตของฉัน มีค่าเกินกว่าที่จะถูกผูกมัดเอาไว้ด้วยวิธีการที่
ตั้งหยาบอย่างนี้ คุณได้เปรียบเพียงเพราะว่า คุณเกิดมาเป็นผู้ชาย
คุณฉวยโอกาสเอากับฉัน...” (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๕๙ : ๓๓๐ -
๓๓๒)

นอกจากนี้ปิยะพรยังได้กำหนดให้ตัวละครหญิงแสดงบทบาทในการ
ต่อต้านการข่มขืนกระทำชำเรา ซึ่งเป็นการกดขี่และเอาไรต์เอาเปรียบผู้หญิงทางร่างกายและ
จิตใจที่ร้ายแรง ด้วยการแจ้งความดำเนินคดีกับตำรวจเพื่อเอาผิดตามกฎหมาย

“ดาว” ในเรื่อง ลับแลลายเมฆ เป็นตัวละครหญิงที่ปิยะพรกำหนดให้มี
บทบาทในการถูกกดขี่ด้วยการถูกข่มขืน และถูกผู้ชายเยาะเย้ยถากถาง ทำให้รู้สึกดาวทนไม่ได้
ตัดสินใจเรียกร้องความเป็นธรรมด้วยวิธีการทางกฎหมาย ที่ถึงแม้ว่าจะมีกระบวนการที่ซับซ้อน
และเปิดโอกาสให้ผู้ชายเป็นฝ่ายได้เปรียบมากเพียงใด แต่ดาวก็พร้อมที่จะยืนหยัดต่อสู้เพื่อ
ความยุติธรรมและเรียกร้องให้มีการลงโทษผู้ชายที่เป็นผู้กระทำผิด ดังที่ปรากฏเป็นบทบาทของ
ดาวในบทสนทนา แสดงความต้องการอย่างแรงกล้าที่จะเอาผิดกับผู้ชายที่กดขี่และเอาไรต์เอา
เปรียบผู้หญิงความว่า

“กะ หนูไม่ยอมความมันอีกแล้ว” เด็กสาวยืนยัน อันที่จริง
ความคั่งแค้นนั้นยิ่งเพิ่มมากขึ้นด้วยทำที่ยั่วยุอย่างไม่ได้ตั้งใจของฝ่าย
ตรงข้าม...

“ขั้นตอนมันซับซ้อนมากกว่านั้น และเขาจะต้องพยายามยั่วยุ
พยายามประจานเราหากเรื่องไปถึงชั้นศาล” คนเป็นพยาบาลบอก
เรียบๆ...

“เริ่มแรกเขาก็จะยืนยันว่าเป็นความผิดของเรา เป็นเพราะเรา
มีที่ทำต้องการด้วย แล้วก็จะเริ่มเบี่ยงเบนว่าที่เราโวยวายเพราะเรา
ต้องการเงิน”

“หนูไม่ได้อยากได้เงินของมัน เงินทองหนูหาของหนูเองได้
มันเป็นคนทำผิดต้องได้รับผิด...หนูต้องการแค่นี้” (ปิยะพร ศักดิ์เกษม,
๒๕๕๘ : ๓๔๔ - ๓๔๕)

พฤติกรรมของตัวละครหญิงบางตัวในนวนิยายของปิยะพรแสดงบทบาทการต่อต้านการกดขี่และเอารัดเอาเปรียบผู้หญิงในทางอ้อม คือไม่ได้คัดค้านหรือต่อต้านโดยตรง แต่ปรากฏอยู่ในรูปของการช่วยเหลือผู้หญิงด้วยกันผ่านมูลนิธิที่ทำงานเพื่อช่วยเหลือผู้หญิงในสังคม

“อรพิม” ในเรื่อง ไต้ร่มไม้เลื้อยเป็นตัวละครหญิงที่ต่อต้านการกดขี่เอารัดเอาเปรียบผู้หญิง โดยแสดงออกผ่านการเข้าร่วมเป็นอาสาสมัครของมูลนิธิที่ทำงานเพื่อช่วยเหลือผู้หญิงและเด็กแห่งหนึ่ง เนื่องจากอรพิมได้มีโอกาสพบเด็กหญิงที่มีปัญหาเรื่องการตั้งครรภ์ก่อนวัยตกเลือดเพราะทำแท้ง อรพิมเห็นว่าตนเองเป็นผู้ที่มีความสามารถและมีโอกาสที่ดีกว่าผู้อื่น จึงน่าจะช่วยเหลือให้ผู้ที่ด้อยกว่ามีชีวิตที่ดีขึ้น ด้วยการช่วยเหลือเยียวยาผู้หญิงจากการบาดเจ็บที่เกิดจากการทารุณกรรมทางเพศ การกักขังหน่วงเหนี่ยว และควรจะให้การสนับสนุนในด้านอื่นๆ เพื่อสร้างโอกาสให้ผู้หญิงและเด็กให้อยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข ดังที่ปรากฏเป็นบทบาทในการเข้าร่วมกับมูลนิธิของอรพิมที่อยู่ในนวนิยายความว่า

ตัวของเธอเองก็เกิดมาบนความพร้อมพรั่ง แวดล้อมด้วยความรักความหวังดีซึ่งกลายเป็นเครื่องพันธนาการมากกว่าสามสิบปีชีวิตของเธอดำเนินไปก็เพื่อความสุขของทุกคนที่แวดล้อม...เมื่อเป็นเช่นนี้แล้ว เธอจะทำเพื่อผู้คนในวงกว้างกว่านี้ไม่ได้หรือเล่า ก็ในเมื่อมันเป็นประโยชน์ที่จะเกื้อกูลอีกหลายชีวิต และคือความสุขความพอใจของตนเองด้วย...

... “ดิฉันดีใจจริงๆ ที่จะมีคนมาช่วยงาน...แต่ต้องบอกไว้ก่อนคะว่าเป็นงานที่หนัก และยิ่งเราทำไปมากเท่าไรยิ่งไม่อยากจะหยุด...หยุดไม่ลงนะคะ...ยิ่งลงไปลึกเรายิ่งพบว่า ผู้หญิงถูกเอารัดเอาเปรียบมาเหลือเกินทั้งทางกายและทางใจ ตั้งแต่ปัญหาถูกกักขังทารุณทางเพศ จนกระทั่งถึงปัญหาอาชีพ ปัญหาถูกทอดทิ้งนั่นแหละคะ”

“ดิฉันเต็มใจช่วย” อรพิมซัดขึ้นเบาๆ ความเมตตา ความมุ่งมั่นและรังสีสว่างกระจ่างใจ ทำให้ดวงหน้าเรียวนั้นดูละมุนละไม... (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๓ : ๔๐๐ - ๔๐๑)

นอกจากตัวละครที่กล่าวถึงในข้างต้นนี้ยังปรากฏตัวละครหญิงอีกจำนวนหนึ่งที่ต่อต้านพฤติกรรมการกดขี่ทางเพศของผู้ชายด้วยการกระทำ เช่น “นภนภางค์” และ “สิบพร” ในเรื่อง ลับแลลายเมฆ ที่ช่วยเหลือผู้หญิงที่ถูกข่มขืนกระทำชำเราในมูลนิธิเพื่อผู้หญิงแห่งหนึ่ง “วิลาวัณย์” ในเรื่อง ไต้เงาตะวัน ที่ตัดสินใจเรียกร้องความเป็นธรรมจากสามีด้วยการเตรียมการแยกทาง เป็นต้น

จะเห็นได้ว่าปิยะพรได้นำเสนอผู้หญิงที่ต่อต้านการกดขี่และการเอารัดเอาเปรียบผู้หญิงโดยแสดงออกผ่านการกระทำไว้หลายรูปแบบ ทั้งที่แสดงออกถึงการต่อต้านและไม่เห็นด้วยอย่างตรงไปตรงมาคือ การปฏิเสธและต่อว่าผู้ชายที่ทำผิด และการดำเนินคดีต่อผู้ที่กระทำผิด หรือการแสดงออกถึงการต่อต้านการกดขี่ผู้หญิงทางอ้อมด้วยการเป็นผู้สนับสนุนมูลนิธิที่ช่วยเหลือผู้หญิง และเด็กที่ถูกเอารัดเอาเปรียบทางเพศ บทบาทของตัวละครที่แสดงออกผ่านการกระทำต่าง ๆ นี้ แสดงให้เห็นถึงมโนทัศน์เกี่ยวกับการเรียกร้องความเป็นธรรมของปิยะพร ที่นำเสนอผ่านการสร้างบทบาทของตัวละครในนวนิยายได้เป็นอย่างดี

๓.๒.๑.๓ บทบาทตัวละครหญิงที่มีความสามารถและพึ่งพาตนเองได้

บทบาทของตัวละครหญิงอย่างหนึ่งที่ปิยะพรนำเสนอไว้อย่างชัดเจนเพื่อนำเสนอมนทัศน์เกี่ยวกับผู้หญิงคือ การเป็นผู้หญิงที่มีความสามารถและพึ่งพาตนเองได้ เนื่องจากปัจจุบันผู้หญิงได้รับโอกาสให้แสดงความสามารถในสังคมมากยิ่งขึ้น การเปิดโอกาสให้ผู้หญิงได้รับการศึกษา หรือได้เข้าทำงานที่เคยจัดว่าเป็นสาขาของผู้ชาย แล้วได้รับการยอมรับว่ามีความสามารถไม่แพ้ผู้ชาย ทำให้ผู้หญิงมีความมั่นใจในศักยภาพของตนมากยิ่งขึ้น จนแสดงความสามารถได้อย่างเต็มที่และทำให้ผู้หญิงใช้ความสามารถที่มีในการเลี้ยงดูและพึ่งพาตนเองได้ นอกจากนี้ผู้หญิงบางคนที่มีประสบการณ์เรื่องครอบครัวแตกแยก ก็ยังสามารถเลี้ยงดูลูกเพียงลำพังได้เป็นอย่างดีอีกด้วย

ปิยะพรได้นำเสนอบทบาทของผู้หญิงที่มีความสามารถและพึ่งพาตนเองโดยชี้ให้เห็นความสามารถที่มีอยู่มากมายของผู้หญิง เห็นได้จากตัวละครหญิงของปิยะพรจำนวนมากที่มีการศึกษาและมีการงานอาชีพที่ดี ไม่จำเป็นต้องพึ่งพาผู้อื่น สามารถใช้การศึกษามาประกอบอาชีพเลี้ยงดูตนเองได้ แสดงให้เห็นถึงความสามารถของผู้หญิงได้เป็นอย่างดี

“รสา” ในเรื่อง ตะวันทอแสงเป็นตัวละครหญิงที่ปิยะพรได้กำหนดให้เป็นผู้ที่มีความแข็งแกร่งในทางจิตใจ แม้ว่าจะเป็นกำพร้าแต่เด็กแต่ก็มุ่งมั่นที่จะเข้าศึกษาในสาขาวิชาของผู้ชาย และเมื่อจบการศึกษาก็สามารถนำความรู้ที่มีมาใช้ในการประกอบอาชีพร่วมกับผู้ชาย จนประสบความสำเร็จเป็นที่ยอมรับได้ ซึ่งผลตอบแทนที่ได้รับสาгинำมาใช้ในการเลี้ยงชีพของตนเอง และดูแลญาติผู้ใหญ่ที่ดูแลเธอมาตั้งแต่เด็ก ดังที่ปรากฏเป็นความสำเร็จในด้านการงานของรสาในนวนิยายดังนี้

...บางวูบอารมณ์และความคิด รสารู้สึกว่าชีวิตของหล่อนในขณะนี้ช่างราบเรียบและเลื่อนลอยเสียเหลือเกิน...หากแต่มันก็เป็นชีวิตที่น่าพอใจแล้วมิใช่หรือ?...การฝ่าฟันอุปสรรคอย่างกล้าหาญ เข้มแข็ง...การงานที่กำลังทำอยู่ก็เป็นงานที่หล่อนรักและภาคภูมิใจ

ชีวิตของหล่อนเรียบง่ายและรวดเร็วไปข้างหน้าอย่างเรียบง่าย ด้วยความสามารถและสติปัญญาของตัวเอง... (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๙ : ๑๐)

“วิรรอง” ในเรื่อง ทางสายธารเป็นตัวละครหญิงอีกตัวหนึ่งที่มีความสามารถในด้านการศึกษาโดยมีผลการเรียนดีและสำเร็จการศึกษาทั้งที่อายุน้อย และได้ใช้ความสามารถทำงานในอาชีพวิศวกรซึ่งเป็นสาขาที่ค่านิยมกำหนดให้เป็นของผู้ชาย จนได้รับการยอมรับจากผู้ร่วมกันที่เป็นผู้หญิงด้วยกันและผู้ชายอีกด้วย แสดงให้เห็นถึงความวิริยะของเธอสื่อสามารถฟันฝ่าอุปสรรคเรื่องเพศ ที่เคยกีดกันแบ่งแยกอาชีพการงานของผู้หญิงและผู้ชายออกจากกันได้สำเร็จ ดังที่ปรากฏเป็นบทบาทของวิรรองในเรื่อง

“...ที่ชอบมากที่สุดก็คือเขาหัวสมัยใหม่และใจกว้างพอที่จะยอมให้มีผู้หญิงขึ้นมาทำงานในระดับนี้ด้วย...ผมว่าสมัยนี้ผู้หญิงหลายคนมีความสามารถเพียงพอ ทำงานใหญ่ได้และทำได้ดีด้วยอย่างลิลลี่ก็คนหนึ่งละ”

“แหม! ทำไมอยู่ดี ๆ มาบอกกันเองล่ะ พี่นพ” (ปิยะพร ศักดิ์เกษม , ๒๕๔๐ : ๒)

ความสำเร็จในด้านการศึกษาและการงานทำให้วิรรองเป็นผู้ที่พึ่งพาตนเองได้ สร้างความภาคภูมิใจและมั่นใจในตนเอง ทำให้วิรรองมีชีวิตที่เป็นสุข ดังที่ปรากฏเป็นบทบาทในการพึ่งพาตนเองของวิรรองในนวนิยายดังนี้

...นับจากเมื่อยามเป็นเด็ก จนกระทั่งถึงเมื่อยามที่เติบโตเป็นผู้ใหญ่เต็มตัวมีเงินเดือน มีรายได้และสามารถยืนอยู่ได้ด้วยขาของตนเองเช่นนี้...วิรรองพอใจกับเส้นทางของตนเองเสมอมา... (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๐ : ๓๕๓ - ๓๕๔)

จากในนวนิยายจะพบว่าตัวละครหญิงกลุ่มหนึ่งเป็นผู้ที่มีปัญหาในด้านชีวิตครอบครัวคือครอบครัวแตกแยก หย่าขาดกับสามีและต้องเลี้ยงลูกเพียงลำพัง ทำให้นอกจากจะต้องมีบทบาทในการพึ่งพาตนเองแล้วยังต้องมีภาระหน้าที่ในการดูแลลูกอีกด้วย ปิยะพร สร้างให้ตัวละครหญิงกลุ่มนี้มีความสามารถมาก แม้ว่าจะมีปัญหาและมีภาระหน้าที่มากเพียงใด แต่ผู้หญิงก็มีความสามารถ มีความมั่นใจตนเองและไม่จำเป็นต้องพึ่งพาหรือขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น

“เจนจาร์” ในเรื่อง ไตรัมไม้เลื้อยเป็นตัวละครหญิงที่ประสบปัญหาชีวิตครอบครัว ทำให้ ต้องหย่าขาดกับสามีที่เป็นชาวอเมริกัน และเธอได้รับสิทธิ์ในการเลี้ยงลูกชาย ปิยะพรได้นำเสนอบทบาทของเจนจาร์ที่แสดงให้เห็นว่าเป็นผู้หญิงเก่งเนื่องจากได้รับการศึกษาสูง ทำให้เป็นผู้ที่มีวุฒิภาวะ มีความมั่นใจในตัวเองและมีความสามารถสูง เมื่อจำเป็นต้องรับผิดชอบชีวิตตนเองและเลี้ยงลูกเพียงลำพัง เจนจาร์จึงใช้ความสามารถที่มีอยู่ในการประกอบอาชีพเลี้ยงดูตนเองและลูกชายได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้เจนจาร์ยังเป็นตัวละครที่ปิยะพรนำเสนอเรื่องความสามารถในการพึ่งพาตนเองของผู้หญิงได้อย่างชัดเจน ดังที่ปรากฏเป็นบทบาทของเจนจาร์ในนวนิยายซึ่งแสดงออกถึงการสนับสนุนผู้หญิงที่พึ่งพาตนเองไว้ดังนี้

“ดิฉันสนับสนุนให้ผู้หญิงพึ่งตนเอง สมัยนี้ใครคิดงอมืองอเท้าให้สามีเลี้ยงก็ดูจะเป็นความคิดที่ล้าหลังเต็มที่ และวิชาความรู้ะยังใช้ยิ่งเพิ่มพูนนะคะ ไม่เหมือนกับเงิน ไม่ว่าจะมามากสักแค่ไหนหากยิ่งใช้มันก็ยิ่งหมด...”

...“คะ...ฉันได้สิทธิ์ปกครองลูกชาย ฉันกับสามีเพิ่งแยกทางกันเมื่อต้นปีเอง”...

...นี่ก็อาจจะเป็นอีกเหตุผลหนึ่งที่ทำให้เธอดูมั่นคงและแสดงออกถึงความสามารถในการพึ่งตนเองอย่างเปิดเผยเช่นนี้ (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๓ : ๒๔๙ - ๒๕๑)

จะเห็นได้ว่าปิยะพรได้นำเสนอบทบาทของตัวละครหญิงที่มีความสามารถในการเลี้ยงดูและพึ่งพาตนเองได้ แม้ว่าจะประสบปัญหาหย่าขาดกับสามีก็ยังมีบทบาทในการเป็นผู้เลี้ยงดูลูกโดยลำพังได้อีกด้วย นอกจากตัวละครที่ได้นำเสนอข้างต้นมีตัวละครหญิงอีกจำนวนมากที่ปิยะพรได้สร้างให้มีบทบาทเช่นเดียวกันนี้ เช่น “ดวงตา” ในเรื่อง ทรายสีเพลิง เป็นตัวละครหญิงอีกตัวหนึ่งที่ปิยะพรกำหนดให้แสดงบทบาทในการพึ่งพาตนเองและเลี้ยงดูลูกสาวเพียงลำพัง “สาลิน” ในเรื่องระบำดาว “อาร์ดี” ในเรื่องกิ่งไม้ใบรัก “จารวี” ในเรื่องในปางมณฑรา เป็นต้น

ข้อสังเกตอย่างหนึ่งในการสร้างตัวละครหญิงที่มีบทบาทในการพึ่งพาตนเองนี้ คือ ตัวละครหญิงล้วนเป็นผู้มีการศึกษาสูง ความสามารถทางการศึกษานี้จึงช่วยให้ผู้หญิงมีความมั่นใจในตนเองกล้าที่จะแสดงความสามารถ และใช้ความรู้ของตนในการประกอบอาชีพเพื่อเลี้ยงดูตนเองได้ จะเห็นได้ว่าตัวละครหญิงบางตัวมีบทบาทในการเข้าศึกษาและประกอบอาชีพที่อยู่ในสาขาของผู้ชายแล้ว ได้รับการยอมรับยกย่องว่ามีความสามารถไม่แพ้ผู้ชาย

นับว่าเป็นบทบาทที่ปิยะพรสร้างขึ้น เพื่อต้องการแสดงถึงศักยภาพของผู้หญิงได้เป็นอย่างดี และการสร้างตัวละครหญิงทั้งหมดนี้ เป็นกลวิธีที่แสดงมโนทัศน์เกี่ยวกับผู้หญิงของปิยะพรที่ต้องการสื่อถึงความสามารถของผู้หญิงที่มีความเท่าเทียมกันกับผู้ชาย หากได้รับโอกาสให้แสดงความสามารถอย่างเป็นธรรม

๓.๒.๑.๔ บทบาทตัวละครหญิงสามารถเป็นผู้นำครอบครัวและการทำงานได้

ปิยะพรนำเสนอบทบาทตัวละครหญิงอีกบทบาทหนึ่ง ที่แสดงให้เห็นถึงความสามารถของผู้หญิงนั่นคือ บทบาทในการเป็นผู้นำ ทั้งในการเป็นผู้นำครอบครัวที่ต้องดูแลสมาชิกมากมาย และการเป็นผู้นำในด้านการงานที่ต้องเป็นผู้ตัดสินใจในการดำเนินธุรกิจ ปิยะพรสร้างให้ตัวละครหญิงในนวนิยายหลายตัวมีบทบาทในการเป็นผู้นำทั้งสองด้านนี้ได้ดีไม่แพ้ผู้ชาย

“กมลลาสน์” ในเรื่อง ทางสายธารเป็นตัวละครหญิงที่ปิยะพรตั้งใจนำเสนอให้มีบทบาทเป็นผู้หญิงที่มีความสามารถและมีอำนาจสูง เนื่องจากเธอเป็นลูกสาวคนโตของครอบครัวคนจีนจึงต้องเป็นหลักให้กับทุกคนในครอบครัว กมลลาสน์เป็นผู้ที่สามารถควบคุมและตัดสินใจแทนสมาชิกในครอบครัวได้ ไม่ว่าจะเป็นผู้ชายที่มีทั้งพ่อและน้องชาย และผู้หญิงรวมทั้งบริวารอีกจำนวนมาก จนถือได้ว่าเป็นประมุขของบ้าน กมลลาสน์จึงเป็นตัวละครที่แสดงให้เห็นถึงอำนาจและความสามารถในการเป็นผู้นำของหญิง ดังที่ปรากฏเป็นบทบาทของกมลลาสน์ในนวนิยาย ที่ปิยะพรได้นำเสนอผ่านความคิดของตัวละครหญิงตัวหนึ่งในนวนิยายดังนี้

...wirong กลับรู้สึกว่าเป็นประมุขแท้จริง คือพี่สาวคนโต
'คุณใหญ่' ผู้เจียบขริมต่างหาก...

...บริวารเก่าๆในบ้านเล่ากันว่า เจ้าสัวกำจรกลัวนายแม่หนัก
ความกล้านั้นจึงตกทอดมายังลูกสาวคนโตด้วย เมื่อสิ้นนายแม่ เจ้าสัว
ก็เริ่ม 'แตกแถว' จนกระทั่งมาถึงแม่ของwirong และเมื่อคุณใหญ่สั่งว่า
“พอได้แล้วนะป้าป้า” นั้นแหละท่านจึงหยุด... (ปิยะพร ตักดีเกษม,
๒๕๔๐ : ๑๒)

บทบาทในการเป็นผู้นำครอบครัวที่เข้มแข็งของกมลลาสน์ ทำให้ตัวละครแวดล้อมในเรื่องที่เป็นสมาชิกในครอบครัวไม่ว่าจะเป็นผู้หญิงหรือผู้ชายชื่นชมในความสามารถเป็นอันมาก ดังที่ปรากฏเป็นบทสนทนาของกมลลาสน์กับน้องชายในนวนิยาย แสดงให้เห็นการยอมรับและนับถือในความสามารถ และการกระทำของกมลลาสน์อย่างแท้จริง ความว่า

“...ถ้าคุณใหญ่ไม่เป็นอย่างที่เคยเป็นก็คงไม่ประทับใจประกอบพวกเรามาได้จนถึงทุกวันนี้ ถ้าพี่ไม่แข็งไม่เด็ดขาด พี่ไม่มีวันพาน้องชายสี่คนให้เติบโตมาได้...”

... “คุณใหญ่เป็นพี่ที่เข้มแข็ง ยึดมั่นในแนวทางของตนเอง มั่นคง ... คุณใหญ่จึงยืนหยัดอยู่ได้...” เกริกบีบมือแบบบางนั้นด้วยความรักและบูชา

“ผมเคยคิดเสมอว่า ถ้าพี่คิดถึงแต่ความสุขส่วนตัว ทั้งพวกเราไปแต่งงานกับหมोजิตต์เสียในตอนนั้น พวกเราจะเป็นอย่างไร ป้าปกครองจัดการกับลูกๆกับบรรดานางเล็ก ๆ ของท่านไม่ได้ ทรัพย์สินสมบัติของนายแม่ก็คงสูญ และพวกเราก็คงแพแตกตั้งแต่ยังเป็นเด็ก” (ปิยะพร ตักดีเกษม, ๒๕๔๓ : ๕๔๕ – ๕๔๖)

“ปารีณา” ในเรื่องได้เงาตะวันเป็นตัวละครหญิงที่ปิยะพรได้สร้างให้มีบทบาทในการเป็นผู้นำครอบครัว เนื่องจากปารีณาต้องดูแลครอบครัวแทนพ่อที่เสียชีวิตไปอย่างกะทันหัน ปารีณา กับพ่อมีความใกล้ชิดกันเป็นอย่างมาก ปารีณาจึงได้รับการฝึกฝนให้แก้ปัญหาต่างๆจากพ่อมาตั้งแต่วัยเยาว์ จนกระทั่งพ่อเสียชีวิตปารีณาจึงทำหน้าที่เป็นผู้นำครอบครัวแทนพ่อได้เป็นอย่างดีเท่าเทียมกัน ดังที่ปิยะพรนำเสนอบทบาทของปารีณาผ่านความคิดของแม่ของปารีณา แสดงให้เห็นถึงเชื่อมั่นในความสามารถในการเป็นผู้นำครอบครัวของปารีณาในนวนิยายดังนี้

...ปัญหาทุกประการเป็นพ่อและลูกร่วมมือกันขจัดปิดเป่า แม้ว่าวันนี้จะไม่มีชายผู้เคยเป็นผู้นำครอบครัว หากเธอก็ควรเชื่อมั่นในสติและปัญญาของคนเป็นลูก ลูกที่ได้รับการเลี้ยงดู ปลูกฝังกลมเกลียวอย่างใกล้ชิดจากมือของพ่อผู้เก่งกาจดีพร้อมอย่างฉาย! (ปิยะพร ตักดีเกษม, ๒๕๔๙ : ๖๐๖)

จะเห็นได้ว่าปิยะพรได้สร้างตัวละครหญิงให้มีบทบาทในการเป็นผู้นำในเรื่องครอบครัวได้ดีไม่แพ้ตัวละครชาย นอกจากตัวละครที่ได้นำเสนอไปข้างต้นแล้วยังมีตัวละครหญิงอีกจำนวนหนึ่ง ที่มีสถานภาพเป็นผู้นำในครอบครัว เช่น “วัน” ในเรื่องในวารวัน แม้ว่าจะมีสามีที่ดูเหมือนจะเป็นผู้นำครอบครัวแต่อำนาจในการตัดสินใจในท้ายที่สุดเป็นของวันเสมอ “วาริ” ในเรื่องในปวงมนตรา ที่เป็นผู้อาวุโสสูงสุดและได้รับการยกย่องให้เป็นผู้นำในครอบครัวเป็นต้น แม้ว่าจะมีผู้หญิงมีโอกาสในการแสดงบทบาทเป็นผู้นำทำหน้าที่ดูแลควบคุมครอบครัว

เช่นเดียวกันนี้มีจำนวนไม่มากนัก แต่ปิยะพรก็ได้ใช้ตัวละครหญิงเหล่านี้เสนอความสามารถของผู้หญิงที่มีต่อครอบครัวในฐานะเสาหลักได้เท่าเทียมหรือในบางกรณีดีกว่าตัวละครชายบางตัวอย่างเห็นได้ชัด

นอกจากนี้ปิยะพรยังได้สร้างให้ตัวละครหญิงมีบทบาทเป็นผู้นำในเรื่องการงาน จะเห็นได้ว่าตัวละครหญิงหลายตัวมีความรู้มาก มีการศึกษาอยู่ในระดับสูงเท่าเทียมกับผู้ชาย ดังนั้นตัวละครหญิงบางตัวจึงมีโอกาสในการทำงานในสาขาวิชาของผู้ชาย และบางตัวได้รับยกย่องให้เป็นหัวหน้าหรือเป็นผู้นำในการดำเนินงาน สามารถควบคุมผู้ใต้บังคับบัญชาทั้งหญิงและชายได้เป็นอย่างดี

“พิมลพัทธ์” ในเรื่อง เรือนศิราเป็นตัวละครหญิงที่ปิยะพรสร้างให้มีบทบาทเป็นผู้นำในด้านการงาน โดยเป็นผู้บริหารระดับสูงของบริษัทแห่งหนึ่งและมีผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นผู้ชายทั้งสิ้น การมีเลขานุการและผู้รับคำสั่งงานโดยตรงคอยเดินตามอยู่เสมอ ทำให้ส่งเสริมลักษณะของพิมลพัทธ์ให้คล้ายกับผู้ที่มีความสามารถมาก มีความเป็นผู้นำ มีความมั่นใจในตนเอง และคล้ายกับเป็นการส่งเสริมอำนาจของพิมลพัทธ์มากยิ่งขึ้น

บทบาทในการแสดงความสามารถในการเป็นผู้ควบคุมบังคับบัญชาและความเป็นผู้นำของพิมลพัทธ์แสดงออกอย่างชัดเจนดังที่ปรากฏในนวนิยาย โดยปิยะพรนำเสนอผ่านความคิดของตัวละครแวดล้อมในเรื่อง แสดงให้เห็นถึงลักษณะความเป็นผู้นำของพิมลพัทธ์ จึงได้รับความเกรงใจจากผู้ร่วมงาน ซึ่งส่วนใหญ่และเป็นผู้ชายและมีอายุมากกว่าเธอเป็นอันมากดังนี้

คล้ายกับว่าหญิงสาวผู้นี้เกิดมาด้วยดวงดาวที่กำหนดไว้ว่า จะต้องได้ทุกอย่างที่ต้องการเสมอ นายแพทย์ผู้เพิ่งเดินมาถึงสนับสนุนทันที พร้อมๆกับที่ทุกคนทำตามคำสั่งของเธอกันมือเป็นระวิง...

...คราวนี้มีขบวนคนชักแถวเข้ามาอีกสามสี่คน คนหนึ่งคือ ทนายถวัลย์ที่เดินพลาจควักผ้าเช็ดหน้าเช็ดเหงื่อไปพลาจ...ดูท่าว่าจะเพิ่งไปวิ่งจัดการทุกเรื่องราวตามคำสั่ง 'เจ้านาย' จนหัวหมุน (ปิยะพร ตักดีเกษม, ๒๕๕๐ : ๖๕)

“ปาฐาลี” ในเรื่อง บ้านร้อยดอกไม้เป็นตัวละครหญิงที่ปิยะพรสร้างให้มีความสามารถเป็นผู้นำเรื่องการทำงาน ปาฐาลีเป็นลูกสาวของเจ้าของบริษัทซึ่งเกิดมีอาการเจ็บป่วยกะทันหัน ทำให้ปาฐาลีที่ยังอยู่ในวัยเรียนต้องเข้ารับผิดชอบหน้าที่ผู้บริหาร และเป็นเสาหลักให้กับทุกคนในบริษัท ปาฐาลีจึงจำเป็นต้องใช้ความพยายามและความสามารถเป็นอย่างดี

มาก จึงจะนำพาบริษัทรอดพ้นจากวิกฤตทางการเงินที่ประสบอยู่ไปได้ ความพยายามในการต่อสู้ฟันฝ่าอุปสรรคของเธอเป็นที่ชื่นชมแก่ผู้รู้เห็นเหตุการณ์นี้เป็นจำนวนมาก บทบาทของปาฏิลีเป็นการเน้นย้ำให้เห็นถึงความสามารถของผู้หญิงที่มีอยู่อย่างมากและสามารถเป็นผู้นำ เป็นผู้บริหารได้ดีไม่แพ้ผู้ชายอีกด้วย ดังที่ปรากฏบทบาทของปาฏิลีในนวนิยายที่ปิยะพรได้นำเสนอผ่านความคิดของตัวละครแวตล่อมในเรื่องที่กล่าวถึงปาฏิลีความว่า

“เราจะเอาตัวรอดได้แน่นอน ยังไม่ถึงกับต้องปิดโรงงาน และยังไม่ถึงกับต้องให้ใครออกไป...แต่ถ้าต้องทำจริงๆ หนูลีก็จะหาทางให้ทุกคนกระทบกระเทือนน้อยที่สุด”

รู้ดีว่าถ้อยคำที่พูดออกไปคงไม่สามารถทำให้อีกฝ่ายมั่นใจได้เต็มที่นัก...ก็เธอเองเป็นคนที่พา ‘ประวิตรา’ เดินมาถึงจุดนี้...

...ภาพของหญิงสาวร่างเล็กที่เหยียดร่างตรง สีหน้าเหมือนกำลังคิดวางแผนเพื่อก้าวเดินไปอย่างไม่ย่อท้อ กลายเป็นอีกภาพหนึ่ง
ที่จับใจคนมองไม่แพ้ภาพของสาวน้อยคนเดียวกันนี้ที่หาญกล้ายืน
หยัดต่อหน้าเขา...ยืนหยัดต่อสู้เพื่อความเชื่อและแนวทางของตัวเองที่
โรงพยาบาลในเช้าวันนั้น... (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๓ : ๓๑๗ - ๓๑๘)

ปิยะพรสร้างให้ตัวละครหญิงมีบทบาทเป็นผู้นำในด้านการงาน แสดงให้เห็นถึงความสามารถของผู้หญิงที่ไม่ได้จำกัดอยู่เฉพาะงานในครัวเรือน นอกจากตัวละครหญิงที่ได้นำเสนอในข้างต้น มีตัวละครหญิงอีกจำนวนหนึ่งที่มีความสามารถเป็นผู้นำในด้านการงาน ได้แก่ “วัน” ในเรื่อง ในวารวัน ที่เป็นผู้ดูแลและควบคุมธุรกิจของครอบครัว ตัวละครอีกตัวหนึ่งคือ “ธัญธร” ในเรื่องบ้านร้อยดอกไม้ เป็นตัวละครหญิงที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหารระดับสูงของบริษัทแห่งหนึ่ง ธัญธรให้ความสำคัญกับเรื่องการทำงานเป็นอันดับแรกจนบริหารงานบริษัทได้ดีและประสบความสำเร็จในที่สุด ตัวละครหญิงของปิยะพรที่มีความสามารถเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงความสามารถของผู้หญิงที่ไม่ด้อยไปกว่าผู้ชายแต่อย่างใด

ตัวละครหญิงที่มีบทบาทเป็นผู้นำทั้งในด้านครอบครัว และการทำงานที่ปรากฏอยู่ในนวนิยายของปิยะพรแสดงให้เห็นถึงมโนทัศน์เกี่ยวกับผู้หญิงของปิยะพร ที่ต้องการแสดงให้เห็นความสามารถของผู้หญิงเมื่อได้รับโอกาสในการแสดงความสามารถอย่างเต็มที่ และเป็นเครื่องพิสูจน์ว่าผู้หญิงมีศักยภาพในการทำงานต่างๆ ไม่ด้อยกว่าไปกว่าผู้ชายหากได้รับการสนับสนุนให้ผู้หญิงแสดงความสามารถอย่างเพียงพอ บทบาทของตัวละครหญิงเหล่านี้จึงแสดงภาพของผู้หญิงที่มีความสามารถ เป็นตัวแทนของผู้หญิงในสังคมที่เก่งกล้าจนได้รับการยอมรับและยกย่องจากทุกเพศทุกวัย และนำเสนอมโนทัศน์เกี่ยวกับผู้หญิงของปิยะพรได้อย่างชัดเจน

๓.๒.๑.๕ การนำเสนอปัญหาเรื่องคุณค่าของพรหมจรรย์

การกำหนดคุณค่าของผู้หญิงไว้ที่พรหมจรรย์เป็นปัญหาหนึ่งที่เกิดขึ้น เพราะความไม่เสมอภาคทางเพศ แม้ว่าในปัจจุบันสังคมจะเปิดกว้างและมีคนจำนวนหนึ่งให้การยอมรับและไม่ยึดถือพรหมจรรย์เป็นสิ่งสำคัญที่สุดในชีวิตของผู้หญิง แต่คนอีกจำนวนมากที่เป็นส่วนใหญ่ของสังคมยังคงยึดถือความสำคัญของพรหมจรรย์ตามที่ถูกรวมสั่งสอนสืบทอดต่อกันมา

ปิยะพรไม่เห็นด้วยกับค่านิยมเรื่องพรหมจรรย์เป็นอันมากจึงได้แสดงความคิดเห็นของตนผ่านการสร้างบทบาทของตัวละครในนวนิยายหลายเรื่อง เพื่อชี้ให้เห็นไม่ควรประเมินคุณค่าของผู้หญิงว่าหมดคุณค่าหากเคยมีประสบการณ์ทางเพศมาแล้ว เนื่องจากปิยะพรเห็นว่าคุณค่าของผู้หญิงไม่ได้อยู่ที่การมีพรหมจรรย์ก่อนแต่งงาน แต่อยู่ที่จิตใจและการกระทำที่ดี

ปิยะพรได้นำเสนอปัญหาเรื่องคุณค่าพรหมจรรย์ของผู้หญิงตั้งแต่เริ่มต้นคือแสดงให้เห็นอุปสรรคของผู้หญิงที่มีมลทินแล้ว ทั้งที่ยังไม่ได้เข้าพิธีแต่งงานหรือจดทะเบียนสมรสเป็นที่รับรู้ในสังคม ตัวละครหญิงหลายตัวเกิดปัญหาในชีวิต ทั้งจากการถูกสังคมกดดันและถูกมองว่าเป็นผู้หญิงที่ไม่มีคุณค่าไม่สมควรที่ผู้ชายจะนำไปเป็นคู่ครอง โดยเฉพาะผู้หญิงบางคนที่ถูกบังคับข่มขืนก็ยิ่งเป็นที่น่ารังเกียจมากทั้งที่ในความเป็นจริงผู้หญิงไม่ได้เป็นผู้ก่อปัญหา

“ดาว” ในเรื่อง ลับแลลายเมฆเป็นตัวละครหญิงที่ปิยะพรกำหนดให้แสดงบทบาทผู้หญิงที่ถูกข่มขืนกระทำชำเรา แต่ก็ได้เรียกร้องความเป็นธรรมโดยให้ผู้ชายรับโทษ ในทางกลับกันแทนที่จะทำให้ดาวมีชีวิตที่ดีขึ้น แต่กลับทำให้คนในสังคมรับรู้ปัญหาของดาวเป็นวงกว้าง และคนที่ดูหมิ่นดาวก็มีจำนวนมากขึ้นตามไปด้วย แม้ว่าจะกล่าวหาญต่อสู้เพื่อเรียกร้องความเป็นธรรมด้วยวิธีการทางกฎหมาย แต่กระบวนการทางกฎหมายก็ยิ่งเป็นการเปิดช่องให้ผู้ชายกดขี่และประจานให้สังคมรับรู้มากขึ้น ดาวกลายเป็นผู้หญิงที่ไม่มีคุณค่าในทรรศนะของคนในสังคม ปิยะพรได้นำเสนอบทบาทของดาวลงในนวนิยาย เพื่อแสดงให้เห็นปัญหาของผู้หญิงที่เกิดขึ้น เพราะความเห็นแก่ได้ของเพศชาย ผ่านบทสนทนาของตัวละครที่ชี้ให้เห็นปัญหาของกระบวนการเรียกร้องและสถานะทางสังคมของดาวในขณะนั้นดังนี้

“และอย่างที่พี่บอก ถ้าเรื่องถึงศาล ทนายฝ่ายโน้นจะช่วยเรามากกว่านี้ เป็นการช่วยอย่างมีความรู้อย่างมีแผนการอย่างจะต้องให้เราจนมุม เขาจะสาดโคลน จะพยายามพูดให้เรากลับเป็นฝ่ายผิด” ...

“เขาจะถามถึงชั้นว่า ดาวเคยมีคนรักมาก่อนหรือเปล่า และเคยมีความสัมพันธ์ทางเพศหรือไม่ คำถามพวกนี้เพื่อให้เกิดความรู้สึกว่าดาวไม่ใช่ผู้หญิงที่มีค่าอะไรมากนักถ้าหากเคยผ่านเรื่องแบบนี้มาแล้ว จะต้องมีความสัมพันธ์ทางเพศกับใครอีกกี่คนและกี่ครั้งก็ไม่ต่างกัน...เพื่อจะบอกว่าครั้งโน้นของดาวก็ไม่ต่างจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในครั้งนี่...” (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๘ : ๓๔๖ – ๓๔๗)

ปัญหาที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่เกิดขึ้นกับผู้หญิงที่สูญเสียพรหมจรรย์คือ ปัญหาความขัดแย้งในตนเอง เพราะเรียนรู้ค่านิยมในสังคมส่งผลให้ผู้หญิงที่ยินยอมมีความสัมพันธ์ทางเพศก่อนแต่งงานเกิดความไม่มั่นใจในตนเอง เพราะละเอียดกับการกระทำที่ผิดพลาดของตนเอง ความเชื่อที่ได้สืบทอดกันมายาวนานนี้ส่งผลทางจิตใจต่อผู้หญิงเป็นอันมาก

“สาลิน” ในเรื่องระบำดาวเป็นตัวละครหญิงตัวหนึ่งที่ปิยะพรสร้างให้เป็นผู้หญิงเก่ง มีการศึกษา และมีความสามารถจนเป็นที่ยอมรับอยู่ในสังคมชั้นสูง สาลินอยู่ในสังคมที่เปิดโอกาสให้ทุกเพศมีความเท่าเทียมกัน แต่เมื่อเธอมีสัมพันธ์ทางเพศกับคนรักก่อนแต่งงานก็ทำให้เธอมีความรู้สึกไม่มั่นใจในตนเองและละเอียดต่อคนในสังคม เนื่องจากเธอยังคงยึดมั่นอยู่ในค่านิยมของสังคมที่กำหนดให้ผู้หญิงอยู่ร่วมกับผู้ชายได้เมื่อแต่งงานตามประเพณี ซึ่งถือเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดในชีวิตของผู้หญิง ดังที่ปิยะพรกำหนดบทบาทของสาลินให้เกิดความขัดแย้งในใจของตนเอง และรู้สึกไม่มั่นใจในคุณค่าของตนเองอีกต่อไปตามที่ปรากฏในนวนิยายดังนี้

...ไม่น่าเชื่อว่าเหตุการณ์คืนวันนั้นจะมีผลกระทบต่อเนื่องกับความรู้สึกของเธอถึงขนาดนี้

ความรักความพิศواسที่มีต่อกันมิใช่ว่าจะจืดจาง ความมั่นคงจริงจังที่เขามีต่อเธอก็ยังคงอยู่ไม่หายไปไหน

หากสิ่งที่เพิ่มขึ้นอย่างไม่รู้ตัวในใจของเธอก็คือ ความหวั่นระแวงต่อสายตาของสังคม หลายครั้งหลายหนที่รู้สึกขึ้นมาอย่างไม่มีเหตุผลว่า ผู้คนกำลังจับตามองและวิพากษ์วิจารณ์ถึงความสัมพันธ์ของเธาและเธอ...

... เธอคงจะ ‘หัวเก่า’ เกินไปหรือละเอียดอ่อนเกินไป สำหรับเรื่องแบบนี้ละกรรมัง...

... ความสัมพันธ์แบบนี้สร้างความกดดันให้กับเธอโดยที่เธอไม่รู้ตัว...เพิ่มมากขึ้นทุกวัน...และที่สำคัญ เธอไม่สามารถ ‘หยุด’ มันได้ ไม่สามารถปฏิเสธชายที่เธอรักได้ เท่าๆกับที่ไม่สามารถยับยั้งความต้องการของตัวเอง! (ปิยะพร ตักดีเกษม, ๒๕๔๙ : ๑๗๓ - ๑๗๔)

บทบาทของ “สาลิน” เป็นสิ่งที่ปิยะพรใช้แสดงความเสียเปรียบของผู้หญิงในเรื่องความรักความสัมพันธ์อย่างแท้จริง ปิยะพรเห็นว่าพรหมจรรย์เป็นส่วนสำคัญที่กำหนดคุณค่าในทางสังคม ผู้หญิงที่เคยผ่านการมีสัมพันธ์ทางเพศก่อนแต่งงานด้อยค่ากว่าผู้ชาย ในขณะที่ผู้ชายไม่เสียหายและบางคนกลับได้รับการยกย่องอีกด้วย ปิยะพรเห็นว่าความเชื่อใน

เรื่องนี้ ทำให้ผู้หญิงตกเป็นรองและไม่ยุติธรรมที่เลือกปฏิบัติ ดังนั้นจึงแสดงมโนทัศน์เรื่องความเสียเปรียบของผู้หญิงผ่านการแสดงความคิดของสาลินไว้ในนวนิยายดังนี้

นี่หรือคืออิทธิพลของความรัก...โลกปัจจุบันแม้หญิงจะก้าว
ออกมายืนอยู่เคียงข้างชายในสนามแห่งการงาน หากในสนามของ
ความรักความสัมพันธ์นั้น ดูเหมือนผู้หญิงส่วนใหญ่จะยังก้าวไม่พ้นไป
จากวังวนแห่งความเสียเปรียบ... (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๙ : ๒๖๖)

นอกจากนี้ปิยะพรยังไม่เห็นด้วยกับการประเมินคุณค่าของผู้หญิงด้วยพรหมจรรย์จึงได้กำหนดให้ตัวละครหญิงหลายตัวแสดงบทบาทต่อต้านผู้ชายที่ตัดสินคุณค่าผู้หญิงด้วยพรหมจรรย์

“จิรณา” ในเรื่องลับแลลายเมฆ เป็นตัวละครหญิงที่ปิยะพรนำเสนอให้มีบทบาทเป็นผู้ต่อต้านการตัดสินคุณค่าของผู้หญิงด้วยพรหมจรรย์ จิรณาแสดงบทบาทนี้ผ่านทางความคิดโดยคัดค้านการกระทำของตัวละครชายคือ กฤต ที่ตัดสินใจเลิกกับภรรยา เนื่องจากเขาพบว่าภรรยาของเขาเคยถูกข่มขืนจนตั้งครรภ์มาก่อน จิรณาเห็นว่าเป็นความไม่ยุติธรรมต่อผู้หญิงที่ไม่ได้เป็นฝ่ายกระทำความผิด แต่ต้องรับเคราะห์กลายเป็นผู้ไร้ค่า และคนในสังคมไม่ยอมรับไม่ให้เกิดเกียรติเช่นเดียวกันกับผู้หญิงคนอื่น ดังที่ปรากฏเป็นความคิดของจิรณาในนวนิยายความว่า

“ฟ้าป่วยและมีตำหนิ ฟ้าไม่อยากจะอยู่กับเขาเพราะคิดว่าตัวเอง
ไม่เหมาะสมกับตำแหน่งที่เขาจัดให้อีกแล้วค่ะ”...

... “แล้วเขาก็ยอมเลิกกับคุณ...”

... เขาแยกจากภรรยาด้วยเหตุผลที่ความบกพร่องของ
ฝ่ายหญิง

ความบกพร่องที่ไม่ควรเรียกว่าความบกพร่อง...เธอผิดหวัง
และคั่งแค้นเหลือเกินที่กฤตเลือกใช้มาตรฐานนี้มองประเมินคนเป็น
ภรรยา

...ใจร้าย! ใจดำ! เห็นแก่ตัว! ไฉนเสาร์! (ปิยะพร ศักดิ์เกษม,
๒๕๔๘ : ๕๔๕ - ๕๔๗)

นอกจากนี้ปิยะพรยังแสดงความคิดต่อต้านค่านิยมในสังคมที่ให้โอกาสเพศชายได้มีความสัมพันธ์กับผู้หญิงโดยที่ไม่เป็นฝ่ายเสียหายหรือไร้ค่า แต่ผู้หญิงกลับเป็นฝ่าย

เสียเปรียบต้องตกเป็นของผู้ชายที่เป็นสามีคนแรก แม้ว่าจะเกิดจากความเต็มใจหรือไม่ก็ตาม ความคิดของตัวละครหญิงที่ตกอยู่ในสภาพเป็นรองนี้เกิดจากความเชื่อเรื่องพรหมจรรย์ที่ได้รับการปลูกฝังกันมาเนิ่นนานในสังคม ซึ่งเป็นความเชื่อที่สนับสนุนให้ผู้ชายมีสิทธิมีอำนาจเหนือผู้หญิงทุกคน ปิยะพรจึงได้สร้างตัวละครจำนวนหนึ่งให้มีบทบาทในการต่อต้านความคิดนี้ และแสดงออกถึงความต้องการเปลี่ยนแปลงแก้ไขความคิดของผู้หญิงคนอื่นๆ ในสังคมให้เห็นคุณค่าของตนเอง และสร้างคุณค่าด้วยการกระทำที่ดี

“รสา” ในเรื่อง ตะวันทอแสงเป็นตัวละครหญิงที่ปิยะพรกำหนดให้แสดงความคิดต่อต้านการประเมินคุณค่าผู้หญิงด้วยพรหมจรรย์ รสาแสดงบทบาทในการวิพากษ์วิจารณ์ค่านิยมของสังคมที่ทำให้ผู้หญิงต้องตกเป็นรองผู้ชาย เมื่อเธอได้พบกับผู้หญิงที่ต้องแต่งงานเพราะพลาดพลังมีความสัมพันธ์กับผู้ชายคนหนึ่ง รสาเห็นว่าผู้หญิงไม่ควรต้องผูกมัดตนไว้กับผู้ที่เอารัดเอาเปรียบ และใช้กำลังบังคับข่มขืน เพราะเชื่อมั่นและยึดถือในค่านิยมที่สังคมกำหนดขึ้น ดังที่ปรากฏเป็นบทบาทของรสาในการแสดงความคิดต่อต้านค่านิยมที่กำหนดให้ผู้หญิงต้องแต่งงานกับผู้ชายที่เป็นสามีคนแรกในนวนิยายดังนี้

รสาถึงกับนั่งงออยู่ครู่ใหญ่ อยากจะถกเถียงชี้แจงออกไปอย่าง
ที่ใจคิด...ใครหนอที่เป็นผู้กำหนดกฎเกณฑ์ข้อนี้มาให้ผู้หญิงส่วนใหญ่
ใช้ปฏิบัติ ความผิดพลาดเพียงครั้งเดียวในชีวิต จะเป็นเครื่องตัดสินทุก
สิ่งทุกอย่าง...เลือกทางเดินในชีวิตส่วนที่เหลือของผู้หญิงคนหนึ่งได้
เชียวหรือ... (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๙ : ๑๘๗)

ปิยะพรยังได้กำหนดให้ตัวละครบางตัว เสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาเรื่องการตัดสินคุณค่าของผู้หญิงด้วยพรหมจรรย์ไว้หลายทาง ได้แก่ การแก้ปัญหาคือผู้ชายไม่ควรเอารัดเอาเปรียบผู้หญิง ส่วนผู้หญิงก็ต้องรู้จักระมัดระวังตนเอง และการแก้ไขความคิดของผู้หญิงที่ต้องมองข้ามอดีตที่เกิดขึ้นและเผชิญกับปัญหาอย่างเข้มแข็ง ยอมรับความจริงเพื่อที่จะหลุดพ้นจากความผิดพลาดที่เกิดขึ้นไปได้

“นภนภางค์” ในเรื่องลับแลลายเมฆ เป็นตัวละครหญิงตัวหนึ่งที่ประสบปัญหาในการถูกสังคมตัดสินคุณค่าจากพรหมจรรย์เช่นกัน นภนภางค์ได้แสดงความคิดเพื่อเป็นแนวทางเบื้องต้นในการแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นกับผู้หญิง ดังที่ปรากฏเป็นบทบาทของนภนภางค์ผ่านการแสดงความคิดเห็นโดยบทสนทนาความว่า

“ที่ที่ดีที่สุดคือไม่มีเรื่องแบบนี้เกิดขึ้นมาอีก ไม่มีใครต้อง
เจ็บปวดกับเรื่องนี้ ไม่มีผู้หญิงคนไหนต้องพยายามคิดพยายามมองให้
มันเป็นเพียงแค່รอยแผลเป็น ทั้งๆที่ความจริงแล้วมันไม่ใช่แค่นั้นเลย”
(ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๘ : ๕๘๐)

จะเห็นได้ว่าการต่อต้านการตัดสินคุณค่าเรื่องพรหมจรรย์และประสบการณ์ทางเพศของผู้หญิง เป็นสิ่งที่ปิยะพรต้องการนำเสนออย่างเห็นได้ชัด จนกระทั่งแสดงให้เห็นผ่านบทบาทของตัวละครหญิงที่เป็นทั้งผู้ถูกกระทำและผู้ต่อต้านหลายตัว บทบาทของตัวละครเหล่านี้จึงเป็นช่องทางหนึ่งที่ปิยะพรใช้วิพากษ์วิจารณ์ และแสดงมโนทัศน์เกี่ยวกับผู้หญิงได้เป็นอย่างดี

๓.๒.๑.๖ บทบาทการเป็นแบบอย่างของผู้หญิงที่ดี

ปิยะพรนำเสนอตัวละครหญิงจำนวนหนึ่งที่เป็นผู้มีจิตใจดี เสียสละเพื่อผู้อื่น รับผิดชอบหน้าที่ มีศีลธรรมและสร้างคุณความดีไว้ให้เป็นแบบอย่างแก่ผู้อื่นในสังคม ปิยะพรสร้างตัวละครหญิงในกลุ่มนี้เพื่อแสดงบทบาทของผู้หญิงที่ดีสมควรได้รับการยกย่อง ตัวละครหญิงที่ปิยะพรยกย่องเป็นพิเศษนั้นมีทั้งสิ้น ๔ ตัวดังนี้ “อรพิม” ในเรื่องไต้ร่มไม้เลื้อย “แม่เมือง” ในเรื่องรากนครา “วัน” ในเรื่องในวารวัน และ “ตะวันวาด” ในเรื่องตะวันเบิกฟ้า จะเห็นได้ว่าปิยะพรได้ใช้น้ำเสียงในการกล่าวถึงตัวละครในกลุ่มนี้อย่างชื่นชม ในขณะที่เดียวกันก็สร้างให้ตัวละครแวดล้อมในเรื่องยกย่องสรรเสริญพฤติกรรมของตัวละครหญิงที่ดีทั้งหมดนี้ เพื่อเน้นย้ำให้ผู้อ่านเข้าใจลักษณะของผู้หญิงที่ดีและแสดงให้เห็นผลของการกระทำดี พฤติกรรมของตัวละครหญิงที่ดีนี้จะช่วยจรรโลงสังคมให้ดียิ่งขึ้น

๓.๒.๑.๖.๑ การรับผิดชอบหน้าที่ของตน

ปิยะพรเห็นว่าลักษณะของผู้หญิงที่ดีประการแรกคือ ควรเป็นผู้ที่รับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเป็นหน้าที่ต่อครอบครัวในฐานะลูกหลาน ในฐานะภรรยาและในฐานะบุพการี นอกจากนี้ยังต้องรับผิดชอบต่อหน้าที่การงานของตน และรับผิดชอบต่อหน้าที่ในฐานะสมาชิกคนหนึ่งของสังคมอีกด้วย

๑) หน้าที่ต่อครอบครัว

ตัวละครหญิงที่ดีในนวนิยายของปิยะพรเป็นผู้ให้ความสำคัญกับหน้าที่ในครอบครัวเป็นอย่างดีไม่ว่าจะอยู่ในสถานะใด แม้ว่าผู้หญิงจะต้องก้าวสู่โลกของการทำงาน เช่นเดียวกันกับผู้ชายแล้วก็ตาม แต่ผู้หญิงก็ยังมีหน้าที่ในครอบครัวที่ต้องรับผิดชอบร่วมกับสมาชิกครอบครัวคนอื่นๆ อีกด้วย

หน้าที่ต่อครอบครัวอย่างหนึ่งของผู้หญิงในฐานะที่เป็นลูกหรือหลานคือ ต้องเป็นผู้ที่มีกตัญญูรู้คุณบุพการี ตัวละครหญิงที่แสดงบทบาทเป็นแบบอย่างของผู้หญิงที่ดีในนวนิยายหลายเรื่องได้แสดงออกถึงความกตัญญูรู้คุณต่อพ่อแม่หรือญาติผู้ใหญ่ การแสดงออกถึงความกตัญญูนี้ ก็สามารถทำได้หลายวิธี เช่น การกราบไหว้บูชา เชื้อฟังก่ำสั่งสอน ดูแลเลี้ยงดูตอบแทนบุญคุณในยามแก่เฒ่า เป็นต้น

“วัน” ในเรื่องในวารวัน เป็นตัวละครหญิงที่ปิยะพรแสดงให้เห็นถึงความกตัญญูกตเวทีของผู้ที่มีจิตใจดี และต้องการแสดงความเคารพบูชา แม้ว่าคุณจะไม่มีชีวิตอยู่เพื่อให้เธอตอบแทนบุญคุณที่เลี้ยงดูมาแล้วก็ตาม ปิยะพรแสดงให้เห็นว่าบทบาทในการแสดงความกตัญญูของวันเป็นสิ่งที่ดีโดยการกำหนดให้ตัวละครแวดล้อมแสดงการยกย่องพฤติกรรมของวัน ดังที่ปรากฏเป็นบทสนทนาประกอบการกระทำของวันที่ต้องการเก็บกระดูกของย่าแขวนคอบูชา เพราะเห็นว่าเป็นพระองค์หนึ่งของลูกหลานตามที่ ปิยะพรได้บรรยายไว้ในนวนิยายดังนี้

...แม้วันเตรียมผ้าแพรผืนน้อยมาผืนหนึ่ง เพื่อเลือกเก็บเอากระดูกนี้ไว้ของคนเป็นย่าไว้

“เมื่อไหร่ที่มีเงินฉันจะเลี่ยมทองแขวนคอค่ะ คุณเนื่อง สำหรับฉัน ย่าก็คือพระองค์หนึ่ง...” ...

“...แต่ตอนนี้ยังไม่มี ก็เอาห่อผ้าแพรบูชาไว้บนหิ้งพระก่อน”

“ดีแล้วลูก แสดงกตัญญูกตเวทีตา ขอให้เชื่อเถิด คนรักคุณคนตกน้ำไม่ไหล ตกไฟไม่ไหม้ มีแต่ความสุขความเจริญ...” (ปิยะพร ตักดี

เกษม, ๒๕๔๘ : ๒๓๗)

การรับผิดชอบหน้าที่ต่อครอบครัวอีกประการหนึ่งคือ การทำหน้าที่เป็นภรรยาที่ดี ปิยะพรเห็นว่าผู้หญิงที่แต่งงานแล้วก็ควรจะต้องรับผิดชอบเรื่องความเป็นอยู่ช่วยแบ่งเบาภาระงาน ในครอบครัว ให้เกียรติและยกย่องสามี แต่ในขณะที่เดียวกันก็ควรจะมีจุดยืนเป็นของตนเองไม่จำเป็นต้องเป็นผู้ตาม และควรที่จะวางตนให้เหมาะสม จึงจะถือได้ว่าเป็นผู้หญิงที่รับผิดชอบหน้าที่ภรรยาได้อย่างสมบูรณ์

“อรพิม” ในเรื่องได้รั้มไม้เลื้อย เป็นตัวละครหญิงที่ปิยะพรยกย่องว่าสามารถทำหน้าที่ของภรรยาได้เป็นอย่างดี เนื่องจากรับผิดชอบงานในฐานะภรรยาได้อย่างครบถ้วน สามารถดูแลสามีแบ่งเบาภาระงานและทำหน้าที่คู่เคียงกันได้อย่างเหมาะสม การเป็นภรรยาที่ดีและการรับผิดชอบหน้าที่ต่อครอบครัวของอรพิมได้รับการยกย่องจากสามีของเธอและคนภายนอกที่รู้จักมักคุ้น สามีของอรพิมได้ยกย่องถึงคุณความดีของอรพิมไว้เป็นอันมาก อรพิมวางตนได้เป็นอย่างดีกล่าวคือไม่วางตนให้ข่มสามีหรือปฏิบัติเป็นผู้คอยรับคำสั่ง การวางตัวและการรับผิดชอบหน้าที่ของอรพิมทำให้ครอบครัวเป็นสุขและเป็นที่ยินชมในทรรศนะของตัวละครแวดล้อมในเรื่อง ดังที่ปรากฏเป็นความคิดชื่นชมอรพิมของตัวละครแวดล้อมในเรื่องความว่า

ภาพของคู่สามีภรรยาที่เดินเคียงข้างกันดูเหมาะสมกันอย่าง
ไม่อาจปฏิเสธได้ ท่าทีของอรพิมดูอ่อนโยนให้เกียรติสามีเสมอ หากก็
ไม่เคยนอบน้อมต่อมตนจนถึงความภาคภูมิใจในตัวเอง ขณะที่ศิรินเอง
ก็ระแวงระวังเอาใจใส่จนดูเป็นธรรมชาติ...

... เป็นภาพที่ทุกคนเห็นจนชินตา... (ปิยะพร ศักดิ์เกษม,
๒๕๔๓ : ๓๐๗)

การรับผิดชอบหน้าที่ต่อครอบครัวอีกประการหนึ่งคือการเป็นผู้ครอง
เด็กไม่ว่าจะอยู่ในฐานะแม่ หรือบุพการี ปิยะพรกำหนดให้ตัวละครหญิงที่มีบทบาทเป็น
ผู้ปกครองที่ดี ต้องทำหน้าที่เลี้ยงดูให้ลูกหลานมีความเป็นอยู่ที่ดี ให้ความรักความเมตตาและ
ให้การอบรมดูแลให้เป็นคนดี จึงจะถือได้ว่าทำหน้าที่ของผู้ปกครองและบุพการีที่ดีได้อย่าง
สมบูรณ์

“วัน” ในเรื่องตะวันเบิกฟ้า เป็นตัวละครหญิงที่ปิยะพรกำหนดให้มี
บทบาทเป็นบุพการีที่ดี เนื่องจากวันได้ดูแลหลานย่าของตนที่กำลังกำพร้า และผู้เป็นแม่ก็ไม่ได้
เลี้ยงดูตามสมควร วันเลี้ยงดูให้หลานสาวมีสภาพชีวิตที่ดี มีความเป็นอยู่ที่สะดวกสบาย
ในขณะเดียวกันก็ให้ความรักความเมตตา และควบคุมดูแลเพื่ออบรมบ่มนิสัยให้เป็นคนดีอย่าง
ใกล้ชิด หลานของวันจึงเติบโตขึ้นมาเป็นคนดีตามคำสั่งสอนที่วันเคยได้สอนไว้ ดังที่ปรากฏ
ในนวนิยายความว่า

ตะวันดวงนี้จะอยู่คู่ญาติ ส่องประกายเจิดจ้าด้วยจิตใจที่ตั้งมั่น
อยู่กับการประพฤติดี พุทธิ คิติ ตามคำสั่งสอนของเธอตลอดไป...คุณ
วันทอดถอนใจยาว

...ตะวันวาดคือบทพิสุจน์หนึ่งที่จะยืนยันว่า ความดี ความ
ซื่อตรง คีล และธรรม คือเกราะที่มองไม่เห็น ไม่มีวันที่ผู้สวมเกราะ
แกร่งตั้งเพชรนี้จะตกจมลงไปในสายธารแห่งความมั่งร้าย มอดไหม้ใน
กองไฟแห่งความริษยาของใครเป็นอันขาด... (ปิยะพร ศักดิ์เกษม,
๒๕๕๐ : ๔๕)

จะเห็นได้ว่าตัวละครหญิงในนวนิยายของปิยะพร มีความรับผิดชอบ
ในครอบครัวได้เป็นอย่างดี ผลของการกระทำดีและรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนนี้ นอกจากจะทำให้
ตัวละครหญิงได้รับการยกย่องแล้ว ยังส่งผลให้ผู้อื่นที่แวดล้อมได้รับรู้ถึงการกระทำดีและมีจิตใจ
ที่ดีตามไปด้วย ตัวละครหญิงในกลุ่มนี้จึงเป็นผู้สนับสนุนให้ผู้คนแวดล้อมทำความดีโดยเริ่มจาก
ผู้คนในครอบครัว และจะได้ส่งผ่านความดีต่อไปยังผู้อื่นเพื่อจรรโลงสังคมให้ดียิ่งขึ้นอีกด้วย

๒) หน้าที่ต่อการทำงาน

บทบาทอย่างหนึ่งที่ตัวละครหญิงต้องรับผิดชอบคือประกอบอาชีพการงาน จะเห็นได้ว่าผู้หญิงมีความสามารถในด้านการงาน ดังที่ได้นำเสนอถึงบทบาทของผู้หญิงในลักษณะนี้ไว้ในข้อ ๓.๒.๑.๔ การที่จะทำงานให้ประสบความสำเร็จนั้นก็จะต้องมีความรับผิดชอบเป็นที่ตั้ง ปิยะพรได้กำหนดให้ตัวละครหญิงที่เป็นแบบอย่างของผู้หญิงที่ดีมีบทบาทในการทำงานได้ประสบผลสำเร็จ เนื่องจากมีความรับผิดชอบ ทำงานอย่างสุจริต ตั้งใจ เอาใจใส่ในการทำงานและทำงานด้วยความรักในอาชีพ

“วัน” และ “ตะวันวาด” ในเรื่องตะวันเบิกฟ้าเป็นแบบอย่างของผู้หญิงที่ทำงานโดยสุจริต ซื่อสัตย์ ตั้งใจทำงาน และรักในอาชีพของตน แม้ว่าจะต้องทำงานที่ผู้อื่นเห็นว่าต้องทำงานอยู่ในสถานที่สกปรกและน่ารังเกียจ แต่ทั้งสองคนกลับมุ่งมั่นตั้งใจทำงานเพราะถือว่าเป็นแหล่งรายได้ และเป็นงานที่สุจริต การรับผิดชอบในหน้าที่การงานในด้านการค้าที่มีภาระงานหนักอย่างเอาใจใส่ และมุ่งมั่น ประกอบกับมีความซื่อสัตย์ยุติธรรมต่อคู่ค้า ทำให้ทั้งสองประสบความสำเร็จในการทำงานได้อย่างดี ดังที่ปรากฏเป็นบทบาทในการมุมนานะและเอาใจใส่การงานของตัวละครหญิงทั้งคู่ในนวนิยายความว่า

คราวนี้คุณวันหัวเราะเฉยเสีย ไม่ต่อเรื่องให้ยาวความหันไปให้ความสนใจกับบรรดาลูกค้าขาประจำของแพปลาทั้งฝ่ายเจ้าของเรือหาปลาและแม่ค้าผู้รับสัตว์ทะเลต่างชนิดไปขาย มีตะวันวาดผู้เมื่อกักทายผู้คนจนทั่ว ก็กลับมานั่งเคียงข้างคุณย่าของเชอคุมสมุดบัญชีมือหนึ่งถือปากกาจดตัวเลข อีกมือตีตลกคิดอย่างว่องไว

ในความรู้สึกของหญิงต่างวัยทั้งคู่ ความอึกทึกพลุกพล่านลับสนได้หลังคาอาคารหลังนี้ กลิ่นคาวปลา และน้ำเปียก ฉะแฉะที่พื้น คือวิถีชีวิตที่สนุกสนาน อบอ่น แฝงไว้ด้วยทรัพย์อันเกิดจากสินน้ำนํามากมายไหลผ่านมือ (ปิยะพร ตักดีเกษม, ๒๕๕๐ : ๔๖ - ๔๗)

บทบาทของตัวละครหญิงที่รับผิดชอบต่อการทำงาน จึงทำให้ประสบความสำเร็จ นอกจากจะมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีแล้ว ยังก่อให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง และแสดงให้เห็นถึงความสามารถของผู้หญิง ที่สามารถประกอบอาชีพเพื่อเลี้ยงดูตนเองและครอบครัวได้ดี จนประสบความสำเร็จอย่างสูงอีกด้วย

๓) หน้าที่ต่อสังคม

ปิยะพรได้สร้างให้ตัวละครหญิงที่เป็นแบบอย่างของผู้หญิงที่ดีมีบทบาทในการรับผิดชอบต่อสังคมที่ตนเป็นสมาชิกอยู่อีกด้วย ปิยะพรเห็นว่าทุกคนมีหน้าที่ต่อ

สังคมกล่าวคือนอกจากจะรับผิดชอบหน้าที่ต่อตนเองให้เป็นคนดี มีชีวิตที่ดีแล้ว มนุษย์ทุกคนต้องร่วมกันสร้างสังคมให้เป็นสังคมที่ดี ไร้ปัญหาต่างๆ เพื่อก่อให้เกิดความสงบสุข ดังนั้นเมื่อมีโอกาสที่จะช่วยเหลือผู้อื่นในสังคมก็ควรจะรู้จัก เสียสละเพื่อช่วยให้ผู้ที่ด้อยโอกาสกว่าตนมีสภาพความเป็นอยู่หรือมีจิตใจที่ดียิ่งขึ้น

“อรพิม” ในเรื่องได้ร่ำไม่เลื่อย เป็นตัวละครหญิงที่ปิยะพรสร้างบทบาทในการรับผิดชอบต่อหน้าที่ของสมาชิกในสังคม จะเห็นได้จากการเสียสละประโยชน์ส่วนตนและทรัพย์สินที่มีอยู่เพื่อช่วยเหลือผู้ที่ตกทุกข์ได้ยากและด้อยโอกาสกว่า โดยมีความมุ่งมั่นที่จะทำให้น้องในสังคมมีสภาพชีวิตและจิตใจที่ดีขึ้น บทบาทในการร่วมรับผิดชอบต่อสังคมของอรพิมนี้ได้รับการยกย่องเป็นอันมาก ดังที่ปรากฏเป็น คำยกย่องพฤติกรรมของอรพิมจากตัวละครแวดล้อมในเรื่องความว่า

“คุณพิม!...นี่จะเป็นกุศลของคุณอย่างยิ่งเชียวยละค่ะ” ผู้ฟังอุทานด้วยความยินดี... นานครั้งหรือกจึงจะมีผู้ยื่นมือเข้ามาช่วยอย่างจริงจังโดยเฉพาะผู้ที่มีความ ‘พร้อม’ สูงทั้งสภาพชีวิต จ्ञานะ และจิตใจเช่นนี้ (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๓ : ๔๐๐)

การรับผิดชอบต่อสังคมเพื่อจรรโลงให้สภาพดียิ่งขึ้น ถือเป็นบทบาทของตัวละครหญิงที่แสดงให้เห็นถึงความดีงามของผู้หญิงที่ร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคม การกระทำเช่นนี้สมควรได้รับการยกย่องและเชิดชูให้เป็นแบบอย่างในการประพฤติปฏิบัติตามต่อไป

จะเห็นได้ว่าปิยะพรสร้างให้ตัวละครหญิงที่ดีมีบทบาทในการรับผิดชอบต่อหน้าที่ได้เป็นอย่างดี ทั้งในการรับผิดชอบต่อหน้าที่ในครอบครัว รับผิดชอบต่อการทำงานและรับผิดชอบต่อสังคม จากการนำเสนอข้างต้นจะเห็นได้ว่า ปิยะพรใช้วิธีการนำเสนอผ่านน้ำเสียงที่ชื่นชม และใช้ตัวละครอื่นๆ ในการยกย่องพฤติกรรมที่ดีของตัวละครหญิง แสดงให้เห็นว่าบทบาทในการรับผิดชอบต่อหน้าที่คือการสร้างคุณความดีของผู้หญิงอย่างหนึ่งที่สมควรได้รับการยกย่องเชิดชู

๓.๒.๑.๖.๒ การยึดมั่นในศีลธรรม

บทบาทของตัวละครหญิงที่ดีที่ได้รับการยกย่องให้เป็นแบบอย่างของผู้หญิงอีกประการหนึ่งคือการยึดมั่นในความดี และมีศีลธรรม รู้จักเกรงกลัวและละอายต่อการทำบาป ปิยะพรได้สร้างให้ตัวละครหญิงที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้หญิงดีมีบทบาทในการเป็นผู้รักษาศีลธรรมอันดี ตั้งมั่นอยู่ในหลักธรรมของพุทธศาสนา

“วัน” ในเรื่อง ในวารวัน เป็นตัวละครหญิงที่ปิยะพรยกย่องให้เป็นแบบอย่างของผู้หญิงที่ดี เนื่องจากเป็นผู้ใฝ่ธรรมะ ยึดมั่นอยู่ในศีลธรรม และละอายต่อการทำบาป แม้จะต้องใช้ชีวิตอย่างยากลำบากแต่เธอก็ยังตั้งมั่นในความดี ทำงานอย่างซื่อสัตย์สุจริต ไม่คิดเบียดเบียนผู้อื่น ดังที่ปิยะพรได้นำเสนอบทบาทของวันโดยแสดงออกทางความคิดไว้ในนวนิยายความว่า

...หากเด็กสาวก็หักห้ามจนมันแห้งเหือดในวินาทีถัดมาด้วยหัวใจอันแข็งแกร่งบีบป็น

จะมาร่ำพิโรธอยู่ทำไม...ทุกชีวิตล้วนเกิดมาเพื่อชดใช้กรรมเก่าและสร้างกรรมใหม่อย่างที่ท่านพระครูว่า เธอปลงใจแล้วว่า จะชดใช้กรรมเก่าให้หมดไปในชาตินี้...จะขอสร้างแต่กรรมดีไว้เป็นทุนในชาติภพหน้า

จะสร้างกรรมดีเพื่อเผื่อแผ่เป็นกุศลแต่อย่า แต่พอกับแม่ผู้อาภัพ แต่สัตวิโลกทุกชีวิตที่เป็นเพื่อนร่วมทุกข์ ร่วมเกิด แก่ เจ็บ ตายขอให้ได้เกิดใหม่ได้ร่วมเงาพระศาสนา...ขอให้ได้พบพระศรีอารีย์... (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๘ : ๒๔๗)

นอกจากตัวละครที่กล่าวถึงในข้างต้นปิยะพรยังได้นำเสนอตัวละครหญิงอีกจำนวนหนึ่งที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นคนดีจนกระทั่งความดีเป็นที่ประจักษ์ แม้ว่าจะมีข้อบกพร่องบางประการ แต่ก็ได้ใช้ชีวิตโดยตั้งอยู่ในศีลธรรม เช่น “นภนภางค์” ในเรื่องลับแลลายเมฆ ที่มองว่าเหตุการณ์เลวร้ายที่เกิดขึ้นกับตนเป็นเพราะผลจากกรรมเก่าและจะตั้งใจทำความดีเพื่อช่วยเหลือผู้อื่นเป็นการสร้างกรรมดีในชาตินี้ต่อไป “จารวี” ในเรื่อง ในบ่วงมนตรา ที่เห็นว่าทุกสิ่งทุกอย่างล้วนมีกรรมเป็นเครื่องกำหนดจึงพยายามทำตนให้ตั้งมั่นอยู่ในความดี ดังนั้นตัวละครหญิงที่มีลักษณะนี้จึงเป็นตัวละครหญิงที่ดีและสมควรได้รับการยกย่องต่อไป

๓.๒.๑.๖.๓ การเป็นผู้มีจิตใจเข้มแข็งและเผชิญความจริง

ปิยะพรได้สร้างให้ตัวละครหญิงที่ดีเป็นผู้ที่มีจิตใจเข้มแข็ง และเผชิญความจริงด้วยจิตใจที่เป็นธรรม แม้ว่าตัวละครบางตัวจะต้องเผชิญกับปัญหาที่เลวร้ายในชีวิต แต่ในที่สุดการเป็นผู้ที่ยอมรับความจริง และทำตนให้เข้มแข็งพอที่จะเผชิญปัญหาก็คจะทำให้ผ่านพ้นอุปสรรคในชีวิตไปได้ สามารถมีชีวิตที่เป็นสุขได้ในที่สุด

“อรพิม” ในเรื่องได้ร่วมไม้เลื้อย เป็นตัวละครหญิงที่ปิยะพรสร้างให้มีลักษณะที่เข้มแข็ง และสามารถเผชิญหน้ากับความไม่จริงที่เลวร้าย นั่นคือการหย่าขาดกับ

สามีที่นอกใจไปมีสัมพันธ์กับคู่อริเก่า อรพิมทำใจยอมรับความจริงที่เกิดขึ้น และเผชิญหน้ากับปัญหาด้วยการยอมหลักทางให้สามี ทำให้อรพิมกอบกู้ศักดิ์ศรีของตนเองที่ถูกเหยียบย่ำ กลับคืนมาได้สำเร็จ บทบาทของอรพิมในการเป็นผู้ยอมรับความจริง และต่อสู้กับอุปสรรคเพียงลำพังอย่างเข้มแข็งนี้ เห็นได้จากบทสนทนาของอรพิมกับป้าใจซึ่งเป็นพี่เลี้ยง แสดงให้เห็นถึงความเข้มแข็งอย่างเห็นได้ชัดดังที่ปรากฏในนวนิยายความว่า

... “คุณไปยอมเลิกกับคุณรินง่าย ๆ อย่างนี้ได้ยังไง...ปล่อยให้มันมาลอยหน้าสบายใจ เหมือนอย่างที่คุณทำว่า คุณน่าจะต่อสู้แย่งชิง อย่างน้อยคุณก็เป็นภรรยาที่ถูกต้องตามกฎหมาย มีเกียรติมีศักดิ์ศรี เพราะสังคมยอมรับ”

“ต่อสู้เพื่อให้เกียรติและศักดิ์ศรีของฉันทันทีมองลงทุกวันนะ หรือ...” อรพิมสายหน้า มีแต่รอยยิ้มอย่างอ่อนโยนและเข้าอกเข้าใจ และแแต่่มอยู่ที่ริมฝีปาก เธอมั่นคงและเยือกเย็นจนกระทั่งตัวเองรู้สึกแปลกใจ...

... “เราต้องยอมรับความจริง คุณรินรักเขาจะ ป้าใจ เขารักกันมาตั้งสิบกว่าปีแล้ว...” (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๓ : ๓๕๓ - ๓๕๔)

“วัน” ในเรื่องตะวันเบิกฟ้า เป็นตัวละครหญิงอีกตัวหนึ่งที่ปิยะพรกำหนดให้ แสดงบทบาทเป็นผู้เข้มแข็งยอมรับความจริง แม้ว่าวันจะมีปัญหาในจิตใจเรื่องความรักความอบอุ่นในครอบครัวจนทำให้เธอไม่กล้าขัดแย้งกับลูกสาวผู้เอาแต่ใจ แต่เมื่อถึงคราวที่มีปัญหาครอบครัววันก็ตัดสินใจที่จะเผชิญกับปัญหาและลงมือแก้ไขด้วยตนเอง ดังที่ปรากฏเป็นบทบาทของวันในการแสดงความคิดเพื่อต่อสู้ปัญหาครอบครัวในนวนิยายความว่า

เมื่อถึงที่สุด ความกล้าหาญเข้มแข็งของคุณวันมีมากกว่าเทวีเสียอีก...ตลอดชีวิตเธอต้องต่อสู้กับความอิจฉาริษยา ต้องฟันฝ่าผ่านความมั่งร่ำของผู้คนมากมายนัก เธอเป็น ‘นักร้อง’ ที่แสนทรหดอดทนทั้งทางกายและทางใจตลอดมา

การ ‘ไม่สู้’ ที่มีกับทิวทัศน์นั้นก็ด้วยเหตุผลเดียวคือความต้องการให้เกิดความสงบสุขในชีวิต เกิดความกลมเกลียวในครอบครัว ...ผู้สูงวัยกัดฟันทนก็เพื่อความรู้สึกถึงครอบครัวอบอุ่นพร้อมพร้งเอาไว้ในใจให้นานที่สุด...

...มาเถอะความแตกร้าง ถ้ามันจะเกิดขึ้น ฉันก็จะสู้
จะเผชิญหน้ากับมัน! มาเถอะ! รูปแบบหนักก็ได้ ฉันยอมรับแล้วว่า
ครอบครัวอบอุ่นเป็นอันหนึ่งอันเดียวไว้รอยปริแยกเป็นความฝันที่ไม่มี
วันเป็นจริง! (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๕๐ : ๔๗๑ - ๔๗๒)

จะเห็นได้ว่าปิยะพรนำเสนอลักษณะของตัวละครหญิงที่ดีประการหนึ่ง
คือ การเป็นผู้หญิงที่มีจิตใจเข้มแข็งยอมรับความเป็นจริงได้อย่างกล้าหาญ นอกจากตัวละครที่
ปิยะพรยกย่องให้เป็นแบบอย่างของผู้หญิงที่ดีทั้ง ๔ ตัวแล้ว ยังมีตัวละครหญิงอื่นๆที่มีบทบาท
ในลักษณะนี้อีกจำนวนหนึ่ง เช่น “นภนภางค์” ในเรื่องลับแลลายเมฆ นภนภางค์สามารถ
ยอมรับความจริงที่ตนเองมีความบกพร่องเนื่องจากเคยถูกข่มขืนในอดีต และต่อสู้กับปัญหาใน
จิตใจของตนเองจนสามารถมีชีวิตในสังคมได้อย่างสงบสุข ตัวละครอีกตัวหนึ่ง ได้แก่ “ดวงลดา”
ในเรื่อง ดอกไม้ในป่าหนาว ที่ต้องยอมรับความเป็นจริงว่าเกิดมาจากความผิดพลาดในวัยรุ่น
ของพ่อแม่ และไม่ได้รับการยอมรับจนทำให้ขาดความรัก ดวงลดาต้องพยายามค้นหาคุณค่า
ของตนเอง จนในที่สุดเมื่อทราบว่าพ่อที่แท้จริงรักและต้องการเธอ ดวงลดาจึงดำเนินชีวิตต่อไป
อย่างมีความสุข เป็นต้น

บทบาทของตัวละครหญิงที่เป็นผู้มีจิตใจเข้มแข็ง และสามารถยอมรับ
ความจริงในชีวิต แม้ว่าจะเป็นเรื่องที่ร้ายแรงก็ตาม แสดงให้เห็นถึงการเป็นคนดีที่มีความ
อดทน และกล้าเผชิญกับทุกสิ่งทุกอย่างที่เกิดขึ้นในชีวิตอย่างเข้มแข็ง ลักษณะดังกล่าวนี้จึง
ส่งเสริมให้ตัวละครหญิงแสดงบทบาทของการเป็นแบบอย่างของผู้หญิงที่ดีได้อย่างชัดเจน

๓.๒.๑.๖.๔ การเสียสละ

บทบาทของตัวละครหญิงในการเป็นผู้เสียสละเป็นลักษณะอีกประการ
หนึ่ง ที่ปิยะพรได้นำเสนอไว้เป็นคุณสมบัติของการเป็นแบบอย่างของผู้หญิงที่ดี การเสียสละ
หรือการช่วยเหลือแบ่งปันให้ผู้อื่นมีสภาพที่ดีขึ้นเป็นสิ่งที่ปิยะพรเห็นว่าถูกต้องเหมาะสม ผู้ที่จะ
สามารถทำเช่นนี้ได้ต้องเป็นผู้ที่ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน รู้จักคำนึงถึงผู้อื่นและเห็นแก่
ประโยชน์ส่วนรวมของคนในสังคมเป็นสำคัญ

“แม่นเมือง” ในเรื่องรากนครา เป็นตัวละครหญิงตัวหนึ่งที่ปิยะพรสร้าง
ให้มีบทบาทเป็นผู้เสียสละความสุขส่วนตนและเสียสละชีวิตทั้งชีวิต โดยการยอมเป็นบรรณาการ
ให้กับเจ้าต่างเมือง เพื่อประโยชน์สุขของประชาชนและสืบทอดเจตนารมณ์ของบรรพบุรุษในรัฐ
บ้านเกิดเมืองนอนของตนแม้ว่าจะต้องพบกับความยากลำบากกายและใจมากเพียงใดก็ตาม
ดังที่ปรากฏเป็นความคิดของแม่นเมืองที่ตัดสินใจเสียสละชีวิตของตน เพื่อบ้านเมืองแสดงให้เห็น
เห็นน้ำใจที่ดีงามที่ทำเพื่อผู้อื่นเสมอ ตามที่ปิยะพรได้นำเสนอบทบาทไว้ในนวนิยายความว่า

เธอเลือกแล้ว!...ปักใจเลือกทำทุกสิ่งทุกประการด้วยพันธะ
ด้วยหน้าที่ต่อบ้านเมืองและบรรพบุรุษ...เธอเลือกอยู่กับความขมขื่น
อับอายไปชั่วชีวิต เลือกฝังตนเองไว้ใต้พื้นพสุธาเพื่อค้ำจุนหลักเมือง
แห่งเชียงเงิน แม้การเลือกของเธอจะปราศจากสิ่งตอบแทน ไม่มีแม้ผู้รู้
เห็น ยกย่องและชื่นชม (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๓ : ๒๒๖)

“อรพิม” ในเรื่องไถ่ร่มไม้เลื้อย เป็นตัวละครหญิงอีกตัวหนึ่งที่ปิยะพร
สร้างให้มีบทบาทในการเป็นผู้เสียสละประโยชน์ส่วนตน เพื่อช่วยเหลือผู้อื่นให้มีสภาพชีวิตที่ดี
ขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการแบ่งปันเงินทองเพื่อช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสในสังคม การช่วยงานในมูลนิธิ
เพื่อช่วยเหลือผู้หญิงที่ถูกเอารัดเอาเปรียบ และเสียสละเวลาของตนในการดูแลผู้ที่ตนเองรัก
และใกล้ชิดให้มีความสุข ดังที่ปรากฏเป็นความคิดของตัวละครแวดล้อมในการยกย่องบทบาท
ในการเสียสละของอรพิมเพื่อช่วยเหลือผู้คนรอบข้างความว่า

ขณะที่เขาไม่เคยคิดถึงความต้องการของใครนอกจากของ
ตนเองพิมกลับคิดถึงคนอื่นก่อนตัวเองเสมอ!...

...ชีวิตนี้เธอเคยขอเพื่อความต้องการของตนเองบ้างไหม...
มีไม่กี่ครั้งเลย...

แท้ที่จริงแล้ว คนที่ดูเหมือนอ่อนแอประบาง กลับกลายเป็น
คนที่เข้มแข็งที่สุด...แข็งแกร่งกระทั่งสามารถปฏิเสธความต้องการของ
ตนเอง เพื่อความสุขความสงบในชีวิตของผู้อื่นได้...เธอเสียสละและ
เผื่อแผ่ปกป้องคนที่เข้มแข็งกว่าอยู่เงียบๆ (ปิยะพร ศักดิ์เกษม,
๒๕๔๓ : ๔๗๖ - ๔๗๗)

จะเห็นได้ว่าบทบาทในการเสียสละเป็นคุณสมบัติอย่างหนึ่งของผู้หญิง
ที่ดี นอกจากตัวละครที่ปิยะพรได้นำเสนอว่าเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้หญิงที่สมควรได้รับการยก
ย่องแล้ว พบว่ามีตัวละครหญิงอื่นๆที่มีบทบาทในการเป็นผู้เสียสละเพื่อผู้อื่นเช่นเดียวกัน เช่น
“สิบพร” ในเรื่องลับแลลายเมฆ ที่ช่วยเหลืองานมูลนิธิที่ฟื้นฟูผู้หญิงที่ถูกข่มขืนกระทำชำเรา
“กมลลาสน์” ในเรื่องทางสายธาร ที่เสียสละความสุขส่วนตนโดยการไม่มีคู่ครองเพื่อดูแล
น้องชาย และพ่ออย่างเต็มที่จนทุกคนมีชีวิตที่เป็นสุขและประสบความสำเร็จ เป็นต้น จะเห็นได้
ว่าบทบาทในการเสียสละเพื่อผู้อื่นของตัวละครหญิงมีทั้งการเสียสละเพื่อคนที่ใกล้ชิด เช่น คนใน
ครอบครัว เพื่อน เป็นต้น หรือการเสียสละเพื่อสังคม และการเสียสละเพื่อประเทศชาติ
บทบาทดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงความดีงามของผู้หญิงที่สมควรได้รับการยกย่อง

๓.๒.๑.๖.๕ การอ่อนน้อมถ่อมตนและให้เกียรติผู้อื่นเสมอ

บทบาทอีกประการหนึ่งของการเป็นแบบอย่างของผู้หญิงที่ดีคือการเป็นผู้อ่อนน้อมถ่อมตนและให้เกียรติผู้อื่นเสมอ ปิยะพรเห็นว่า การอ่อนน้อมถ่อมตนและให้เกียรติผู้อื่นเสมอ เป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้สังคมสงบสุข เพราะท่าทีที่สุภาพจะทำให้ลดความบาดหมางระหว่างคนสองคน หรือแม้กระทั่งในสังคมได้ นอกจากนี้ผู้แสดงบทบาทนี้จะทำประโยชน์ให้กับสังคมในฐานะผู้จรรโลงสังคมให้เกิดความสงบสุขแล้ว บทบาทในลักษณะนี้จะส่งเสริมให้มีแต่ผู้รักใคร่ชื่นชมและยกย่องอีกด้วย

“ตะวันวาด” ในเรื่อง ตะวันเบิกฟ้า เป็นตัวละครหญิงที่ปิยะพรนำเสนอให้มีบทบาทเป็นผู้มีความอ่อนน้อมถ่อมตนและให้เกียรติผู้อื่นเสมอ เนื่องจากได้รับการอบรมมาเป็นอย่างดี ตะวันวาดอาศัยอยู่กับย่า บทบาทของตะวันวาดจึงทำให้เกิดความสงบสุขภายในบ้านและยังส่งผลให้อาของเธอก่อเกิดความรักใคร่เอ็นดูในตัวเธอเป็นอันมาก ดังที่ปรากฏเป็นบทบาทของตะวันวาดผ่านคำอธิบายและบทสนทนาของตัวละครในนวนิยายความว่า

ยังดีที่ตะวันวาดอ่อนน้อมและยอมตามใจผู้เป็นอาเสมอ
ดูเหมือนเธอจะยอมแลก... แลกการไม่ต้องจากย่าจากบ้านไปไหนอีก
ด้วยการยอมเป็นเบี้ยล่างทวิหนักอย่างเต็มใจ

ความอ่อนน้อมและคล่องแคล่วฉลาดเฉลียวของหลานสาวทำ
ให้ผู้เป็นอาเรียกหาก่อนขึ้นรถ

‘ถ้าอยากไปเที่ยวกรุงเทพฯ อยากไปเจอแม่บ้าง ก็บอกมาอา
จะขออนุญาตคุณย่าให้เอง’

‘อาหนักขา... กราบขอบพระคุณที่ใจดีกับตะวัน’ เด็กสาวทำ
อย่างที่คุณวันสอน... พุดในสิ่งที่อีกฝ่ายอยากฟัง... นั่นคือคำหวานและ
การยกย่อง... ‘แต่ตะวันต้องอ่านหนังสือเตรียมเข้าเรียนต่อและต้องไป
ตลาดเป็นเพื่อนคุณย่าทุกเช้าด้วยค่ะ’ (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๕๐ :

๖๘ - ๖๙)

“อรพิม” ในเรื่อง ใต้ร่มไม้เลื้อย ก็เป็นตัวละครหญิงอีกตัวหนึ่งที่ได้รับยกย่องว่าเป็นผู้ที่มีความอ่อนน้อมถ่อมตนและรู้จักยกย่องให้เกียรติผู้อื่นเป็นอันมาก ท่าทีและคำพูดที่สุภาพของอรพิมสามารถจุดประกายทำให้ผู้อื่นเกิดความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองมากขึ้น ทำให้ตัวละครบางตัวประทับใจและชื่นชมในความเป็นคนอ่อนน้อมและให้เกียรติของอรพิมได้เป็นอย่างดี ดังที่ปิยะพรได้นำเสนอบทบาทของอรพิมผ่านบทสนทนาของตัวละครในนวนิยายดังนี้

“งานของพิมมีแต่คนช่วย พิมไม่ได้ทำด้วยตัวเองสักหน่อย
งานบ้านก็มีป้าใจ กับลุงวงศ์ช่วย ส่วนงานสอนหนังสือก็งานบริหาร
เรือนศิรานั้น ก็มีคุณรินช่วย”

“ไม่จริงหรอก” รวีวารแย้ง

“พิมขอให้ใครติดคนอื่นเขาอยู่เรื่อย นายศิลาัยบอกพี่ว่าทุก
อย่างก็เรือนศิราออกมาจากหัวคิดของพิมทั้งนั้น... (ปิยะพร
ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๓ : ๒๘๖ - ๒๘๗)

จะเห็นได้ว่าปิยะพรนำเสนอตัวละครหญิงที่เป็นแบบอย่างที่ดี
ในลักษณะของการเป็นผู้อ่อนน้อมถ่อมตนและให้เกียรติผู้อื่น นอกจากตัวละครหญิงทั้ง ๔ ตัว
ที่ปิยะพรได้ยกย่องให้เป็น ตัวละครที่เป็นแบบอย่างของผู้หญิงที่ดีแล้ว ตัวละครหญิงอื่น ๆ ที่มี
ลักษณะเป็นผู้อ่อนน้อมถ่อมตนและให้เกียรติผู้อื่นมีอีกจำนวนหลายตัว เช่น “ดวงลดา” ในเรื่อง
ดอกไม้ในป่าหนาว “วิรงรอง” ในเรื่องทางสายธาร และ “คำประพาพ” ในเรื่องสะพานแสงคำ
 เป็นต้น

ปิยะพรได้กำหนดให้ตัวละครแสดงพฤติกรรมในการเป็นผู้อ่อนน้อม
ถ่อมตน และให้เกียรติผู้อื่น เพื่อสนับสนุนบทบาทของการเป็นผู้หญิงที่ดีที่สมควรได้รับการ
ยกย่อง จะเห็นได้ว่านอกจากน้ำเสียงที่ปิยะพรชื่นชมในการกระทำแล้ว ยังมีตัวละครแวดล้อมอีก
เป็นจำนวนมากที่ให้การยอมรับและยกย่องในคุณความดี เนื่องจากการอ่อนน้อมถ่อมตนและให้
เกียรติผู้อื่นจะสามารถสร้างความสงบสุขให้กับสังคมและผู้แวดล้อมได้เป็นอย่างดี บทบาทของ
ตัวละครในลักษณะนี้จึงเป็นช่องทางหนึ่งที่ปิยะพรใช้นำเสนอทัศนคติเกี่ยวกับผู้หญิงที่ดีได้
อย่างชัดเจนอีกประการหนึ่ง

๓.๒.๑.๗ บทบาทการเป็นตัวอย่างของผู้หญิงที่ไม่ดี

จากการศึกษานวนิยายของปิยะพรพบว่า ปิยะพรนำเสนอตัวละครหญิงบางตัว
ที่มีลักษณะนิสัยและบทบาททั้งดีและไม่ดีปะปนกัน ตัวละครหญิงของปิยะพรตัวหนึ่งอาจมีทั้ง
ข้อดีและข้อเสียก็ได้ แต่พบว่าตัวละครหญิงที่มีลักษณะไม่ดีมีจำนวนไม่มากนักและส่วนมาก
มักจะมีบทบาทรอง หรือเป็นเพียงตัวละครประกอบ เนื่องจากปิยะพรไม่ได้ยกย่องและชื่นชมตัว
ละครที่มีพฤติกรรมที่ไม่ดีเหล่านี้ นอกจากนี้ตัวละครหญิงที่มีบทบาทไม่ดียังเป็นการนำเสนอ
ทรรศนะของปิยะพรที่ต้องการชี้ให้ผู้อ่านเห็นว่า หากมีพฤติกรรมที่ไม่ดีดังที่ได้นำเสนอไว้ใน
นวนิยายแล้วมักจะได้รับผลตอบแทนที่ไม่ดีเช่นเดียวกัน

บทบาทของตัวละครหญิงที่ปิยะพรเห็นว่าเป็นสิ่งที่ไม่ดี ได้แก่ การเป็นผู้ทำผิดศีลธรรม การไม่รับผิดชอบหน้าที่ของตน และการดูถูกผู้อื่น ซึ่งบทบาทดังกล่าวนี้เป็นบทบาทของตัวละครหญิงที่ปรากฏในนวนิยาย ดังที่ผู้วิจัยจะได้อธิบายรายละเอียดตามลำดับต่อไป

๓.๒.๑.๗.๑ การทำผิดศีลธรรม

ปิยะพรเห็นว่าลักษณะของมนุษย์ที่ตัวอย่างหนึ่งคือ การดำรงชีวิตอยู่ในศีลธรรมอันดี ดังนั้นผู้ที่มีพฤติกรรมในทางตรงข้ามจึงเป็นพฤติกรรมที่ไม่ดี กล่าวคือ จงใจกระทำผิดศีลธรรม ได้แก่ การมีจิตใจอิจฉาริษยาผู้อื่นจนกระทั่งอาจมาด่าร้ายและสร้างความเดือดร้อนให้กับผู้อื่น หรือการทุจริต และการคบหาในเชิงชู้สาวและมีสัมพันธ์กับผู้มีครอบครัวแล้ว ดังนั้นตัวละครหญิงที่มีบทบาทดังกล่าวข้างต้นจึงเป็นตัวละครหญิงที่ปิยะพรนำเสนออย่างไม่ชื่นชมและไม่เห็นด้วยกับการกระทำอย่างเห็นได้ชัด

บทบาทของตัวละครหญิงในการอิจฉาริษยาผู้อื่นจนกระทั่งมีจิตใจมุ่งร้ายเพื่อทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน เป็นบทบาทของที่ปิยะพรเห็นว่าเป็นบทบาทที่ไม่ดี โดยนำเสนอไว้ว่าการที่มีใจอิจฉาริษยาผู้อื่นก็จะส่งผลต่อตนเอง กล่าวคือ เป็นผู้ที่ไม่มีความสุขอย่างแท้จริง เนื่องจากไม่สามารถอดทนเห็นผู้อื่นดีกว่าตนเองได้อยู่เสมอ

“ทิดา” ในเรื่องเรือนศิรา เป็นตัวละครหญิงที่ปิยะพรสร้างให้เป็นผู้มีบทบาทในการอิจฉาริษยาผู้อื่น เนื่องจากทิดาต้องการมีชีวิตที่สะดวกสบาย และได้แต่งงานกับอรินชายหนุ่มที่เธอหมายปอง แต่เมื่อได้พบกับพิมลพัทธ์ซึ่งเป็นคนรักของอริน และเป็นผู้ที่ได้รับมรดกจากอาของเธอ ทำให้ทิดาพลาดหวังและเกิดความริษยาพิมลพัทธ์ จนมุ่งร้ายต่อพิมลพัทธ์ โดยต้องการจะฆ่าพิมลพัทธ์ที่มาแย่งทุกอย่างไปจากตน ดังที่ปิยะพรได้นำเสนอบทบาทของทิดาไว้ในนวนิยาย ความว่า

...หญิงสาวร่างบางสูงระหงราวกับต้นอ้อก้มลงพูดกับเด็กน้อย
ผู้หนึ่งอย่างอ่อนหวานแผ่วเบาเป็นระยะๆ
ภาพนั้นงดงาม! เปี่ยมด้วยเมตตาและปรารถนาดี หากสิ่งอัน
ละเอียดอ่อนเช่นนี้มีอาจซึมซับลงสู่จิตใจที่เร้าร้อนริษยาของทิดาได้
หญิงสาวได้แต่จ้องนั่งด้วยดวงตาซึ่งประจวบแน่ไปด้วยเปลว
เพลิงอันลุกโผลง... ถ้ามีฉัน ต้องไม่มีเธอ...ฉันอยู่ เธอต้องตาย!
(ปิยะพร ตักดีเกษม, ๒๕๔๓ : ๕๐๕ - ๕๐๖)

จะเห็นได้ว่าผลของการทำผิดศีลธรรมด้วยการมุ่งเบียดเบียนผู้อื่นเนื่องจากมีจิตใจอิจฉาริษยาผู้อื่นจะส่งผลต่อตัวผู้กระทำเอง คือ ไม่สามารถมีชีวิตที่เป็นสุขได้ อีกทั้งในที่สุดทิดาซึ่งพยายามล่อลวงพิมลพัทธ์ไปฆ่า ก็ไม่สามารถทำร้ายพิมลพัทธ์ได้สำเร็จ แต่

ทิวาเองที่พยายามหลบหนีความผิดด้วยการขับรถของพิมลพัทธ์หนีไป ก็ประสบอุบัติเหตุจนเสียชีวิต

นอกจากนี้บทบาทของตัวละครหญิงที่ปิยะพรเห็นว่าเป็นสิ่งที่ไม่ดีคือ บทบาทในการมุงร้ายผู้อื่น เนื่องจากโลกและหวังในทรัพย์ของผู้อื่นจนไม่เลือกวิธีการที่จะได้มา จะเห็นจากบทบาทของ “หม่อมพเยีย” ในนวนิยายเรื่องสะพานแสงคำ ซึ่งเป็นตัวละครหญิงที่มี บทบาทในการสั่งฆ่า เจ้าคำประพาพ หลานสาวของตนเอง เพื่อจะได้เป็นผู้สืบทอดมรดกที่มี มูลค่ามหาศาล บทบาทของตัวละครหญิงดังกล่าวถือเป็นการกระทำผิดศีลธรรมขั้นร้ายแรง จะ เห็นได้จากความมุ่งหมายที่ต้องการจะเอาชีวิต ดังที่ปรากฏเป็นบทบาทการกระทำผิดของ หม่อมพเยีย ในนวนิยายความว่า

...ได้ยินได้ฟังเพียงเท่านั้นคำประพาพก็เดาได้ไม่ยากว่า แผนการของนายคงก็คือการรอมยาให้ทุกคนหลับสนิทก่อนลักตัวเธอ ออกมาจากปางพัก ปลิดชีพเธอเสียแล้วทิ้งซากศพลงไปในหุบเหว ก่อนกลับไปสร้างหลักฐานว่าเธอเดินออกมาจากที่พักเพียงลำพังคน เดียว...

แล้วการณ์ก็จะกลายเป็นว่า...เจ้าเอื้อยหลานสาวบ้า ๆบอ ๆผู้ ชอบพูดอยู่คนเดียวคนนี้เดินละเมอเข้าไปในป่าใหญ่ กลายเป็นเหยื่อ เสือเหยื่อสิงห์แล้วทิ้งทรัพย์มรดกกองโตซึ่งได้รับจากเจ้าคุณศรีวิศัลย์ ไว้ให้หม่อมพเยีย! (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๕๐ : ๒๘๓)

เมื่อคำประพาพผู้เป็นเหยื่อจากการฆาตกรรมรอดตายแล้วกลับมาเอา ผิดกับหม่อมพเยีย ทำให้หม่อมพเยียต้องสูญเสียทั้งทรัพย์และยังต้องคอยระแวงระวังไม่ให้ตน ถูกดำเนินโทษตามกฎหมาย จึงทำให้หม่อมพเยียใช้ชีวิตอย่างไม่เป็นสุข ซึ่งถือเป็นโทษอย่าง หนึ่งที่ได้รับจากการกระทำที่ไม่ถูกต้องดังกล่าว

บทบาทของผู้หญิงที่ไม่ดีในวรรณคดีของปิยะพรอีกประการหนึ่งคือ การ ไม่รู้จักให้อภัยผู้อื่น เนื่องจากการไม่ให้อภัยนั้นเกิดความรู้สึกโกรธแค้น ซึ่งความรู้สึกดังกล่าวก็ จะทำลายจิตใจที่ตั้งงามให้มีแต่ความโกรธ และความโกรธนั้นก็ทำให้ผู้ที่มีใจอาฆาตพยายาม ไม่ปล่อยวาง ไม่ให้อภัยผู้อื่นกระทำการที่ผิดทั้งต่อหลักศีลธรรม ทำให้กระทำความผิดกฎหมายได้

“วาริ” ในเรื่องในบ่วงมนตรา เป็นตัวละครหญิงที่มีบทบาทเป็นผู้มีใจ อาฆาตพยาบาท และไม่รู้จักให้อภัยผู้อื่น เนื่องจากสามีของเธอมีภรรยาอื่นและมีลูกด้วยกันคน

หนึ่ง วารีโกรธแค้นและฆ่าสามีพร้อมกับภรรยาบ่อยเสียชีวิต หลังจากนั้นเธอก็เลี้ยงดูภนต์ซึ่งเป็นลูกของภรรยาบ่อยไว้ใช้ประโยชน์ และมุ่งจะเอาชีวิตเพื่อแก้แค้นสิ่งที่สามีทำไว้ แม้ว่าเวลาจะผ่านไปเกือบ ๓๐ ปีแล้วก็ตาม จะเห็นได้ว่าบทบาทของวารีจึงเป็นพฤติกรรมไม่ดี เนื่องจากเธอไม่รู้จักให้อภัย นอกจากนั้นยังเก็บความแค้นมาระบายกับผู้ที่ไม่ได้กระทำผิด ซึ่งเป็นบทบาทที่ปิยะพรนำเสนออย่างไม่เห็นด้วยไว้ในนวนิยายความว่า

...ผู้แก้แค้นกว่ากำลังเล่าถึงเหตุการณ์ที่เธอจัดวางอย่างเหมาะสมให้เกิดขึ้น เล่าถึงความโกรธ ความแค้น จนสติแทบแตกดับ เมื่อได้รู้ระแคะระคายถึงความสัมพันธ์ลึกๆของสามีกับเด็กในปกครองที่เธอไว้วางใจยิ่งกว่าใคร

ความโกรธความแค้นนั้นมีมากจนกระทั่งแทบจะขาดสติที่มีชื่อว่าปล่อยวางและให้อภัยให้ปิดสนิท พร้อมกับที่เปิดทางให้ความชั่วร้ายเข้ามายึดครองจนเต็มเปี่ยม...เธอต้องตอบโต้! ต้องตอบโต้ให้สาสมทีเดียว...

...ภนต์อึ้ง...ดูเหมือนทุกอย่างลงตัวตามความต้องการของคุณวารี...นับว่าความอดทนยาวนานกว่ายี่สิบปีของเธอจะบรรลุผลสมบูรณ์แล้ว (ปิยะพร ตักดีเกษม, ๒๕๔๘ : ๔๑๑ - ๔๑๓)

จากการกระทำดังกล่าวของวารีทำให้เธอได้รับผลกระทบคือ ถูกเด็กวัยรุ่นที่มีเมียนเมายาเสพติดยิงเสียชีวิต ขณะที่เธอกำลังจะฆ่าภนต์ สิ่งที่วารีทำนั้นเป็นสิ่งที่ปิยะพรไม่เห็นด้วย เนื่องจากการผูกใจพยาบาทนี้ไม่ได้ช่วยให้ชีวิตของวารีดีขึ้น อีกทั้งยังชักจูงให้กระทำการที่ผิด ดึงจิตใจของเธอให้ตกต่ำตามไปด้วย ปิยะพรเห็นว่าปัญหาที่เกิดขึ้นกับวารีควรจะใช้วิธีการแก้ด้วยวิธีอื่น และเมื่อเวลาผ่านไปก็ควรทำความเข้าใจปัญหาและปล่อยวางกับสิ่งที่ผ่านพ้นไปแล้ว ไม่ควรยึดติดและไม่ให้อภัยผู้กระทำ ซึ่งความคิดดังกล่าวก็จะทำให้ผู้เกิดเกิดความทุกข์ใจและไม่สามารถใช้ชีวิตอยู่ได้อย่างเป็นสุข

นอกจากตัวละครข้างต้นปิยะพรยังได้นำเสนอตัวละครหญิงที่ไม่ดี โดยมีบทบาทในการมุ่งร้ายต่อผู้อื่น และสร้างความเดือดร้อนเพื่อประโยชน์ส่วนตนโดยไม่เลือกวิธีการอีกจำนวนหนึ่ง ได้แก่ “มิ่งหล้า” ในเรื่องรากนครา “ศรุดา” ในเรื่องทรายสีเพลิง ตัวละครหญิงทั้งหมดนี้ต่างก็ได้รับผลกระทบที่ไม่ดีเช่นเดียวกัน

บทบาทของผู้หญิงที่ทุจริตโดยการใช้อำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติภารกิจอย่างไม่ถูกต้อง หรือบทบาทในการทุจริตเป็นบทบาทอีกประการหนึ่งที่ปิยะพรไม่เห็นด้วยและถือว่าการกระทำผิดศีลธรรม บทบาทของตัวละครหญิงในลักษณะดังกล่าว จะเป็นผู้ที่สร้าง

ความเดือดร้อนด้านการทำงานให้แก่ผู้อื่น เนื่องจากจะมีพฤติกรรมทุจริตยกยอกทรัพย์สิน หรือใช้ตำแหน่งหน้าที่การทำงานในการคดโกงหน่วยงาน หรือในบางครั้งก็เจ้าหน้าที่ราชการที่ใช้อำนาจหน้าที่ปฏิบัติโดยมิชอบ ฉ้อโกงประเทศชาติเพื่อสร้างประโยชน์ให้กับตนเอง ดังที่ปิยะพรได้นำเสนอบทบาทของ “ลอองค์” ในการฉ้อโกงประเทศโดยรวมมือกับนักการเมือง ดังนี้

ในที่สุดปกปักก็ประสบผลสำเร็จ...เมื่อมีตำแหน่งสูงด้วยโอกาสและอำนาจมาอยู่ในมือ เขาخذใช้ให้เธอจนคุ้มจริงดังที่ลั่นวาจาไว้...

...ได้ทำงานร่วมกันและใกล้ชิดกันจนปกปักแน่ใจว่าเขาดูแลเธอไม่ผิด...หญิงสาวสวยจัดคนที่เป็นภรรยาของเพื่อนรักของเขาคอนี้มีความคิดมีธาตุในกายสอดคล้องต้องตรงกับเขา...ความทะเยอทะยานชมชอบการฉกฉวยช่วงชิง เธอปรารถนาการเป็นเจ้าของ ต้องการยื่นเด่นเหนือใคร

หากเป็นเรื่องของการ ‘ได้’ เธอจะไม่ใส่ใจถึงวิธีการ... (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๐ : ๑๔๒ - ๑๔๓)

บทบาทของตัวละครหญิงที่ปิยะพรไม่เห็นด้วย และถือว่าเป็นการกระทำของผู้หญิงที่ไม่ดีคือ การคบหาในเชิงชู้สาวและมีสัมพันธ์กับผู้ชายที่มีครอบครัวแล้ว หรือหากตัวละครหญิงเป็นผู้ที่มีครอบครัวแล้วเป็นสิ่งที่ไม่สมควรเช่นเดียวกัน พฤติกรรมดังกล่าวถือเป็นความผิดทั้งทางสังคมและศีลธรรมอย่างร้ายแรง ซึ่งปิยะพรได้นำเสนอบทบาทของตัวละครและผลของการกระทำที่ไม่ดี เพื่อเน้นย้ำให้ผู้อ่านเห็นเป็นแบบอย่างที่ไม่ถูกต้องไว้ในนวนิยาย

“ก่องเพชร” ในเรื่องวาวพลอย เป็นตัวละครหญิงที่ปิยะพรสร้างให้มีบทบาทในการทำผิดศีลธรรม เนื่องจากก่องเพชรแต่งงานแล้วแต่ก็ยังลักลอบคบหาและมีความสัมพันธ์กับชนิกคนรักเก่าในเชิงชู้สาว ปิยะพรเห็นว่าพฤติกรรมดังกล่าวเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสม เมื่อปฏิบัติแล้วอาจจะก่อให้เกิดผลกระทบที่เลวร้ายตามมา ดังที่ก่องเพชรได้รับผลกระทบจากการกระทำดังกล่าว คือ เมื่อมีผู้รับรู้อาจจะถูกประณาม และไม่สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข เหตุการณ์ดังกล่าวที่เกิดขึ้นทำให้ก่องเพชรต้องปลีกตัวไปจากสังคม ไปอาศัยอยู่ยังต่างประเทศ และในที่สุดก็ต้องเลิกกับชนิก พฤติกรรมในการทำผิดศีลธรรมของก่องเพชรได้ถูกตัวละครแวดล้อมในเรื่อง ซึ่งเป็นคนในครอบครัว คือ กมลลาสน์ ผู้เป็นป้ากล่าวตำหนิไว้ว่า

“หากมันไม่คิดทำเรื่องคด ๆ แบบนี้ มันก็คงไม่กลายเป็นเป้าให้คนเขาคิดสงสัยตั้งแต่แรก...แล้วเรื่อง^๑ที่มันสมคบทำกับเจ้าชนิก กลับหลังคุณปรีดีก็เป็นบาป...ผิดศีลทั้งข้อกาเมทั้งข้อมสา”...

“ก็ยิ่งบาป...ยิ่งผิด...คุณปรี่ดีเองก็ผิด ถือว่าได้สมคบกัน...การ
แต่งงานเป็นเรื่องศักดิ์สิทธิ์ นี่มันกลับคิดสมคบกันหลอกทั้งหัวหงอก
หัวดำไม่รู้ว่ากี่หัวต่อกี่หัว...” (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๙ : ๓๒๙)

พฤติกรรมของตัวละครหญิงข้างต้นแสดงให้เห็นถึงความไม่เหมาะสมและไม่สมควรนำไปเป็นแบบอย่าง นอกจากตัวละครที่ได้นำเสนอไปแล้วข้างต้น ปิยะพรยังได้เน้นย้ำว่าพฤติกรรมดังกล่าวเป็นสิ่งที่ไม่ดี ผ่านการนำเสนอตัวละคร “เจนจारी” ในเรื่องได้ร่วมไม้เลื้อย และ “ศรุดา” ในเรื่องทรายสีเพลิง ซึ่งตัวละครทั้งหมดนี้จะได้รับผลของการกระทำเช่นเดียวกัน คือ การไม่ได้รับการยอมรับและเป็นที่ยกย่องของคนในสังคม

จะเห็นได้ว่าปิยะพรนำเสนอบทบาทของผู้หญิงที่ไม่ดีประการสำคัญคือ การทำผิดศีลธรรมอันดีลงในนวนิยาย จะเห็นได้ว่าตัวละครหญิงที่มีบทบาทดังกล่าวมีอยู่ในนวนิยายของปิยะพรจำนวนไม่มาก เนื่องจากปิยะพรไม่ต้องการเน้นย้ำและไม่ชื่นชมตัวละครหญิงที่มีลักษณะดังกล่าว นอกจากนี้ปิยะพรยังได้นำเสนอผลกระทบและจุดจบของตัวละครที่มีบทบาทดังกล่าวไว้เป็นอุทาหรณ์ให้กับผู้อ่านเห็นว่า ผู้ที่กระทำการที่ไม่ดีก็ย่อมได้รับผลที่ไม่ดีตามไปด้วย

๓.๒.๑.๗.๒ การไม่รับผิดชอบหน้าที่ในครอบครัว

บทบาทของตัวละครหญิงที่ไม่ดีอีกประการหนึ่งคือ การไม่รับผิดชอบหน้าที่ในครอบครัว จะเห็นได้ว่าหน้าที่ของผู้หญิงที่มีต่อครอบครัวในการรับผิดชอบหน้าที่ในครอบครัว มีหลายประการ ตั้งแต่การเป็นลูกที่ดี เป็นภรรยาที่ดี และเป็นแม่ที่ดี แต่จะพบว่าบทบาทของตัวละครหญิงในการไม่รับผิดชอบหน้าที่ในครอบครัวเพียงบทบาทเดียวคือ การไม่รับผิดชอบหน้าที่ของการเป็นแม่ ดังที่ผู้วิจัยจะได้นำเสนอตัวละครที่มีบทบาทดังกล่าว คือ “เพชรช่วง” ในเรื่อง ดอกไม้ในป่าหนาว ดังนี้

“เพชรช่วง” เป็นตัวละครหญิงที่มีบทบาทในการปฏิเสธการทำหน้าที่แม่ เนื่องจากเพชรช่วงเป็นผู้ที่ตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร เพราะความอยากรู้อยากลอง ทำให้เพชรช่วงตั้งท้องและให้กำเนิดลูกสาวคือดวงลดา แต่เพชรช่วงไม่สำนึกถึงความผิดพลาดและไม่ต้องการรับผิดชอบต่อความผิดที่เกิดขึ้น เมื่อคลอดดวงลดาแล้วเธอก็ปฏิเสธดวงลดา ด้วยการยกให้พ่อแม่ของเธอเป็นผู้เลี้ยงดูและไม่ให้ดวงลดาทราบว่าตนคือแม่ที่แท้จริง อีกทั้งยังแสดงที่ท้าวางเกียดดวงลดาอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวของเพชรช่วงได้ถูกตัวละครแวดล้อมในเรื่องที่ทราบความจริงรังเกียจและประณามอย่างรุนแรง เห็นได้จากคำพูดของนำโชคที่กล่าวต่าหิเพชรช่วงไว้ในนวนิยายว่า

“คำพูดของคุณควรเก็บไว้เตือนตัวของตนเอง คุณต่างหากที่เป็นฝ่ายปฏิเสธ เป็นฝ่ายไม่รับผิดชอบ ถ้ามจริง ๆ เอะ ด้าอยู่ในครอบครัวคุณมาตลอดชีวิต นับจากวันที่ยังไม่รู้ความจริงจนกระทั่งถึงวันที่ความจริงเปิดเผยแล้วแบบนี้ คุณเคยพูดอย่างเต็มปากเต็มคำใหม่ ยอมรับใหม่ ว่าแกเป็นลูกของคุณ...เคยเรียกแกบ้างหรือเปล่า หรือเรียกแต่ชื่อด้า แล้วก็แทนตัวแกว่าเด็กคนนั้น” (ปิยะพร คักดีเกษม, ๒๕๔๘ : ๕๕๑)

บทบาทของเพชรช่วงนอกจากตัวละครแวดล้อมในเรื่องประณามแล้ว ปิยะพรยังใช้น้ำเสียงในการกล่าวถึงตัวละครตัวนี้อ่างดำหนิ แสดงให้เห็นถึงทรรศนะของปิยะพรที่ไม่เห็นด้วยต่อการกระทำของเพชรช่วงอย่างเห็นได้ชัด

การไม่รับผิดชอบหน้าที่ในครอบครัวอีกประการหนึ่งคือ การสั่งสอนสมาชิกในครอบครัวให้เป็นคนไม่ดี ซึ่งปิยะพรถือว่าเป็นการสร้างความเดือดร้อนให้กับผู้อื่นและผู้ที่มีความผิดมากที่สุดคือผู้เป็นแม่ ที่ส่งเสริมให้ลูกของตนกระทำการที่ไม่ดี ตัวละครหญิงที่มีบทบาทนี้จึงถือเป็นผู้หญิงที่ไม่ดีและไม่สมควรได้รับการยกย่อง

“คุณหญิงศิริ” ในเรื่องทรายสีเพลิง เป็นตัวละครหญิงที่ปิยะพรสร้างให้มีบทบาทเป็นผู้หญิงที่ไม่ดี เนื่องจากเป็นแม่ที่สนับสนุนให้ สก คือลูกชายของตนเอารัดเอาเปรียบผู้หญิง โดยการแนะนำให้สกมีสัมพันธ์กับผู้หญิงแล้วผูกพันไว้เพื่อใช้ประโยชน์ แต่ไม่จำเป็นต้องยกย่องและให้เกียรติอย่างผู้ที่เป็นภรรยา คุณหญิงศิริจึงมีส่วนส่งเสริมให้ตัวละครชายแสดงบทบาทในการเอารัดเอาเปรียบผู้หญิงได้อย่างเด่นชัด ดังที่ปิยะพรนำเสนอบทบาทของคุณหญิงศิริผ่านบทสนทนาของครูนารี ซึ่งเป็นตัวละครในเรื่องที่รับรู้เหตุการณ์ทั้งหมดไว้ในนวนิยายดังนี้

“ที่นี่คุณหญิงก็มีลูกชาย รูปหล่อเสียด้วย โดมาด้วยกัน ฝ่ายผู้หญิงก็ใฝ่ฝันอยากจะยกฐานะตัวเอง หลงรักเขาด้วยนั้นแหละ ประกอบกันไป ฝ่ายคุณหญิงก็รู้เห็นเป็นใจ คิดว่าเป็นวิธีที่ดีจะได้มัดเอาไว้ใช้ไปละหนึ่ง ส่วนลูกชายก็คงเห็นดีเห็นงามไปกับแม่ ประกอบกับวัยหนุ่มและความคิดที่ว่าผู้ชายไม่เสียหายอะไร...”

... “ยิ่งยายรักและสงสารทรายเท่าไร ยายยิ่งไม่เห็นด้วยกับคุณหญิงศิริมากเท่านั้น... ไม่รู้ว่าเป็นแม่ประสาอะไร ไม่รู้จักสั่งสอนลูก กลับส่งเสริมให้ลูกทำชั่ว... จะถือว่าตัวเองมีลูกชายเป็นข้าวเปลือก ไม่ใช่ข้าวสารได้ยังไง...” (ปิยะพร คักดีเกษม, ๒๕๔๘ : ๘๘ - ๘๙)

จะเห็นได้ว่าปิยะพรนำเสนอบทบาทของผู้หญิงที่ไม่ดีในแง่ของการไม่รับผิดชอบหน้าที่ทั้งในด้านครอบครัว ซึ่งปิยะพรเห็นว่าผู้หญิงที่ปฏิเสธการทำหน้าที่แม่ นั้นเป็นผู้ที่ทำความผิดอย่างรุนแรง เนื่องจากผู้หญิงต้องมีส่วนร่วมรับผิดชอบผู้ที่ตนให้กำเนิดมา หากปฏิเสธก็ถือเป็นการทิ้งภาระให้กับผู้อื่น อีกทั้งผู้ที่เป็นแม่นั้นเป็นผู้ที่มีอิทธิพลสูงสุดต่อลูก ทั้งการเป็นผู้ให้อาหาร ดูแลและอบรมสั่งสอน หากทำหน้าที่ดังกล่าวขาดตกบกพร่องก็อาจจะส่งผลเสียต่อลูกในทางใดทางหนึ่ง ปิยะพรได้นำเสนอนี้จึงแสดงให้เห็นว่า เป็นลักษณะของตัวละครหญิงที่ไม่ดีของปิยะพร ซึ่งปิยะพรไม่เห็นด้วยกับบทบาทดังกล่าวอย่างเห็นได้ชัด

๓.๒.๑.๗.๓ การดูถูกผู้อื่น

บทบาทของตัวละครหญิงในการดูถูก ไม่ให้เกียรติผู้อื่นและไม่เคารพสิทธิของผู้อื่นอย่างเท่าเทียมกัน เป็นบทบาทของตัวละครหญิงอีกประการหนึ่งที่ปิยะพรไม่เห็นชอบด้วย ปิยะพรนำเสนอบทบาทของตัวละครหญิงในลักษณะดังกล่าวเพื่อแสดงลักษณะที่ไม่ดี และแสดงให้เห็นผลของการกระทำดังกล่าวซึ่งจะส่งผลเสียต่อผู้กระทำโดยตรง

“ทวินันท์” ในเรื่องตะวันเบิกฟ้า เป็นตัวละครหญิงที่มีบทบาทในการดูถูกผู้อื่น โดยเฉพาะคนที่ด้อยกว่า นอกจากนี้ทวินันท์ยังเป็นผู้หยิ่งทะนงในคุณสมบัติของตนเอง จนกระทั่งไม่เห็นความดีของผู้อื่น และไม่ต้องการให้ผู้อื่นดีไปกว่าตน ดังนั้นจึงพยายามกดให้คนรอบข้างด้อยกว่าตนอยู่เสมอ ดังที่ปรากฏเป็นบทบาทของทวินันท์ในการดูหมิ่นญาติของตนที่มีฐานะด้อยกว่า ความว่า

“ก็แล้วทำไมนันท์ไม่เข้าไปทักเขาล่ะลูก เขาเป็นผู้ใหญ่แล้ว อ่อนกว่าแม่สามปีเท่านั้น นับญาติเขาก็เป็นอา เป็นน้องสาวของคุณพ่อแท้ๆ” คุณวันทักท้วงไปอย่างตั้งใจ หากก็ด้วยเสียงอ่อนๆอีกตามเคย...

...“ตั้งแต่เกิดมาลูกก็เห็นคนบ้านนั้นเป็นคนงานอยู่ในบ้านเรา ไม่เคยเห็นเป็นญาติ มาทำเซ็ดหน้าชูคอรอให้ลูกเข้าไปไหว้เอาพัดมาโบกๆเหมือนนกวัكمือให้ลูกไปหา ทำเอาลูกโมโหเสียแทบตาย...”
(ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๕๐ : ๕๘)

จะเห็นได้ว่าทวินันท์กล่าววาจาดูถูกผู้อื่นอย่างเปิดเผย ซึ่งผลของการกระทำดังกล่าว ปิยะพรเสนอให้เห็นถึงผลของการกระทำที่ไม่ดีต่อผู้อื่น ทำให้บรรดาคนที่แวดล้อมรวมทั้งเพื่อนที่คบหาและบริวารต่างก็อยู่ร่วมกับทวินันท์อย่างไม่จริงใจ ทำให้ทวินันท์ดำรงชีวิตอยู่อย่างไม่เป็นสุข ดังที่ปิยะพรนำเสนอผลของการกระทำของทวินันท์ไว้ในนวนิยาย ความว่า

คนบางคนเชื่อมั่นในศักดา เดช ปัญญา และความสามารถ
ของตัว ความเชื่อมั่นยึดมั่นแบบนั้นบดบังความจริงความเที่ยงธรรมที่
พึงมี มีหน้าซำยังกวัดไกวผู้มีปัญญาเท่าเทียมให้ถอยห่างออกไปไกล
ผลักไสมิตรแท้ สร้างศัตรู และเรียกคนพาลเข้าห้อมล้อม (ปิยะพร
ศักดิ์เกษม, ๒๕๕๐ : ๔๙๓)

ปิยะพรนำเสนอบทบาทของตัวละครหญิงที่ดี เนื่องจากเป็นผู้ที่ถูก
ผู้อื่น โดยเฉพาะผู้ที่อ่อนแอกว่า หรือมีฐานะด้อยกว่าตน ปิยะพรเห็นว่าพฤติกรรมในการดูถูก
ผู้อื่นนี้ จะทำให้คนรอบข้างรังเกียจ ไม่อยากมีปฏิสัมพันธ์ด้วย อีกทั้งทำให้มิตรแท้หลีกเลี่ยงและไม่
มีผู้คบหาด้วยอย่างจริงจัง เป็นที่สังเกตได้ว่าการกระทำดังกล่าวเป็นสิ่งที่ปิยะพรไม่เห็นด้วย จึง
นำเสนอไว้เพื่อชี้ให้เห็นลักษณะที่ไม่ดีของผู้หญิงอีกลักษณะหนึ่ง

นอกจากตัวละครข้างต้นแล้ว ผู้หญิงที่มีพฤติกรรมไม่ดีในด้านการเป็น
ผู้มีใจอาฆาต ไม่รู้จักให้อภัยผู้อื่นนั้นปรากฏอยู่ในนวนิยายของปิยะพรอีกหลายตัว เช่น “ศรุดา”
ในเรื่องทรายสีเพลิง “ล่อองค์” ในเรื่อง ทางสายธาร “มนทกานต์” ในเรื่องบัลลังก์แสงเดือน เป็น
ต้น ตัวละครหญิงเหล่านี้ แสดงให้เห็นว่าการใช้ชีวิตอยู่ด้วยความพยาบาทก็จะสร้างความ
เดือดร้อนให้กับผู้อื่นแล้ว ผู้ที่ได้รับผลจากการไม่รู้จักให้อภัยมากที่สุดคือผู้ที่มีความคิดมุ้งร้าย
และไม่รู้จักให้อภัยผู้อื่นนั่นเอง

บทบาทของผู้หญิงที่ไม่ดีที่ปิยะพรนำเสนอไว้ในนวนิยายทั้ง การไม่ยึด
มั่นหรือไม่ปฏิบัติตามศีลธรรมจรรยา การไม่รู้จักรับผิดชอบหน้าที่ และการดูถูกผู้อื่นนั้น แสดงให้
เห็นถึงลักษณะที่ไม่พึงประสงค์ของผู้หญิงที่ปิยะพรนำเสนอเพื่อชี้ให้เห็นสิ่งที่ผู้หญิงไม่ควร
ปฏิบัติ ซึ่งนอกจากปิยะพรนำเสนอด้วยพรรณนาที่ไม่เห็นด้วยแล้ว ปิยะพรยังได้นำเสนอผลของ
การมีพฤติกรรมต่างๆ เพื่อเสนอแนะให้ผู้หญิงงดเว้นจากการมีพฤติกรรมดังกล่าวอีกด้วย

๓.๒.๒ ตัวละครชาย

ตัวละครชายในนวนิยายของปิยะพรมีบทบาทในการนำเสนอทัศนคติเกี่ยวกับผู้หญิง
เป็นอันมาก จะเห็นได้ว่าตัวละครชายมักจะเป็นต้นเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้หญิงเสมอ
จนกระทั่งทำให้ตัวละครหญิงหลายตัวต้องเรียกร้องความเป็นธรรมให้แก่ตน ตัวละครชายบาง
ตัวแสดงบทบาทในด้านไม่ดีต่อผู้หญิง ได้แก่การกดขี่เอารัดเอาเปรียบผู้หญิง แต่ใน
ขณะเดียวกันบางตัวก็มีบทบาทในด้านดีที่ช่วยเหลือและสนับสนุนให้ผู้หญิงมีสภาพความเป็นอยู่
ที่ดีและมีสิทธิเสรีภาพในการใช้ชีวิตอย่างเท่าเทียมกันกับผู้ชาย ดังที่ปรากฏอยู่ในนวนิยายซึ่ง
ผู้วิจัยจะได้นำเสนอดังนี้

๓.๒.๒.๑ บทบาทในการกดขี่เอารัดเอาเปรียบตัวละครหญิง

บทบาทของตัวละครชายในการกดขี่และเอารัดเอาเปรียบผู้หญิงที่ปรากฏอยู่ในนวนิยายของปิยะพรมีหลายลักษณะ ไม่ว่าจะเป็นพฤติกรรมการดูหมิ่นผู้หญิงด้วยวาจา การทำร้ายร่างกายผู้หญิง การทำร้ายจิตใจ การเอารัดเอาเปรียบในเรื่องความรักความสัมพันธ์ และการบังคับข่มขืนผู้หญิง พฤติกรรมเหล่านี้ปรากฏชัดอยู่ในนวนิยายหลายเรื่อง จากน้ำเสียงของปิยะพรในการนำเสนอบทบาทของตัวละครกลุ่มนี้แสดงให้เห็นว่าปิยะพรไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งและต่อต้านการกระทำอันเลวร้ายที่เอารัดเอาเปรียบและเห็นแก่ได้ของผู้ชาย ซึ่งถือว่าตนเป็นเพศที่มีโอกาสทางสังคมมากกว่าผู้หญิงอย่างเห็นได้ชัด

๓.๒.๒.๑.๑ การดูหมิ่นผู้หญิงด้วยวาจาและกิริยาท่าทาง

ในประเด็นแรกที่ปิยะพรนำเสนอเรื่องการกดขี่ผู้หญิงคือการดูหมิ่นผู้หญิงด้วยวาจา ซึ่งบทบาทของตัวละครชายที่แสดงความคิดเช่นนี้มักจะเป็นผู้ยึดติดอยู่กับแนวคิดที่ดักกันทางเพศซึ่งเป็นความคิดแบบเก่า ปิยะพรเห็นว่าแนวคิดนี้เป็นค่านิยมที่สมควรจะถูกยกเลิกและสังคมควรจะเปิดกว้าง เพื่อให้ผู้หญิงได้พิสูจน์ความสามารถผู้หญิงที่มีอยู่มากไปไม่แพ้ผู้ชาย

ปิยะพรได้สร้างให้ตัวละครชายมีบทบาทในการกีดกันเพศตรงข้ามด้วยการดูหมิ่นทางวาจาทั้งในประเด็นเรื่องการศึกษาและการทำงาน ซึ่งตัวละครชายได้แสดงอาการดูหมิ่นความเป็นผู้หญิงที่สามารถทำงานร่วมกับผู้ชาย แล้วยังแสดงที่ท่าไม่เชื่อถือเมื่อได้ร่วมงานกันอีกด้วย

“ภคพงษ์” ในเรื่อง ตะวันทอแสงเป็นตัวละครชายตัวหนึ่งที่มีความคิดดูหมิ่นผู้หญิงและแสดงออกด้วยการกล่าวดูถูกความสามารถของผู้หญิงกับตัวละครหญิงโดยตรง นอกจากนี้ น้ำเสียงและกิริยาอาการของภคพงษ์แสดงให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่าเป็นการเยาะเย้ยและไม่เชื่อถือผู้หญิงที่ทำงานในสายงานของผู้ชาย ดังที่ปรากฏเป็นบทสนทนาในนวนิยายความว่า

“คุณ...รสา...” เขาลังเลเล็กน้อยก่อนที่จะเอ่ยชื่อหล่อน

“ผมไม่ยกทราบบว่า มัณฑนากรของคุณพิทยา...เป็นผู้หญิง...”

ถ้อยคำสำเนียงนั้นจะฟังให้เป็นอะไรก็ได้...การปรารภอย่างปกติ...การบ่นเชิงไม่พอใจ...ล้อเลียน...เย้ยหยัน... (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๙ : ๔๕)

ปิยะพรได้นำเสนอตัวละครชายที่มีความคิดในการกีดกันทางเพศทุกเพศที่ไม่ใช่ผู้ชายไว้ในนวนิยายรวมทั้งกลุ่มชายรักชายอีกด้วย ซึ่งแสดงให้เห็นว่าไม่เพียงแต่

ผู้ชายจะกีดกันและดูหมิ่นผู้หญิงเท่านั้น แต่ผู้ชายก็ยังตั้งแง่รังเกียจกลุ่มผู้ชายที่รักเพศเดียวกันอีกด้วย บทบาทของตัวละครชายที่ ปิยะพรนำเสนอนี้สะท้อนให้เห็นว่า ปิยะพรเชื่อว่าผู้ชายมักจะมองตนเองเป็นศูนย์กลางเสมอ และมักจะไม่ให้เกียรติการกระทำของคนต่างเพศซึ่งปิยะพรไม่เห็นด้วย นอกจากนี้ปิยะพรยังเห็นว่าผู้หญิงเป็นเพศที่อ่อนโยน เปิดกว้างและเข้าใจผู้อื่นอยู่เสมอจึงได้นำเสนอบทบาทของตัวละครหญิงในการต่อต้านความคิดดังกล่าวในนวนิยายดังนี้

“แฟนใหม่มันคนนี้เป็น...ผู้ชาย...”

“หา!” กฤตร้องลั่น ก่อนหัวเราะเสียงดัง เขาปิดบังดวงตาและสีหน้ากึ่งสมเพชเอาไว้ไม่มีผิด...

เก็ยกำลังเลือดขึ้นหน้า ด้วยทั้งเพื่อนและญาติหลายคน โดยเฉพาะฝ่ายชายกลุ่มที่ค่อนข้าง ‘ห้าว’ ให้ความคิดเห็นในเชิงลบมากขึ้นเรื่อยๆ บางคนถึงขั้นขบขันและหมิ่นแคลน หญิงสาวออกหน้าเถียงแทนคอเป็นเอ็น ด้วยเธอมีเพื่อนสนิทหลายคนมีรสนิยมเช่นเดียวกันนี้ บางคนก้าวข้ามไปถึงขั้นรังเกียจเพศเดิมของตัวเอง (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๙ : ๒๑๑ - ๒๑๓)

จากบทบาทของตัวละครชายที่ปิยะพรนำเสนอลงในนวนิยาย โดยแสดงคำพูดดูหมิ่นผู้หญิงและเพศอื่นข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ผู้ชายในสังคมไทยยังคงยึดถืออยู่กับค่านิยมเรื่องเพศที่มีผู้ชายเป็นศูนย์กลาง และบางคนยังคงมีพฤติกรรมในการกีดกันไม่ให้เพศอื่นได้แสดงความสามารถหรือใช้ชีวิตอย่างเป็นอิสระได้อย่างแท้จริง ปิยะพรไม่เห็นด้วยกับบทบาทในด้านลบนี้ และได้ยังนำเสนอตัวละครหญิงที่สามารถพิสูจน์ให้เห็นถึงศักยภาพที่แท้จริงของผู้หญิง เพื่อเป็นการลบล้างความคิดนี้ดังที่จะได้อธิบายรายละเอียดในการสร้างบทบาทของตัวละครหญิงต่อไป

๓.๒.๒.๑.๒ การทำร้ายร่างกายผู้หญิง

การกดขี่ข่มเหงผู้หญิงอีกอย่างหนึ่งที่ปรากฏเป็นบทบาทของตัวละครในนวนิยายของปิยะพรก็คือ การทำร้ายร่างกายผู้หญิง ส่วนมากจะเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในครอบครัว เนื่องจากในสังคมไทยเห็นว่าเมื่อแต่งงานภรรยา ก็ถือเป็นสมบัติของสามี หน้าที่อันสำคัญอย่างหนึ่งของภรณาคือต้องเป็นผู้รองรับทุกอารมณ์ของสามี ในกรณีนี้แสดงให้เห็นถึงสถานภาพความเป็นรองของผู้หญิงในครอบครัวอย่างชัดเจนอีกทางหนึ่ง

“นพชัย” ตัวละครชายในเรื่อง บัลลังก์แสงเดือน ที่มีพฤติกรรมในการทำร้ายร่างกายภรรยาบ่อยครั้งจนถึงขั้นถือเป็นโรคจิตชนิดหนึ่ง ตัวละครชายตัวนี้มักจะทำร้ายร่างกายจนบางครั้งเกือบจะต้องเสียชีวิต เนื่องจากเขามักจะคิดไปเองว่าภรรยาของเขา กำลัง

นอกใจ ความผิดปกติก่อนหน้าทำให้ภรรยาได้รับความเจ็บปวดทั้งทางร่างกายอย่างสาหัส และส่งผลกระทบต่อจิตใจอย่างรุนแรง แต่อย่างไรก็ตามภรรยาของนพชัยก็ต้องอดทนเพื่อให้ครอบครัวมีความสมบูรณ์ นพชัยจึงเป็นผู้มีพฤติกรรมในการกตัญญู ชมเชยผู้หญิง ดังที่ปิยะพรได้นำเสนอพฤติกรรมของนพชัยไว้ในนวนิยายดังนี้

ท่ามกลางความมืดของห้องนอนบนเตียงที่ใช้ร่วมกับเขามา นานเกือบสิบปี...เธอไม่เคยรู้เลยว่าผีร้ายตัวหนึ่งสิงสู่อยู่ในใจของเขา... มันเพิ่งปรากฏเมื่อไม่นานมานี้ หากก็ดูเหมือนจะมีฤทธิ์เร็วแรงมากขึ้นทุกวัน

...พายุกครั้งนี้นรุนแรง... มันจบลงด้วยร่างสูงใหญ่ลุกขึ้นยืนเป็นเงาตะคุ่ม แสงเดือนสาดต้องความคมของสิ่งที่อยู่ในมือเป็นประกายวับ ก่อนที่มันจะตัวดำดลลง... เธอได้แต่กัดฟันระงับเสียงร้องกรีด ด้วยเกรงจะปลุกลุกน้อยขึ้นมาพบภาพแห่งความเป็นจริงที่ยิ่งกว่าผีร้าย...

...จะเป็นอย่างไร...หากคมมีดนั้นมีลำคอบอบบางของเธอเป็นเป้าหมาย (ปิยะพร ตักดีเกษม, ๒๕๔๙ : ๔๘๓ - ๔๘๔)

การทำร้ายร่างกายผู้หญิงอีกกรณีหนึ่งที่แสดงให้เห็นถึงความเป็นรองของผู้หญิง ที่เป็นภรรยาอย่างเห็นได้ชัดคือ การตกเป็นเครื่องมือระบายอารมณ์ของสามีหรือคู่รัก ซึ่งปิยะพรได้นำเสนอบทบาทของตัวละครชายที่ทำร้ายร่างกายภรรยา เนื่องจากมีความไม่พอใจในเรื่องอื่นๆแล้วไม่สามารถระบายกับผู้อื่นได้ ดังที่ปรากฏอยู่ในนวนิยายเรื่อง ตะวันทอแสง

“วาริช” เป็นตัวละครชายที่มีบทบาทในการทำร้ายร่างกายผู้หญิง เนื่องจากไม่เห็นคุณค่าของเพศหญิงและเห็นผู้หญิงเป็นเครื่องระบายอารมณ์โกรธหรือไม่พอใจผู้อื่น วาริชจึงทำร้ายร่างกายพิมพ์พรณผู้เป็นภรรยา และทำให้พิมพ์พรณต้องอดทนยอมรับพฤติกรรมที่เลวร้ายของสามี ดังที่ปรากฏเป็นบทสนทนาของตัวละครถึงการกระทำของวาริชในนวนิยายว่า

... รอยข้ำเป็นปื้นที่ต้นแขนของเพื่อนสาวทำให้รสโมโห
คุกรุ่นขึ้นมาในใจ ถึงกับชักถามเอาอย่างไม่เกรงใจ...

‘โมโหเรื่องอะไรเล่า ถึงมาลงเอาที่พิมพ์’ รสายังไม่ยอมแพ้...

‘...เขาไปโมโหคนอื่นแล้วมาลงกับพิมพ์ซะไหมล่ะ’ (ปิยะพร ตักดีเกษม, ๒๕๔๙ : ๒๑๙)

จากบทบาทตัวละครชายที่ทำร้ายผู้หญิงข้างต้นแสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมของผู้ชายบางส่วนที่ยังคงถือว่าเพศของตนเป็นใหญ่ และมีสิทธิ์ที่แข็งแกร่งกว่าจึงสามารถทำร้ายผู้อื่น โดยเฉพาะผู้ที่เป็นภรรยาซึ่งถือเป็นคนในปกครองได้ โดยไม่คำนึงถึงความเป็นคนที่เท่าเทียมกัน ทำให้ผู้หญิงต้องดำเนินการแก้ไขและเรียกร้องสิทธิความเป็นธรรมของตนกลับคืนมา

๓.๒.๒.๑.๓ การจำกัดสิทธิในการตัดสินใจของผู้หญิง

การจำกัดสิทธิในการตัดสินใจของผู้หญิงก็ถือเป็นการกดขี่ผู้หญิงอย่างหนึ่ง โดยส่วนใหญ่ผู้ที่มิบทบาทในการตัดสินใจและจำกัดสิทธิของผู้หญิง ได้แก่ ผู้นำครอบครัวที่เป็นผู้ชาย ที่ค่านิยมในสังคมเห็นชอบให้เป็นสามารถตัดสินใจแทนผู้หญิงในครอบครัวได้อย่างชอบธรรม แต่ปิยะพรเห็นว่าผู้หญิงก็ควรจะได้รับโอกาสในการตัดสินใจใช้ชีวิตด้วยตนเอง จึงได้นำเสนอการจำกัดสิทธิในการตัดสินใจของผู้หญิงอย่างไม่เห็นด้วย

ปิยะพรได้นำเสนอการบังคับจิตใจของผู้หญิงผ่านทางบทบาทของตัวละครชายที่เป็นผู้นำครอบครัวไว้ในนวนิยายหลายเรื่อง ชะตากรรมของตัวละครหญิงแต่ละตัวที่เป็นผู้นิยมนำครอบครัวเลือกเส้นทางชีวิตให้ก็ไม่ได้ประสบความสำเร็จ นอกจากนี้ปิยะพรยังได้นำเสนอการใช้ชีวิตของผู้หญิงที่ไม่มีอิสระภาพทางความคิดไว้อย่างน่าเห็นใจ ผลทั้งหมดที่เกิดขึ้นล้วนเกิดจากบทบาทของตัวละครชายผู้ถือสิทธิ์ในความเป็นผู้นำครอบครัวในการจำกัดสิทธิของผู้หญิงทั้งสิ้น

“เจ้าแสนอินทะ” ผู้ที่เป็นผู้นำครอบครัวและผู้นำรัฐในนวนิยายอิงประวัติศาสตร์เรื่องรากนครา ตัวละครชายนี้มีสถานะเป็นทั้งเจ้าชีวิตและผู้นำครอบครัวของตัวละครหญิงสองตัวในเรื่อง คือ “แม่ันเมือง” และ “มิ่งหล้า” ซึ่งได้กำหนดให้ตัวละครหญิงทั้งคู่ต้องไปแต่งงานเชื่อมสัมพันธ์กับรัฐอื่น และทำให้ทั้งแม่ันเมือง และมิ่งหล้ามีชะตาชีวิตที่เลวร้ายในที่สุด ดังที่ปรากฏในบทสนทนาของเจ้าแสนอินทะในนวนิยายเพื่อกล่าวถึงบทบาทของตนไว้อย่างชัดเจนความว่า

“หมายความว่า มิ่งหล้า...” เจ้าอุปราชคนใหม่แห่งเชียงใหม่

อุทาน

“...แล้วเจ้าน่าจะยอมหรือ?”

“ยอมหรือไม่ก็ไม่สำคัญหรอก...ทุกชีวิตที่นี่ต้องทำตามคำพ่อ

...” (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๓ : ๑๖๙)

แม้ว่าค่านิยมที่ให้ผู้ชายเป็นผู้กำหนดวิถีชีวิตของคนในครอบครัวเป็นความคิดที่เกิดขึ้นมาแต่โบราณ แต่ก็ยังคงสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน ดังที่ยังปรากฏแนวคิดเรื่องผู้ชายเป็นใหญ่ในครอบครัวอยู่ในนวนิยายที่ดำเนินเรื่องในปัจจุบันของปิยะพรหลายเรื่อง

“หอมโชติ” ในเรื่อง ดอกไม้ในป่าหนาวก็ยังเป็นผู้นำครอบครัวในแบบเก่าที่นิยมเลือกเส้นทางในการดำเนินชีวิตให้แก่ลูก จนกลายเป็นการจำกัดสิทธิในการตัดสินใจของลูกสาวของตนในที่สุด บทบาทของหอมโชติจึงส่งผลโดยตรงทางจิตใจของลูกสาวที่รู้สึกว่าเป็นผู้ที่ถูกบีบบังคับและกดดันให้มีชีวิตในทิศทางที่พ่อของเธอกำหนดเสมอ ดังที่ปรากฏในนวนิยายเป็นความคิดของหอมโชติ ซึ่งระลึกถึงพฤติกรรมของตนในการควบคุมดูแลลูกสาวคนเล็กคำว่า

คุณโชติสัญญากับตัวเองว่า จะไม่มีวันให้ดวงลดาได้มีโอกาสเลือกเส้นทางใดๆ ท่านจะควบคุมบังคับบัญชาชีวิตของลูกคนนี้ร่วมกับคุณพลอยสีไปจนสุดทาง...

...ไม่มีใครเคยได้รู้ว่า ดวงลดานั้นต้องใช้ความพยายามอย่างหนักจนเหน็ดเหนื่อยแทบสิ้นแรงในบางครั้ง...เพื่อเติบโตและยืนหยัดอยู่ในจุดที่กำหนดให้เป็น (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๙ : ๔๒)

นอกจากนี้ปิยะพรยังได้นำเสนอประเด็นเรื่องผู้นำในครอบครัวชาวจีนที่มีค่านิยมผู้ชายเป็นใหญ่มานานจนกลายเป็นประเพณีที่ฝังรากลึก ผู้นำครอบครัวถือเป็นเจ้าของชีวิตของผู้หญิงในครอบครัวโดยชอบธรรม แม้ว่าจะได้อพยพครอบครัวมาตั้งถิ่นฐานในประเทศไทยเป็นเวลานานแล้ว แต่ก็ยังคงรักษาธรรมเนียมและวิถีการใช้ชีวิตของจีนอยู่เสมอ

ปิยะพรได้นำเสนอประเด็นเรื่องการเป็นผู้นำชายที่เอารัดเอาเปรียบผู้หญิงในครอบครัวจีนลงในนวนิยายที่ดำเนินเรื่องในเวลาปัจจุบัน แสดงให้เห็นว่าในปัจจุบันการจำกัดสิทธิของผู้หญิงในครอบครัว โดยเฉพาะในครอบครัวคนจีนก็ยังคงยึดถือและปฏิบัติสืบทอดกันมาอย่างเห็นได้ชัด ดังที่ปรากฏเป็นบทสนทนาของตัวละครหญิงคือ “นารีรัตน์” ในเรื่อง กิ่งไผ่ใบรัก กล่าวถึงการถูกสามีของตนจำกัดสิทธิในการเดินทางเพียงคนเดียวในนวนิยายดังนี้

“เรื่องที่ร้ายที่สุดก็คือ...มีคนเขียนจดหมายส่งข่าวมา... ฮวงซุ้ยของพ่อแม่ามาที่เมืองจีนถูกขูด...” คราวนี้น้ำตาดูเหมือนจะหลอ่ร้อนขึ้นเต็มตาทีเดียว

“อยากไปดูให้เห็นกับตาเหลือเกินว่าเขาย้ายไปที่ไหนตั้งใหม่ยังงัย เช่นไหว้ถูกวิธีหรือเปล่า...แต่อาปาก็ไม่ยอมให้ไปคนเดียว”...

“ไม่ให้ไปคนเดียวก็ต้องหาใครมาให้ไปเป็นเพื่อนซี่ ลูกตั้งหกเจ็ดคน อาปายึดเอาไว้ช่วยทำงานหมด ไม่แบ่งให้เราใช้มันเลยบอกแต่ว่าไม่สำคัญ แต่งงานมาอยู่ตระกูลนี้แล้ว” (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๙ : ๗๑)

จากข้างต้นแสดงให้เห็นว่าการจำกัดสิทธิในการเลือกใช้ชีวิตของผู้หญิงมีมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ผู้นำครอบครัวบางคนเรียนรู้ที่จะแก้ไขเพื่อให้ผู้หญิงและผู้ชายมีสถานะภาพที่เท่าเทียมกัน แต่จากในนวนิยายจะเห็นได้ว่าส่วนใหญ่ตัวละครที่เป็นผู้นำครอบครัวยังคงยึดติดอยู่กับแนวคิดแบบเก่า จึงทำให้ผู้หญิงที่ถูกบังคับกดขี่บางคนเรียกร้องความเป็นธรรมของผู้หญิงร่วมกับผู้หญิงด้วยกัน

๓.๒.๒.๑.๔ การทำร้ายจิตใจของผู้หญิง

การทำร้ายจิตใจของผู้หญิงก็เป็นการเอาวัดเอาเปรียบผู้หญิงในอีกทางหนึ่ง ซึ่งจากการศึกษานวนิยายของปิยะพรพบว่า พฤติกรรมของตัวละครชายที่ทำร้ายจิตใจผู้หญิงมักจะปรากฏในเรื่องความสัมพันธ์ของผู้หญิงและผู้ชายทั้งที่เป็นคู่รักและสามีภรรยา

พฤติกรรมที่ตัวละครชายในนวนิยายของปิยะพรทำร้ายจิตใจของผู้หญิงได้แก่ เรื่องการไม่ยกย่องผู้หญิงในฐานะภรรยาและการไม่ซื่อสัตย์ต่อภรรยา จะเห็นได้ว่าบทบาทของตัวละครชายนี้เป็นการผิดศีลธรรมอย่างหนึ่ง ปิยะพรต่อต้านการผิดศีลธรรมในข้อนี้เป็นอันมาก ปิยะพรจึงมักจะใช้น้ำเสียงในการนำเสนอบทบาทของตัวละครชายที่มีพฤติกรรมในเรื่องนี้อย่างเสียดสีและประชดประชัน

“ศก” เป็นตัวละครชายในเรื่อง ทรายสีเพลิง ที่มีบทบาทในการกดขี่และเอาวัดเอาเปรียบผู้หญิง เนื่องจากมีพฤติกรรมที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน จนเอาเปรียบผู้หญิงด้วยการใช้ความรักผูกมัดและเก็บผู้หญิงคนหนึ่งคือ ดวงตา เอาไว้ใช้ประโยชน์โดยใช้ความสัมพันธ์อย่างสามีภรรยาผูกพันไว้ทั้งที่ศกไม่ได้รักดวงตาและยกย่องผู้หญิงอีกคนหนึ่งให้เป็นเอกภรรยา จนดวงตารู้สึกถึงสถานภาพกึ่งภรณาน้อยกึ่งคนรับใช้ภายในบ้าน ความเห็นแก่ได้ของตัวละครชายตัวนี้ทำให้ผู้หญิงรู้สึกอึดอัด กัดฟันและเห็นว่าตนเองด้อยค่า มีความเป็นรองผู้อื่นอยู่เสมอ ดังที่ปิยะพรได้นำเสนอบทบาทของศกผ่านทางความคิดของ เสาวณีย์ ที่เป็นเอกภรรยาของศก ไว้ในนวนิยายดังนี้

...ศกเป็นเช่นนี้เอง...เรารู้ที่อยู่แก่ใจ ยามเมื่อเขารักใครเขาก็จะทุ่มเทความไว้เนื้อเชื่อใจ ความศรัทธา หลงใหลจนมองข้ามทุกสิ่งทุกอย่างที่ควรมองไปเสียสิ้น...ก็มีไชยี่สิบกว่าปีที่แล้วมาหรือเล่าที่เขาหลงรักหลงชื่นชมสาวน้อยผู้อ่อนหวานจากสกุลสูงจนก้าวเข้าสู่ประตูวิวาร์ ทั้ง ๆ ที่มีหน้าที่พ่อและสามีต้องปฏิบัติต่อหญิงต่างวัยคู่หนึ่ง มีหน้าซ้ำ ยังเห็นแก่ประโยชน์สุขของตัวเองและมารดา จนกระทั่ง 'ร้อย' เอาแม่ลูกคู่ นั้นไว้ใช้ด้วยโยพิศवास (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๙ : ๕๙๕)

การนอกใจภรรยาก็เป็นอีกเหตุผลหนึ่งที่สามารถทำร้ายจิตใจผู้หญิงให้มีความรู้สึกด้อยค่า พฤติกรรมเหล่านี้เกิดจากความเห็นที่ว่าภรรยาและลูกไม่มีสิทธิ์ในการคัดค้านการกระทำของผู้ชายไม่ว่ากรณีใด ดังนั้นบทบาทของตัวละครชายที่นอกใจภรรยาจึงมักเป็นต้นเหตุในการสร้างปัญหาให้กับครอบครัวอยู่เสมอ

“เกรียง” ในเรื่อง ไต่เงาตะวันเป็นตัวละครชายที่เชื่อมั่นในความเป็นใหญ่และมีฐานะเป็นผู้นำในครอบครัวของเพศชาย เกรียงจึงมีพฤติกรรมเจ้าชู้และนอกใจภรรยาอยู่เสมอ ความประพฤติของเกรียงทำให้ภรรยาและลูกมีสภาพจิตใจที่กดดันและไม่เป็นสุข บทบาทของเกรียงจึงเป็นผู้ที่เอารัดเอาเปรียบผู้หญิง ดังที่ปิยะพรนำเสนอบทบาทของเกรียงและผลของพฤติกรรมที่ทำให้ลูกสาวกับภรรยาต้องเดือดเนื้อร้อนใจผ่านทางความคิดไว้ในนวนิยายว่า

เกรียงมีภาพและตำแหน่งของตนเองที่ต้องรักษาไว้อย่างแน่นเหนียวเช่นกัน...ภาพของชายผู้สามารถบังคับบัญชา‘ครอบครัว’ ผู้หญิงสองคนในชีวิตไว้ได้อย่างสิ้นเชิง ภาพของชายรูปหล่อรักสนุก เปี่ยมไปด้วยพลัง ผู้ไม่เคยมีตัวเลขบอกอายุมาเป็นกำแพงกั้นขวาง
...อย่างมากยายกำก็คงทำได้แค่ตีกชกหัวแล้ววิ่งโร่ร้องให้ไปฟ้องมารดา...

หากวิลาวัณย์เองนั้นแหละที่จะเป็นคนตามไปคอยกลบเกลื่อนแก้ตัวแทนเขา...แล้วก็ต้องเป็นคนห้ามปรามเกลี้ยกล่อมความคิดลูกสาวกลับเข้าที่เข้าทาง

...กลับไปอยู่ในตำแหน่งลูกสาวที่น่ารักดังเดิมเหมือนกับที่ตัวของวิลาวัณย์เองก็สามารถ ‘กล่อม’ และจำกัดตนเองให้อยู่ในฐานะภรรยาที่แสนดีได้ตลอดมา (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๙ : ๓๒๘)

จากข้างต้นจะเห็นได้ว่าบทบาทของผู้ชายที่เอารัดเอาเปรียบผู้หญิงในเรื่อง การทำร้ายจิตใจของผู้หญิงนี้ มักจะปรากฏอยู่ในสถานะของคู่รักหรือสามีภรรยา ได้แก่ พฤติกรรมของผู้ชายที่ไม่ยกย่องให้เกียรติผู้หญิงและมีพฤติกรรมที่นอกใจภรรยา พฤติกรรมเหล่านี้ทำให้ตัวละครชายแสดงบทบาทในการเป็นผู้เอารัดเอาเปรียบผู้หญิงซึ่งสมควรที่จะได้รับการปฏิบัติตัวอย่างเป็นธรรม

๓.๒.๒.๑.๕ การเอารัดเอาเปรียบโดยการใช้ประโยชน์ทางร่างกาย

ตัวละครชายในนวนิยายหลายตัวมีลักษณะนิสัยที่เห็นแก่ได้ เห็นแก่ประโยชน์ของตนโดยไม่คำนึงถึงความเดือดร้อนของผู้อื่น โดยเฉพาะเรื่องการคบหาดูใจระหว่างชายหนุ่มและหญิงสาว ซึ่งสังคมมักให้ออกาสผู้ชายเป็นผู้เลือก นอกจากนี้ค่านิยมของสังคมยัง

หล่อหลอมให้ผู้หญิงมีความเชื่อว่าหากมีความสัมพันธ์เกินเลยกับผู้ใดแล้วก็ต้องตกเป็นของผู้นั้น ทำให้ผู้หญิงบางคนรู้สึกด้อยคุณค่า จะเห็นได้ว่าผู้หญิงล้วนแล้วแต่ต้องตกเป็นรองในทุกกรณี ไม่ว่าจะทางร่างกายหรือทางจิตใจ

ปิยะพรไม่เห็นด้วยกับค่านิยมที่ยกย่องเพศชายให้มีสิทธิเหนือกว่าผู้หญิง เนื่องจากการส่งเสริมให้ผู้ชายกระทำผิดโดยการใช้ประโยชน์ทางร่างกาย และไม่จำเป็นต้องจริงจังด้วย จึงนำเสนอบทบาทของผู้ชายที่เห็นแก่ได้โดยการเอาัดเอาเปรียบผู้หญิงไว้ในนวนิยายหลายตัว ซึ่งปิยะพรได้นำเสนอด้วยน้ำเสียงประชดประชัน เสียดสีแสดงถึงความไม่เห็นด้วย และได้กำหนดให้ตัวละครชายที่มีบทบาทในการเอาัดเอาเปรียบผู้หญิงทางกายมีชะตากรรมที่ไม่ดีในตอนท้ายเรื่อง

“ภาทิศ” ในเรื่อง ระเบิดดาวเป็นตัวละครชายตัวหนึ่งที่มั่นใจในความเป็นชายของตน จึงมีลักษณะนิสัยเจ้าชู้และมีพฤติกรรมเอาัดเอาเปรียบผู้หญิง โดยการมีสัมพันธ์ทางเพศกับผู้หญิงหลายคน เช่น จีน่า มดแดง เป็นต้น แต่ไม่ได้รักและจริงจังกับผู้ใด ทำให้ตัวละครหญิงที่รักและมีความสัมพันธ์กับภาทิศรู้สึกว่าคุณค่าของตัวเองด้อยค่า และจำเป็นต้องแต่งงานกับเขาให้เร็วที่สุด พฤติกรรมของภาทิศเป็นการเน้นย้ำให้เห็นถึงความคิดของผู้ชายในสังคมไทยที่ยังเชื่อมั่นในความเป็นใหญ่ของเพศตน และไม่เห็นความสำคัญของผู้หญิงดังที่ปรากฏในนวนิยาย ความว่า

ความสวย เสน่ห์ และคุณสมบัติทุกประการที่สาลินมีเป็นสิ่งที่เขาพอใจ และรู้ว่ายากที่จะหาในหญิงคนใด

หากชายหนุ่มยังคงลังเล...ก็เขาอยู่ในฐานะ ‘ผู้เลือก’ เช่นนี้...เขาอยากจะทำ ‘เลือก’ ในวินาทีสุดท้าย เหมือนอย่างที่เคยเดินจนทั่วร้านก่อนที่จะตัดสินใจซื้อสิ่งที่ดีที่สุดมาเป็นกรรมสิทธิ์!

...สังคมให้สิทธิ์เพศชายทำเช่นนี้ได้โดยชอบธรรมมิใช่หรือ?

(ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๙ : ๒๒๐)

ปิยะพรเสียดสีพฤติกรรมที่เชื่อในความเป็นใหญ่ของเพศชายในความคิดของภาทิศด้วยการเน้นย้ำค่านิยมของสังคมพฤติกรรม และชี้ให้เห็นว่าในการเป็นผู้เลือกของภาทิศเช่นนี้จึงทำให้ผู้หญิงจำนวนมากมีสภาพเป็นรองและต้องดำรงชีวิตอยู่อย่างไม่ปกติสุข เนื่องจากเชื่อว่าได้สูญเสียคุณค่าบางประการในชีวิตไป

การเอาัดเอาเปรียบผู้หญิงในทางร่างกายยังปรากฏอยู่ในนวนิยายหลายเรื่อง ตัวละครชายที่ปิยะพรกำหนดให้มีบทบาทในการเอาัดเอาเปรียบผู้หญิงนี้ เช่น “พัทธ์” ในเรื่อง ดอกไม้ในป่าหนาว หรือ “ธนิช” ในเรื่อง วาวพลอย เป็นต้น บทบาทของตัวละคร

ชายเหล่านี้เป็นสิ่งที่ปิยะพรพยายามเน้นย้ำ โดยมีความหวังว่าจะมีการเอาใจเปรียบผู้หญิงน้อยลงและสร้างความเป็นธรรมให้กับผู้หญิงมากยิ่งขึ้น

๓.๒.๒.๑.๖ การข่มขืนกระทำชำเรา

การข่มขืนกระทำชำเราเป็นการกดขี่ผู้หญิงชั้นร้ายแรงที่ปิยะพรได้นำเสนอ ซึ่งผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการเริ่มต้นสร้างปัญหาคือตัวละครชายที่มีความมักมากและต้องการแสดงให้เห็นถึงความเหนือกว่าในทางสรีระของเพศชาย ปิยะพรนำเสนอตัวละครชายที่มีบทบาทในการกดขี่ผู้หญิงด้วยการข่มขืนกระทำชำเราลงในนวนิยายจำนวนหนึ่งแสดงให้เห็นจิตใจของผู้ชายในด้านที่เลวร้ายเพื่อนำเสนอว่าผู้ชาย ที่มีพฤติกรรมที่เลวร้ายเช่นนี้ยังคงมีอยู่จำนวนมากไม่น้อยในสังคม และผู้หญิงก็ควรจะมีมติระวางตนเพื่อไม่ให้ตกเป็นเหยื่อของการกระทำซึ่งอาจจะส่งผลกระทบต่ออันเลวร้ายไปชั่วชีวิต

“วาริช” ในเรื่อง ตะวันทอแสงเป็นตัวละครชายที่ใช้สรีระที่เหนือกว่าในการบังคับข่มขืนให้ผู้หญิงมีความสัมพันธ์กับตน เนื่องจากหวังที่จะแต่งงานกับผู้หญิงที่มีฐานะดีเพื่อให้ตนเองมีชีวิตที่สุขสบาย ปิยะพรไม่เห็นด้วยกับการที่ผู้ชายใช้กำลังข่มขืนเพื่อให้ได้แต่งงานกัน ดังนั้นจึงนำเสนอบทบาทของวาริชอย่างไม่เห็นด้วยและไม่พอใจในการกระทำ ดังที่ปรากฏอยู่ในนวนิยายดังนี้

ความทะเยอทะยานและโอกาสที่จะได้ 'เดินทางลัด' ไม่ได้ทำให้วาริชละอายใจเลยแม้แต่น้อยที่จะต้องใช้หญิงสาวที่อ่อนต่อโลกคนหนึ่งเป็นเครื่องมือ...

วาริชซ่อนร่างที่บอบบางนั้นขึ้น เพราะรู้ว่าหล่อนไม่สามารถจะทรงตัวอยู่ได้อีกแล้ว กระซิบกรอกลงไปในห้องหูของหล่อน

“ผมรักคุณนะพิม...คุณเป็นสิ่งสำคัญสำหรับชีวิตของผม...
รู้ไหม”

ไม่มีใครรู้ความนัยแห่งประโยคที่ว่า 'คุณเป็นสิ่งสำคัญสำหรับชีวิตของผม' เท่ากับตัวของเขาเอง...สำคัญสิ...หล่อนสำคัญ...เพราะผู้หญิงคนนี้จะทำให้เขาสามารถเปลี่ยนวิถีทางชีวิตของตัวเองได้ (ปิยะพร ตักดีเกษม, ๒๕๔๙ : ๑๙๓)

ปิยะพรไม่เห็นด้วยกับการที่ผู้ชายใช้กำลังรุนแรง หรือต้องบีบบังคับผู้หญิงไม่ว่าจะด้วยเหตุผลใดก็ตาม ซึ่งเห็นได้ชัดว่าไม่ก่อให้เกิดผลดีต่อผู้หญิง นอกจากการนำเสนอบทบาทของตัวละครชายที่ใช้กำลังบังคับข่มขืนใจเพื่อให้ผู้หญิงแต่งงานด้วย ปิยะพรยัง

ได้นำเสนอบทบาทตัวละครชายที่ร้ายแรงยิ่งกว่านั้นคือการข่มขืนกระทำชำเราผู้หญิง เพียงเพราะเกิดความต้องการทางเพศและต้องการจะแสดงความเหนือกว่าของเพศชาย ผู้ชาย มักจะไม่ทราบว่าการกระทำดังกล่าวส่งผลอย่างไรร้ายแรงทั้งในทางร่างกายและจิตใจต่อผู้หญิงที่เป็นเหยื่อไปตลอดชีวิต

“จิม” ในเรื่อง ลับแลลายเมฆเป็นตัวละครชายที่มีบทบาทในการพยายาม ข่มขืนผู้หญิงเพื่อแสดงความเหนือกว่าทางสรีระของเพศชาย บทบาทของจิมที่เป็นหนึ่งในบรรดา ตัวละครชายที่แสดงความเป็นใหญ่และเหนือกว่าในด้านสรีระความแข็งแรงของ ดังที่ปรากฏอยู่ในนวนิยายความว่า

ในที่สุดร่างของจิรณาก็จมนมอยู่ใต้ร่างของเขา... ไม่มี ความลึกลับเกิดขึ้นในใจของนายจิมเลยสักกระพริบ สิ่งที่เกิดขึ้นก็มีเพียง การต้องการแสดงออกถึงอำนาจอันเหนือกว่าของเพศผู้และความ ต้องการทางกายที่เริ่มเกิดหลังจากร่างนุ่มแน่นและอุ่นละมุนหมดทางสู หมดฤทธิ์เดช... (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๘ : ๑๘๑)

จะเห็นได้ว่าปิยะพรนำเสนอการกระทำของผู้ชายที่มีพฤติกรรมในการ กดขี่ผู้หญิงด้วยวิธีการข่มขืนกระทำชำเราซึ่งเป็นการกดขี่ผู้หญิงที่รุนแรงที่สุด และไม่ว่าเหตุผล ที่ทำให้ผู้ชายเลือกใช้วิธีการนี้กับผู้หญิงจะเป็นเพราะเหตุผลใด แต่สิ่งที่เกิดขึ้นจะส่งผลกระทบต่อชีวิตผู้หญิงอย่างร้ายแรงและยาวนานไปตลอดชีวิต ปิยะพรจึงใช้บทบาทของตัวละครชายในการนำเสนอโมทัศน์เกี่ยวกับการเรียกร้องความเป็นธรรมของผู้หญิงซึ่งจะได้นำเสนอในหัวข้อ บทบาทของตัวละครหญิงต่อไป

บทบาทของผู้ชายมีความสัมพันธ์กันโดยตรงกับบทบาทของผู้หญิงที่ ถูกกดขี่เอารัดเอาเปรียบ ตัวละครชายกลุ่มนี้ได้สร้างความขัดแย้งกับตัวละครหญิง จนทำให้ตัวละครหญิงบางตัวมีสภาพตกต่ำจนถึงที่สุด ซึ่งทำให้ตัวละครหญิงต้องดิ้นรนในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นรวมถึงต้องลุกขึ้นมาเรียกร้องสิทธิความเป็นธรรมของเพศหญิงกลับคืนมา เพื่อให้ตน ดำรงอยู่ในสังคมร่วมกับผู้อื่นได้อย่างเป็นปกติสุข

๓.๒.๒.๒ บทบาทในการช่วยเหลือและสนับสนุนตัวละครหญิง

บทบาทของตัวละครชายในการนำเสนอโมทัศน์เกี่ยวกับผู้หญิงในด้านดี ได้แก่ บทบาทของตัวละครชายที่ช่วยเหลือและสนับสนุนตัวละครหญิงให้มีสถานภาพที่ดี คือการให้กำลังใจและชี้แนะให้ผู้หญิงรู้สึกถึงคุณค่าของตน การช่วยเหลือในการคลี่คลายแก้ไข

ปัญหา การได้รับการยกย่องและให้เกียรติผู้หญิงเช่นเดียวกับผู้ชาย และการเป็นแบบอย่างของผู้ชายที่ดี บทบาทของตัวละครชายเหล่านี้จะเป็นช่องทางที่ทำให้ปิยะพรได้นำเสนอมนทัศน์เกี่ยวกับผู้หญิง โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานความเชื่อว่าผู้หญิงและผู้ชายมีความเท่าเทียมกันและสามารถอยู่ร่วมกันได้ในสังคมอย่างสงบสุข

๓.๒.๒.๒.๑ การให้กำลังใจและชี้แนะให้ผู้หญิงเห็นคุณค่าของตน

การให้กำลังใจและชี้แนะให้ผู้หญิงเห็นคุณค่าของเพศหญิงเป็นบทบาทสำคัญของตัวละครบทบาทหนึ่งที่ปิยะพรได้นำเสนอไว้ในนวนิยาย ตัวละครชายหลายตัวเป็นผู้ช่วยเหลือตัวละครหญิงโดยการให้กำลังใจ จากที่ตัวละครหญิงมีสภาพจิตใจที่ตกต่ำและไม่เห็นคุณค่าของชีวิตตน กลายเป็นผู้ที่ให้ความสำคัญกับชีวิต เป็นผู้ที่มีจักรู้จักและแบ่งปันสิ่งต่างๆให้กับผู้อื่น นอกจากนี้ตัวละครชายบางตัวก็ยังเป็นผู้ชี้แนะวิธีการที่ผู้หญิงและผู้ชายจะใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันในครอบครัวได้อย่างปกติสุขอีกด้วย

“ศิลา” ในเรื่อง ดอกไม้ในป่าหนาว เป็นตัวละครชายที่ปิยะพรสร้างขึ้น โดยมีบทบาทในการช่วยเหลือตัวละครเอกหญิงของเรื่องคือ “ดวงลดา” ผู้ตกอยู่ในห้วงของความเสียใจ เมื่อทราบว่าตนเองเกิดมาแล้วไม่มีใครต้องการ ทำให้เธอไม่ต้องการมีชีวิตอยู่ต่อไป ศิลาช่วยเหลือดวงลดาด้วยวิธีการให้กำลังใจและชี้แนะให้เห็นถึงคุณค่าของชีวิต แม้ว่าแต่ละชีวิตจะมีที่มาที่แตกต่างกัน หากทุกชีวิตถือเป็นสิ่งที่มีคุณค่า ดังที่ปรากฏอยู่ในนวนิยายเป็นบทสนทนาของตัวละครทั้งคู่ในนวนิยายความว่า

“การถือกำเนิดของชีวิตสักชีวิต ไม่เคยใช้สิ่งใ้ไรเกียรติ”
ถ้อยคำนั้นหนักแน่นนุ่มนวลชวนให้เชื่อมั่นและอบอุ่นใจนัก...ราวกับไม่ใช่คำพูดของศิลา คนรักสนุกช่างเล่นคนเดิม
“อดีตที่ย้อนหลังไปตั้งยี่สิบกว่าปี มันก็มีความสำคัญเพียงแค่ว่าการเป็นความทรงจำนั้น...มันเปลี่ยนแปลงอะไรไม่ได้หรอกนะครับ สิ่งสำคัญคือจุดที่กำลังเป็นอยู่ คุณเกิดและเติบโตขึ้นมาเพื่อเป็นดวงลดาคนนี่...”

“ฉันรู้สึกต่ำต้อยเหลือเกินเมื่อพบว่าตัวเองไม่เคยได้รับการยอมรับ และมีหน้าซำยังเกิดจากความผิดพลาดจากอาชญากรรม...”

“นี่ไม่จริงเลยสักนิด...ถ้าคุณดำไม่เป็นที่ยอมรับ คุณก็อาจจะไม่ได้มายืนอยู่ที่ตรงจุดนี้ เชื่อสิวะ...” (ปิยะพร ตักดีเกษม, ๒๕๔๙ : ๕๒๓ - ๕๒๔)

จากบทบาทในการช่วยเหลือให้กำลังใจของศิลาข้างต้น ทำให้ดวงลดา กลับมาเห็นคุณค่าของตนเองอีกครั้งหนึ่ง ดังที่ปรากฏเป็นความคิดของดวงลดาที่เป็นผลมาจากการชี้แนะแนวทางและการให้กำลังใจของศิลาความว่า

ความหวั่นไหวโศกเศร้าในดวงตาตำแหน่งนั้นจางหาย
แนวคิดเข้มเรียวตึงนืดๆ ด้วยอาการของการครุ่นคิดขบวิเคราะห์
ศิลาลอบสังเกตดวงหน้าเรียวละมุนซึ่งดูนิ่งสงบและเยือกเย็นอ่อนโยน
อยู่ภายใต้แสงเดือนอย่างพอใจ... ดูเหมือนเธอจะกลับมาเป็นตัวของตัวเองได้โดยสมบูรณ์แล้ว... (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๙ : ๕๒๒)

การปลอบประโลมใจเพื่อแสดงให้เห็นถึงคุณค่าของชีวิต และการเป็นที่ยอมรับของหลายชีวิตเป็นความคิดพื้นฐานที่แสดงให้เห็นว่ามนุษย์ทุกคนมีความเท่าเทียมและมีคุณค่าเสมอกัน การปลอบโยนและชี้ให้เห็นคุณค่าของชีวิตในบทบาทของศิลาจึงเป็นผู้เยียวยาให้กำลังใจผู้หญิง ซึ่งถือเป็นการสนับสนุนผู้หญิงอีกวิธีการหนึ่ง

นอกจากนี้ในนวนิยายของปิยะพรยังปรากฏบทบาทของตัวละครชายในการชี้ให้เห็นคุณค่าของเพศหญิงอีกด้วย กล่าวคือ ตัวละครชายบางตัวเป็นผู้ชี้ให้เห็นตัวละครหญิงเป็นผู้เห็นคุณค่าของเพศตน แม้ว่าจะผู้หญิงจะเป็นผู้ถูกเลือกปฏิบัติและการกระทำบางประการผู้ชายมักจะได้รับการงดเว้นโทษจากสังคม แต่เมื่อผู้หญิงจะเรียกร้องสิทธิและความเป็นธรรมให้กับตนก็ไม่ควรปฏิบัติตนตามที่ผู้ชายเคยกระทำความผิดไว้ ปิยะพรเห็นว่าทั้งสองเพศไม่ควรแข่งกันทำเรื่องที่ผิดต่อศีลธรรมและสร้างความเสื่อมทรามให้สังคมควรจะเรียกร้องและกระทำพฤติกรรมที่ดีแข่งกันมากกว่า บทบาทของตัวละครชายบางตัวจึงเป็นผู้นำเสนอความคิดเหล่านี้

“กรรม” ในเรื่อง ได้เงาตะวันเป็นตัวละครที่ปิยะพรสร้างให้มีบทบาทเป็นผู้ชายที่เคารพและให้เกียรติทุกเพศอย่างเท่าเทียม ชี้แนะให้ตัวละครหญิงในเรื่องคือ “ก่า” หรือกลิกาผู้เป็นน้องเข้าใจถึงวิธีการเรียกร้องสิทธิความเป็นธรรมในครอบครัวของผู้หญิงไว้อย่างชัดเจน กล่าวคือ ผู้หญิงมีสิทธิที่จะเรียกร้องสิทธิของตนได้ในเมื่อถูกละเมิดสิทธิ ในฐานะมนุษย์ที่มีความเท่าเทียมกัน ในขณะเดียวกันก็ต้องอยู่ในขอบเขตของศีลธรรม โดยที่ไม่จำเป็นต้องต่อสู้กันโดยไม่คำนึงถึงวิธีการ

ปิยะพรได้กำหนดให้กรรมทั้งคำถามไว้ให้คิดว่า สมควรหรือไม่ที่ผู้หญิงจะตอบโต้ผู้ชายด้วยการกระทำพฤติกรรมที่ไม่ดีแข่งกัน ดังที่ปรากฏเป็นบทสนทนาของกรรมที่ได้แนะนำความคิดให้กับน้องสาวและผู้หญิงได้ตั้งคำถามแก่ตนเองว่าสามารถเรียกร้องความเป็นธรรมให้กับผู้หญิงได้ด้วยวิธีนี้จริงหรือไม่ ดังปรากฏในนวนิยายความว่า

“กำว่า ไม่ใช่...ถ้าเป็นแม่เนะ จะไม่มีวันมานั่งยิ้มหวานไม่รู้ไม่ชี้
อยู่อย่างนี้หรอก พ่อไปมีเอ๊าะๆเราก็จะออกไปมีมั่ง!”

“เฮ้ย!” คนมีศักดิ์เป็นพี่ทาทาน เขาเกือบจะแสดงความเห็นใน
เชิงขัดแย้งออกไปในวินาทีแรกที่ได้ยินคำประกาศอย่างเปิดเผยและ
กระด้างของเด็กหญิง หากการยอมรับเพศตรงข้ามในฐานะมนุษย์คน
หนึ่งเสมอมาก็ทำให้กรรมเข้าใจถึงสิทธิและการตัดสินใจของแกได้ไม่
ยากเย็น...

“กำไม่ชอบสิ่งที่พ่อทำใช่ไหม? กำรู้สึกว่ามันไม่ดี ไม่ถูกต้อง แล้ว
ทำไมเราคิดจะทำซะเองเล่า การแก้ไขไม่ใช่แข่งกันทำไมดีนี่นา”
(ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๙ : ๓๐ - ๓๒)

ตัวละครชายที่มีบทบาทในการให้กำลังใจและชี้แนะให้ผู้หญิงเห็นคุณค่า
ของชีวิตปรากฏอยู่ในนวนิยายอีกหลายเรื่อง เช่น “นำโชค” ในเรื่อง ระเบิดดาว ที่แนะนำให้ตัว
ละครหญิงในเรื่องรับรู้ ถึงคุณค่าที่แท้จริงของชีวิตว่าการทำตนให้มีคุณค่าอยู่ที่จิตใจที่คิดดีและ
บริสุทธิ์ ไม่ได้อยู่ที่มารยาททางสังคมและคุณสมบัติที่เป็นของนอกกาย “บุรี” ในเรื่องทรายสี
เพลิง ที่มีบทบาทในการชี้แนะให้ตัวละครหญิงในเรื่องเห็นคุณค่าของเพศหญิงและการวางตนให้
เหมาะสม นอกจากนี้ยังมี “มันดา” ที่เป็นผู้ช่วยเหลือผู้หญิงที่ประสบภัยจากการถูกข่มขืนด้วย
การให้กำลังใจ และชี้แนะให้เห็นประโยชน์ของการมีชีวิตแม้ว่าจะเคยผ่านเหตุการณ์ที่เลวร้ายมา
ก่อน แต่ก็ทุกคนก็สามารถช่วยเหลือผู้อื่นได้

จะเห็นได้ว่าปิยะพรได้นำเสนอบทบาทของตัวละครชายที่มีบทบาทใน
การช่วยเหลือผู้หญิงในการให้กำลังใจ และชี้แนะให้เห็นคุณค่าชีวิตของตน ทำให้ผู้หญิงมีสภาพ
ทางจิตใจที่ดีขึ้นและแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่ายังมีผู้ชายกลุ่มหนึ่งที่ยังคงเป็นผู้เล็งเห็นความ
เสมอภาคทางเพศในสังคม บทบาทของตัวละครเหล่านี้ถือเป็นช่องทางอย่างหนึ่งที่ส่งเสริมให้
ปิยะพรนำเสนอทัศนคติเกี่ยวกับผู้หญิงได้ชัดเจนต่อไป

๓.๒.๒.๒.๒ การให้ความช่วยเหลือในการคลี่คลายปัญหา

บทบาทในด้านดีของตัวละครชายอีกอย่างหนึ่งที่ปรากฏในนวนิยาย
ของปิยะพรคือ การให้ความช่วยเหลือในการคลี่คลายปัญหา ไม่ว่าจะเป็นปัญหาในด้านการใช้
ชีวิตโดยทั่วไปหรือปัญหาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างผู้หญิงและผู้ชาย บทบาทของตัวละครชาย
ในการให้ความช่วยเหลือเพื่อคลี่คลายปัญหาของผู้หญิงนี้ แสดงให้เห็นถึงความเห็นอกเห็นใจ
และความเอื้ออาทรระหว่างเพศ แม้ว่าปัญหาที่เกิดขึ้นบางปัญหาเกิดจากความเห็นแก่ตัวของ
ผู้ชายก็ตาม แต่ปิยะพรก็ได้นำเสนอมุมมองที่ดีเพื่อชี้ให้เห็นว่าผู้ชายที่ดี ที่ให้เกียรติและคอย
ช่วยเหลือเอื้อเฟื้อแก่ผู้หญิงซึ่งเป็นเพศที่อ่อนแอกว่ายังมีอยู่อีกเป็นจำนวนมาก

“นำโชค” ในเรื่องระบำดาวเป็นตัวละครชายที่ให้ความช่วยเหลือตัวละครหญิงคือ “งามสรรพ” ในการคลี่คลายปัญหาเรื่องความรัก โดยการให้คำแนะนำและสั่งสอนในฐานะญาติผู้ใหญ่ที่มีความปรารถนาดี เพื่อให้งามสรรพได้พิจารณาคนรักและผู้ที่จะเข้ามาติดพันให้รอบด้าน และพยายามพิจารณาในหลายแง่มุม เนื่องจากการพิจารณาคนเป็นสิ่งที่ยากและซับซ้อนมากที่สุด นำโชคเป็นผู้ชายที่ช่วยผู้หญิงพิจารณาผู้ชาย ซึ่งสิ่งที่เขาเห็นว่าเป็นหลักสำคัญที่ควรพิจารณาค้นหาคือคุณธรรมความดี ไม่ควรมองแต่คุณสมบัติภายนอก แง่คิดที่ตัวละครชายนี้มอบให้แก่หลานสาวเป็นการช่วยให้งามสรรพตัดสินใจในทางที่ถูกต้องได้ในที่สุด ดังที่ปรากฏบทบาทในการให้แง่คิด เพื่อช่วยเหลือในงามสรรพให้ยุติความสัมพันธ์กับผู้ชายที่ไม่ดีความว่า

ประโยคสุดท้ายของสาลินทำให้งามสรรพนิ่งงัน...สำนึกขึ้นมา
ในวินาทีนั้นว่าความรักความศรัทธาของเธอเกิดขึ้นเพราะความพอใจ
หัวน้ใหวใน ‘คุณสมบัติ’ ของเขา...หาใช่ ‘คุณธรรม’ ไม่

คำพูดของโชคที่เคยบอกไว้กับเธอเมื่อครั้งหนึ่งนานมาแล้ว
หวนกลับมาสู่ความทรงจำของเธออีกครั้ง

‘ดูของดีไม่ดีนะไม่ยากหรอกนะเพราะข้าวของมันมีเหลี่ยมมี
มุมพลิกดูกันได้จะจะ ดูคนว่าดีไม่ดีนี่ซึยาก คนที่มารยาทดี หน้าตาดี
การศึกษาดี ก็ใช้ว่าจะเป็นคนดีเสมอไป...’ (ปิยะพร ตักดีเกษม,
๒๕๔๙ : ๓๑๕)

นอกจากนี้ปิยะพรยังได้กำหนดให้ตัวละครชายมีบทบาทในการช่วยเหลือตัวละครหญิงเพื่อให้ตัวละครหญิงได้กระทำการกิจต่างๆ ได้สำเร็จ ดังที่ปิยะพรเห็นว่าแม้ผู้หญิงมีศักยภาพมาก แต่ก็ต้องมีการพึ่งพาอาศัยระหว่างคนทั้งสองเพศ เนื่องจากภารกิจบางประการก็เป็นสิ่งที่ต้องใช้ความร่วมมือของคนจำนวนมากช่วยกันประกอบขึ้นให้สำเร็จ ปิยะพรจึงสร้างบทบาทให้ตัวละครชายและตัวละครหญิงมีบทบาทในการช่วยเหลือพึ่งพาอาศัยกันและกัน เพื่อแก้ปัญหาบางประการที่เกิดขึ้นให้สำเร็จลุล่วงในที่สุด

ดังที่ปิยะพรได้นำเสนอบทบาทของ “พัทธ์” ในเรื่องได้ร่มไม้เลื้อย ที่เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือในด้านกฎหมายและธุรกิจให้กับอรพิม ที่เป็นเพื่อนสนิท เพื่อให้อรพิมดำเนินการหย่าขาดกับสามีที่มีภรรยาบ่อยได้อย่างเด็ดขาด ทำให้ไม่เกิดปัญหาเรื่องทรัพย์สินหรือแม้กระทั่งสิทธิในการเลี้ยงดูลูกในภายหลัง หรือบทบาทของ “กอบบุญ” ในเรื่องบ้านร้อยดอกไม้ ที่เข้าช่วยเหลือ ปาฐลี ในการทำธุรกิจ เนื่องจากธุรกิจครอบครัวของปาฐลีกำลังเกิดปัญหา บทบาทของตัวละครชายข้างต้นแสดงให้เห็นความเกื้อกูลและสนับสนุนซึ่งกันและกัน

ของทั้งสองเพศ ที่สามารถทำให้ปัญหาในด้านต่างๆที่เกิดขึ้นหมดไป และสามารถอยู่ร่วมกันได้
 อย่างเป็นสุขในสังคม

การช่วยเหลือของตัวละครชายในนวนิยายที่ช่วยคลี่คลายปัญหา
 ระหว่างเพศที่สำคัญเป็นอันมากคือ การช่วยเหลือผู้หญิงที่ถูกข่มขืนกระทำชำเรา ปิยะพรเห็นว่า
 ปัญหาการถูกข่มขืนเกิด จากผู้ชายเป็นสาเหตุ ผู้ที่จะสามารถแก้ไขปัญหาก็ไม่ควรเป็น
 ผู้หญิงเพียงอย่างเดียว ปิยะพรนำเสนอบทบาทของตัวละครชายที่ดี ที่มีสำนึกในการแก้ไข
 ปัญหาเรื่องการข่มขืนกระทำชำเราทั้งในการเป็นผู้มีจิตสำนึกที่ดีไม่เอารัดเอาเปรียบเพศที่ด้อย
 กว่า และการให้ความช่วยเหลือผู้หญิงที่มีความเสี่ยงต่อการถูกลวนลามทำอนาจารและการ
 ข่มขืนกระทำชำเรา เพื่อคลี่คลายและป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นในชีวิตของผู้หญิงต่อไป

“เกื้อคุณ” ในเรื่อง ลับแลลายเมฆ เป็นตัวละครชายที่ดี ที่ปิยะพร
 นำเสนอบทบาทในการช่วยเหลือผู้หญิงที่กำลังจะถูกข่มขืนกระทำชำเรา แสดงให้เห็นว่าผู้ชายที่
 ดีที่เห็นคุณค่าของทุกเพศอย่างเท่าเทียมกันยังมีอีกเป็นจำนวนมาก และผู้ชายหลายคนก็
 ต่อต้านการกระทำอันรุนแรงต่อผู้หญิงทั้งทางร่างกายและทางจิตใจ เกื้อคุณก็เป็นตัวละครหนึ่งที่
 แสดงบทบาทในการต่อต้านการข่มขืนกระทำชำเรา ดังที่ปรากฏบทบาทของเกื้อคุณในการเข้า
 ช่วยเหลือตัวละครหญิงที่กำลังตกอยู่ในอันตราย และเกื้อคุณยังได้แสดงความโกรธและรังเกียจ
 การกระทำของผู้ชายด้วยกันที่กำลังจะกดขี่ผู้หญิงด้วยการทำร้ายร่างกาย ดังที่ปรากฏเป็น
 เนื้อความในนวนิยายดังนี้

สภาพที่ได้เห็นของเพื่อนสาวทำให้คนที่เพิ่งวิ่งมาถึงโกรธ
อย่างไม่เคยโกรธมาก่อนในชีวิต เมื่อครู่เขาแทบจะบุกเข้าไปในตัว
บ้านของมันอยู่แล้วเขียว หากจะไม่ได้ยินเสียงผิดปกติบางอย่างขึ้น
เสียก่อน

เป็นเสียงร้องอ้ออ้ออ้อกับเสียงเนื้อกระทบเนื้อ ที่แม้จะดัง
 เพียงแผ่วจากมุมใดมุมหนึ่งซึ่งห่างไกลจากจุดที่เขาอยู่น้อย ทว่า
ใจอันจดจ่อของเกื้อคุณก็ทำให้ได้ยินถนัดถนี่และจับทิศทางได้ทันที

เมื่อลากเอาตัวนายจิมขึ้นมาได้ก็ราวกับเลือดทุกหยดในตัว
 กลายเป็นไอน้ำเดือด ร่างของจิรณาดูราวกับตุ๊กตาผ้าเก่าๆเปราะ
เปื้อนมอมแมมอยู่กลางดิน ไม่เหลือเค้าของหญิงสาวที่เคยสดใสเจิด
จรัสด้วยพลังงานราวกับดวงอาทิตย์ (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๘ :
๑๘๒)

จะเห็นได้ว่าปิยะพรได้กำหนดให้ตัวละครชายที่มีบทบาทดีและช่วยเหลือ ตัวละครหญิงในการคลี่คลายปัญหามีอยู่ในนวนิยายเป็นจำนวนมาก นอกจากที่ได้กล่าวถึงข้างต้นแล้ว ยังปรากฏตัวละครชายที่ช่วยเหลือตัวละครหญิงอีกจำนวนหนึ่ง เช่น “กรณ์” ในเรื่องใต้เงาตะวัน ที่ช่วยให้ปารีณาด้วยการให้กำลังใจ ปกป้องและอำนวยความสะดวกให้ปารีณาพิสูจน์ความบริสุทธิ์ของพ่อได้สำเร็จ เป็นต้น

บทบาทของตัวละครชายในการช่วยเหลือคลี่คลายปัญหาของตัวละครหญิงใน นวนิยายของปิยะพรปรากฏทั้งการช่วยเหลือเพียงเล็กน้อยคือให้กำลังใจในการแก้ไขปัญหา ไปจนถึงการช่วยเหลือชีวิตและคลี่คลายปัญหาอันยิ่งใหญ่ ซึ่งเป็นการกตัญญูทางเพศนั่นคือการชมชื่นกระทำชำเรา บทบาทของตัวละครชายที่ดีเหล่านี้จึงนำเสนอมนต์เสน่ห์ของปิยะพรที่ต้องการให้ทุกเพศเห็นคุณค่า ให้เกียรติกัน และอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

๓.๒.๒.๒.๓ การให้ความช่วยเหลือในการประกอบอาชีพ

บทบาทอย่างหนึ่งของตัวละครชายในการช่วยเหลือหรือสนับสนุนตัวละครหญิง ให้มีสถานภาพที่ดีคือให้การสนับสนุนและช่วยเหลือในการประกอบอาชีพ ส่วนใหญ่ผู้หญิงมักจะถูกกีดกันไม่ได้ทำงานอย่างเท่าเทียมกันกับผู้ชาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีของผู้หญิงที่แต่งงานแล้วมักจะถูกจำกัดให้รับผิดชอบงานบ้านซึ่งเป็นสิ่งที่ปิยะพรไม่เห็นด้วย ปิยะพรจึงได้นำเสนอบทบาทของตัวละครที่เป็นฝ่ายสนับสนุนให้ตัวละครหญิงได้ประกอบอาชีพเพื่อเลี้ยงตนเองและครอบครัวไว้ในนวนิยาย ทำให้ผู้หญิงได้มีโอกาสแสดงศักยภาพที่มีอย่างมากมายไม่แพ้ผู้ชาย

“เทิด” ในเรื่อง ในวารวันเป็นตัวละครชายที่มีบทบาทในการสนับสนุนให้วัน ตัวละครเอกหญิงของเรื่องได้แสดงความสามารถในการทำงานด้านการค้าจนประสบความสำเร็จ แม้ว่าจะเป็นผู้หญิงที่แต่งงานแล้วและมีครอบครัวที่จะต้องดูแลรับผิดชอบก็ตาม เทิดสนับสนุนให้ภรรยาทำงานนอกบ้านเคียงบ่าเคียงไหล่เขาและให้ความช่วยเหลือตามสมควร ดังที่ปรากฏเป็นบทบาทของเทิดและวันที่ทำงานคู่เคียงกันในนวนิยายความว่า

...เวลาเที่ยงตรง ร่างเล็กกะทัดรัดของแม่วันเดินท่องน้ำเค็มสูง
แค่อ่าว เคียงข้างด้วยชายหนุ่มร่างสูงใหญ่ดวงหน้าเข้มคมฉายผู้เป็น
สามี เขาตามติดดูแลระแวดระวังเธออยู่ทุกขณะจิต ด้วยไม่อาจห้าม
 เธอลงมือทำงานทั้งกำลังตั้งท้องได้ (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๙ :
 ๕๔๗)

การที่ตัวละครชายนำเสนอบทบาทในการส่งเสริมให้ตัวละครหญิงของเรื่อง ทำให้เป็นช่องทางในการแสดงมโนทัศน์อย่างหนึ่งของปิยะพรที่เห็นว่า ผู้หญิงจะแสดงความสามารถได้อย่างเต็มที่และจะมีความสุขที่ได้เลือกใช้ชีวิตตามที่ตนต้องการ หากได้รับการส่งเสริมและสนับสนุน ดังที่ปรากฏเป็นบทบาทของ “วัน” ที่แสดงความรู้สึกโดยตรงไปตรงมาว่ามีความสุขและมีอิสระเพราะได้ทำอย่างที่ตนตั้งใจความว่า

การทำงานหนักเช่นนี้ไม่ใช่เรื่องลำบากยากแค้นสำหรับหญิงสาว หากกลับเป็นความสุขที่ได้ก่อร่างสร้างตัวคู่เคียงกัน เธอรู้สึกเป็นอิสระ สนุกกับการทำงานที่เป็นของตัวเองอย่างไม่เคยรู้สึกมาก่อนในชีวิต... (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๙ : ๕๑๔)

บทบาทของตัวละครชายในการช่วยเหลือและสนับสนุนให้ผู้หญิงประกอบอาชีพ จึงเป็นการส่งเสริมให้ผู้หญิงมีการแสดงความสามารถ เป็นที่ยอมรับ และเป็นเปิดโอกาสให้ผู้หญิงมีบทบาทในสังคมมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ตัวละครชายที่มีบทบาทในการสนับสนุนให้ผู้หญิงประกอบอาชีพใน นวนิยายของปิยะพรยังมีอีกจำนวนหนึ่ง ได้แก่ “ชีวิน” ในเรื่องตะวันทอแสง และ “นภ” ในเรื่องตะวันเบิกฟ้า ถึงแม้ว่าจะมีตัวละครชายที่แสดงบทบาทในการเป็นผู้สนับสนุนให้ผู้หญิงประกอบอาชีพจำนวนไม่มากนัก แต่ก็แสดงให้เห็นถึงการยอมรับให้ผู้หญิงเข้ามามีส่วนร่วมในสังคมได้อย่างชัดเจนอีกประการหนึ่ง

๓.๒.๒.๒.๔ การให้เกียรติและยกย่องผู้หญิง

บทบาทของตัวละครชายในการให้เกียรติและยกย่องผู้หญิงเป็นบทบาทที่ปิยะพรให้ความสำคัญมากอีกประการหนึ่ง เนื่องจากปิยะพรเห็นว่าเป็นพฤติกรรมที่สำคัญที่จะช่วยให้ไม่ก่อให้เกิดปัญหาในการกดขี่และเอาเปรียบทางเพศ ตัวละครชายที่มีบทบาทนี้ส่วนใหญ่ จึงมีคุณสมบัติในการให้เกียรติและยกย่องผู้หญิงเสมอ ไม่ว่าจะเป็นการแสดงออกในการให้เกียรติและยกย่องผู้หญิงด้วยการกระทำหรือคำพูด แสดงให้เห็นถึงความเป็นสุภาพบุรุษและการมีจิตใจที่ดีงาม

“คีตา” ในเรื่อง ระเบิดดาวเป็นตัวละครชายที่แสดงบทบาทในการให้เกียรติยกย่องผู้หญิงด้วยการแสดงออกผ่านทางคำพูด สะท้อนให้เห็นถึงจิตใจที่คิดดีและตั้งใจจะกระทำดีต่อผู้หญิงทุกคน เนื่องจากผู้หญิงเป็นเพศแม่ เป็นเพศผู้ให้กำเนิดและสมควรได้รับการทะนุถนอม คีตาจึงไม่คิดเอาเปรียบด้วยการมีสัมพันธ์ด้วยอย่างไม่จริงจัง ปิยะพรแสดงให้เห็นว่าผู้ชายที่คิดยกย่องและไม่เอาเปรียบผู้หญิงนั้นมีน้อยและผู้ที่คิดดีเช่นคีตานี้สมควรได้รับการยกย่อง โดยนำเสนอไว้ในนวนิยายเป็นบทสนทนาดังนี้

“อยู่นานๆแบบนี้ น่าจะเหงา ทำไมไม่หาสาว ๆ มาอยู่เป็นเพื่อนสักคน” ไชคแนะนำด้วยประโยคที่ดูเหมือนจะมีจุดมุ่งหมายอื่นแฝงอยู่

...

“...ผมไม่อยาก...อ่า...ยุ่งกับใคร ถ้าไม่คิดจะจริงจังกับเขา”

“เป็นความคิดที่แปลกสำหรับคนสมัยนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนที่อยู่ที่นี้มาร่วมสิบปีอย่างคุณ” ไชครำพึง

“แปลกหรืออะ” อีกฝ่ายหนึ่งว่า

“แปลกเพราะว่าผมเป็นผู้ชาย และใครๆก็คิดว่าผู้ชายไม่เสียหายอะไร...แต่ผมไม่เคยคิดอย่างนั้นเลยละหน้าไชค...ผมมีแม่เป็นผู้หญิงนะ”...

“ยังมีคนคิดอย่างคืออยู่ในโลกด้วยหรือ” ไชคร้องอย่างประหลาดใจ

“มีแต่คนเขาใช้ความเป็นผู้ชายฉกฉวยหาประโยชน์ใส่ตัวกันทั้งนั้น...คินี้เข้มแข็งกับความยั่วยวนดีจริง ๆ นะ” (ปิยะพร ตักดีเกษม, ๒๕๔๙ : ๓๖๔ – ๓๖๕)

นอกจากนี้ปิยะพรยังได้นำเสนอการยกย่องและให้เกียรติผู้หญิงด้วยการกระทำของตัวละครในนวนิยายอีกจำนวนหนึ่ง ที่เป็นตัวละครชายที่แม้จะมีโอกาสในการใกล้ชิดหรือสามารถเอาเปรียบได้แต่ก็ไม่ฉวยโอกาสเอารัดเอาเปรียบผู้หญิง ในทางกลับกันยังช่วยรักษาชื่อเสียงและศักดิ์ศรีของผู้หญิงด้วยการแสดงความรับผิดชอบในหลายรูปแบบ พฤติกรรมของตัวละครชายเหล่านี้เป็นสิ่งที่ปิยะพรยกย่องเป็นอันมาก ดังที่ปรากฏเป็นน้ำเสียงชื่นชมการกระทำของตัวละครในนวนิยาย

“ภาสุ” ในเรื่อง สะพานแสงคำเป็นตัวละครชายตัวหนึ่งที่ปิยะพรกำหนดให้มีบทบาทเป็นผู้ให้เกียรติตัวละครหญิงในเรื่องคือ เมษาริน ที่เขามีความพึงพอใจอยู่แม้ว่าจะมีโอกาสใกล้ชิดและแสดงความรักได้โดยสะดวกก็ตาม เนื่องจากเขาและเมษารินต้องพักอาศัยอยู่ที่บ้านหลังเดียวกัน ภาสุแสดงความเป็นสุภาพบุรุษด้วยการให้เด็กชายสองคนเข้ามานอนเป็นเพื่อน เพื่อป้องกันเสียงครหาและนิินทาว่าร้ายเมษารินในแง่ที่ไม่ดี พฤติกรรมของภาสุแสดงออกถึงความเป็นสุภาพบุรุษ ดังที่ปรากฏในนวนิยายความว่า

“แต่พอมีคุณมาอยู่ด้วยอย่างนี้ก็เลยเรียกขึ้นมานอนที่นี้
เผื่อคุณจะใช้ได้สะดวกทันใจ”

และเพื่อไม่ให้เกิดคำครหา...ไม่ให้มีเพียงแค่ชายหนุ่มและหญิงสาวพัวพันอยู่ด้วยกันตามลำพังในดึกใหญ่ เจียบสัจและปลอดภัย...เป็นความคิดของคนใจดี ของคนที่รู้จักมองรอบด้านอย่างรอบคอบเพื่อผู้อื่น...เป็นความคิดของสุภาพบุรุษ... (ปิยะพร ตักดีเกษม, ๒๕๕๐ : ๙๖ - ๙๗)

นอกจากตัวละครที่กล่าวถึงข้างต้นแล้วยังมีตัวละครชายในนวนิยายอีกหลายตัวที่ปิยะพรใช้นำเสนอบทบาทของตัวละครชายที่ยกย่องให้เกียรติผู้หญิง เช่น “บุรี” ในเรื่องทรายสีเพลิง ที่ตำหนิผู้ชายที่ว้าวย และกล่าวถึงผู้หญิงในแง่ที่ไม่ดี “นก” ในเรื่อง ตะวันเบิกฟ้าที่แสดงความรับผิดชอบด้วยการแต่งงาน เมื่อตนและตัวละครหญิงที่เป็นคู่รักกันเป็นที่นิทาว่าร้าย เป็นต้น บทบาทของตัวละครชายที่ยกย่องและให้เกียรติผู้หญิงจึงมีความหลากหลาย ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นทำให้ผู้หญิงไม่ได้รับการดูหมิ่นหรือว้าวย และยังการสนับสนุนให้ตัวละครหญิงมีสถานภาพทางสังคมที่ดีขึ้นอีกด้วย

๓.๒.๒.๒.๕ การเป็นแบบอย่างของผู้ชายที่ปฏิบัติต่อผู้หญิงดี

ตัวละครชายจำนวนหนึ่งในนวนิยายของปิยะพรเป็นผู้ชายที่ปิยะพรกำหนดให้มีบทบาทเป็นผู้สร้างความดีงาม มีจิตใจดี ได้แก่ เป็นผู้มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เห็นอกเห็นใจและให้เกียรติผู้อื่นเสมอ นอกจากนี้ยังเป็นผู้กระทำดี รู้จักช่วยเหลือผู้อื่น ไม่เอาเปรียบผู้ที่อ่อนแอกว่าตน และสร้างความผาสุกให้กับสังคม ทำให้ได้รับการยกย่องให้เป็นผู้ชายที่เป็นแบบอย่าง ปิยะพรได้นำเสนอตัวละครชายที่เป็นแบบอย่างที่ปฏิบัติต่อผู้หญิงเป็นอย่างดีด้วยน้ำเสียงที่ชื่นชมยกย่องอยู่เสมอ

“บุรี” ในเรื่อง ทรายสีเพลิงเป็นตัวละครชาย ที่ปิยะพรกำหนดให้นำเสนอบทบาทของผู้ชายที่ปฏิบัติดีต่อผู้หญิงในทางดี เนื่องจากบุรี มีความเมตตาและปรารถนาดีต่อผู้อื่นด้วยใจบริสุทธิ์ นอกจากนี้ยังช่วยเหลือให้ผู้อื่นเป็นผู้ประพฤติดีตามไปด้วย ดังที่ปรากฏเป็นบทสนทนาของบุรีในการชี้แนะให้ตัวละครในเรื่องเป็นผู้ที่คำนึงถึงความรู้สึกของผู้อื่นและตั้งตนอยู่ในความดีความว่า

“ทราย...ถ้าการกระทำหรือคำพูดใดๆของผมทำให้คุณต้องระคายใจ...ผมขอโทษ...” บุรีบอก แม้จะฟังดูเหมือนงอนง้อหากเขาก็ยังคงยืนหยัดมั่นคงกับความคิดความเห็นของตัวเอง

“แต่ผมก็ขอยืนยันว่าทั้งหมดนั้นเป็นความหวังดี ผมอยากให้ทรายมองโลก มองชีวิตในแง่มุมใหม่...การไขว่คว้าหาสิ่งที่ต้องการ

เป็นสิ่งที่ดี แต่ก็ควรจะต้องนึกถึงวิธีการด้วย...ผมขอยืนยันในข้อนี้..."
ดวงตาสีเข้มลึกซึ้งที่ทอดลงมาอยู่บนอ่อนโยน และเต็มไปด้วยการ
ปลุกปลอบประโลมใจ

'จำเอาไว้ว่า ทุกอย่างทุกประการเป็นเพราะที่บิดคนนี้...อยาก
เห็นทรายเคิบโต...จงาม...' (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๙ : ๕๘๕ -
๕๘๖)

นอกจากนี้ปิยะพรยังได้นำเสนอตัวละครชายที่เป็นแบบอย่างของการ
กระทำดีต่อผู้หญิง ด้วยการให้ตัวละครในเรื่องเป็นผู้ยกย่องแสดงให้เห็นถึงความดีที่ตัวละครนั้น
ได้กระทำขึ้นอย่างชัดเจน

"มันตา" ในเรื่อง ลับแลลายเมฆเป็นตัวละครชายเป็นตัวละครชายที่เป็น
แบบอย่าง ของผู้ที่ประพฤติตนดี เนื่องจากเป็นผู้ที่ให้ความเมตตาและช่วยเหลือแก้ไขปัญหา
ให้กับผู้ที่ตกทุกข์ได้ยากอย่างเต็มความสามารถ อีกทั้งยังเป็นผู้ที่ให้เกียรติและเคารพทุกเพศใน
ฐานะมนุษย์อย่างเท่าเทียมกันเนื่องจากการปลุกฝังจากแม่ จากการปลุกฝังดังกล่าวทำให้
มันตาเป็นคนดี ซึ่งเป็นแนวทางในการแก้ไข้ปัญหาเรื่องการกดขี่ทางเพศอย่างหนึ่งที่ปิยะพรได้
นำเสนอไว้ในนวนิยาย มันตาจึงเป็นแบบอย่างของผู้ชายที่ดี และปฏิบัติตนต่อผู้หญิงได้เป็นอย่างดี
ดังที่ปรากฏเป็นบทบาทของมันตาในการช่วยเหลือผู้ที่ด้อยโอกาสกว่าตนจนได้รับการยกย่อง
ในนวนิยายดังนี้

...มันตาบอกอย่างอ่อนโยน ประคับประคองปลอบประโลม
ผู้บาดเจ็บด้วย 'มือ' อันเมตตา

นภนภางค์เหลือบตามองเมื่อคิด...ชายผู้นี้มีหัวใจเป็นทองคำ
...ภายใต้รูปลักษณะสามัญ ภายในเปลือกนอกของหมองจมนหนึ่ง
เขาคือคนแบที่ใครก็ตามซึ่งฉลาดพอจะมองเห็นหัวใจทองคำนั้น
สามารถวางใจ นับถือ และ...รัก...ได้ตลอดไป (ปิยะพร ศักดิ์เกษม,
๒๕๔๘ : ๕๗๗)

จะเห็นได้ว่าบทบาทในการเป็นแบบอย่างของผู้ชายที่ดีและปฏิบัติตนดี
ต่อผู้หญิงที่ปิยะพรได้กำหนดให้ตัวละครชายแสดงออกมานั้น แสดงให้เห็นว่าปิยะพรต้องการให้
ผู้ชายเป็นผู้ที่มีความเอื้อเฟื้อ ให้เกียรติผู้อื่นและตั้งมั่นอยู่ในความดี คุณสมบัติเหล่านี้ล้วนเกิด
จากการปลุกฝังของผู้ปกครอง ซึ่งเป็นแนวทางที่จะช่วยให้ลดปัญหาการกดขี่ทางเพศ
หากผู้ชายมีลักษณะข้างต้นก็จะทำให้อยู่ร่วมกันกับผู้หญิงได้ ในขณะที่เดียวกันก็จะมีส่วนร่วมใน
การแก้ไขปัญหาอื่น ๆ ที่มีอยู่ในสังคมเพื่อสร้างสันติสุขได้เป็นอย่างดี

บทบาทของตัวละครชายในการช่วยเหลือและสนับสนุนตัวละครหญิง เป็นบทบาทที่มีความสัมพันธ์โดยตรงกับบทบาทของตัวละครหญิง เนื่องจากตัวละครกลุ่มนี้ได้สนับสนุนให้ผู้หญิงได้มีสถานภาพที่ดีขึ้น และช่วยเหลือให้ผู้หญิงคลี่คลายปัญหาต่างๆ โดยเฉพาะปัญหาการกดขี่เอารัดเอาเปรียบทางเพศ ซึ่งเป็นช่องทางให้ปิยะพรได้นำเสนอ มโนทัศน์เกี่ยวกับผู้หญิงในการยกย่องเชิดชูผู้หญิง และทำให้เห็นแนวทางในการแก้ไขปัญหา การกดขี่ทางเพศ ที่ต้องเริ่มจากการปลุกฝังให้ผู้ชายไม่เห็นแก่ประโยชน์ของตน และให้เกียรติผู้หญิงจึงจะทำให้สังคมเกิดความร่มเย็นเป็นสุขได้ในที่สุด

๓.๓ การวิเคราะห์ตัวละครในนวนิยายของปิยะพร ศักดิ์เกษม

การสร้างตัวละครของปิยะพรอาศัยกลวิธีต่างๆ ในการสร้างตัวละครให้มีลักษณะซับซ้อน สมจริง คล้ายมนุษย์ และทำให้เป็นตัวละครที่มีเหตุผลในการกระทำ มีลักษณะที่โดดเด่น น่าสนใจ ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาตัวละครในนวนิยายของปิยะพรกว่า ๘๐ ตัวเพื่อนำมา วิเคราะห์มโนทัศน์เกี่ยวกับผู้หญิง แล้วนำเสนอตัวละครหลายตัวแต่ละตัวในบางส่วน บาง ประเด็นและได้นำเสนอในหลายหัวข้อที่ผ่านมาบ้างแล้ว แต่ยังไม่สามารถเห็นภาพรวมของตัว ละครได้อย่างชัดเจน ลำดับต่อไปผู้วิจัยจะได้คัดเลือกตัวละครบางตัวที่เป็นตัวแทนของบทบาท แต่ละบทบาท เพื่อให้เห็นส่วนประกอบหลายๆ ส่วนที่ผู้เขียนนำมาผนวกรวมเป็นตัวละครแต่ละ ตัว โดยแบ่งออกเป็น ๓ กลุ่มคือ ตัวละครที่มีบทบาทเด่น ตัวละครที่มีบทบาทเทียบเคียงและตัว ละครที่มีบทบาทรอง

๓.๓.๑ ตัวละครที่มีบทบาทเด่น

ปิยะพรนำเสนอตัวละครที่มีบทบาทโดดเด่น ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นตัวละครหญิง โดยเป็นตัวละครที่เผชิญกับปัญหาเกี่ยวกับผู้หญิงโดยตรง และมีบทบาทดำเนินไปตลอดเรื่อง บทบาทของ ตัวละครเด่นมีผลให้ปัญหาเกิดความเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นหรือทำให้ปัญหาซับซ้อน กว่าเดิม เนื่องจากบทบาทของตัวละครดำเนินไปตลอดเรื่อง จึงสามารถนำเสนอ มโนทัศน์ที่มี หลากหลาย และมโนทัศน์บางประการก็มีความเด่นชัดกว่ามโนทัศน์ในเรื่องอื่น เช่น มโนทัศน์ เกี่ยวกับผู้หญิง เป็นต้น

ตัวละครที่มีบทบาทเด่นของปิยะพรมักจะมีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน ทั้งรูปลักษณ์ที่ สวยงามหรือมีจุดเด่นบางประการ และลักษณะนิสัยที่ส่วนใหญ่จะเป็นผู้รักศักดิ์ศรีของตนเอง ในหัวข้อนี้ผู้วิจัยได้คัดเลือก ตัวละครในนวนิยายที่มีบทบาทเด่น เพื่อนำเสนอประกอบการ อธิบายวิธีการสร้างตัวละครของปิยะพรดังนี้

๓.๓.๑.๑ รสา

“รสา” เป็นตัวละครหญิงในนวนิยายเรื่อง ตะวันทอแสง ที่ปิยะพรสร้างให้เป็นตัวแทนของผู้หญิงสมัยใหม่ มั่นใจในตัวเอง และมีความรู้ความสามารถพึ่งพาตนเองได้

ปิยะพรสร้างให้รสาเป็นผู้หญิงสมัยใหม่ ด้วยการกำหนดให้มีบุคลิกภาพที่โดดเด่นและมีท่วงท่าที่มั่นใจในตัวเองจนเป็นที่สะดุดตา ประกอบกับมีรูปร่างหน้าตาอ่อนช้อยดี ทำให้รสาเป็นผู้หญิงที่มีบุคลิกลักษณะเด่นแตกต่างไปจากผู้หญิงคนอื่นๆ จนกระทั่งทำให้ตัวละครแวดล้อมอื่นๆ เกิดความชื่นชม ตามที่ปิยะพรได้บรรยายถึงลักษณะของรสาไว้ในนวนิยายดังต่อไปนี้

รสาหันหน้าจนผมม้าที่รวบไว้ด้านหลังแกว่งไกว ผมของหล่อนดำยาวและเป็นเส้นเหยียดตรง มีน้ำหนักทั้งตัวนำดูถูกเจ้าของหรือรวบไว้จนถึง เปิดให้เห็นหน้าผากโค้งมนและลูกผมอ่อนสลวย ดวงตาของรสายาวรีดำลึบรับกับคิ้วคดหนาคมเข้มที่เฉียงปลายขึ้น เล็กน้อยแบบที่เรียกว่าคิ้วปีกนกเมื่อประกอบเข้ากับรูปหน้าเรียวยาว ผิวละมุน จมูกเป็นสันและริมฝีปากหนาอ้อมเต็มเข้าแล้ว ทำให้หล่อนกลายเป็นหญิงสาวที่มีลักษณะเก๋ขวนมอม (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๙ : ๖)

รสาเป็นผู้หญิงที่มีความเข้มแข็ง มั่นใจในตัวเอง และพึ่งพาตนเองได้ เนื่องจากปิยะพรสร้างให้รสามีพื้นฐานครอบครัวที่ดีได้รับการอบรมเลี้ยงดูให้เป็นคนมองโลกในแง่ดี มีจิตใจดีมาตั้งแต่ในวัยเด็ก เมื่อถึงคราวที่เธอต้องกำพร้าพ่อแม่ รสาจึงได้นำการปลูกฝังอบรมจากครอบครัวมาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตและต่อสู้ฟันฝ่าอุปสรรคทั้งหมด ดังที่ปรากฏในนวนิยายความว่า

ชีวิตในวัยต้นที่เติบโตมากับครอบครัวที่อบอุ่นในชนบททำให้หญิงสาวร่าเริงแจ่มใส มองโลกและคนในแง่ดี เมื่อสิ้นพ่อแม่หล่อนก็ต้องดิ้นรนยืนหยัดเพื่อให้อยู่รอด... แต่การต่อสู้กับชีวิตครั้งนี้ก็กลับช่วยเพาะความเข้มแข็งและมั่นใจในตัวเองให้หล่อน (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๙ : ๑๑๙)

ปิยะพรส่งเสริมภาพความเป็นผู้หญิงที่เข้มแข็งของรสา ด้วยการสร้างให้รสาเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถทัดเทียมกับผู้ชาย รสาได้เข้ารับการศึกษานในคณะมัณฑนศิลป์ ซึ่งเป็น

สาขาที่ถือได้ว่าเป็นของผู้ชาย และเมื่อจบการศึกษาก็ได้เข้าทำงานในบริษัทของรุ่นพี่ร่วมสถาบันที่รับเจพานักออกแบบผู้ชายเท่านั้น รสาเป็นผู้มีความสามารถจนเป็นที่ยอมรับและมีลักษณะนิสัยที่ตรงไปตรงมา จริงจังและเอาการเอางานจึงได้รับการงดเว้น ดังนั้นรสาจึงถือเป็นผู้หญิงคนแรกและคนเดียวในสำนักงานนั้น

รสาชอบได้เข้าเรียนต่อในคณะมัณฑนศิลป์...เมื่อเรียนจบด้วยคะแนนเกียรตินิยม รสาจึงเข้าทำงานกับบริษัทตกแต่งภายในของรุ่นพี่คนหนึ่ง...

...ทั้งๆที่พิทยาเคยออกปากเอาไว้ว่าจะไม่รับผู้หญิงเข้าทำงานด้วยอย่างเด็ดขาด...หล่อนจึงกลายเป็นผู้หญิงคนแรกและคนเดียวของสำนักงานแห่งนี้ไป (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๓:๑๒)

จะเห็นได้ว่ารสาเป็นผู้ที่มีความร่าเริงเปิดเผย และเชื่อมั่นในตนเองเมื่อประกอบกับบุคลิกลักษณะที่โดดเด่น และหน้าที่การงานที่ได้ก้าวล่วงเข้าไปในสาขางานของผู้ชาย จนเป็นที่ยอมรับเรื่องความสามารถแล้ว รสาจึงได้รับการยกย่องจากตัวละครแวดล้อมในเรื่องให้เป็นตัวแทนของผู้หญิงในยุคใหม่ ดังที่ปรากฏในนวนิยายว่า

...ผู้หญิงแบบนี้ที่น่าจะเป็นตัวแทนของผู้หญิงในยุคใหม่เต็มไปด้วยพลังแห่งการสร้างสรรค์ มีความน่านับถือและเชื่อมั่นตนเองอยู่เต็มเปี่ยม (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๙ : ๑๑๙)

จากบุคลิกภาพของรสาที่เป็นผู้หญิงมีความมั่นใจในตัวเองสูง รสาจึงยึดมั่นในความคิดของตนเองที่ไม่เห็นด้วยกับการเอารัดเอาเปรียบผู้หญิง โดยเฉพาะเรื่องที่ผู้หญิงตัดสินใจแต่งงานเพราะพลาดพลั้งเสียให้กับผู้ชายที่ใช้กำลังเอารัดเอาเปรียบผู้หญิง รสาไม่เห็นด้วยที่ผู้หญิงต้องใช้ชีวิตทั้งชีวิตกับคนที่ทำร้ายและเอารัดเอาเปรียบคู่ชีวิตตั้งแต่เริ่มต้น เธอจึงมีความคิดคัดค้านอย่างชัดเจนดังที่ปรากฏในนวนิยายว่า

มันสมควรและเหมาะสมแค่ไหน ความผิดพลาดด้วยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ด้วยความเพสียงพล้ำต่อผู้ที่เจนจัดปลิ้นปล้อนมากกว่าเพียงครั้งเดียวของพิมพรรณ ถึงกับทำให้หล่อนต้องฝังชีวิตทั้งชีวิตไว้กับคนประเภทนั้น....คนทุศีลเอารัดเอาเปรียบผู้ที่อ่อนแอกว่าแบบนี้... (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๙ :๑๙๗)

เมื่อรสาถูกภคพงษ์รวบรัดใช้กำลังบังคับขึ้นใจเพื่อให้ผูกมัดให้แต่งงานด้วย รสาซึ่งยึดมั่นอยู่ในแนวความคิดไม่เห็นด้วยกับการเอารัดเอาเปรียบผู้หญิง และตระหนักถึงคุณค่าของชีวิตผู้หญิงที่ไม่ได้หมดสิ้นไปเพราะการถูกบังคับขึ้นใจจึงปฏิเสธอย่างเด็ดขาด เพื่อยุติปัญหาความเป็นรองของผู้หญิงในครอบครัวอย่างชีวิตของพิมพรรณเคยประสบมาแล้วเป็นแบบอย่าง ดังที่ปรากฏในนวนิยายดังนี้

...วิธีการที่เขาผูกมัดและหวังจะใช้บีบบังคับหล่อน ก็เป็นวิธีที่
หยาบและตื้นเขินไม่ผิดไปจากที่วารีชทำกับพิมพรรณเลย
หล่อนตัดสินใจเสียแล้ว หล่อนจะไม่มีวันเดินฝ่าเข้าไปในป่า
หนามด้วยความโง่งมจนอย่างพิมพรรณเคยทำมาแล้วเป็นอันขาด
 (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๙ : ๓๓๐ – ๓๓๒)

แม้ว่าในตอนท้ายรสาจะตัดสินใจแต่งงานกับภคพงษ์ แต่รสาก็มีเหตุผลที่สมควร คือ ภคพงษ์ยินยอมขอกฎและสำนึกในความผิดของตนเอง จนทำให้รสาตระหนักถึงความรักและความจริงใจของเขาจึงทำให้ตัดสินใจแต่งงานกันที่สุดในที่สุด

จากข้างต้นเห็นได้ชัดเจนว่า รสาเป็นผู้ที่ปิยะพรยกย่องให้เป็นผู้หญิงที่มีความแข็งแกร่ง ยึดมั่นในความดี มีความรู้ความสามารถจนพึ่งพาตนเองได้ นอกจากนี้ยังมีแนวทางการคิดเป็นของตนเอง โดยเฉพาะความไม่เห็นด้วยกับการเอารัดเอาเปรียบผู้หญิง ซึ่งเป็นความคิดแบบเก่าของคนในสังคมที่ปลูกฝังให้ผู้หญิงเชื่อถือและยินยอมปฏิบัติตาม ปิยะพรสร้างให้รสาปฏิเสธความไม่เสมอภาคทางเพศทั้งในด้านความคิดและการปฏิบัติ จะเห็นได้จากการที่รสาถูกภคพงษ์บังคับขึ้นใจเพื่อให้ยินยอมแต่งงานด้วย แล้วรสาปฏิเสธอย่างเด็ดขาด รสาก็เป็นตัวละครที่ปิยะพรสร้างขึ้นเพื่อเป็นตัวแทนของผู้หญิงสมัยใหม่ตามทฤษฎีของปิยะพรอย่างเห็นได้ชัด

๓.๓.๑.๒ อรพิม

“อรพิม” เป็นตัวละครหญิงที่ปิยะพรสร้างขึ้น เพื่อเป็นแบบอย่างของผู้หญิงที่ดีในสังคม จะเห็นได้จากการสร้างให้ตัวละครแวดล้อมในเรื่องยกย่องให้เป็นตัวละครที่ดี มีน้ำใจ รู้จักเสียสละและรู้จักแบ่งปันผู้อื่น จึงทำให้เป็นที่รักของตัวละครอื่นๆในนวนิยายเรื่องได้ร่มไม้เลื้อยเป็นอันมาก

“อรพิม” เป็นตัวละครตัวหนึ่งที่ชื่อมีความหมายสอดคล้องกับลักษณะนิสัย และสอดคล้องกับชื่อเรื่อง “อรพิม” เป็นชื่อที่แปลตามศัพท์ว่า ไม้เลื้อยชนิดหนึ่งที่มีดอกสีขาวหอม

ปิยะพรสร้างให้ตัวละครนี้มีลักษณะหัวอ่อน อ่อนโยน และเชื่อฟังคำสั่งสอนของพ่อแม่และผู้ใหญ่ อยู่เสมอ ซึ่งตรงกับลักษณะของไม้เลื้อยที่มีรูปร่างตามหลักฐานที่ผู้ปลูกได้ตกแต่งไว้

ปิยะพรได้กำหนดปัจจัยพื้นฐานให้อรพิมมีความครบถ้วนสมบูรณ์ทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นครอบครัวที่มีพ่อแม่ให้ความรักความอบอุ่นเป็นอย่างดี ได้รับการศึกษาจากต่างประเทศ ในสาขาศิลปะ ทำให้นำความรู้มาประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองได้ มีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมที่มั่นคงเนื่องจากครอบครัวมีฐานะดีและเป็นผู้มีชื่อเสียงอยู่ในสังคม เมื่ออรพิมแต่งงานจึงได้คู่ครองที่มีชาติตระกูลและมีฐานะเสมอกัน จึงยิ่งส่งเสริมให้อรพิมมีความมั่นคงในทุกด้านมากยิ่งขึ้น ดังที่ปิยะพรได้นำเสนอไว้อย่างชัดเจนในนวนิยายดังนี้

...อรพิมใช้ชีวิตอยู่ในยุโรปตั้งแต่อายุสิบขวบ โยกย้ายไปตามที่ต่างๆ ตามแต่หน้าที่การงานของบิดาจะกำหนด วนเวียนอยู่ในโรงเรียนและวิทยาลัยเอกชนชั้นดี...

...วิทยาลัยที่อรพิมจบมานั้นก็เป็นที่ยอมรับในเรื่องการสร้างและปลูกฝังกล่อมเกลา...ศิลปะ มารยาท ความคิดและรสนิยม...

นามสกุลของอรพิมก็บ่งบอกถึงสายเลือดที่สืบทอดกันมาหลายชั่วอายุ..ทั้งยังทรัพย์สินถุงการที่มีสะสมพอกพูนขึ้นมาน่าภูมิใจรองรับตัวตนของเธอ เหมือนเรือนแหวนงาประณีตสูงค่า (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๓ : ๒๖๘ - ๒๗๐)

อรพิมเป็นตัวละครที่ปิยะพรได้สร้างขึ้นเพื่อชี้ให้เห็นถึงความดีงามของผู้หญิงเป็นแบบอย่างของผู้หญิงที่ดีที่ควรได้รับการยกย่อง แม้ว่าอรพิมจะถูกผู้ปกครองบงการชี้นำและวางแผนชีวิตไว้ให้เสมอ แต่อรพิมก็รู้จักทำให้พอใจในสภาพชีวิตของตน ไม่ดิ้นรนไขว่คว้าสิ่งใดมีจิตใจที่ดีงาม ยึดมั่นในศีลธรรม รู้จักเสียสละ มีน้ำใจและให้เกียรติผู้อื่นอยู่เสมอ ความดีงามของอรพิมนี้ทำให้มีแต่ผู้คนอยากคบหาและชื่นชมในความดีงามที่เป็นเนื้อแท้ของเธอ

เมื่อมีชีวิตที่อบอุ่นพร้อมเช่นนี้ก็ไม่น่าแปลกใจอะไรนักหรอก ถ้าเธอผู้นี้จะมองโลกและคนด้วยความคิด จิตใจ และดวงตาที่เปิดสว่าง แจ่มใส โอบเอื้อ

อรพิมแข็งแรง ฉับไว และมีอารมณ์ขันอย่างเปิดเผย...

... อ่อนหวานและสดใส ยินดีเสียสละบางส่วนของตนเอง เพื่อความสุขของผู้อื่นอย่างเต็มอกเต็มใจอยู่เสมอ (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๓ : ๒๔๘)

การที่อรพิมมีจิตใจที่ตึงาม รู้จักเสียสละ มีน้ำใจและช่วยเหลือผู้อื่นอย่างเต็มอกเต็มใจนี้ ทำให้ได้รับการยกย่องจากตัวละครแวดล้อมในเรื่องเป็นอันมาก ดังที่ผู้วิจัยได้นำเสนอรายละเอียดไว้ในบทบาทของผู้หญิงที่ได้รับการยอมรับยกย่องในข้อ ๔.๓.๒.๗

เมื่ออรพิมประสบความสำเร็จไม่เป็นธรรมดาในชีวิตการแต่งงาน เพราะสามีทรยศโดยการมีภรรยาอื่น และคนทั้งคู่ตั้งใจจะทำลายชีวิตที่ตึงามของอรพิมให้มีแง่มุมเลวร้าย แต่อรพิมก็ต่อสู้เรียกร้องสิทธิของตนเองด้วยการเป็นฝ่ายขอหย่าขาดแทนที่จะต่อสู้แย่งชิงสามีของตนเองไว้ เนื่องจากอรพิมไม่ต้องการให้ตนเองต้องมาแปดเปื้อนกับการผิดศีลธรรม ประกอบกับเป็นโอกาสสำคัญที่จะทำให้อรพิมเปลี่ยนแปลงการใช้ชีวิตให้มีอิสระหลุดพ้นจากการชักนำหรือบังคับบัญชาจากผู้อื่น อรพิมจึงตัดสินใจหย่าขาดจากสามีดังที่ปรากฏในนวนิยาย

“น้ำดีใจและน่าแปลกใจที่จู่ๆฉันก็มีโอกาสเลือกและตัดสินใจเพื่อชีวิตของตัวเอง...ไม่มีใครทัดทานห้ามปราม ไม่มีใครหวานล้อมอ้างเอาความรัก ความปรารถนาดี ความสุข ความเหมาะสมของฉันมาเป็นเครื่องบังคับชี้นำอีกต่อไป...” (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๓ : ๓๘๔ - ๓๘๕)

การเปลี่ยนแปลงครั้งนี้แสดงให้เห็นถึงความเข้มแข็งและการมีจุดยืนในการดำเนินชีวิตของอรพิม ดังจะเห็นได้จากเมื่อการหย่าขาดสำเร็จอรพิมก็สามารถยืนหยัดอยู่ได้ด้วยตนเองและยังเป็นหลักให้กับบริวารทั้งหลายได้พึ่งพิงอีกด้วย

หญิงสาวยังคงนั่งจมกับความคิดของตนอย่างเงิบ ๆ ท่ามกลางความมืดครึ้มที่เริ่มคลี่คลม...นี่คือช่วงชีวิตที่เธอต้องอยู่ให้ได้ อย่างมั่นคง

เปลี่ยนแปลงตนเองจากการเกาะเกี่ยวพัวพันอยู่กับผู้อื่นเสมอ มามากลายเป็นหลักให้บริวารทุกคนที่รักใคร่ในตัวเธออย่างยิ่งยัดเหนี่ยว (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๓ : ๓๘๖)

อรพิมเป็นผู้เสียสละและทำเพื่อผู้อื่นรอบข้างอยู่เสมอ เมื่อเธอมีโอกาสใช้ชีวิตอย่างเป็นอิสระตัดสินใจทุกอย่างได้ด้วยตนเอง เธอได้ช่วยเหลือผู้หญิงคนอื่นๆ ในสังคมที่ประสบภัยและได้รับความเดือดร้อนจากการเอาตัวเอาเปรียบจากผู้ชายโดยร่วมกับมูลนิธิสงเคราะห์สตรีและเด็กแห่งหนึ่งอีกด้วย

จากข้างต้นจึงเห็นว่าปิยะพรสร้างตัวละครนี้ได้ที่น่าสนใจ โดยเฉพาะในด้านบทบาทก็มีความโดดเด่น เนื่องจากเป็นตัวละครที่ปิยะพรสร้างขึ้นเพื่อเชิดชูความดีที่มีอยู่ในตัวผู้หญิง ชี้ให้เห็นว่าผู้หญิงที่ดีมีลักษณะโอบเอื้อ อ่อนโยน ตั้งอยู่ในศีลธรรม เสียสละ มีน้ำใจให้เกียรติผู้อื่น แต่ในขณะเดียวกันก็ต้องมีจุดยืน หนักแน่นมั่นคงและกล้าที่จะตัดสินใจทำสิ่งที่ดีด้วยตนเอง ซึ่งลักษณะนิสัยเหล่านี้สมควรได้รับการยกย่องให้เป็นแบบอย่างของผู้หญิงที่ดีเป็นอันมาก

๓.๓.๑.๓ ดวงลดา

“ดวงลดา” เป็นตัวละครในเรื่องดอกไม้ในป่าหนาวที่ปิยะพรสร้างให้เผชิญกับปัญหาในครอบครัว เป็นตัวแทนของเด็กสาวที่เติบโตมาพร้อมภาวะกดดันจากผู้ปกครอง และมีความต้องการที่ใช้ชีวิตอย่างมีอิสระและเป็นตัวของตัวเอง

“ดวงลดา” เป็นชื่อที่ปิยะพรตั้งชื่อให้มีความสอดคล้องกับชื่อเรื่อง คำว่า “ดวงลดา” แปลตามศัพท์ว่า ดวงดอกไม้ ซึ่งชื่อเรื่องและชื่อตัวละครมีความสอดคล้องกัน กล่าวคือชื่อเรื่องเปรียบเทียบกับตัวละครเอกหญิงเป็นดอกไม้ที่เติบโตอยู่ในป่าที่มีแต่ต้นไม้สูงใหญ่ คือการอาศัยอยู่ในครอบครัวที่มีแต่คนแก่และเย็นชา โดยที่ไม่ได้สนใจดวงลดาที่เปราะบางอ่อนไหว และมีความแตกต่างไปจากสมาชิกคนอื่นๆ ในครอบครัว

ดวงลดาเติบโตมาด้วยการเลี้ยงดูของตากับยายที่เข้มงวด ทุกคนในครอบครัวทำให้เธอเข้าใจว่าเธอเป็นลูกสาวคนเล็กของตากับยาย ในขณะที่แม่ที่แท้จริงก็คือเพชรช่วง ซึ่งใช้ชีวิตอย่างอิสระและรักสนุกจนกระทั่งตั้งครรภ์ตั้งแต่วัยรุ่นทำให้เธอเข้าใจว่าเป็นพี่สาว เพชรช่วงไม่เคยยอมรับ และแสดงที่ท้าวางเคียงเหมือนเธอเป็นไม่ใช่คนในครอบครัว ประกอบกับตาและยายปฏิบัติแสดงความรัก และตำหนิเมื่อเธอเข้ามาใกล้ชิดโดยตลอด ดวงลดาจึงมีความรู้สึกเหมือนขาดความรักความอบอุ่นและเป็นส่วนเกินภายในครอบครัว ดวงลดาเรียนรู้ว่าทางเดียวที่เธอจะทำให้เธอเป็นที่ยอมรับได้คือการทำตามตาและยายของเธอต้องการ

สัมผัสแผ่วของบางสิ่งบางอย่างบอกกับจิตใต้สำนึกของเธอว่า ...แม้จะมีตำแหน่งลูกเล็กลูกหลงเป็นประกัน เธอก็อาจจะไม่มี ความหมายใดๆเลย หากไม่ “ดีเลิศ” ในทิศทางที่ท่านทั้งสองมุ่งหวัง และวางไว้ให้!

...เป็นบางครั้งที่อารมณ์วูบไหวของความรักใคร่ผูกพันทำให้ เธอปรารถนาจะแสดงความรู้สึกของตนด้วยการเข้าเคล้าเคลียกอดรัด

หากความภาคภูมิใจ สูงส่งและการวางตัว การแสดงออกถึง ความระมัดระวังอยู่เสมอของผู้เป็นบิดามารดาก็ทำให้เธอมีเคยกล้า (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๕๙ : ๑๒ - ๑๓)

ครอบครัวของดวงลดาเป็นผู้ที่มีภาพลักษณ์ดี มีชื่อเสียงและมีความสามารถ ตาและยายของดวงลดาเกรงว่าเธอจะมีชีวิตที่ล้มเหลว และเต็มไปด้วยปัญหาเหมือนเพชรช่วงใน วัยรุ่น จึงช่วยกันควบคุมบงการให้ดวงลดาใช้ชีวิตตามกรอบที่ตนเองกำหนดขึ้น เพื่อไม่ให้ ดวงลดาสามารถก้าวไปในทางที่ผิดพลาดได้แม้แต่น้อย

คุณโชติสัญญากับตัวเองว่า จะไม่มีวันให้ดวงลดาได้มีโอกาส เลือกลงเส้นทางใดๆ ท่านจะควบคุมบังคับบัญชาชีวิตของลูกคนนี้ร่วมกับ คุณพลอยสีไปจนสุดทาง... (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๕๙ : ๔๒)

ครอบครัวของดวงลดา มีชื่อเสียง เป็นตระกูลผู้มีความสามารถในด้านวิชาการ ตากับยายของดวงลดาเป็นแพทย์ที่มีชื่อเสียงเป็นที่นับหน้าถือตาในสังคม ส่วนเพชรช่วงก็มี ความสามารถในทางวิชาการเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเศรษฐศาสตร์ แรกกุดตันจากครอบครัวที่มี ความสามารถทางวิชาการ ทำให้ดวงลดาต้องมุมานะในการเรียน จนสำเร็จการศึกษาใน ระดับสูงตามที่พ่อแม่ของเธอตั้งความหวังไว้ ดังที่ ปิยะพรได้นำเสนอไว้ในนวนิยายว่า เธอจบ การศึกษาในระดับมหาบัณฑิตด้วยคะแนนเกียรตินิยมอันดับหนึ่งเมื่อมีอายุเพียงยี่สิบปี

... ด้วยวัยเพียงเท่านี้ ดวงลดา มีปริญญาโททางด้าน ภาษาศาสตร์ด้วยคะแนนเป็นที่หนึ่ง หลังจากจบปริญญาตรีเกียรติ นิยมอันดับหนึ่งจากคณะอักษรศาสตร์สถาบันเดียวกัน ครั้งนั้นคะแนน เฉลี่ยของเธอก็เจียดสี่จุดศูนย์ศูนย์ไปเพียงแค่ตำแหน่งที่สองของจุ ดุทศนิยม แม้ว่าเธอจะก้าวเข้าสู่สถาบันแห่งนั้นได้เพราะผ่านการสอบ เทียบเมื่ออยู่ชั้นมัธยมปีที่สี่เท่านั้น ... ขณะนั้นครูอาจารย์และเพื่อน ร่วมชั้นบางคนพยายามทักท้วงประวิงเวลา ด้วยเห็นว่ามันออกจะ เป็นการเร่งรัดจนเกินไป... (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๕๙ : ๑๒)

ในด้านการใช้ชีวิต ตาและยายของดวงลดา กำหนดให้เธอเป็นผู้มีการใช้ชีวิต อย่างมีระเบียบวินัย รู้จักคิด วางแผนชีวิตอย่างคนเป็นผู้ใหญ่ สอนให้คิดและวางแผนเหนือผู้อื่น ดวงลดาจึงมีท่าทางที่เงียบขรึมและจริงจังจนเกินอายุทั้งที่มีอายุเพียงยี่สิบปี ซึ่งทำที่ที่วางตัว

เป็นผู้ใหญ่นั้นขัดกับบุคลิกภายนอกของดวงลดาที่มีรูปร่างหน้าตาเป็นวัยรุ่นอย่างเห็นได้ชัด จะเห็นได้จากที่ปิยะพรได้กล่าวถึงลักษณะของดวงลดาไว้ในนวนิยายต่อไปนี้

หญิงสาวหนึ่ง ดวงตาดำม่นเป็นประกายครุ่นคิดไตร่ตรอง ลึกซึ้ง รวากับเจ้าตัวมีอายุสูงกว่าที่เป็นอยู่เป็นสิบปี

“หน้าตาขี้เด็กอยู่เลย ถึงจะแฉึกทำเป็นผู้ใหญ่ยังไงก็เถอะ”
(ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๙ : ๗)

จากประสบการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีตกับเพชรช่วง ดาและยายจึงอบรมปลูกฝังอย่างเข้มงวดให้ดวงลดาเลือกคบคน ไม่ว่าจะเป็นการคบเพื่อนหรือการคบหากับเพศตรงข้าม ที่พ่อแม่ได้กำหนดไว้ว่าให้เป็นผู้ที่มีฐานะ ความรู้และตระกูลเท่าเทียมกัน ส่งผลให้ดวงลดาไม่มีเพื่อนน้อย ในขณะที่เดียวกันก็ไม่มีผู้ชายคนไหนกล้าเข้ามาทำความรู้จักด้วย ดังที่ปิยะพรได้นำเสนอการปลูกฝังความคิดของดวงลดาเรื่องการคบคนไว้ในนวนิยายดังนี้

“ดีแล้วละที่ตำมัวแต่ถามวิธีเลี้ยงต้นไม้เสีย...ไม่นั้นก็คงต้องแนะนำให้รู้จักกันตามมารยาท...พ่อไม่อยากจะดำได้พบ ได้เห็น ได้คบหาหรือ... โธ่แล้วนะดำ ถ้าคิดจะคบหากับใครก็ขอให้เท่าเทียม ไอ้ที่เรียนน้อยกว่า ความพยายามน้อยกว่า ฐานะทางสังคมต่อยกว่านะ อย่ามองอย่าคบให้เสียเวลาเลยลูก” (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๙ : ๒๕๐)

แต่การดำเนินชีวิตของดวงลดาที่ดูราบรื่น ตามที่ตายายกำหนดประพฤติดนตามกรอบที่วางไว้ให้ แต่ก็มีความรู้สึกกดดัน โหยหาความรักความอบอุ่นจากผู้เป็นพ่อแม่ และต้องการอิสระเสรีภาพแอบแฝงอยู่ นอกจากนี้ลักษณะนิสัยที่แท้จริงของดวงลดาคือความไม่มั่นใจในตัวเอง ความอ่อนไหวและความเป็นเด็กตามวัยที่แท้จริงของเธอ ลักษณะนิสัยเหล่านี้มีเพียงผู้ที่สังเกตเท่านั้นจึงจะเข้าใจและมองเห็นได้ ดังที่ปิยะพรนำเสนอไว้ในนวนิยายดังนี้

... ภายใต้ท่าทีสงบทรงภูมิ เยือกเย็นอย่างผู้ใหญ่ที่มีวุฒิภาวะ สมบูรณ์นั้น มีความสับสนกดดันบางประการซุกซ่อนอยู่ และภายใต้ดวงตาดำสนิทลึกซึ้งค่อนั้น ก็มีความอ่อนไหวว่าเหวอย่างเด็กๆ แอบแฝงอยู่ไม่ใช่น้อย (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๙ : ๑๒๙)

เมื่อดวงลดามีโอกาสได้ทำงานเป็นอาจารย์ในมหาวิทยาลัยต่างจังหวัด ที่อยู่ห่างจากตายายและใช้ชีวิตเพียงลำพัง ดวงลดาก็ได้ใช้ชีวิตอย่างอิสระและโดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อได้พบกับ นำโชคและศิลา ที่เป็นผู้ดูแลหมู่บ้านที่ดวงลดาไปอาศัยอยู่ ทั้งคู่ใช้ชีวิตอย่างพอเพียงและทำตามสิ่งที่ตนปรารถนาโดยตั้งอยู่ในกรอบของความดีนั้น ทำให้ดวงลดาได้เรียนรู้ว่าหนทางที่เธอต้องการอย่างแท้จริงคือการได้ใช้ชีวิตตามที่ใจปรารถนา มากกว่าการประสบความสำเร็จตามที่เธอเคยถูกตามและขยายอบรมสั่งสอนมา

ดวงลดาได้ค้นพบเสียแล้วว่า ตนเองต้องการความอบอุ่นแห่ง
พื้นพิภพ มากกว่าการยืนหยัดอยู่ในที่สูงจนสุดลอย...เธอมิได้มีใจ
ชมชอบความเหน็ดเหนื่อยถึงขั้นนั้น ทั้งยังได้รู้แล้วว่าผู้ที่มีความสุข
อย่างแท้จริง คือผู้ที่กล้าพอที่จะเลือก เข้มแข็งมั่นคงพอที่จะสู้ไปบน
เส้นทางสายที่ตนปรารถนา... (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๙ : ๕๘๔)

ผลจากการที่ได้มีโอกาสใช้ชีวิตอย่างอิสระและเรียนรู้โลกมากขึ้น ทำให้ดวงลดาเริ่มมีความคิดเห็นไม่ตรงกันกับคนในครอบครัว แต่ดวงลดาเลือกที่จะเก็บงำความคิดและไม่กล้าขัดแย้งกับครอบครัว เพราะเธอยังต้องการความรักและการยอมรับจากคนในครอบครัวเป็นอันมาก แม้ว่าเธอจะรู้สึกได้ว่าตนเองมีความแตกต่างจากคนในครอบครัว และไม่ได้ได้รับความเข้าใจจากคนในครอบครัวแม้แต่น้อยก็ตาม ดังที่ปิยะพรได้แสดงความคิดของดวงลดาไว้ในนวนิยายว่า

หญิงสาวรู้สึก “ด้อย” เหลือเกินเมื่อต้องถูกรายล้อมอยู่ด้วย
บุคคลผู้มีความสามารถ มั่นใจในตัวเองสูงลิ่วและเข้มแข็งยิ่งถึงสามคม
...พ่อ แม่ และพี่ของเธอเองเช่นนี้
...บางครั้งดวงลดา รู้สึกเหมือนตัวเองเป็นดอกไม้ไม้กลีบบางอยู่
ท่ามกลางลอมของไม้ใหญ่สูงทะมึน!...(ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๙ :
๑๖๓)

ดังนั้นเธอจึงเลือกพบปะคบหากับ นำโชคและศิลา ในวันทำงาน และกลับบ้านเพื่อไปปฏิบัติหน้าที่ลูกที่ติของพ่อแม่ จนกระทั่งดากับยายของเธอได้เข้าใจผิดว่า ดวงลดา กำลังคบหานำโชค ซึ่งเป็นพ่อที่แท้จริงทำให้เกิดความขัดแย้งขึ้น จนต้องบอกความจริงแก่ดวงลดาว่า นำโชคคือพ่อ และเพชรช่วงที่สาวของเธอคือแม่ที่แท้จริง ดวงลดาจึงเกิดความผิดหวังเสียใจกับความต่ำต้อยของตน ที่พ่อแม่ที่แท้จริงปฏิเสธ ดังที่ปิยะพรได้นำเสนอไว้ว่า

“ฉันหรือคะ ที่เกิดมาในโลกนี้อย่างไร้เกียรติ คือคนที่เกิดจาก
ความผิดบาป และไม่เคยได้รับการยอมรับมาจนตลอดชีวิต...”
(ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๙ : ๕๒๑)

ดวงลดาหลบหนีไปพักจิตใจและได้ใช้สติไตร่ตรองถึงสิ่งที่เกิดขึ้นในชีวิต นอกจากนี้ยังได้ศิลาเป็นผู้ช่วยเหลือ ให้เข้าใจความรักของนำโชคที่มีต่อเธอ ทำให้ดวงลดาตัดสินใจที่จะใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับนำโชค เพื่อจะได้รับความรักความอบอุ่นที่ตนเองต้องการ และได้ใช้ชีวิตของตนอย่างมีอิสระเสรีตามนิสัยที่แท้จริงของเธอ

ความอึดอัดกดดัน และปัญหาในชีวิตของดวงลดา เป็นสิ่งที่ปิยะพรกำหนดให้ตัวละครตัวนี้เผชิญ เพื่อแสดงบทบาทของเด็กสาวที่อยู่ในวัยบริสุทธิ์สดใสแต่ต้องถูกกดดันทำตามความปรารถนาของผู้อื่นอยู่เสมอ จนขาดเสรีภาพในการใช้ชีวิต อีกทั้งขาดความรักความเข้าใจจากคนในครอบครัว ทำให้เกิดปัญหาทั้งภายในจิตใจของดวงลดาและปัญหาความขัดแย้งกับครอบครัวในที่สุด

๓.๓.๑.๔ อารตี

“อารตี” เป็นตัวละครในนวนิยายเรื่อง กิ่งไม้ใบรัก ที่ปิยะพรได้สร้างให้เป็นตัวแทน ของผู้หญิงในครอบครัวคนจีน เพื่อนำเสนอความคิดเห็นเรื่องความไม่เท่าเทียมกันทางเพศผ่านตัวละครนี้ในหลายประเด็น แม้ว่าอารตีจะไม่ได้นำเสนอสถานการณ์ที่ครอบครัวของตนเอง แต่อารตีก็เป็นผู้แสดงทรรศนะต่อครอบครัวของชาวจีนในประเทศจีนเปรียบเทียบกับชาวจีนในประเทศไทย โดยมีแนวคิดต่อต้านการเอารัดเอาเปรียบผู้หญิงเป็นหลัก

“อารตี” เป็นตัวละครตัวหนึ่งที่ชื่อมีความหมายสอดคล้องกับบทบาท คำว่า “อารตี” มีความหมายว่า การเลิก ดังที่ปรากฏบทบาทในเรื่องคือ เป็นผู้ล้มเลิกแผนการแต่งงานของครอบครัว

ครอบครัวของอารตีเป็นชาวจีนที่เดินทางมาไกล เพื่อประกอบอาชีพและแสวงหาความก้าวหน้า อารตีมีพี่สาวหนึ่งคนและพี่ชายถึงห้าคน ในขณะที่เธอเป็นลูกสาวคนเล็ก พ่อแม่ของเธอหาเลี้ยงชีพอย่างขยันขันแข็งจนเธอคิดว่าตนเองถูกละเลย เมื่อพี่สาวแต่งงานไปทั้งที่เธอยังเล็ก และเธอถูกยกให้เพื่อนแม่เลี้ยงดูในวัยสิบเอ็ดปี ทำให้อารตีเกิดความคิดที่ว่าตนเองไม่มีใครรักและเป็นห่วงเธอ และจากพื้นฐานครอบครัวชาวจีนที่ให้ความสำคัญกับลูกชาย ลูกสาวไม่เท่ากันนี้เอง ทำให้อารตีเห็นความไม่เสมอภาคทางเพศแล้วทำให้เธอต่อต้านมาตั้งแต่วัยเยาว์

...เธอคิดเสมอว่าตนเองถูก 'กำจัด' เพราะเป็นลูกหญิงและเพราะอาละวาดกับพี่ชายซึ่งแก่กว่าเพียงสิบเอ็ดเดือนจนบ้านแทบจะถล่มทลายทุกวัน

เวลานั้นเธอคิดค้นเคืองและรำร้ออยู่แต่ในใจตนว่า...นี่ไม่ยุติธรรมเลย!...ครอบครัวเลือกที่จะ 'เก็บ' ลูกชายไว้เพียงเพราะเขาเป็นชายขณะที่เลือก 'กำจัด' เธอก็เพียงเพราะเธอเป็นลูกผู้หญิง
(ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๙ : ๑๙)

อารตีมีโอกาสได้รับการศึกษาในระดับปริญญาตรีในสาขาบัญชี แล้วเข้าทำงานในบริษัทการเงินแห่งหนึ่ง เพราะเพื่อนของแม่ผู้เลี้ยงดูเธอสนับสนุนให้เธอมีการศึกษาสูง อารตีเข้าใจดีว่าหากเธอยังเป็นลูกสาวคนเล็กของครอบครัวชาวจีน ก็จะไม่มีโอกาสได้รับการศึกษาในระดับสูงเช่นนี้อย่างแน่นอน จากการศึกษาที่อารตีศึกษามากกว่าผู้หญิงไทยเชื้อสายจีนคนอื่นๆ เป็นส่วนส่งเสริมให้อารตีมีความเชื่อมั่นในตนเองว่าเป็นผู้ที่มีวิญญูและคุณวิญญูที่เป็นผู้ใหญ่พอที่จะตัดสินใจทุกเรื่องได้ด้วยตนเอง

...หากเติบโตขึ้นมาในครอบครัวของตนเอง เธอก็อาจไม่มีโอกาสได้เล่าเรียนมากถึงขั้นนี้ อาจจะต้องออกมาช่วยงาน คุมบัญชีตั้งแต่จบชั้นมัธยมต้นก็ได้ (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๙ : ๒๐)

อารตีได้เดินทางไปยังประเทศจีนเพื่อพาแม่ไปกราบไหว้บรรพบุรุษ เมื่อได้พบเห็นสถานภาพที่เป็นรอง และภาระหน้าที่อันหนักหนาในครอบครัวของผู้หญิง ผู้ที่มีการศึกษามีวิญญูภาวะ มีความสามารถและเชื่อมั่นในตนเองสูงอย่างอารตี จึงยิ่งเกิดความคิดเรื่องความไม่เท่าเทียมกันของผู้หญิงกับผู้ชายมากยิ่งขึ้น และแสดงความไม่เห็นด้วยต่อการกำหนดสถานภาพของผู้หญิงในครอบครัวชาวจีน ให้เป็นรองผู้ชาย ดังที่ปิยะพรนำเสนอไว้ในนวนิยายดังนี้

...ผู้หญิงมักเป็นพลเมืองชั้นสองในครอบครัวคนจีนเสมอ...แทบไม่มีสิทธิ์ไม่มีเสียง ยิ่งหากแต่งงาน ชีวิตก็ดูเหมือนจะเป็นสิทธิ์ขาดของสามีและผู้คนในตระกูลของสามีโดยสิ้นเชิง... (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๙ : ๔๖)

การเดินทางไปประเทศจีนในครั้งนั้น ทำให้อารตีได้เปรียบเทียบสถานภาพของผู้หญิงชาวจีนในประเทศไทยและประเทศจีน ซึ่งมีความแตกต่างกันมากทั้งในด้านการศึกษา

สถานภาพความเป็นอยู่ การได้รับโอกาสให้มีอิสรเสรีภาพและสังคมก็ให้โอกาสได้แสดงความสามารถ มีตัวตนและมีความสำคัญในฐานะพลเมืองเช่นเดียวกันกับผู้ชายมากกว่าผู้หญิงที่อาศัยอยู่ในประเทศจีน ดังที่อารตีได้แสดงความคิดเปรียบเทียบถึงสภาพความเป็นอยู่ของผู้หญิงชาวจีนในสองประเทศไว้ในนวนิยายว่า

...เจ็ดปี! เจ็ดปีเท่านั้นเอง!... อารตีคร่ำครวญอยู่ในใจด้วยความรู้สึกอันยากบรรยาย ผิวหนังที่ปราศจากเครื่องสำอาง ผมตัดเรียบหวีเสยด้วยกิ๊บสีดำ เสื้อผ้าสะอาดแต่เก่าปอน และโลกที่คงแคบอยู่แต่ในครอบครัว ในหมู่บ้านเล็กๆแห่งนี้ หรืออย่างดีก็แค่ที่หมอบเหยย...

ในสังคมที่เธอเป็นอยู่ ผู้หญิงในวัยเดียวกับอาซ้อ...โลกของเธอผู้นั้นก็กว้างด้วยการศึกษา ด้วยการสื่อสารสมัยใหม่ด้วยการเดินทางไปทุกมุมโลกอย่างอิสรเสรีราวกับสายลม... (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๙ : ๒๖๙)

ความไม่เห็นด้วยกับการแบ่งแยกหน้าที่และความสำคัญของผู้หญิงผู้ชายในครอบครัวคนจีนของอารตีชัดเจนมากขึ้น โดยเฉพาะเมื่อครอบครัวได้หมั้นหมายตนไว้กับผู้ชายคนหนึ่งที่มีเชื้อสายจีนเช่นเดียวกัน การต่อต้านความไม่เสมอภาคทางเพศสถานกับลักษณะนิสัยของอารตีที่ใจร้อน วู่วาม ดื้อดึงและไม่โง่งงง่าย จึงปฏิเสธการหมั้นหมายที่ครอบครัวทั้งสองได้ตกลงกันไว้โดยไม่ยติ เพราะเข้าใจว่ามีเรื่องผลประโยชน์ทางธุรกิจแอบแฝง อารตีซึ่งเป็นผู้ชอบต่อต้าน จึงยิ่งไม่เห็นด้วยกับความคิดของครอบครัวและเรียกร้องสิทธิของตน ดังที่ปรากฏในนวนิยายความว่า

“อยากจะซื้อชิ้นส่วน ชื่อของเข้าโรงงานประกอบรถยนต์ของอาปากับอากอ ง่ายๆถูกๆใช่ไหม...คิดจะเอาลูกสาวแลกกับงานแลกกับเงินใช่ไหม...จะขายดีเหมือนที่เคยขายอากอ ให้ไปเป็นสะใภ้พวกโลหะภัณฑ์ใช่ไหม...”

“ดีโตเกินกว่าที่จะชื้อนี้บงการได้แล้วนะคะ และอามาก็ปล่อยดีมาเป็นเวลาสิบปี...สิบห้าปีเต็ม...อยู่ๆจะมาเจ้าก็เจ้าการแบบนี้...” (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๙ : ๔๔)

ในขณะที่เธอเดินทางไปประเทศจีนเพื่อไปกราบไหว้บรรพบุรุษกับแม่ นั่นผู้ชายที่ครอบครัวเธอได้หมั้นหมายกันไว้ก็ได้เดินทางไปพร้อมกันด้วย เธอจึงได้ศึกษาเรียนรู้และมีการปรับความคิดเห็นให้ตรงกัน โดยเฉพาะในเรื่องสถานภาพและหน้าที่ของผู้หญิงในครอบครัวชาว

จีน จนกระทั่งความคิดเห็นของทั้งคู่สอดคล้องกันได้ด้วยดี ทำให้อารตีเข้าใจในวิถีทางของการใช้ชีวิตครอบครัวมากขึ้น และได้ตัดสินใจแต่งงานกับผู้ที่เธอเลือกด้วยตนเอง

“นี่คงไม่ใช่การบังคับกดขี่หรือกนะ มันเป็นหน้าที่และความรักทำงานเพื่อคนที่เรารัก อาซ้อคงจะมีความสุข...การทำอะไรเพื่อคนที่รักควรจะมีสุขใช้ใหม่...อย่าว่าแต่จะเป็นเรื่องใหญ่ขนาดนี้เลย แค่เรื่องเล็กๆอย่างชงกาแฟสักถ้วย ดักน้ำสั๊กดังก็ยังมีสุขได้...”
(ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๙ : ๓๒๔)

อารตีเป็นตัวละครที่ปิยะพรใช้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องความไม่เท่าเทียมกันทางเพศโดยเฉพาะอย่างยิ่งในครอบครัวจีน จากการสร้างพื้นฐานตัวละครในด้านครอบครัวและการศึกษา ทำให้อารตีเป็นผู้ที่มีความคิดก้าวหน้า และต้องการเรียกร้องความเป็นธรรมให้เพศหญิงได้อย่างสมเหตุสมผล ประกอบกับการเดินทางไปยังประเทศจีนในเรื่อง ทำให้อารตีสามารถแสดงความคิดเห็นเรื่องเพศในประเด็นต่างๆอย่างหลากหลายมากยิ่งขึ้น ถือเป็นตัวละครที่ปิยะพรนำเสนอโน้ตทัศน์เกี่ยวกับเรื่องความไม่เท่าเทียมกันทางเพศผ่านตัวละครนี้อย่างแท้จริง

๓.๓.๑.๕ พิมลพัทธ์

“พิมลพัทธ์” เป็นตัวละครในเรื่อง เรือนศิรา ปิยะพรสร้างให้ตัวละครนี้เป็นผู้ที่น่าเสนอความมีอำนาจและความสามารถของผู้หญิง ซึ่งพิมลพัทธ์ได้รับการปลุกฝังให้มีคุณสมบัติเหล่านี้ผ่านทางกรอบมของครอบครัว

“พิมลพัทธ์” เป็นตัวละครที่มีชื่อสอดคล้องกับบทบาทของตัวละคร คำว่า “พิมลพัทธ์” ที่แปลว่า ความผูกพันที่บริสุทธิ์ มีที่มาจากชื่อของตัวละครสำคัญสองตัวในเรื่องได้ร่วมไม่เลี่ยนรวมกันคือ “พิม” และ “พัทธ์” พิมลพัทธ์จึงเป็นศูนย์รวมความรักของพ่อบุญธรรมและแม่ของตน เป็นผู้เชื่อมโยงพ่อบุญธรรมและแม่เข้าด้วยกัน

พิมลพัทธ์ได้รับการอบรมและมีแบบอย่างในการดำเนินชีวิตที่ดี เธอได้รับการปลุกฝังจากพ่อบุญธรรมคือ พัทธ์ให้เชื่อมั่นในตนเองและมีความเด็ดเดี่ยวในแบบนักธุรกิจ และได้รับการปลุกฝังให้มีจิตใจที่ติงามชอบช่วยเหลือผู้อื่นจากคุณหญิงยายวลัยผู้เสียสละทำงานเพื่อสังคม พิมลพัทธ์จึงเติบโตมาด้วยความมั่นใจในความเพียบพร้อมของตน

... พิมลพัทธ์ถูกเลี้ยงดูมาอย่าประณีตถูกจัดวางตำแหน่งไว้ในที่สูงส่งและสะอาดเสมอ... ‘คุณหญิงยายวลัย’ ของเธอนั้นเป็นสตรีที่ทรงภูมิอุทิศตัวและสติปัญญาเพื่อผู้อื่นอย่างจริงจังไม่เคยออกสังคมแบ่งพวกกระทบกระทั่งบเสียสติฉินนินทาใครทั้ง “เด็ดดี” ของเธอก็

มักพาเธอเข้าสังคมกับกลุ่มผู้ใหญ่ที่เจริญแล้วทั้งวัย ฐานะและ
สติปัญญา (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๓ : ๒๓๔)

ปิยะพรกำหนดให้พิมลพัทธ์มีการศึกษาในที่ดี เพราะพิมลพัทธ์มีครอบครัวที่มี
สถานะทางเศรษฐกิจที่ดีเยี่ยม พ่อบุญธรรมจึงพยายามส่งเสริมให้พิมลพัทธ์ได้รับการศึกษาใน
ระดับที่ดีที่สุด โดย พิมลพัทธ์ได้ศึกษาในประเทศต่างประเทศ ตั้งแต่ชั้นมัธยมจนจบ
มหาวิทยาลัย จากการได้อาศัยอยู่ในต่างประเทศเป็นเวลานาน พิมลพัทธ์จึงมีวิถีการดำเนินชีวิต
คล้ายกับชาวต่างชาติ มีความกล้าแสดงออกอย่างวัยรุ่นชาวตะวันตก แต่จากได้รับการปลูกฝังให้
รู้จักมีสติในการใช้ชีวิตเป็นอย่างดีทำให้พิมลพัทธ์ดำรงชีวิตอยู่ในต่างประเทศได้อย่างเป็นสุข

“พิมลเองเติบโตที่โน่นหลายปี ยังรู้สึกที่ถูกสังคมทางโน้น
หล่อหลอมให้เป็นผู้ใหญ่กว่าคนที่อยู่ในวัยเดียวกันทางนี้เลยนี่คะ”

... แม้โดยอุปนิสัยแล้วจะเป็นคนเปิดเผยใจกล้า หากความ
พิถีพิถันและประณีตนั้นก็ทำให้เธอสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่าง
สะอาดและมีเกียรติในดินแดนที่สังคมเปิดกว้างทางเพศ (ปิยะพร
ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๐ : ๑๐๘)

พิมลพัทธ์เป็นตัวละครที่ปิยะพรสร้างให้มีความโดดเด่นในเรื่องบุคลิกลักษณะ
เป็นอันมาก แม้ว่าจะพิมลพัทธ์จะมีหน้าตาที่ธรรมดาไม่ได้มีความสวยงามโดดเด่นแต่อย่างใด
แต่เนื่องจากพิมลพัทธ์มีความมั่นใจในคุณสมบัติของตนเองสูง ทำให้มีบุคลิกภาพที่ดี ตามที่
ปิยะพรได้นำเสนอไว้ในนวนิยายดังนี้

ผู้ที่เดินเร็ว ๆ ตรงเข้ามานั้นเป็นหญิงสาวซึ่งแม้จะไม่ได้
สวยงามสะกดตา หากบางสิ่งในแววตาและท่าทีของเธอกลับสะกด
ตาเสียยิ่งกว่า... สิ่งนั้นทำให้ดวงหน้าเรียบ ๆ ผิวขาวเหลืองเกลี้ยงเงลา
โดดเด่นขึ้นมาในหมู่คน ราวกับมีแสงสปอร์ตไลท์สาดจับ (ปิยะพร
ศักดิ์เกษม, ๒๕๕๐ : ๖๓)

ปิยะพรสร้างให้พิมลพัทธ์เป็นผู้ที่มีท่าทางแกร่งกล้า และทรงอำนาจตั้งแต่วัย
เยาว์ ดังนั้นท่าทีของพิมลพัทธ์จึงเป็นผู้ที่มีความมั่นใจในตนเองสูง จะเห็นได้จากการใช้สายตา
นำเสียงที่กังวานอย่างทรงอำนาจและท่าทีไม่กลัวเกรงใคร นอกจากนี้ความสามารถในการเป็นผู้
ควบคุมบังคับบัญชา และความเป็นผู้นำของพิมลพัทธ์แสดงออกอย่างชัดเจนในด้านการทำงาน

พิมลพัทธ์มีความสามารถในการบริหารจึงสามารถควบคุมและบังคับบัญชาคนได้ในขณะเดียวกันก็มีลักษณะเป็นผู้นำ จึงได้รับความเกรงใจจากผู้ร่วมงานที่ส่วนใหญ่เป็นผู้ชาย และมีอายุมากกว่าเธอเป็นอันมาก

ดวงตาตำคิ้ววาวจ้ำ มองกวาดสำรวจไปทั่ว...แล้วพูดด้วยสั้ม เสียงสดใส มั่นคง... มั่นดั่งกังวานอย่างทรงอำนาจ อย่างคนที่มั่นใจในความเพียบพร้อมทุกด้านของตัวเอง (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๕๐ : ๖๓)

พิมลพัทธ์ก็เป็นผู้ที่มีใจคอเด็ดเดี่ยว กล้าหาญ จะเห็นได้จากเหตุการณ์ที่พิมลพัทธ์ทราบวาทะพหุสมบัติของครอบครัวถูกขโมยไปขาย เธอจึงติดตามสิ่งของของครอบครัวกลับมามีไม่ลดละด้วยวิธีการต่างๆ จนกระทั่งสร้างความเดือดร้อนให้กับผู้ที่เสียผลประโยชน์ พิมลพัทธ์จึงถูกปองร้ายและเสี่ยงภัยอันตรายถึงชีวิต แต่ก็ยังดำเนินการนำสิ่งของของตระกูลกลับมาได้ครบถ้วน ดังจะเห็นได้จากในนวนิยายที่ปิยะพรสร้างให้พิมลพัทธ์ต้องเผชิญอันตราย แต่ก็มีสติและตัดสินใจอย่างคนที่กล้าหาญเด็ดเดี่ยวดังนี้

เสี้ยววินาทีนั่นเอง ความกล้าหาญเด็ดเดี่ยว ยอมเสี่ยงและยอมเสียเมื่อถึงคราวก็ปรากฏขึ้นในใจของหญิงสาว... นี่เป็นหนทางเดียวที่เธอจะรอดจากปากกระบอกกลมด้ามะเมื่อนมในมือของใครคนนั้น... เธอจะต้องเสี่ยงจัดการให้รหัสโลดส์สั่นกลับทิศ แล้ววิ่งตะปึงไม่เหลียวหลังไปต่อท้ายขบวนรถทหาร...(ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๓ : ๕๖๘)

นอกจากนี้ลักษณะนิสัยที่กล้าหาญเด็ดเดี่ยวของพิมลพัทธ์ ยังทำให้เธอสามารถตัดสินใจในเรื่องความรักและชีวิตส่วนตัวได้เป็นอย่างดี ดังจะเห็นได้จากเหตุการณ์ที่พิมลพัทธ์ทราบว่าอรินซึ่งเป็นคนรักหลอกหลวงเธอ เพื่อมาสืบหาข้อมูลของเธอให้พ่อที่แท้จริงซึ่งห่างเหินและมีความขัดแย้งกัน แม้ว่าจะมีความเจ็บปวดและผิดหวังแต่พิมลพัทธ์ก็ตัดสินใจเลิกรักกับอรินทันที ดังที่ปรากฏในนวนิยายความว่า

“ไม่มีใครโง่ช้า ๆ ช้า ๆ หรือคะคุณอริน ฉันไม่อาจเชื่อคนที่เคยโกหกฉันได้หรอก...โกหกได้ยาวนานและแนบเนียนเสียด้วย...”

วาจาร้ายกาจเชือดเฉือนนั้น ทำให้คนฟังถอยหลังไปก้าวหนึ่ง และคนพูดก็ใจหายวูบ... เธอทำถูกแล้วใช่ไหม? ตอบได้อย่างสาสม สาสมกับที่เขาบังอาจหลอกลวงปิดบัง ดูหมิ่นสติปัญญาและความรักอย่างจริงจังของเธอ... เธอต้องตัดให้ขาดและก้าวผ่านผู้ชายคนนี้ไปอย่างเข้มแข็งมั่นคง ทิ้งเขาไว้เป็นเพียงแค่ความทรงจำและฉากหนึ่งในชีวิตของเธอ... (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๓ : ๓๒๓)

ในท้ายที่สุดพิมลพัทธ์ยังเป็นผู้ที่รับผิดชอบในสิ่งที่ตนทำและซื่อสัตย์ต่อตนเอง เมื่อเธอกระทำผิดก็กล้ายอมรับ และกล้าขอโทษในสิ่งที่เธอได้กระทำ จะเห็นได้จากการที่พิมลพัทธ์ทำผิดต่ออริน ซึ่งเธอก็ได้ยอมรับความผิดและขอโทษในการกระทำของเธอ แสดงให้เห็นว่าพิมลพัทธ์เป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเองเป็นอันมาก

จะเห็นได้ว่าปิยะพรสร้างให้ตัวละครนี้มีความเข้มแข็งและมั่นใจในตัวเองเป็นอย่างมาก ยิ่งเมื่อประกอบบุคลิกภาพที่มีความเป็นผู้สูงส่งกับบทบาทภายในเรื่องที่ต้องรับผิดชอบหน้าที่การงาน และกิจการต่างๆ ทำให้เห็นได้ชัดว่าพิมลพัทธ์เป็นตัวละครหญิงที่มีความสามารถมาก จนได้รับการยอมรับจากตัวละครแวดล้อมในเรื่อง และในขณะเดียวกันก็แสดงออกถึงความมีอำนาจมากเช่นเดียวกัน

๓.๓.๑.๖ ปารีณา

“ปารีณา” ในเรื่องใต้เงาตะวัน เป็นตัวละครหนึ่งที่ปิยะพรสร้างให้เป็นตัวแทนของผู้หญิงที่เผชิญชะตากรรมเมื่อต้องขาดผู้นำครอบครัวไปโดยไม่ทันตั้งตัว ทำให้ปารีณาต้องเป็นเสาหลักให้แก่คนในครอบครัว

“ปารีณา” เป็นตัวละครที่ชื่อสอดคล้องกับลักษณะนิสัยและบทบาท คำว่า “ปารีณา” แปลตามศัพท์ว่า การทำให้สำเร็จ ปารีณาเป็นผู้ที่มีความมุมานะ เมื่อตั้งใจทำอะไรก็หวังผลสำเร็จ

ปารีณาเกิดในครอบครัวที่มีพ่อที่ดีและทำหน้าที่เป็นเสาหลักของครอบครัว จึงมีแบบอย่างในการดำเนินชีวิตที่ดี และได้รับการอบรมให้เป็นคนอดทน มีสติและมีมารยาท ปารีณาจึงฝึกตนให้เป็นผู้ที่มีกริยามารยาทดี ตามที่พ่อของเธอได้สั่งสอนเป็นอย่างดี

...ปารีณาคนที่ยึดบิดาเป็นแบบอย่างมาตลอดชีวิตก็ควบคุมตัวเองไว้ได้...

ฉาย พ่อของเธอ ไม่เคยแสดงอารมณ์เฉยใจใส่ผู้ใดรอบคอบ
 ชัดตรงด้วยการกระทำ งดงามละม่อมละไมด้วยมารยาทสังคมและ
 เยือกเย็นใจดีกับผู้คนเสมอ...(ปิยะพร ตักดีเกษม, ๒๕๔๙ : ๖๐๕)

เมื่อพ่อของเธอเสียชีวิตลงอย่างกะทันหัน และถูกปรักปรำว่าทุจริตโดยการ
 ยักยอกเงินของบริษัท ปารีณาจึงต้องทำหน้าที่เป็นเสาหลักให้กับครอบครัว โดยหน้าที่สำคัญ
 อันดับแรกคือการพิสูจน์ความบริสุทธิ์ให้กับพ่อ และทำให้ครอบครัวมีภาพลักษณ์ที่ดีได้รับการ
 ยอมรับว่าเป็นครอบครัวที่มีความซื่อสัตย์สมควรได้รับการไว้วางใจจากบริษัทเช่นเดิม

...แม้ปารีณาจะยอมทำใจให้เชื่อไม่ได้เท่าๆ กับที่ยังมีความ
 มั่นใจอย่างแรงกล้าว่าความตายของฉาย เป็นความตายที่มีเงื่อนงำ...

หากเมื่อได้ลองซังน้ำหนักดูอย่างรอบคอบ ถึงเรื่องราวที่
 อาจจะเผยแพร่้อฉาวออกไป สร้างความเสื่อมเสียให้ดวงวิญญาณ
 ของพ่อของเธอ ปารีณายินยอมให้ทางการสรุปจบเรื่องในเบื้องต้นไป
 ก่อนว่าพ่อของเธอทำร้ายตนเอง...

... ปารีณาจะทำจนสุดกำลังเพื่อตั้งความเชื่อมั่นและภาคภูมิใจ
ในชีวิตของตนซึ่งกำลังถูกสั่นคลอนกลับคืนมา... (ปิยะพร ตักดีเกษม,
 ๒๕๔๙ : ๙๒ - ๙๔)

ในที่สุดปารีณาสามารถบรรลุเป้าหมายคือการพิสูจน์ความบริสุทธิ์ในการทำงาน
 ของพ่อได้สำเร็จ แต่เธอกลับได้พบความผิดของพ่อที่ทำต่อครอบครัวด้วย กล่าวคือ ฉาย
 ลักลอบเป็นชู้กับผู้หญิงชาวอังกฤษคนหนึ่งจนกระทั่งมีลูกสาวด้วยกัน ในเบื้องต้นปารีณายอมรับ
 ไม่ได้ แต่ในท้ายที่สุดเธอก็ยอมรับน้องสาวของเธอและยินดีที่จะปกปิดไว้ตามความต้องการของ
 ฉาย ที่ไม่ยอมให้ผู้คนแวดล้อมทั้งหมดที่รู้ ความจริงเสียใจ และนอกจากนี้ปารีณายังมีน้ำใจ
 และให้อภัยกับผู้ที่ทำความ ผิดต่อครอบครัวของเธอ ซึ่งเป็นสิ่งที่ยากที่สุดแต่เธอก็สามารถทำใจ
 ยอมรับได้

...หญิงสาวได้ค้นพบเสียแล้วว่า พ่อของเธอเป็นเพียงปุถุชน
คนหนึ่ง มีความผิดมีความถูก มีแสงสว่างและเงามืด!...ท่านไม่ใช่ดวง
ตะวันที่เจิดจ้าไร้มลทิน ไม่มีวันดับสูญ ที่แท้ท่านก็เป็นเพียงมนุษย์
ผู้ชายคนหนึ่งเท่านั้น...

นำแปลกที่ปารีณายอมรับความจริงนี้ได้อย่างสงบ เธอเปิดกว้างและผ่อนคลายมากขึ้น...เป็นความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นภายใต้เงามืดของแสงตะวันซึ่งเคยส่องฉายในใจอยู่เสมอ (ปิยะพร ศักดิ์เกษม , ๒๕๔๙ : ๖๐๗ - ๖๐๘)

แม้ว่าปารีณาจะมีกิจกรรมารยาทที่นุ่มนวลอ่อนหวาน เนื่องจากได้รับการอบรมจากครอบครัวมาเป็นอย่างดี แต่เมื่อประสบปัญหาปารีณาก็สามารถต่อสู้และฟันฝ่าอุปสรรคได้สำเร็จ จะเห็นได้จากเหตุการณ์สำคัญในเรื่องคือ การตายของพ่อเป็นแรงบันดาลใจทำให้ปารีณาเปลี่ยนแปลงบุคลิกภาพจากเดิมที่เรียบร้อยอ่อนหวาน กลายเป็นผู้ที่มีจุดยืนหนักแน่นเด็ดขาดและมุ่งมั่น เพื่อการพิสูจน์ความบริสุทธิ์ของพ่อให้สำเร็จ ดังที่ปิยะพรได้นำเสนอไว้ในนวนิยายว่า

...หากถ้อยคำของเธอก็ยังคงเด็ดขาด แสดงออกอย่างชัดเจนว่าพร้อมจะ 'เอาเรื่อง' กับใครก็ตามที่มีความเห็นขัดแย้งอย่างที่ปารีณาคนเก่าผู้อ่อนหวานประนีประนอมเต็มไปด้วยขั้นตอนและจังหวะจะโคนไม่เคยทำ... (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๙ : ๑๐๒)

ความเข้มแข็ง และกล้าหาญของปารีณา สามารถสร้างความเชื่อถือให้กับคนในครอบครัว และสามารถเป็นผู้นำให้ครอบครัวได้ ปารีณาใช้ความรู้ความสามารถที่มีในการประกอบอาชีพเลี้ยงดูตนเองและคนในครอบครัวเป็นอย่างดี ดังที่ปิยะพรนำเสนอความคิดความเชื่อมั่นของแม่ที่มีต่อปารีณาในนวนิยายดังนี้

...ปัญหาทุกประการเป็นพ่อและลูกร่วมมือกันขจัดปิดเป่าแม้ว่าวันนี้จะไม่มีชายผู้เคยเป็นผู้นำครอบครัว หากเธอก็ควรเชื่อมั่นในสติและปัญญาของคนเป็นลูก (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๙ : ๖๐๖)

จากข้างต้นจะเห็นได้ว่าปารีณาเป็นผู้มีความมุมานะและมีความเป็นผู้นำสูงและถึงแม้ว่าปารีณาจะเป็นผู้หญิงแต่ก็มีความแข็งแกร่งและมีจุดยืน พร้อมจะเป็นเสาหลักให้ครอบครัวต่อจากพ่อที่เสียชีวิตไป นอกจากนี้การเสียชีวิตที่ไม่บริสุทธิ์ของพ่อเป็นแรงจูงใจให้ปารีณาต่อสู้กับอุปสรรคต่างๆ และแก้ไขข้อเสียดังกล่าวของวงศ์ตระกูลให้บริสุทธิ์อีกครั้งด้วยความกล้าหาญซึ่งเป็นอีกหน้าที่หนึ่งของหัวหน้าครอบครัว และปารีณาแสดงให้เห็นว่าความเป็นผู้หญิงไม่ได้เป็นข้อด้อยหรืออุปสรรคในการเป็นหัวหน้าครอบครัวได้แม้แต่น้อย ปารีณาจึงเป็นตัวละครที่ปิยะพรสร้างขึ้นเพื่อแสดงให้เห็นถึงความมุมานะของผู้หญิง ที่มีความสามารถและหากได้ลงมือกระทำก็สามารถบรรลุผลสำเร็จได้เป็นอย่างดี

๓.๓.๑.๗ นกนางค

“นกนางค” เป็นตัวละครในเรื่องลับแลลายเมฆที่ปิยะพรสร้างให้เป็นเหยื่อของการกระทำทารุณทางเพศ ซึ่งต้องเผชิญแรงแม้ที่เลวร้ายของชีวิตและได้รับกำลังใจดี ทำให้มีความเข้มแข็งและสามารถใช้ชีวิตต่อไปในสังคมได้อย่างเป็นสุข

“นกนางค” มีชื่อที่มีความสอดคล้องกับลักษณะของตัวละครและสอดคล้องกับชื่อเรื่อง “นกนางค” แปลตามความหมายว่า เมฆ ซึ่งปิยะพรได้สร้างให้ตัวละครมีลักษณะที่สดใสบริสุทธิ์เช่นเดียวกับเมฆสีขาวที่ล่องลอยอยู่บนท้องฟ้าในเวลากลางวันและในขณะเดียวกันก็มีเรื่องเลวร้ายในชีวิตจนเหมือนตกอยู่ในความมืดมนของท้องฟ้าเวลากลางคืน

นกนางคเป็นเหยื่อของการถูกข่มขืนกระทำชำเราตั้งแต่ในวัยเด็ก นอกจากนี้พ่อกับแม่ของนกนางคก็ยังเสียชีวิต ทำให้ปู่ของนกนางคที่เป็นแพทย์ได้รับตัวไปเลี้ยงดูและบำบัดอาการป่วยด้วยวิธีการแพทย์ที่ทำให้นกนางคลืมเรื่องราวที่เกิดขึ้นในอดีต จากนั้นปู่ของเธอก็ดูแลเป็นอย่างดี ทำให้นกนางคมีลักษณะเป็นผู้หญิงที่มีลักษณะบอบบางบริสุทธิ์ และสูงค่า

...คุณปู่และคุณย่าเลี้ยงของเธอดูแลควบคุมใกล้ชิดตรงกับดูแลพรรณไม้สูงค่าหายาก...แทบจะควบคุมสภาพแวดล้อมและความชื้นของดินฟ้าอากาศรอบๆตัวเลยทีเดียว

แม้กระทั่งการเรียนในระดับมหาวิทยาลัย หมอจิตต์ผู้ยังทำงานอยู่ในโรงพยาบาลเอกชนยังสั่งให้ภรรยาเป็นผู้ไปรับไปส่งคอยอยู่ดูแล และหากมีกิจกรรมก็ต้องอยู่รอไม่ให้ห่างตา... (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๘ : ๑๐)

ปิยะพรสร้างให้นกนางคมีภาพที่สดใสสวยงาม และดูสูงส่ง จนสร้างความประทับใจให้แก่ตัวละครแวดล้อมในเรื่อง นกนางคมีลักษณะของคนที่อ่อนโยนจนกลายเป็นอ่อนแอและสมควรได้รับการประคับประคองทะนุถนอมเป็นอย่างดี

...วันนั้นนกนางคสวมกระโปรงดำและเสื้อนักศึกษา แต่เสื้อผ้าสามัญแบบนั้นก็ไม่สามารถบดบัง ‘ประกาย’ ของเธอได้ คิ้วโค้งเรียว ริมฝีปากสีจัดแดงระเรื่อตามธรรมชาติ กับดวงตางาม ทำให้เธอโดดเด่นยิ่งกว่าใคร

อาจเป็นสัญชาตญาณบางอย่างที่บอกว่าผู้หญิงคนนี้สมควรปิดกั้นเธอไว้จากการรับรู้รับเห็นเรื่องราวแบบใดๆ (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๘ : ๑๙)

จากการที่ปู่ของนภนภางค์ทำให้เธอลืมอดีตที่ผ่านมา และดูแลเป็นอย่างดี ทำให้เป็นหมายปองของชายหนุ่มที่หลงใหลในความงดงามและความสูงส่ง จนกระทั่งนภนภางค์ได้ตัดสินใจแต่งงานกับกฤต โดยได้รับความเห็นชอบจากผู้ใหญ่ แต่หลังจากการแต่งงานนภนภางค์ก็พบว่าตนเองมีความผิดปกติคือมีอาการหวาดกลัวการมีเพศสัมพันธ์ซึ่งเกิดจากความทรงจำที่ไม่สามารถลบเลือนไปได้ชั่วชีวิต กฤตไม่สามารถยอมรับความผิดปกติของนภนภางค์ได้ และยังรู้สึกรังเกียจผู้หญิงที่มีตำหนิเช่นนี้ ทำให้ชีวิตการแต่งงานของทั้งคู่ต้องสิ้นสุดลงในเวลาเพียงสองวัน

เขาไม่อยากพบหน้า...แม่แต่หญิงสาวผู้ได้ชื่อว่าเป็นภรรยา!

กฤตพ่ายแพ้แก่อารมณ์และความต้องการของตัวเองแม้จะรู้ว่า นี่ไม่ถูกต้องเลยที่หนีปัญหา สลัดหน้าที่ที่ควรทำมาหาหญิงอื่นในคืนวันที่สองของการแต่งงาน ทว่าชายหนุ่มก็ยังเดินตรงเข้าไปในตัวตึก..
(ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๘ : ๒๓๕)

เมื่อได้รักษาและเสาะหาถึงที่มาของอาการ ทำให้นภนภางค์รับรู้ความเป็นจริงว่าตนเป็นผู้ถูกข่มขืนกระทำชำเราจนตั้งครรภ์ เป็นเหยื่อของเพศชายที่มีการกระทำราวกับสัตว์ตั้งแต่ในวัยเด็ก สภาพของนภนภางค์เป็นที่น่าเวทนา จึงทำให้นภนภางค์ยอมรับความจริงไม่ได้ เห็นว่าชีวิตของตนเองหมดสิ้นคุณค่าจึงไม่ต้องการมีชีวิตอีกต่อไป

ทุกประโยค ทุกอารมณ์ ทุกความรู้สึก คือความขยะแขยง ซิงซัง นภนภางค์มองตนเองสกรปรกเป็นนเกินกว่าจะกุกกลับคืน หญิงสาวเชื่อว่าสภาพของเธอยามนี้คือซากที่ถูกเหยียบย่ำจนต่ำด้อยติดดิน “มีค่าสูงส่งหรือคะ พี่มันดา ทุกอย่างที่ได้เห็นได้รู้สึก ทำให้ฟ้ารู้สึกตัวเองไม่มีค่าอะไรเลย...เป็น..ยิ่งกว่า..สะ..สัตว์...ไม่...ไม่...มี...คะ...ความ...เป็นคน...เหลือ...เหลือ...อยู่...อีกแล้ว...” (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๘ : ๒๕๑)

แม้ว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีตจะผ่านมาเป็นเวลานานแต่ก็ยังส่งผลอันรุนแรงต่อการใช้ชีวิตของนภนภางค์ และแม้กระทั่งคุณปู่ของนภนภางค์ที่เป็นหมอกก็ได้ใช้วิธีการแพทย์เก็บเรื่องราวต่างๆไว้ในจิตใจสำนึกไม่ให้นภนภางค์จำได้ แต่ในที่สุดก็ไม่ได้ช่วยให้ นภนภางค์มีชีวิตที่ดีขึ้น ความทรงจำที่ค่อยๆฟื้นขึ้นมาทีละน้อยในแต่ละครั้ง ทำให้นภนภางค์รู้สึกเจ็บปวดกับอดีตที่เลวร้ายของตนเองเป็นอันมาก

เมื่อนภนภางค์ได้รับการบำบัดรักษาด้วยวิธีการของจิตแพทย์เพื่อให้ทราบสาเหตุที่แท้จริง โดยนภนภางค์ต้องเป็นฝ่ายค้นหาและรักษาตนเองให้มีความเข้มแข็งมากขึ้นทีละน้อย โดยมีจิตแพทย์และผู้ที่อยู่แวดล้อมก็ช่วยเหลือนภนภางค์ด้วยการปรับทัศนคติให้นภนภางค์เข้าใจว่ากรณีของเธอการเป็นผู้รอดชีวิตจากภัยในอดีตนั้นถือเป็นความโชคดีเนื่องจากมีผู้หญิงถูกข่มขืนแล้วฆ่าทิ้งเป็นจำนวนมาก และในขณะเดียวกันชีวิตของเธอก็ยังมีคุณค่าเสมอต่อผู้ที่แวดล้อมและรักเธอ ดังที่ปรากฏในนวนิยาย

ท่าทีของคุณแฉววรรณ ยังเปี่ยมไปด้วยความรักความเอ็นดูที่มีต่อเธอจนเต็มหัวใจ ไม่ว่าจะเป็นอย่างไร เธอก็มีคุณค่าสูงเสมอในสายตาของ 'ย่าแฉว'

ไม่มีความรังเกียจจริงจังจน ไม่มีความกลางแกลง ไม่มีแม้กระทั่งความเจ็บปวดเดือดร้อนหรือเคืองแค้น... ท่าทีของคุณแฉววรรณย้าให้เธอเชื่อมั่นในถ้อยคำของหมอชวิตา 'เราไม่ใช่เหยื่อ แต่เราคือผู้โชคดีที่รอดชีวิต' (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๘ : ๓๖๙)

เมื่อนภนภางค์ได้รับการบำบัดรักษาโดยมีผู้แวดล้อมช่วยเหลือเป็นอย่างดี ทำให้เธอตั้งสติได้ และการได้รับกำลังใจจากผู้ที่อยู่แวดล้อม ทำให้นภนภางค์มีกำลังใจและกลับมาเป็นผู้มีจิตใจงามดีอีกครั้ง เธอสามารถเปลี่ยนอุปสรรคร้ายในชีวิตมาเป็นแรงผลักดันให้ตนเข้มแข็งขึ้นเป็นผู้ใหญ่มากยิ่งขึ้น และกล้าหาญที่จะเผชิญปัญหา

ไม่น่าเชื่อว่าสาวน้อยคนที่ยืนอยู่ตรงหน้าคนนี้เคยผ่านเรื่องราวการจมน้ำตายนั้น และยิ่งน่าทึ่งเมื่อได้รู้ว่าเธอสามารถกลับมายืนหยัดได้มั่นคงเกินคาด

...นภนภางค์เข้มแข็งหนักแน่นเกินกว่าใครจะคาดคิด...อีกไม่นานเธอคงยืนได้อย่างมั่นคง แข็งแรงพอที่จะก้าวเดินไปบนเส้นทางของตนเองและคงมีความสุขกับชีวิตได้ในที่สุด(ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๘ : ๕๒๑ - ๕๒๓)

ในที่สุดนภนภางค์จึงตัดสินใจเข้าร่วมทำงานกับมูลนิธิที่ช่วยเหลือผู้หญิงที่ถูกข่มขืนกระทำชำเรา เพื่อเป็นกำลังสำคัญในสังคมที่จะช่วยเหลือผู้หญิงที่ประสบภัยเช่นเดียวกับเธอ ซึ่งการเข้าช่วยเหลือกิจกรรมของมูลนิธินี้ ทำให้เธอเห็นคุณค่าในตนเองและตั้งใจทำประโยชน์ให้กับผู้อื่นในสังคมมากยิ่งขึ้น ดังที่ปรากฏความคิดของนภนภางค์ในนวนิยายดังนี้

“ถ้าเรื่องของฟ้าทำให้ผู้หญิงกับผู้ปกครองของเด็กหญิง
ระมัดระวังมากขึ้น หรือมีส่วนทำให้ผู้ปกครองของเด็กชายฉกคิดแล้ว
ย้อนอบรมให้เพศชายตระหนักถึงคุณค่าของเพศตรงข้าม ยอมรับ
ความเสมอภาคระหว่างเพศ...ถ้าได้อย่างนี้แม้เพียงคนเดียวฟ้าก็ถือว่า
เป็นกุศลยิ่งแล้วละ”

“ที่ดีที่สุดอีกอย่างหนึ่งก็คือเรื่องนี้อาจจะจุดประกายให้เกิด
ความคิดและพูดคุยกันเรื่องปัญหาการข่มขืน ซึ่งให้มองเห็นถึงสาเหตุ
แท้จริง แล้วควรพาไปให้ถึงการศึกษาที่ลึกในระดับกระบวนการทาง
กฎหมาย สังคม และผลด้านต่างๆที่จะตามมาด้วย” (ปิยะพร
ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๘: ๕๙๒)

จะเห็นได้ว่าปิยะพรสร้างให้ตัวละครนี้เพื่อสะท้อนปัญหาสังคมที่เกี่ยวกับการ
กระทำรุนแรงกดขี่ข่มเหงผู้หญิง และในขณะเดียวกันน้ำเสียงที่ใช้การดำเนินเรื่องโดยผ่านตัว
ละครต่างๆก็แสดงให้เห็นจุดประสงค์ของปิยะพรที่ต้องการให้กำลังใจผู้ที่ตกเป็นเหยื่อการกระทำ
ชำเราทางเพศ นกนภางค์ซึ่งเป็นผู้ถูกข่มขืนกระทำชำเราแล้ว ได้รับการรักษาจนกระทั่งยืนหยัด
อยู่ในสังคมได้อีกครั้ง จึงเป็นตัวละครแบบอย่างที่ ปิยะพรต้องการจะนำเสนอเพื่อให้กำลังใจแก่
ผู้ที่มีปัญหาในชีวิต แสดงให้เห็นว่าตัวละครนกนภางค์นี้เป็นตัวละครที่มีคุณค่ามากและนำเสนอ
ความคิดของปิยะพรที่สร้างนวนิยาย เพื่อสะท้อนปัญหาสังคมและพยายามจรรโลงสังคมให้สงบ
สุขยิ่งขึ้นอย่างแท้จริง

๓.๓.๒ ตัวละครบทบาทเทียบเคียง

ตัวละครที่มีบทบาทเทียบเคียงเป็นวิธีการหนึ่งที่ปิยะพรใช้ในการสร้างตัวละคร ซึ่งตัว
ละครในลักษณะนี้เป็นตัวละครที่มีบทบาทเด่นในเรื่องเช่นเดียวกัน แต่ผู้แต่งได้สร้างตัวละครอีก
ตัวหนึ่งมาเปรียบเทียบกับมีบทบาทใกล้เคียงกัน เพื่อส่งเสริมให้ตัวละครที่ผู้แต่งใช้ในการนำเสนอ
ความคิดสำคัญของเรื่องเด่นชัดขึ้น ตัวละครที่มีบทบาทเทียบเคียงในนวนิยายของปิยะพรนั้น
ไม่ได้มีเฉพาะตัวละครเพศเดียวกันเท่านั้น แต่ปิยะพรได้สร้างให้ตัวละครหญิงและชายมีบทบาท
เทียบเคียงกันอีกด้วย

บุญศิริ ภิญญาธินันท์ ผู้ศึกษาวิเคราะห์นวนิยายของ ก.สุรางคนางค์ ได้อธิบาย
ความหมายของตัวละครเทียบเคียงไว้ว่า “บทบาทเทียบเคียง (contrast) หมายถึงวิธีการนำเสนอ
ตัวละครโดยการสร้างภาพตัวละครเปรียบเทียบขึ้น เพื่อให้เห็นความแตกต่างระหว่างความดีกับ
ความชั่ว หรือความถูกต้องกับความผิดอันเป็นแนวคิดสำคัญที่ผู้เขียนต้องการแสดงออกโดยผ่าน
ทางตัวละครที่สร้างขึ้น” (บุญศิริ ภิญญาธินันท์, ๒๕๒๗ : ๗๑)

Rimon-Kenon อธิบายการสร้างตัวละครเทียบเคียงไว้ดังนี้ “การสร้างตัวละครอื่นๆเพื่อเทียบเคียงกัน คือการที่ผู้เขียนสร้างให้ตัวละครหลายตัวที่อยู่ในสภาพเดียวกันมีลักษณะที่เหมือนหรือต่างกัน” (อ้างถึงใน อีราวดี ไตลิ่งคะ, ๒๕๔๖ : ๕๙)

อีราวดี ไตลิ่งคะ ได้อธิบายของคำว่าคู่ตรงข้าม (binary opposition) ไว้ว่า “หมายถึงความคิดที่ตรงกันข้ามที่ปรากฏในเรื่อง เช่น ความรัก/ความเกลียด ความงาม/ความน่าเกลียด ความดี/ความเลว ความเป็น/ความตาย ฯลฯ ในแต่ละเรื่องมักเสนอคู่ตรงข้ามอย่างน้อยหนึ่งคู่” (อีราวดี ไตลิ่งคะ, ๒๕๔๖ : ๖๖)

นอกจากนี้ อีราวดี ไตลิ่งคะ ยังได้อธิบายความหมายของคู่ตรงข้ามโดยยกคำอธิบายความหมายคู่ตรงข้ามของ Jonathan Culler ว่า “การหาคู่ตรงข้ามที่ปรากฏในเรื่อง คือการหาความเหมือนและความต่างในเชิงคุณภาพของวัตถุ คน ความคิด ฯลฯ ซึ่งอาจจะนำไปสู่แนวคิดของเรื่องได้” (Jonathan Culler, ๑๙๗๕ : ๑๕ อ้างถึงใน อีราวดี ไตลิ่งคะ, ๒๕๔๖ : ๖๖)

จากข้างต้นผู้วิจัยจึงสรุปความไว้ว่า ตัวละครบทบาทเทียบเคียง หมายถึงตัวละครที่มีลักษณะนิสัย หรือคุณสมบัติ หรือสถานภาพ หรือบทบาทในส่วนสำคัญบางประการใกล้เคียงกัน อย่างเห็นได้ชัด แต่มีบางอย่างที่ไม่เหมือนกัน เมื่อนำมาเปรียบเทียบกันก็จะเห็นความแตกต่าง ทำให้ตัวละครทั้งคู่เป็นตัวแทนของทัศนคติบางประการที่ตรงกันข้าม โดยที่ผู้แต่งจะใช้น้ำเสียง โนม่นำให้ผู้อ่านคิดเห็นคล้อยตามตัวละครใดตัวหนึ่ง ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นตัวละครที่ใช้น้ำเสนอพรรณณะของผู้แต่งหรือแนวคิดสำคัญของเรื่อง เพื่อชี้ให้เห็นสิ่งที่ผู้แต่งต้องการจะนำเสนอให้เด่นชัดมากยิ่งขึ้น

ในการวิเคราะห์ตัวละครบทบาทเทียบเคียงนี้ผู้วิจัยได้คัดเลือกตัวละครที่มีบทบาทเทียบเคียงกันจากนวนิยายจำนวน ๔ เรื่องซึ่งเป็นตัวละครที่นำเสนอมนทัศน์เกี่ยวกับผู้หญิงของปิยะพรได้อย่างชัดเจน และมีบทบาทที่โดดเด่น น่าสนใจดังที่ผู้วิจัยจะได้นำเสนอรายละเอียดต่อไป

๓.๓.๒.๑ สาลิน – ภาทิส ตัวละครเทียบเคียงในเรื่อง “ระบำดาว”

สาลินและภาทิสมีความสัมพันธ์ในฐานะที่เป็นคู่รัก ทั้งคู่ยังมีคุณสมบัติเพียบพร้อมและมีลักษณะนิสัยที่คล้ายคลึงกันหลายประการ เช่น เป็นผู้ชอบเอาชนะ ต้องการประสบความสำเร็จในชีวิตทุกด้าน เป็นต้น ปิยะพรจึงสร้างให้ตัวละครทั้งสองตัวนี้เป็นตัวละครเทียบเคียงแสดงความได้เปรียบของผู้ชาย ในขณะที่เดียวกันก็แสดงความเป็นรองของผู้หญิงในเรื่องความรักความสัมพันธ์ระหว่างเพศ

สาลินเป็นหญิงสาวที่มีพื้นฐานครอบครัวเป็นคนต่างจังหวัด มีฐานะอยู่ในระดับกลาง แต่มีความสามารถทางการศึกษา จึงสามารถสอบเข้าเรียนในมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงในกรุงเทพฯ ได้ สาลินได้รับการปลุกฝังจากครอบครัวให้มีความทะเยอทะยาน และ

ต้องการประสบความสำเร็จในทุกด้านมาตั้งแต่วัยเด็ก ดังที่ปรากฏลักษณะนิสัยของสาลินผ่านความคิดในนวนิยายดังนี้

น้ำเสียงของเขาแสดงความภาคภูมิใจอย่างไม่ปิดบังสาลินยิ้ม
เธอกับพ่อเหมือนกันอยู่อย่างหนึ่งคือ...ชอบแต่สิ่งที่ดีที่สุดเสมอ
คุณสาธิตนั้นหมดโอกาสที่ไขว่คว้าเสียแล้ว สาลินจึงเป็นที่หวัง
ของเขา... หวังว่าเธอจะได้ครอบครองทุกสิ่ง...ทำให้ผู้คนส่วนหนึ่งต้อง
ถอนหายใจด้วยความริษยา และทำให้ผู้คนอีกส่วนหนึ่งต้องถอน
หายใจด้วยความชื่นชม! (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๙ : ๖๗)

เมื่อเธอมีความสามารถทางวิชาการที่โดดเด่นประสบความสำเร็จทางการศึกษา ประกอบกับมีรูปร่างหน้าตาที่สวยงาม ทำให้เธอโด่งดังและเป็นที่ยอมรับของคนในแวดวงวิชาการ ความสำเร็จของสาลินในทุกด้านเช่นนี้จึงบ่มเพาะให้สาลินมีลักษณะนิสัยคือทะนงในคุณสมบัติของตนเป็นอันมาก ดังที่ปรากฏในนวนิยาย

หญิงสาวคาดหวัง ไขว่คว้า และรอคอยในสิ่งที่ 'ดีเยี่ยม' เสมอ
... เหมือนอย่างที่เราได้เห็น ไขว่คว้า เอาคุณสมบัติชั้นยอดมาประกอบ
เข้ากับบุคลิกที่ธรรมชาติสร้างให้จนเหลือเฟือ... สาลินจึงได้มาเป็น
อย่างที่เป็นอยู่ทุกวันนี้ สาวสวยที่สูงเยี่ยมด้วยความสามารถและ
มันสมอง! (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๙ : ๑๑)

ส่วนภาคิตเป็นตัวละครชายที่มีความเพียบพร้อมในทุกด้านเช่นเดียวกับสาลิน ไม่ว่าจะเป็นรูปร่างหน้าตา และความรู้ที่จบการศึกษาในระดับสูงจากต่างประเทศ นอกจากนี้ภาคิตยังเพียบพร้อมไปด้วยทรัพย์สมบัติและชาติตระกูลที่ดีเป็นที่รู้จักในสังคมชั้นสูง คุณสมบัติทั้งหมดนี้จึงทำให้ภาคิตเป็นผู้มีความภาคภูมิใจในตนเองมากจนถึงขั้นทะนงตนเช่นเดียวกับสาลิน ความเพียบพร้อมของภาคิตทำให้ตัวละครในเรื่องชื่นชมเป็นอันมาก ดังที่ปรากฏในนวนิยายดังนี้

วูบหนึ่งของดวงความคิด เธอก็รู้สึกงอนใจเสียเหลือแสน...คน
คนหนึ่งจะเพียบพร้อมไปถึงขนาดนี้ได้อย่างไรกันหนอ...ถ้าเขาจะ
'ทะนงตัว'อย่างที่เราเคยเห็นว่าไว้ก็ไม่น่าตำหนิเลยจนนิดเดียว...

ทุกสิ่งทุกอย่างที่ประกอบเป็นชายหนุ่มผู้นี้ ล้วนเป็นคุณสมบัติ
ที่เลอเลิศ ครอบคร้ว การศึกษา ฐานะการงานแล้วยังคุณลักษณะ
ส่วนตัวของเขาอีกเล่า สุขภาพ ภาควุมิ อบอุนและเต็มไปด้วยอารมณ์
ขัน (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๙ : ๕๘)

ภากิศและสาลินมีลักษณะนิสัยคล้ายกันหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นการชอบ
เอาชนะและไขว่คว้าหาความสำเร็จในชีวิต และเป็นผู้เลือกสรรแต่สิ่งที่ดีที่สุดมาเป็นกรรมสิทธิ์ของ
ตน ความมั่นใจในคุณสมบัติเหล่านี้ ทำให้ทั้งคู่มีทัศนคติเรื่องความรักคล้ายกันคือ คบหากับเพศ
ตรงข้ามอย่างเปิดเผยและไม่เคยจริงจังกับผู้ใด เนื่องจากมีพื้นฐานหน้าตาดีดึงดูดเพศตรงข้าม
ให้เข้ามาพัวพันมากหน้าหลายตา เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับตนเองและใช้ประโยชน์จากผู้คน
เหล่านั้น จะเห็นได้จากกรณีสาลินที่มีผู้มาติดพันเป็นจำนวนมากตั้งแต่ยังอยู่ในวัยเรียน ดังที่
ปรากฏในนวนิยาย

เมื่อเข้ามาเรียนในกรุงเทพฯ นิสิตชายหลายคนก็มาดักดูเธอที่
หน้าโรงเรียนเตรียมฯ...ตามดูกันไปจนกระทั่งเธอได้เข้าเป็นน้องใหม่
สาลินแน่ใจว่า ตนเองไม่เคยให้ความหวังใคร 'เป็นพิเศษ' และก็ไม่เคย
หยาบคายกับใครเช่นกัน หญิงสาวสามารถรักษาไมตรีของทุกคนไว้
ได้ ในขอบเขตที่เธอพอใจด้วยความอ่อนโยนนุ่มนวล อันเป็นเสน่ห์ที่
จับตาอีกอย่างหนึ่งของเธอ (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๙ : ๘)

แต่ในกรณีของภากิศการได้รับการศึกษาและใช้ชีวิตอยู่ในต่างประเทศเป็น
เวลานานกว่าสิบปีทำให้ภากิศซึมซับวัฒนธรรมในเรื่องการคบหาเพศตรงข้ามมาจาก
ชาวตะวันตก ภากิศจึงคบหาดูใจและมีความสัมพันธ์ลึกซึ้งกับผู้หญิงมากหน้าหลายตาแต่ก็ไม่
เคยรักใคร่ผูกพันจริงจังกับผู้ใด ดังที่ปรากฏในนวนิยายดังนี้

“...แพทเป็นคนชอบเอาชนะ ชอบสิ่งท้าทาย ไม่งั้นเขาก็คงไม่
เรียนจนได้ดอกเตอร์หรอกค่ะ ด้วยอายุยังน้อยเสียด้วย เรื่องส่วนตัวก็
เหมือนกัน...เขาชอบให้ผู้หญิงรักเขา...คนเพียบพร้อมอย่างเขาก็ทำได้
ไม่ยาก”

... “ครั้งหนึ่งของผู้หญิงในห้องนี้ บอกว่าเขาเป็น ‘ตัวอันตราย’
แต่ก็ไม่มีใครไม่เคยหลงรักเขา” (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๙ : ๙๕)

เมื่อถึงวัยที่ควรจะมีคู่ครองความคิดของสาลินและภาทิสมีความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด สาลินคิดจะลงหลักปักฐานแต่งงานอย่างจริงจังและมีคู่ครองเพียงคนเดียวตามความคิดของผู้หญิงทั่วไป แม้ว่าจะมีความคิดหาผลประโยชน์จากการเลือกคู่ครองก็ตาม

สาลินเชื่อว่าเธอมีรูปสมบัติและคุณสมบัติเป็นทุนให้สามารถเลือกสรรคู่ครองตามที่เธอต้องการได้ กล่าวคือสาลินต้องการชายหนุ่มผู้มีคุณสมบัติและทรัพย์สินสมบัติที่ดีเลิศ เพื่อผลักดันให้เธอบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่เธอได้ตั้งใจไว้ นั่นคือความต้องการจะมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักในสังคมชั้นสูง มีเงินทองและมีฐานะที่มั่นคง ซึ่งมีสาเหตุมาจากความทะเยอทะยานที่มีมากมายไม่สิ้นสุดในจิตใจ ดังที่ปิยะพรนำเสนอความคิดของสาลินไว้ในนวนิยายดังนี้

...จริงแล้ว!...สาลินรู้จักตนเองดีพอในเรื่องของความผันความทะเยอทะยาน เธอไม่เคยเป็นรองใคร ดีเด่นเสมอในเรื่องการเรียนและยิ่งด้วยรูปโฉมที่สะดุดตาบุคลิกที่สะดุดใจเช่นนี้ เธอจะเลือกแค่ผู้ชาย 'ธรรมดาๆ' ได้อย่างไร... (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๙ : ๑๐)

เมื่อได้พบกับภาทิสผู้มีคุณสมบัติครบถ้วนตามที่สาลินพอใจ ทำให้เธอเปิดโอกาสให้ภาทิสคบหาใกล้ชิดมากกว่าผู้ชายคนอื่น จนกระทั่งสาลินยินยอมมีความสัมพันธ์ที่เกินเลยจากขอบเขตความเหมาะสม หลังจากที่สาลินตกเป็นภรรยาอย่างลับๆของภาทิส และเมื่อภาทิสมีที่ทำงานจะดีด้นออกห่าง เนื่องจากสาลินยังคงยึดมั่นอยู่ในค่านิยมเรื่องพรหมจรรย์จึงทำให้สาลินรู้สึกว่าคุณค่าของตัวเธอไม่มั่นคงและเปลี่ยนแปลงไป สาลินก็รู้สึกว่าคุณค่าของตัวเองมีสภาพเป็นรองและเริ่มรู้สึกด้อยคุณค่าและแทบจะไม่มีคุณภาพภูมิใจในตนเองเหลืออยู่ดังที่ปรากฏในนวนิยายดังนี้

...ก็แล้วเธอเป็นอะไรเล่า...ในสังคมก็เป็นแค่ 'เพื่อน' และในแงุ่มที่ลึกซึ้งลึกลับกว่านั้น...ไม่ใช่เพียงแค่อุ้งรัก...แต่ก็ไม่อาจกล่าวอ้างได้ว่า ภรรยา

...เห็นจะเป็นได้แค่ 'นางบำเรอ' เท่านั้นละกระมัง! (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๙ : ๑๘๔)

แม้ว่าในตอนต้นภาทิสจะมีความจริงใจและต้องการแต่งงานกับสาลินเช่นเดียวกัน แต่เมื่ออยู่ในฐานะเป็นผู้ได้เปรียบจึงเกิดความลั้ลเล่ที่จะแต่งงานด้วย ดังที่ปิยะพรได้กำหนดให้ภาทิสแสดงความคิดเห็นไว้ในนวนิยายถึงความได้เปรียบของเพศชายดังนี้

เขา 'คิด' ว่ารักผู้หญิงคนหนึ่งอย่างทุ่มเทมากมาย และก็ยังคงรักใคร่อยู่จนกระทั่งถึงทุกวันนี้...การได้ครอบครองกายและใจของสตรีซึ่งงามพร้อมทั้งรูปลักษณ์และสูงเยี่ยมด้วยภูมิความรู้ กลายเป็นชัยชนะที่น่าภาคภูมิใจอย่างที่สุด

หากเหตุใด เขาจึงไม่คืนวันที่จะยึดตัวเธอไว้ ผูกมัดเธอด้วย
ขั้นตอนที่เปิดเผยทางกฎหมายและสังคม

...จะเป็นอย่างไรที่จูงนำพุดละคร่มง...เขากำลังทะนงในชัยชนะ
...การจะแต่งงานหรือไม่ ไม่ต่างกันอีกต่อไปแล้ว! (ปิยะพร ศักดิ์เกษม,
๒๕๔๙ : ๑๘๕)

ในที่สุดสาลินและภาคิก็ไม่ได้แต่งงานกันตามที่ได้ตั้งใจไว้ตั้งแต่ต้น เนื่องจากภาคิได้พบรักกับผู้หญิงคนใหม่ที่เขาคิดว่าจริงจังด้วยมากกว่าสาลิน สาลินได้สติระลึกถึงคุณค่าของตนเองและเรียกร้องความเป็นธรรม และยังมีแผนการทำให้ภาคิพลาดหวังจากความรัก ทำให้ภาคิรู้สึกเสียใจที่ได้กระทำผิดต่อเพศหญิง

ปิยะพรสร้างให้เห็นถึงความแตกต่างของผู้หญิงและผู้ชายในทางสังคม คือการที่สังคมให้โอกาสผู้ชายในเรื่องการคบหาระหว่างเพศ ทำให้ผู้หญิงเป็นฝ่ายเสียเปรียบและเมื่อเกิดความสัมพันธ์ลึกซึ้งขึ้น ผู้หญิงก็จะรู้สึกด้อยคุณค่าและต้องยินยอมให้ผู้ชายเป็นผู้บงการชีวิต ในขณะที่ผู้ชายไม่ได้เสียหายหรือได้รับโทษทัณฑ์จากสังคมแต่อย่างใด และในบางครั้งยังได้รับการยกย่องอีกด้วย ดังที่ปิยะพรวิพากษ์วิจารณ์ผ่านทางความคิดของ ลดา ซึ่งเป็นเพื่อนสนิทของสาลินไว้ในนวนิยายว่า

...ถึงอย่างไร ลดาก็ยังมองเห็นความเสียเปรียบของเพศหญิง
อยู่เสมอ ถึงแม้ว่านี่จะเป็นยุคที่หญิงก้าวออกมาเคียงบ่าเคียงไหล่
กับชายแล้วก็ตาม ...และบางคนก็มีความสามารถสูงเยี่ยมเช่นเพื่อน
ของเธอคนนี้...

...หากลดาก็ยังรู้สึกว่าเพศหญิงเสียเปรียบอยู่ดีในเรื่องของ
ความรักความสัมพันธ์ ด้วยเงื่อนไขทางสังคม ด้วยจิตใจที่บอบบาง
อ่อนละเอียดกว่า ด้วยอารมณ์รักที่ทุ่มเทลึกซึ้งกว่า...เมื่อทุกอย่างถึง
ช่วงจังหวะเวลาของมัน... (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๙ : ๔๖)

จะเห็นได้ว่าปิยะพรสร้างให้ตัวละครทั้งสองนี้มีคุณสมบัติที่เหมือนกันแทบทุกประการคือ มีรูปร่างหน้าตาที่สวยงาม มีการศึกษาที่สูง ประสบความสำเร็จในอาชีพการงานและมีลักษณะนิสัยที่ทะนงตน เลือกสรรแต่สิ่งที่ดีที่สุดเสมอ แต่สิ่งที่ต่างกันออกไปคือความแตกต่างกันทางเพศก็ทำให้บทบาทของตัวละครทั้งคู่มีความแตกต่างกัน ตัวละครทั้งคู่จึงมีบทบาทเทียบเคียง

ในฐานะที่แสดงบทบาทที่แตกต่างกันระหว่างเพศหญิงและเพศชาย ซึ่งปิยะพรเห็นว่าผู้ชายเป็นผู้
ได้เปรียบเสมอ

๓.๓.๒.๒ ศรีดา – ศก ตัวละครเทียบเคียงในเรื่อง “ทรายสีเพลิง”

“ศรีดา” และ “ศก” เป็นตัวละครที่มีความสัมพันธ์กันในฐานะลูกสาวกับพ่อ ซึ่งอยู่ใน
นวนิยายเรื่องทรายสีเพลิง ตัวละครทั้งสองตัวนี้เป็นตัวละครที่ปิยะพรสร้างขึ้นเพื่อเปรียบเทียบ
ให้เห็นถึงการใช้กิเลสตัณหาในการดำเนินชีวิต การใช้ความรักสร้างประโยชน์ให้กับตนโดยไม่
คำนึงว่าทำได้ทำร้ายทั้งร่างกายและจิตใจของเพศตรงข้าม แต่ทั้งคู่กลับได้รับผลของการกระทำที่
แตกต่างกันเพียงเพราะสังคมให้โอกาสและยอมรับการกระทำของเพศชายมากกว่าเพศหญิง

ศรีดาและศกเป็นผู้เกี่ยวพันกันอย่างลึกซึ้งในฐานะพ่อกับลูก ลักษณะบาง
ประการของศกและศรีดาจึงมีความคล้ายคลึงกันโดยธรรมชาติ ตั้งแต่ในด้านรูปร่างหน้าตาที่ศรีดา
ได้รับรูปลักษณ์อันสวยงามมาจากคุณลักษณะที่ศกมีแทบจะทุกประการ

เงาที่ปรากฏขึ้นในสระนั้นคือดวงหน้าอ้อมเอิบ...ด้วยดวงตาที่
ดำขลับคมงามแจ่มใสจมูกเป็นสันตรงและริมฝีปากอ้อมเต็มหยักโค้ง
แดงระเรื่อด้วยสีเลือดตามธรรมชาติ... เป็นดวงหน้าที่ถอดมาจากผู้
เป็นบิดาโดยแท้... หากงดงามกว่ามากนักเพราะประกอบขึ้นด้วยเส้น
สายที่อ่อนโค้งงดงามของเพศหญิง (ปิยะพร ตักดีเกษม, ๒๕๔๙ : ๔๖)

ศกเป็นทายาทของตระกูลผู้ดีและมีฐานะมั่งคั่ง ประกอบกับมีรูปร่างหน้าตาที่ดี
เลิศ ในวัยหนุ่มเขาก็ได้เรียนรู้ที่จะใช้รูปร่างหน้าตาและเสน่ห์อันมากล้นในการผูกมัดหญิงสาวผู้
หนึ่งที่มีชื่อว่า “ดวงดา” ให้ตกอยู่ในห้วงแห่งความรักและยินยอมที่จะคอยรับใช้ครอบครัวของศก
อย่างไม่มีข้อแม้ แต่ศกก็ไม่ได้ยกย่องเชิดชูในฐานะภรรยาและกดให้ดวงดามีฐานะต่ำต้อย

ศกเป็นผู้สร้างปัญหาให้กับครอบครัวด้วยการละทิ้งภรรยาและลูกเพื่อไปแต่งงาน
กับหญิงที่เขาเห็นว่าดีเลิศและมีชาติตระกูลเทียบพร้อมเท่าเทียมกันมาเป็นภรรยาออกหน้าออก
ตา แล้วยังมีลูกสาวด้วยกันอีกคนหนึ่ง ซึ่งเป็นการเน้นย้ำให้ดวงดาถูกกดขี่ให้มีสถานภาพภายใน
ครอบครัวที่เป็นรอง ดังที่ปิยะพรได้ให้ตัวละครหญิงที่เป็นภรรยาของศกอีกคนหนึ่งคือ เสาวณีย์
กล่าวถึงบทบาทของศกไว้ในนวนิยายความว่า

...ศกเป็นเช่นนี้เอง...เขารู้ดีอยู่แก่ใจ ยามเมื่อเขารักใครเขาก็
จะทุ่มเทความไว้เนื้อเชื่อใจ ความศรัทธา หลงใหลจนมองข้ามทุกสิ่ง
ทุกอย่างที่ควรมองไปเสียสิ้น... ก็มีไชยี่สิบกว่าปีที่แล้วมาหรือเล่าที่เขา

หลงรักหลงชื่นชมสาวน้อยผู้อ่อนหวานจากสกุลสูงจนก้าวเข้าสู่ประตู
วิวาร์ห์ ทั้ง ๆ ที่มีหน้าที่พ่อและสามีต้องปฏิบัติต่อหญิงต่างวัยคู่หนึ่ง
มีหน้าซ้ำ ยังเห็นแก่ประโยชน์สุขของตัวเองและมารดา จนกระทั่ง
'ร้อย' เอาแม่ลูกคู่ นั้นไว้ใช้ด้วยโยพิศवास (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๙
: ๕๙๕)

ในด้านศรุตเป็นผู้เป็นลูกที่ไม่เคยได้รับการยอมรับจากครอบครัวของพ่อ ก็ได้เรียนรู้
ว่าตนมีสถานภาพที่เป็นรองมาตั้งแต่กำเนิด จากสภาพความเป็นอยู่ที่แตกต่างกันของเธอและแม่
กับเสาวนีย์และน้องสาว ศรุตต้องการได้รับการยอมรับยกย่องจากคนในครอบครัว และมีความ
มุ่งมั่นที่จะเอาชนะในทุกๆเรื่อง ดังที่ปรากฏในนวนิยายความว่า

...เธอได้เลือกได้หล่อหลอมตนเองมาบนเส้นทางนี้เสียแล้ว...
เส้นทางของผู้ชนะ... เธอต้องการชัยชนะทุกอย่างก้าวของชีวิต (ปิยะพร
ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๙ : ๒๒๑)

นอกจากนี้ศรุตยังเรียนรู้การใช้ประโยชน์จากความรักเหมือนกับศก เนื่องจาก
ศกไม่ได้ให้ความสำคัญกับศรุตนักทำให้ไม่ระมัดระวังในการแสดงพฤติกรรมที่ไม่ดีต่อหน้าศรุต
ในวัยเด็ก ศรุตได้เห็นพฤติกรรมของศกผู้เป็นพ่อจึงเกิดการเรียนรู้ที่จะใช้ประโยชน์จากผู้อื่นด้วย
การผูกมัดไว้ด้วยความรัก ซึ่งลักษณะนิสัยนี้เป็นการถ่ายทอดมาจากพฤติกรรมของศกโดยตรง
ดังที่ปรากฏในนวนิยาย

ในฐานะหัวหน้าครอบครัว เขาก็ควรจะเป็นเสาเอกซึ่งมั่นคง
หนักแน่นด้วยคุณธรรมหากพฤติกรรมที่ผ่านมาจะกล่าวอ้างเช่นนั้น
ไม่ได้เลย...ความมั่งง่ายเห็นแก่ตัวที่เขาได้กระทำลงไป ด้วยสาเหตุ
อะไรก็ตามที่บัดนี้ได้สะท้อนลงในชีวิตและดวงวิญญาณของลูกสาวผู้
สืบทอดเลือดเนื้อของเขาทุกอณู (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๙ : ๕๙๐)

ความต้องการเอาชนะในทุกด้าน ทำให้ศรุตมุ่งมั่นที่จนประสบความสำเร็จทั้ง
ทางการศึกษา และมีสถานะความเป็นอยู่ที่ดี ดังที่ปรากฏเป็นความคิดของ ศก ที่ชื่นชมใน
ความสามารถของศรุต ที่ได้พบกันภายหลังจากศรุตและดวงตาปลีกตัวจากครอบครัวไปใช้ชีวิต
ที่ต่างประเทศในนวนิยายความว่า

รายละเอียดที่ตามออกมาคือเรื่องของการงานสภาพความ
เป็นอยู่บนเกาะแมนฮัตตัน และตึกรังทั้งตรีและโทที่ลูกสาวของเขาคน
นี้ได้มาไว้ในอ้อมมือ ก็ทำให้เขาลอบระบายลมหายใจ ยาว

...ดวงตาเลี้ยงลูกและจัดการกับชีวิตตัวเองได้ดีกว่าที่คิด
คุณศกมองดูหญิงสาวที่นั่งอยู่เคียงข้าง... ท่อนแขนและช่วง
 ขาที่พันชายกระโปรงออกมานั้นเรียวยาวเสลากลมกลิ้งเป็นสีชาวมชมพู
 สม่่าเสมอ ผุดผ่องด้วยผิวพรรณของคนที่อยู่เมืองหนาวมานาน ซ้ำยังมี
เงินทองและโอกาสที่จะดูแลตัวเองด้วยผลิตภัณฑ์บำรุงผิวชนิดเยี่ยม
แค่นี้ก็บอกฐานะและความสามารถของเธอโดยไม่ต้องไถ่ถาม
ให้มากความ... (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๙ : ๒๓๒ – ๒๓๓)

จากนิสัยที่ชอบเอาชนะของศรุตฯ ทำให้ศรุตฯต้องกลับมาแก้คืนความเป็นรอง
 ของตนในครอบครัว โดยการสร้างความแตกแยกให้กับครอบครัวของพ่อ และทำให้แม่เลี้ยงคือ
 เสาวนีย์ ตกอยู่ในสภาพเดียวกันกับเธอและเมื่อครั้งวัยเด็ก ที่เคยถูกศกเหยียบย่ำทำร้ายจิตใจ
 เพราะยกย่องเธอเหนือกว่าศรวณีย์ ดังที่ปรากฏในนวนิยายความว่า

ศรุตฯผลจากมา ทั้งความแตกร้างระคายใจที่เกิดขึ้นระหว่าง
ผู้สูงวัยทั้งสองไว้เบื้องหลัง พ่อของเธอนั้นคงไม่พอใจ หวั่นระแวงและ
 ผิดหวังในความคิดของภรรยาอยู่ไม่น้อย ขณะที่คุณเสาวนีย์ก็คงจะคั่ง
แค้น กอดตัน ไม่แพ้กัน

แล้วศรวณีย์ล่ะ ความเสียใจ ความอับอาย ความรู้สึกต่ำต้อย
ด้อยค่า ที่เธอได้รับในวันนี้เป็นประจักษ์จากแรกที่ใช้ชิมลางเท่านั้น...ยัง
มีความรู้สึกแบบเดียวกันนี้ หากรุนแรงและลึกล้ำกว่ามากนักรอคอย
เธออยู่ในวันข้างหน้า (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๙ : ๕๙๕ – ๕๙๖)

ปิยะพรวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับค่านิยมในสังคมผ่านบทบาทของตัวละครและตัว
 เรื่องว่า สังคมให้สิทธิผู้ชายในการมีภรรยาหลายคนโดยที่ไม่มีใครดำเนินและเห็นว่าไม่ได้เป็นเรื่อง
 ที่ผิดแต่อย่างใด ในขณะที่เดียวกันหากผู้หญิงมีพฤติกรรมดังกล่าวแล้วก็จะได้รับโทษทางสังคม
 อย่างรุนแรง ค่านิยมดังกล่าวนี้นำเสนอผ่านตัวละคร ศก และ ศรุตฯ ดังที่ปรากฏเป็นการกล่าวถึง
 บทบาทของศก โดย ครุณาริ ผู้เป็นครูของศรุตฯ ความว่า

“...ฝ่ายคุณหญิงรู้เห็นเป็นใจ คิดว่าเป็นวิธีที่ดีจะได้มัดเอาไว้ใช้
 อีกเปลาะหนึ่ง ส่วนลูกชายก็คงเห็นดีเห็นงามไปกับแม่ประกอบกับวัย
หนุ่มและความคิดที่ว่าผู้ชายไม่เสียหายอะไร...”

“...ไม่รู้ว่าป้าเป็นแม่ประสาอะไร ไม่รู้จักสั่งสอนลูกกลับส่งเสริมให้ลูกทำชั่ว..จะถือว่าตัวเองมีลูกชายเป็นข้าวเปลือกไม่ใช่ข้าวสารได้อย่างไร โลกมันก็ต้องประกอบด้วยคนสองเพศถ้อยทีถ้อยอาศัยไม่เอาเปรียบกตขี้ก้น...” (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๙ : ๙๘ - ๙๙)

แต่ในขณะที่การกระทำของศรุดาซึ่งมีความคล้ายคลึงกันตกเป็นอันมาก กลับถูกสังคมประณามและไม่ได้รับการยอมรับ ดังที่ปรากฏในนวนิยายเป็นการโต้แย้งกันของศรุดากับ บุรีที่กล่าวถึงความเหมาะสมของสังคมที่ลงโทษผู้หญิงที่มีพฤติกรรมคบหาผู้ชายหลายคน ความว่า

“ต้นเหตุมันอยู่ที่ไหนละ มันอยู่ที่ไหน คุณก็รู้ดี...” ศรุดาร้องเสียงซึ่งเคยดังใสแจ้วรีนเร็นนั้นแหบเครือด้วยอารมณ์แรง

“คุณจะมองเพียงแค่ผลของมันเท่านั้นหรือคะบุรี คุณก็รู้ว่าอะไรทำให้ฉันเป็นแบบนี้...คุณมองข้างจุดเริ่มต้นที่ความผิดพลาดของพ่อของฉัน เพราะเขาก็เป็นผู้ชายเหมือนกับคุณใช้ไหมเล่า...” (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๙ : ๖๘๙ - ๖๙๐)

การใช้กิเลสตัณหาในการดำเนินชีวิตเป็นสิ่งที่ปิยะพรไม่เห็นด้วย จะเห็นได้จากผลของการกระทำของตัวละครทั้งคู่ แต่สิ่งหนึ่งที่ปิยะพรได้นำเสนอสอดแทรกไว้ใน การดำเนินเรื่องของตัวละครทั้งคู่คือการเปรียบเทียบให้เห็นความไม่เท่าเทียมกันในสังคม ที่มักจะให้สิทธิแก่เพศชายในการกระทำผิดเรื่องการมีคูรักรหรือภรรยาหลายคนและการใช้ประโยชน์จากผู้หญิงเสมอ แต่ในขณะที่ผู้หญิงกลับถูกผู้คนแวดล้อมประณามการกระทำ และถูกสังคมพิพากษาความผิดนี้อย่างรุนแรง เนื่องจากถือว่าเป็นความผิดร้ายแรง ชะตากรรมของตัวละครที่มีแต่ด้านไม่ดีเช่นเดียวกันอย่าง “ศก” และ “ศรุดา” จึงมีความแตกต่างกันโดยสิ้นเชิง

๓.๓.๒.๓ แม่นเมือง – มิ่งหล้า ตัวละครเทียบเคียงในเรื่อง “รากนครา”

“แม่นเมือง” และ “มิ่งหล้า” เป็นตัวละครที่มีความสัมพันธ์กันในฐานะพี่น้องต่างแม่ อยู่ในนวนิยายอิงประวัติศาสตร์เรื่อง รากนครา ตัวละครทั้งสองตัวนี้มีศักดิ์เป็นเจ้าหญิงในรัฐทางภาคเหนือ ซึ่งทั้งคู่เป็นตัวละครที่ปิยะพรสร้างขึ้นให้มีความแตกต่างกันเรื่องฐานะ ความ เป็นอยู่ แต่ในที่สุดก็มีชะตากรรมที่คล้ายคลึงกัน

แม่นเมืองและมิ่งหล้าเป็นธิดาของเจ้าผู้ครองนครเชียงใหม่ซึ่งเป็นรัฐขนาดเล็กอยู่ทางภาคเหนือของไทยในสมัยรัชกาลที่ ๕ ซึ่งเป็นเวลาที่ประเทศตะวันตกกำลังเสาะหาดินแดนต่าง ๆ มาเป็นอาณานิคม

แม้ว่าหญิงสาวทั้งสองคนจะมีฐานะเป็นเจ้าของหญิงเช่นเดียวกัน แต่เนื่องจากแม่เมืองกำพร้าแม่แต่ยังเล็ก และแม่ของมิ่งหล้ามีฐานะเป็นเจ้านางหลวง ทำให้ความเป็นอยู่ของแม่เมืองด้อยกว่ามิ่งหล้ามากมายนัก ดังที่ปรากฏความคิดของแม่เมืองในนวนิยายดังนี้

... เธอเข้าออกระหว่างหอหน้ากับหอหลวงจนเป็นกิจวัตร...
ในขาเข้าที่นี้ก็กลายเป็นที่ที่เธอใช้ถ่วงเวลาให้เห็นนานปลุกปลอบจิตใจ
ให้รำเรงและอดทนเพื่อเผชิญหน้ากับฐานะที่ต้องกดให้ต่ำกว่าความเป็นจริงครึ่งก้าว ขณะที่ในขาออกมันก็จะเป็สถานที่ที่เธอใช้สร้าง
ความเข้มแข็งเด็ดเดี่ยวปลุกเร้าตนเองให้เป็น 'เจ้าหญิง' แห่งเซียงเงิน
ผู้ยินดีอุทิศทุกสิ่งทุกอย่างให้บ้านเมืองอย่างที่เป็นอาและพี่ชายคนเดียว
ของเธอ เธออยากให้เธอเป็น!

แม่เมืองอยู่ในฐานะที่ต้องตามใจทุกคน... สิ่งที่ยิ่งสาว
แสดงออก ทำให้มีแต่ตัวของตัวเองเท่านั้นที่รู้ว่า ที่แท้เธอก็เป็นผู้หญิง
คนหนึ่งที่ย่อมนไหว เต็มไปด้วยความฝัน ฝันถึงความรักและความ
ผูกพันอันอบอุ่น กับการยอมรับความเป็นเธออย่างไรขอแม่...มิได้ฮึก
หาญมันคงกระไรเลย (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๓ : ๕๕ - ๖๐)

ในขณะที่เดียวกันมิ่งหล้าผู้เป็นน้องสาวกลับมีฐานะที่สูงกว่า เนื่องจากมีแม่สนับสนุนให้ตระหนักถึงความโดดเด่นทั้งในด้านบุคลิกที่เป็งามเลิศจนเป็นที่เลื่องลือและฐานะอันสูงศักดิ์ของตน อบรมให้รู้จักกดข่มผู้ที่ด้อยกว่าและเอาชนะผู้อื่นจนตนเองครอบครองสิ่งที่ดีเยี่ยมให้ได้ มิ่งหล้าจึงมีลักษณะนิสัยเอาแต่ใจตนเอง ไม่ให้เกียรติผู้อื่น เห็นแก่ตนและชอบเอาเปรียบผู้อื่นเสมอ โดยเฉพาะแม่เมืองซึ่งมีฐานะใกล้เคียงกันจึงต้องข่มไว้ให้มีความสำคัญน้อยกว่าตน ดังที่ปรากฏในนวนิยาย

ความมั่นอกมั่นใจกลายเป็นความอึดเอมในอารมณ์และ
ความคิด ทำให้มิ่งหล้ามักแสดงออกถึงความรู้สึกและความต้องการ
ของตนเองอย่างเปิดเผยเสมอ ยิ่งเปิดเผย ยิ่งรุนแรง ยิ่งเปลี่ยนแปลง
ง่ายราวสายลม กลับยิ่งสั่งให้ความมั่งคั่งมั่งมีพิศุทธิ์ของบุคลิกที่เจือไป
ด้วยความเจ็ดจ้าบาดตา และความยากจะปฏิเสธ ยากจะต้านทาน
เสมอ

...หลายครั้งหลายหนที่สิทธิของเธอถูกดึงไปต่อหน้าแม่เมือง
รู้สึกว่าจะต้องยินยอม... (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๓ : ๕๘)

จะเห็นได้ว่าในทัศนะของชาวเหนือไม่ว่าจะอยู่ในชนชั้นใด ผู้หญิงจะมีฐานะด้อยกว่าผู้ชายเสมอ จะเห็นได้จากการที่หน่อเมืองได้รับการแต่งตั้งให้เป็นเจ้าอุปราช ซึ่งภายหน้าจะได้ขึ้นเป็นเจ้าหลวงต่อไป แม้ว่าจะเป็นลูกชายที่เกิดจากเจ้านางที่สิ้นชีวิตไปแล้วเช่นเดียวกับแม่เมืองก็ตาม ซึ่งเป็นการเน้นย้ำให้เห็นความสำคัญของเพศชายที่อยู่เหนือเพศหญิงเสมอ ดังที่ปรากฏในนวนิยายว่า

...เมื่อเจ้าหลวงแสนอินทหะผู้เป็นบิดากับเจ้านางหลวงคนใหม่มีลูกสาว ขณะที่หน่อเมืองโชคดีกว่าที่ทั้งคู่มีลูกสาวคนนั้นได้เพียงคนเดียวแล้วมิได้มีลูกชายเพิ่มเติมมาอีก

...มิฉะนั้นเจ้าหน่อเมืองก็คงเป็นได้แค่เจ้าราชบุตร หรืออาจต้องกินตำแหน่งต่ำกว่านั้นเสียด้วยซ้ำ และคงไม่มีทางก้าวขึ้นถึงตำแหน่งเจ้าอุปราชเชิงเงินอย่างที่กำลังจะเป็นได้ในไม่กี่วันข้างหน้า...

เกิดเป็นชาย...ไม่ว่าในตำแหน่งไหนและสภาพอย่างไร มักมีความหมายกว่าหญิงในตำแหน่งและสภาพแบบเดียวกันเสมอ!
(ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๓ : ๕๒)

ความสำคัญของผู้หญิงและผู้ชายในครอบครัวภาคเหนือยิ่งเห็นได้ชัดเจนเมื่อเกิดเหตุการณ์ที่ทำให้เจ้าหลวงแห่งเมืองเชิงเงินต้องผูกไมตรีกับสยามและเมืองมณฑล เจ้าหญิงทั้งสองคนมีฐานะไม่ต่างจากสิ่งของซึ่งเป็นทรัพย์สินสมบัติของพ่อ ถูกมอบให้เป็นบรรณาการแก่เมืองทั้งสองเพื่อให้การแต่งงานระหว่างรัฐเป็นการเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างรัฐให้แน่นแฟ้นมากยิ่งขึ้น แต่ในขณะที่เดียวกันหน่อเมืองผู้เป็นลูกชายก็เป็นผู้ได้รับความไว้วางใจให้คิดแผนและเตรียมสืบทอดอำนาจต่อไป

“เมืองมณฑลต้องการลูกคนหนึ่งของเจ้าพ่อ ลูกรู้ใจน้องดี...
แม่เมืองยินดีพลีชีวิตเพื่อเชิงเงิน!”

“พ่อก็รู้ใจลูกทั้งสองดี หน่อเมือง” ดวงตาเข้มขรึมของเจ้าหลวงแสนอินทหะอ่อนโยนลงนิดหนึ่ง

...“หมายความว่า มิ่งหล้า...” เจ้าอุปราชคนใหม่แห่งเชิงเงิน
อุทาน

“แล้วเจ้านางจะยอมหรือ?”

“ยอมหรือไม่ก็ไม่สำคัญหรอก... ทุกชีวิตที่นี่ต้องทำตามคำของ
พ่อ” (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๓ : ๑๖๘ - ๑๖๙)

แม้ในเมืองกับมิ่งหล้าต้องทำตามคำสั่งของพ่อและตามความเห็นของพี่ชาย แม้ว่าในเบื้องต้นมิ่งหล้าผู้ไม่ได้รับการปลูกฝังให้เสียสละเพื่อผู้อื่น และมีความเห็นแก่ตนอยู่เสมอ จะคัดค้านอย่างรุนแรง แต่ในที่สุดมิ่งหล้าก็จำยอมเดินทางไปทำหน้าที่ของตนที่เมืองมณฑล และแม้ในเมืองก็ต้องเดินทางไปสยามเช่นเดียวกัน ความอี้อัดใจของตัวละครทั้งคู่ปรากฏอยู่ในนวนิยายดังนี้

...การปลูกฝังใดๆ เข้มงวดแหลมคมสักแค่ไหนก็ไม่อาจดับ
ความคิดดิ้นรนของหัวใจอิสระความฝันและความรักได้โดยสิ้นเชิง

...ระหว่างการต่อสู้ด้านทานโดยเปิดเผย กับการต้องกลบ
ความหวัง ความต้องการซึ่งไม่มีวันดับได้ของตนเองไว้ภายใน แล้วก็ม
หน้าเดินไปตามภาระและหน้าที่แห่งตนนั้น...เส้นทางไหนจะปวดร้าว
ทรมาณกว่ากัน! (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๓ : ๑๗๑)

ในที่สุดชะตากรรมของแมนเมืองและมิ่งหล้าซึ่งใช้ชีวิตทั้งชีวิตปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายจากพ่อและพี่ชายก็มีความเลวร้ายไม่ต่างกัน แม้ว่าตัวละครทั้งสองจะมีความแตกต่างกันมากมาตั้งแต่ต้น

มิ่งหล้าถูกคนของเมืองมณฑลทำร้ายทั้งร่างกายและจิตใจจนกลายเป็นผู้พิการช่วยเหลือตนเองไม่ได้ เพียงเพราะต้องการตั้งครมกับเจ้าหลวงเพื่อให้ความสัมพันธ์ระหว่างเมืองเชียงเงินและเมืองมณฑลมีความสำคัญเพิ่มมากขึ้น ความเจ็บป่วยของมิ่งหล้าทั้งทางกายและจิตใจทำให้เธอต้องหนีออกจากเมืองมณฑลและกลายเป็นผู้พิการไปตลอดชีวิต

ทุกวันเธอก็ต้องสะดุ้งขึ้นกลางดึกเพราะความฝันที่ก่อรูปมาจากความทรงจำอันโหดร้ายทารุณ หรือมิฉะนั้นก็เพราะความเจ็บปวดทางกาย ความรู้สึกเหมือนอะไรบางอย่างบิดเป็นเกลียวอยู่ในช่องท้อง ความเจ็บปวดซึ่งมักจะรุนแรงขึ้นเป็นระยะๆ เป็นอาการที่แพทย์บอกว่าจะไม่มีวันหายขาด ด้วยมันกลายเป็นแผลกัดกร่อนฝังลึกอยู่ในเสียแล้ว (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๓ : ๕๓๗)

ส่วนแมนเมืองมีชะตากรรมเลวร้ายยิ่งกว่า เนื่องจากเธอได้รับการอบรมให้เป็นผู้เสียสละเพื่อผู้อื่นอยู่เสมอ เมื่อปัญหาต่างๆ รุมเร้าทั้งการเมืองที่ทุกฝ่ายกำลังค้นหาตัวของเธอ สาวผู้เจ็บป่วยของเธอเพื่อให้เมืองเชียงเงินตกเป็นเมืองขึ้นของประเทศอังกฤษ และชีวิตครอบครัวที่เธอเข้าใจว่าเป็นส่วนเกินอยู่เสมอ ทำให้แมนเมืองตัดสินใจอย่างเด็ดเดี่ยวเพื่อผู้อื่น

อีกครั้งหนึ่งคือยินยอมเสียสละชีวิตของตนเองเพื่อแก้ปัญหาทุกปัญหาลง ซึ่งแม้ว่าจะแก้ปัญหาทุกปัญหาได้สำเร็จจนทำให้ทุกคนยกย่องในความกล้าหาญและเสียสละของแมนเมือง แต่ก็เป็ โศกนาฏกรรมที่ทำให้ทุกคนได้จดจำชีวิตผู้หญิงของที่ไม่มีอิสระในการดำเนินชีวิตความว่า

เขาเคยคิดแคะงับยับยังมีให้เธอละทิ้งเขาไปเชียงใหม่...คาด
ไม่ถึงเลยว่ที่แมนเมืองมุ่งหน้าไปอย่างเด็ดเดี่ยวนั้นคือความตาย...
ความตายซึ่งเธอเข้าใจว่าจะสามารถแก้ไขปัญหาซึ่งยังคงค้างคาได้ทุก
ข้อ... (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๕๓ : ๕๕๙)

จากข้างต้นจะเห็นได้ว่าปิยะพรสร้างให้ตัวละครหญิงทั้งคู่มีฐานะและความ เป็นอยู่ที่แตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด แต่ด้วยความเป็นผู้หญิงชาวเหนือที่ถูกหล่อหลอมให้เข้าใจ ว่าเป็นสมบัติของพ่อแม่ทำให้ความแตกต่างทางสถานภาพและความเป็นอยู่ไม่มีความหมาย แมนเมืองและมิ่งหล้ายังคงมีคุณค่าด้อยกว่าผู้ชายอยู่เสมอ ความเป็นรองของผู้หญิงทั้งคู่ทำให้ ต้องจำใจยอมรับคำสั่งของพ่อและพี่ชายไปทำหน้าที่ภรรยาของผู้ชายที่ไม่รักและไม่รู้จักกันมา ก่อน เพื่อให้บ้านเมืองซึ่งคล้ายกับครอบครัวขนาดใหญ่ของทั้งคู่ได้อยู่อย่างร่มเย็นเป็นสุข โดยที่ ไม่รู้ถึงชะตากรรมอันเลวร้ายที่จะเกิดขึ้นกับตนเองต่อมา ตัวละครเทียบเคียงทั้งสองตัวนี้จึงเป็น ตัวแทนของผู้หญิงที่มีสภาพเป็นรองในครอบครัวและสังคม ดังที่ปิยะพรต้องการนำเสนอได้อย่าง ชัดเจน

๓.๓.๒.๔ ลอองค์ – วิรงรอง ตัวละครเทียบเคียงในเรื่อง “ทางสายธาร”

“ลอองค์” และ “วิรงรอง” เป็นตัวละครที่มีความสัมพันธ์ในฐานะพี่น้องต่างแม่ ในนวนิยายเรื่องทางสายธาร ปิยะพรสร้างตัวละครทั้งสองนี้ให้มีความสามารถสูงแม้ว่าจะมี พื้นฐานครอบครัวใกล้เคียงกัน คือเกิดจากแม่ผู้เป็นภรรยาน้อยเช่นเดียวกัน แต่การอบรม แดกต่างกัน ทำให้ตัวละครมีวิถีการดำเนินชีวิตที่แตกต่างกันโดยสิ้นเชิง

วิรงรองเกิดจากวิมลผู้เป็นภรรยาคนสุดท้ายของเจ้าสัวกำจร วิรงรองมีแม่ที่มี ลักษณะนิสัยอ่อนโยน ซื่อสัตย์และกตัญญู เมื่อเจ้าสัวและครอบครัวดูแลเธอกับลูกเป็นอย่างดีทำ ให้วิมลมีความพอใจในชีวิต จึงถ่ายทอดจิตใจที่ดีงามให้กับวิรงรอง และยังสอนให้วิรงรองพอใจ ในสิ่งที่ตนมีอยู่เช่นเดียวกัน ทำให้วิรงรองไม่เคยมีความเป็นอยู่ที่เลวร้ายจนเกิดความรู้สึกกดดัน และไม่เคยมคิดว่าตนมีฐานะที่ด้อยกว่าผู้อื่น ตามที่ปรากฏในนวนิยาย

วิรงรองมีชีวิตวัยเยาว์ที่อบอุ่นและมีความสุข... มีความสุขที่สามารถพอใจกับทุกสิ่งในชีวิต อบอุ่นที่สามารถมั่นใจได้ว่าไม่ว่าจะเกิดอะไรขึ้นเธอยังมีคุณกมลลาสนีให้ยึดเหนี่ยวมีบิดาให้เคารพบูชา
...เธอและแม่ด้วยที่พอใจกับชีวิตและสภาพความเป็นอยู่เช่นนี้
ไม่เคยเลยสักขณะจิตที่วิรงรองจะรู้สึกว่าคุณปิดกั้นกดดัน เช่นเดียวกันกับที่ไม่เคยนึกอยากไขว่คว้าหาสิ่งที่โลดโผนและมีรสชาติมากกว่านี้มาประดับชีวิต... (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๐ : ๒๔)

จากการดูแลที่ดีของครอบครัวของเจ้าสัวและการอบรมของแม่ทำให้วิรงรองทำให้วิรงรองสำนึกในพระคุณของครอบครัวของเจ้าสัว และหวังจะตอบแทนพระคุณด้วยความกตัญญูอยู่เสมอ

ความรัก ความผูกพัน และความสำนึกในพระคุณ ทำให้หญิงสาวคิดแบ่งเบาทุกวิธีที่ทำได้ ในถ้อยคำถัดมาของเธอจึงมีแต่ความมั่นคงจริงจัง...

..."ถ้ามันจะสำเร็จเพราะลิลลี่ คุณใหญ่ก็สั่งมาเถอะคะลิลลี่จะทำทุกอย่าง"... (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๐ : ๒๖๖)

จากการผลักดันของครอบครัวทำให้วิรงรองมีโอกาสได้รับการศึกษาในระดับสูงสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประกอบอาชีพในสาขาที่เป็นของผู้ชายอย่างเท่าเทียม จนกระทั่งได้รับการยอมรับว่าเป็นผู้หญิงเก่งและมีความสามารถไม่แพ้ผู้ชายคนหนึ่ง ความสำเร็จในด้านการศึกษาและการงานเหล่านี้ ทำให้วิรงรองเข้าทำงานและประกอบอาชีพเลี้ยงดูตนเอง และรู้จักช่วยเหลือแบ่งปัน รวมถึงไม่สร้างความเดือดร้อนให้กับผู้อื่น ความสำเร็จทุกประการในชีวิตทำให้วิรงรองภาคภูมิใจในตนเองและมีชีวิตที่เป็นสุขเสมอมา ดังที่ปรากฏในนวนิยาย

...นับจากเมื่อยามเป็นเด็ก จนกระทั่งถึงเมื่อยามที่เติบโตเป็นผู้ใหญ่เต็มตัวมีเงินเดือน มีรายได้และสามารถยืนอยู่ได้ด้วยขาของตนเองเช่นนี้...วิรงรองพอใจกับเส้นทางของตนเองเสมอมา... (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๐ : ๓๕๓ - ๓๕๔)

จะเห็นได้ว่าวิรงรองเป็นผู้ที่ประสบความสำเร็จในชีวิตทั้งในด้านการงาน และชีวิตครอบครัวในตอนท้าย ซึ่งทั้งหมดเป็นผลมาจากความพอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่ ดังที่ปรากฏในนวนิยาย

...สำหรับชีวิตเล็กๆอย่างเธอ การได้อยู่เงียบๆ มีหลักที่อบอุ่น
มั่นคงเช่นชายหนุ่มคนที่อยู่แนบข้างให้พิงพิงก็เป็นความสุขสมบูรณ์
ยิ่งแล้ว

...ความเย็นฉ่ำไหลรินระเรื่อ เช่นเส้นทางสายนี้คือวิถีที่เธอ
เลือกแล้วด้วยความมั่นใจ... (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๐ : ๓๙๙)

ในทางกลับกัน ลอองค์ผู้เกิดจากลินลาภรรยาน้อยอีกคนหนึ่งของเจ้าสัวกำจร
กลับถูกหล่อหลอมขึ้นจากความรู้สึกกดดันในสภาพที่คิดว่าตนเป็นรองและมีความด้อยกว่า
ครอบครัวใหญ่อยู่เสมอ ลอองค์จึงเกิดความชิงชังครอบครัวของเจ้าสัวที่ไม่ยกย่องเชิดชูตนเอง
ในฐานะลูกสาวอีกคนหนึ่งของเจ้าสัวและเชื่อว่าตนเองเป็นผู้ที่ถูกเอาเปรียบอยู่ตลอดเวลา

ความชิงชังนั้นเริ่มมาตั้งแต่วันที่ลอองค์รู้ความ...เริ่มมาตั้งแต่ว่า
วันที่ลินลาได้เติมความรู้สึกต่ำต้อยและความคับแค้นให้ไว้ในใจอัน
อ่อนเยาว์ แล้วสองคนแม่ลูกก็ช่วยกันปมเพาะให้ทั้งหมดนั้นก่อตัวเป็น
'ปม' ...ปมที่เธอทั้งคู่สมัครใจไม่กลบฝังเฝ้าเก็บไว้... (ปิยะพร
ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๐ : ๓๓๒)

ความรู้สึกชิงชังในครอบครัวของเจ้าสัวทำให้ลอองค์ต้องการเอาชนะและเหยียบ
ย่ำผู้ที่ให้ความช่วยเหลือและชุบเลี้ยงเธอมาตั้งแต่ในวัยเยาว์ เมื่อเจ้าสัวเสียชีวิต ลอองค์ซึ่งมี
ความแค้นใจที่ไม่ได้รับการยอมรับจากครอบครัวของเจ้าสัวอยู่เป็นทุนจึงถือโอกาสเรียกร้อง
ทรัพย์สินสมบัติในส่วนของตนเพื่อแยกตัวออกไปเป็นอิสระ แต่เมื่อพบว่าส่วนแบ่งที่ตนเองได้รับมี
น้อยกว่าที่คาดไว้จึงคิดว่าเธอกับแม่ถูกคดโกง และเอาไรต์เอาเปรียบ ลอองค์จึงตัดขาดกับ
ครอบครัวอย่างสิ้นเชิงพร้อมกับประกาศว่าจะต้องแก้แค้นคนทั้งตระกูลให้ได้สักวันหนึ่ง

เธอไม่เคยลืมว่า ทั้งสองคนแม่ลูกต้องออกมายืนหอบหายใจ
ด้วยความคับแค้นอยู่หน้าตึกใหญ่ และเธอนั้นแหละที่เป็นคนเอ่ยคำ
“เขาคดเราให้ต่ำต้อย เขาไม่นับเราเป็นพวก คอยดูแลคุณ
แม่ ออจะขึ้นไปให้สูงลิ่ว จะทำให้คนพวกนั้นมองอึ้งขอพึ่งพาให้
ได้!” (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๐ : ๑๖๑)

ลอองค์พยายามที่จะผลักดันตนเองให้อยู่ในฐานที่สูงกว่าผู้อื่นทุกวิถีทาง ทั้ง
การใช้ความสามารถที่มีอย่างสิ้นเหลือของตนเองและการใช้ผู้อื่นเป็นบันไดให้เธอก้าวผ่านและ
เหยียบย่ำเพื่อไปสู่เป้าหมายที่เธอตั้งไว้ได้อย่างรวดเร็ว ทำให้ลอองค์ประสบความสำเร็จทั้งใน

เรื่องการเรียน การงานและชีวิตส่วนตัวก่อนผู้อื่นที่อยู่ในวัยเดียวกัน ดังที่ปิยะพรได้บรรยายถึงความคิดของลออองค์ไว้ในนวนิยายดังนี้

ขณะที่เพื่อนๆ ในวัยเดียวกันยังคง 'ดิ้น' กับการทำงานพยายาม
วางรากฐานในชีวิต ค่อยๆ ขยับไต่กันขึ้นไปทีละชั้น ลออองค์ก็สามารถ
พาตัวเองขึ้นมาอยู่ในสังคมอีกระดับ... แม้จะยังต้องแอบอิงอยู่กับร่มเงา
ของวิรุพห์ หากหญิงสาวก็มั่นใจว่าเธอจะสามารถกลมกลืนและยืน
หยัดได้เร็ววัน (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๐ : ๖๖)

ความต้องการที่ไม่มีวันสิ้นสุดในชีวิตของลออองค์ทำให้เธอต้องดิ้นรนอย่างไม่
วันจบสิ้น ลออองค์ไม่พอใจในชีวิตที่ดีและมีความเพียบพร้อมอย่างที่เธอเป็นอยู่ เมื่อมีโอกาสได้
อยู่ใกล้กับคนที่มีอำนาจทางการเมืองและได้รับความไว้วางใจให้ดูแลผลประโยชน์ ลออองค์เรียนรู้
ที่จะใช้อำนาจในทางที่ผิดเพื่อผลักดันให้ตนเองอยู่เหนือกว่าผู้อื่น และที่สำคัญเธอนำอำนาจที่มี
นั้นมาใช้ในการแก้แค้นและสร้างความทุกข์ร้อนให้กับครอบครัวอีกด้วย

...เวลานั้นมาถึงเร็วกว่าที่คิด ! ลออองค์ดูดซับข้อมูลเรียนรู้ชั้น
เชิงราวกับฟองน้ำ เงินทอง อามิสมากมายผ่านมือและผ่านตา... เธอ
ช่างอยู่ใกล้กับศูนย์กลางของอำนาจ มีหนายังสามารถควบคุมและ
เปลี่ยนแปลงอำนาจนั้นได้อย่างไม่ยากเย็น!

...คนอย่างลออองค์ไม่มีวันยอมให้ตนระทดท้อสับสนอยู่นาน
นัก... เธอจะก้าวไปข้างหน้าอย่างกล้าหาญมั่นคงเสมอ... อย่างคนที่รู้
ความต้องการของตนเอง อย่างคนที่ไม่ยอมหยุดนิ่ง ทำเพื่อ
ความสำเร็จเรียกร้องเพื่อสิทธิของตนอยู่เสมอ... (ปิยะพร ศักดิ์เกษม,
๒๕๔๐ : ๖๖ - ๖๗)

การแก้แค้นของลออองค์ไม่สำเร็จลุล่วงและยังส่งผลร้ายต่อหน้าที่การงานของ
ตนเอง ลออองค์จึงเรียนพยายามดิ้นรนแก้ไขสิ่งต่างๆ ในชีวิตอีกครั้งหนึ่ง จะเห็นได้ว่าความไม่
รู้จักพอในจิตใจของลออองค์นั้นทำให้ลออองค์อยู่ท่ามกลางความทุกข์ร้อนและต้องดิ้นรนอย่างไม่
มีวันสิ้นสุด

ยามวิกาลอันสงัดเงียบและเยียบเย็นคล้ายกลับกลายเป็นเตา
ซึ่งประจุเปลวเพลิงสีดำ... ทั้งร้อนรุ่ม รุ่มเร้าด้วยเรื่องราวที่ทับถมเข้ามา
ทั้งสองทาง... ลออองค์ขบคิดดิ้นรนเพื่อหาทางออกและช่วยชนะอันเป็น
เป้าหมายของชีวิตอย่างบ้าคลั่ง

ทุ่มเทเวลาทุกอึดใจ ทุ่มเททุกอณูของพลังแห่งความคิด...
สำหรับคนอย่างเธอ ไม่ใช่แค่เพื่อยูรอด หากเพื่อยูให้ได้บนจุดอันสูง
ลิ่ว อยู่ให้ได้ในตำแหน่งที่เธอ mongหมายและปรารถนาจะครอบครอง
ด้วย... (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๐ : ๓๓๑)

ปิยะพรสร้างให้ตัวละครทั้งคู่มีคุณสมบัติที่ใกล้เคียงกันไม่ว่าจะเป็นพื้นฐาน ครอบครัวย การศึกษาและความสามารถในการทำงาน แต่สิ่งที่มีความแตกต่างกันเป็นอันมากคือ ความจิตใจรู้จักความพอดี ทำให้ตัวละครทั้งสองมีเป้าหมายในชีวิตที่แตกต่างกัน จะเห็นได้ว่า ปิยะพรใช้ตัวละครทั้งคู่เปรียบเทียบเพื่อนำเสนอทฤษฎีเรื่องความพอเพียงในการชีวิต ปิยะพร เห็นว่าไม่ว่าจะประสบความสำเร็จมีชื่อเสียงเงินทองมากเพียงใด แต่หากไม่รู้จักคำว่าพอดี และ พอใจในสิ่งที่ตนมีนั้นก็ทำให้ชีวิตเดือดร้อนและไม่มีทางเป็นสุขได้แม้แต่น้อย

๓.๓.๓ ตัวละครที่มีบทบาทรอง

การสร้างตัวละครในนวนิยายของปิยะพร ศักดิ์เกษม มีความพิถีพิถันเป็นอันมาก แม้กระทั่งตัวละครที่มีบทบาทรองก็เป็นตัวละครที่ปิยะพรให้ความสำคัญ เนื่องจากความเกี่ยวพัน กันระหว่างตัวละครหลักและตัวละครรองอาจเป็นเหตุผลบางประการที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมของตัวละครหลักซึ่งอาจส่งผลต่อโครงเรื่องก็เป็นได้

ตัวละครรอง (minor character) เป็นตัวละครประเภทหนึ่งที่มีผู้ศึกษาและให้ความหมาย ไว้อย่างละเอียดดังนี้

ชนิกานต์ กู้เกียรติ ผู้ศึกษาวิเคราะห์นวนิยายของ กฤษณา อโศกสิน ได้ให้ความหมาย ของตัวละครไว้ดังนี้ “ตัวละครรอง หมายถึง ตัวละครที่มีบทบาทน้อยกว่าตัวละครเอก และมักจะมี ความสัมพันธ์กับตัวละครเอกตั้งแต่ต้นจนจบเรื่อง” (ชนิกานต์ กู้เกียรติ, ๒๕๔๐ : ๓๔)

นิชนันท์ พานิชพงศ์ ได้ศึกษาความหมายของตัวละครรองและอธิบายอย่างละเอียดไว้ว่า “ตัวละครรอง เป็นตัวละครที่มีบทบาทไม่เด่นเท่าตัวละครหลัก ตัวละครรองอาจจะมีพฤติกรรมที่ ขัดแย้งไม่ให้ตัวเอกสมประสงค์หรือสนับสนุนให้ตัวเอกสมประสงค์ หรืออาจมีบทบาทในโครงเรื่อง รองคู่ขนานไปกับตัวเอกเลยก็ได้” (นิชนันท์ พานิชพงศ์, ๒๕๔๙ : ๕๑)

จากข้างต้นผู้วิจัยได้สรุปความหมายเพื่อนำมาใช้ประกอบการวิเคราะห์ตัวละครรองใน วิทยานิพนธ์ดังนี้ ตัวละครรอง หมายถึง ตัวละครที่มีบทบาทต่อโครงเรื่องหลักหรือโครงเรื่องรอง แต่ไม่โดดเด่นและสำคัญเท่าตัวละครเอก ซึ่งบทบาทของตัวละครรองนี้มีความหลากหลาย ทั้งสนับสนุน และขัดแย้งกับตัวละครเอก

ในการวิเคราะห์ตัวละครที่มีบทบาททรงนี้ผู้วิจัยได้คัดเลือกตัวละครจำนวน ๕ ตัวที่มีบทบาททรง ซึ่งเป็นตัวละครที่น่าเสนอมโนทัศน์เกี่ยวกับผู้หญิงในนวนิยายของปิยะพรได้อย่างชัดเจน และน่าสนใจ ตัวละครเหล่านี้มีบทบาททั้งที่สร้างความขัดแย้งและสนับสนุนตัวละครเอก ทำให้นวนิยายมีอรรถรสและความสมจริงมากยิ่งขึ้น ดังที่ผู้วิจัยจะได้นำเสนอรายละเอียดต่อไป

๓.๓.๓.๑ วาริช

วาริชเป็นตัวละครชายที่มีบทบาททรงในเรื่อง ตะวันทอแสง เป็นตัวแทนของผู้ชายที่อาศัยความเหนือกว่าของเพศชายทั้งในทางร่างกายและสังคมบังคับให้ผู้หญิงตกเป็นรองความเป็นชายเพื่อความสะดวกสบาย

วาริชเป็นชาวเชียงใหม่ ครอบครัวมีฐานะค่อนข้างยากจน ทำให้มีความทะเยอทะยานสูงจึงชอบแอบอ้างตนเป็นคนรวยเพื่อหลอกลวงผู้หญิงที่มีทรัพย์สินเงินทอง แต่เมื่อวาริชไปมีความสัมพันธ์กับเด็กหญิงคนหนึ่งแล้วพ่อแม่ของเด็กต้องการจะดำเนินคดี ทำให้วาริชผู้เป็นคนเจ้าชู้และไม่มีความรับผิดชอบเป็นทุนเดิม ต้องหนีออกจากจังหวัด และหลบไปทำงานเป็นครูที่จังหวัดระยอง

“พ่อแม่ของหมอเป็นลูกจ้างในรียาสูปแห่งหนึ่ง ใกล้ชิดสนิทกับพ่อเลี้ยงเจ้าของไร่มาก ก็เลยลอกเลียนบุคลิก การใช้ชีวิตของคนรวยไว้ได้ครบถ้วน...”

...และที่ย้ายมานี้ก็ไม่ใช่เหตุผลสวยหรูที่เขาอ้างหรอกนะ...แต่เป็นเพราะไปทำมิดีมิร้ายกับเด็กเข้า พ่อแม่เขาจะเอาเรื่องเลยรีบเผ่นลงมาเสียก่อน” (ปิยะพร ตักดีเกษม, ๒๕๔๙ : ๘๒)

วาริชต้องการจะมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีที่สุขสบายโดยไม่คำนึงถึงความเดือดร้อนของผู้อื่น เมื่อวาริชมาอยู่ที่จังหวัดระยองก็ได้พบกับพิมพรรณผู้มีความเพียบพร้อม อ่อนหวาน มองโลกในแง่ดี ที่สำคัญคือเป็นลูกของผู้ชื้อเสียงและร่ำรวย วาริชตั้งใจใช้พิมพรรณเพื่อเป็นบันไดให้ตนเองมีชีวิตที่ดีขึ้น เขาพยายามทำทุกวิถีทางให้พิมพรรณหลงรักและหมั่นที่จะแต่งงานกับพิมพรรณเพราะเห็นว่าพิมพรรณมีประโยชน์กับตน ดังที่ปิยะพรนำเสนอความคิดและคำพูดของวาริชไว้ในนวนิยายดังนี้

“ผมรักคุณนะพิม... คุณเป็นสิ่งสำคัญสำหรับชีวิตของผม...รู้ไหม”

“ไม่มีใครรู้ความนัยแห่งประโยคที่ว่า ‘คุณเป็นสิ่งสำคัญสำหรับชีวิตของผม’เท่ากับตัวของเขาเอง... สำคัญสิ... หล่อนสำคัญ...เพราะ

ผู้หญิงคนนี้เป็นแหละที่จะทำให้เขาสามารถเปลี่ยนวิถีทางชีวิตของตัวเอง
ได้ (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๙ : ๑๕๘)

ธาตุแท้ของวาริชคือการเป็นผู้ชายเห็นแก่ได้และไม่รับผิดชอบ แม้ว่าเขาตั้งใจจะแต่งงานกับพิมพรรณ แต่ก็ยังมีความสัมพันธ์กับผู้หญิงอื่นมากหน้าหลายตา ซึ่งพฤติกรรมของวาริชทำให้คนในสังคมประณามอย่างรุนแรง

วาริชต้องการจะแต่งงานกับพิมพรรณเพื่อยกฐานะของตนเองให้ได้ เมื่อพิมพรรณทราบถึงความเจ้าชู้และการโกหกเรื่องครอบครัวจึงตั้งใจจะเลิกติดต่อคบหากับวาริช วาริชจึงตัดสินใจใช้ความแข็งแรงกว่าในทางสรีระบังคับขืนใจ พิมพรรณซึ่งได้รับการปลุกฝังให้มีความคิดแบบเก่าจึงตัดสินใจแต่งงานเพราะเชื่อว่าผู้หญิงที่มีความสัมพันธ์ลึกซึ้งกับผู้ชายแล้วก็ยอมเป็นของคนผู้นั้นตลอดไป ดังที่ปิยะพรนำเสนอความคิดของพิมพรรณที่ต้องตกกระไดพลอยโจนแต่งงานกับวาริชไว้ในนวนิยายดังนี้

‘ถึงอย่างไรเขาก็เป็นสามีของเราแล้ว การที่เขาชวนเราไปจดทะเบียนนั้นก็นับว่าดีแล้ว’...

... ‘ถ้าเขาเฉยเสียเราจะทำอย่างไร...จะทำให้เหมือนไม่มีอะไรเกิดขึ้น เราคงทำไม่ได้เราเป็นของเขาแล้วก็ต้องแต่งงาน...อยู่กับเขาตลอดไป’ (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๙ : ๑๙๓)

ความเห็นแก่ได้ของวาริชยิ่งปรากฏชัดเจน เมื่อการแต่งงานกับพิมพรรณไม่ได้ทำให้เขามีชีวิตที่สุขสบายขึ้นอย่างที่คาดหวังมาตั้งแต่ต้น เนื่องจากพ่อแม่ของพิมพรรณไม่ยอมรับในตัววาริชและตัดขาดจากพิมพรรณ วาริชซึ่งพลาดหวังจากการแต่งงานจึงเห็นว่าพิมพรรณกลายเป็นคนไม่มีค่า และเป็นภาระผูกพันตัวเขา วาริชจึงไม่ใส่ใจและทะนุถนอมพิมพรรณเหมือนในเวลาก่อนแต่งงาน และมักจะทำร้ายพิมพรรณอยู่เสมอ ดังที่ปิยะพรนำเสนอไว้ในนวนิยายดังนี้

“...ถ้าเขาไม่ได้รับอย่างที่เขาหวังเอาไว้มากเขาก็ต้องผิดหวัง...ฉันกลัวว่าเขาจะเอาความผิดหวังเหล่านี้ไประบายลงกับพิมซึ่งอยู่ในฐานะภรรยาที่ใกล้ชิดที่สุด อาจจะทำร้ายจิตใจหรือทุบตี...ไม่อย่างนั้นเขาก็อาจจะเห็นว่าพิมไม่มีประโยชน์กับเขามากต่อไป เขาก็เลยทอดทิ้งพิม คนอ่อนแอเปราะบางอย่าพิมทนไม่ไหวแน่” (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๙ : ๒๐๐ - ๒๐๑)

แม้ว่าแต่งงานแล้ววาริชก็ยังไม่เลิกนิสัยเจ้าชู้ ซึ่งเป็นลักษณะนิสัยที่พิมพรรณไม่สามารถอดทนได้ ประกอบกับปัญหาอื่นๆที่รุมเร้า ในที่สุดพิมพรรณจึงตัดสินใจฆ่าตัวตายเพื่อหนีปัญหา การตายของพิมพรรณสามารถเปลี่ยนแปลงชะตากรรมของวาริชให้กลายเป็นผู้ร่ำรวยและหายสาบสูญไปจากสังคม ดังที่ปรากฏเป็นบทสนทนาของตัวละครแวดล้อมในเรื่องกล่าวถึงชะตากรรมของวาริชไว้ว่า

“เขาหายไปไหน”
 “หายตัวไปตั้งแต่วันเกิดเรื่อง” มุกดาตอบเรียบ ๆ
 “อาพร้อมสั่งให้คนตามหาเขาทั่วทั้งจังหวัด...ถ้ายังอยู่...เขาตายแน่...” (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๙ : ๓๒๒)

วาริชเป็นตัวละครชายที่มีพฤติกรรมเอารัดเอาเปรียบผู้หญิงโดยใช้เรื่องความแตกต่างทางเพศและความได้เปรียบทางสังคมมาเป็นเครื่องมือสำคัญเพื่อให้ตนเองได้รับผลประโยชน์ ซึ่งพฤติกรรมเช่นนี้เป็นสิ่งที่ปิยะพรไม่เห็นด้วย ปิยะพรกำหนดให้วาริชเป็นตัวแทนของผู้ชายที่ใช้ความเหนือกว่ากดขี่เอารัดเอาเปรียบผู้หญิง แม้ว่าวาริชจะมีบทบาทในเรื่องไม่มากนัก แต่บทบาทของวาริชก็เป็นช่องทางหนึ่งที่ปิยะพรใช้วิพากษ์วิจารณ์ความได้เปรียบของผู้ชายทั้งในเรื่องเพศและในเรื่องสังคมนี้ได้อย่างชัดเจนอีกช่องทางหนึ่ง

๓.๓.๓.๒ ดวงตา

“ดวงตา” เป็นตัวละครหญิงในนวนิยายเรื่อง ทราวิสเพลิง ที่มีบทบาทรองและเป็นตัวแทนของผู้หญิงที่ถูกกดขี่ในครอบครัว นอกจากนั้นยังเป็นแม่ผู้ต่อสู้เพื่อให้ลูกสาวมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีและมีอิสรภาพ

ดวงตามีชีวิตที่ไม่มั่นคงมาตั้งแต่ต้น เมื่อพ่อแม่ได้ยกเธอให้เป็นลูกบุญธรรมของคุณหญิงศิริ คุณหญิงเลี้ยงดูเธอเหมือนลูกสาวและให้บริวารยกย่อง แต่เธอก็ต้องทำงานรับใช้คุณหญิงไม่ต่างจากคนรับใช้เช่นกัน สถานะของดวงตาในครอบครัวจึงไม่แน่นอนทำให้มีความคับข้องใจ จะเห็นได้จากการที่ปิยะพรได้นำเสนอความคิดของตัวละครตัวหนึ่งที่ใกล้ชิดกับดวงตาจนทำให้เข้าใจความรู้สึกนึกคิดของดวงตาได้เป็นอย่างดี ดังที่ปรากฏในนวนิยายดังนี้

สตรีผู้อาวุโสกว่าทอดถอนใจ เข้าใจถึงสภาพครึ่งดินครึ่งดาว
ของหญิงสาวผู้นี้ดี...ภายในอาณาเขตอันกว้างใหญ่ มีผู้คนทั้งเก่าและใหม่อยู่อาศัยเกินกว่ายี่สิบชีวิต สองในจำนวนนั้นคือผู้ที่ถูกยกขึ้น

เป็น 'นาย' ส่วนที่เหลือก็มีระดับของตนเอง มีความมั่นใจในสถานะของตัว...ถึงแม้จะเป็นแค่ 'บริวาร' หากสภาพชีวิตก็ชัดเจนมั่นคง เหมือนกับการที่ได้ยืนเหยียบอยู่บนพื้นดิน แม้จะต้องสัมผัสฝุ่นธุลี หากก็หยัดกายได้ในตำแหน่งที่เป็นของตน

... แต่หญิงสาวคนนี้ ไม่อาจนับรวมเข้าได้กับกลุ่มใดๆ... เหมือนกับคนที่ยืนก็ยืนได้ไม่เต็มเท้า นั่งก็นั่งได้ไม่เต็มกาย! (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๙ : ๒๕ - ๒๖)

เมื่อดวงดาเติบโตขึ้นก็ได้เสียดกับ "ศก" ลูกชายของคุณหญิงจนมีลูกสาวด้วยกันคนหนึ่งคือ "ศรุตดา" ดวงดามีความรักและจงรักภักดีให้กับศกและคุณหญิงศิริ แต่ศกก็เหยียบย่ำความรู้สึกของเธอด้วยการแต่งงานกับผู้หญิงอื่นและยกย่องออกหน้าออกตา ด้วยความรักทำให้ดวงดายินยอมทุกวิถีทาง แม้ว่าตนเองจะมีสภาพเป็นภรรยาช้อยและเธอก็ทราบดีว่าการที่ศกและคุณหญิงศิริไม่กำจัดเธอออกไป เนื่องจากต้องการจะใช้ประโยชน์จากเธออยู่และคุณหญิงก็ได้ให้ศกรักษาความสัมพันธ์กับเธอเอาไว้เพื่อร้อยไว้ใช้ ดังที่ปิยะพรได้นำเสนอความคิดของดวงดาไว้ในนวนิยายดังนี้

...หญิงสาวผู้นี้ยังคงไม่ละทิ้งความฝันในวัยสาวรุ่น ไม่เคยจืดจางกับความรักรักความบูชา ที่ได้เฝ้าท่มเทให้กับทายาทหนุ่มคนเดียวของตระกูลได้เลย

...ก็ที่มีศรุตดาขึ้นมาในวันนี้ ไม่ใช่เพราะความรัก ความหลงใหลที่เธอเฝ้าท่มเทให้จนสุดใจหรือ?...

หากฝ่ายชายและมารดาของเขาผู้เป็นประมุขของบ้านนี้ลืมนึกถึงความรักรักความหลงใหลแบบนั้นตอบแทนบ้างหรือเปล่า...หรือเป็นเพียงเพราะความคะนองในวัยหนุ่ม กับเหตุผลที่แอบอิงประโยชน์บางอย่าง! (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๙ : ๒๙ - ๓๐)

สถานภาพที่เป็นรองในครอบครัวของดวงดาไม่ได้เป็นเรื่องที่รับรู้กันเพียงแต่ในครอบครัวเท่านั้น แต่คนในสังคมส่วนใหญ่ก็รับรู้ถึงสถานะที่เป็นรองของเธอ ทำให้คนในสังคมบางคนดูหมิ่นศักดิ์ศรีของเธอ ในขณะที่บางคนแสดงความเวทนาต่อชีวิตของดวงดาอย่างเปิดเผย ดังที่ปิยะพรนำเสนอความคิดของดวงดาไว้ในนวนิยายดังนี้

หญิงสาวหยัดตัวขึ้นอีกครั้งด้วยแผ่นหลังที่ตรงแนว สบสายตาที่เต็มไปด้วยความเห็นอกเห็นใจของครูใหญ่และครูอัมจิต...

เพียงเท่านี้...ดวงตาก็รับทราบเรื่องราวในชีวิตของเธอไม่ถึงกับจะ
เป็นความลับที่ดำมืดเกินไปนักสำหรับผู้คนในละแวกนี้

ผู้คนที่สมเพชเวทนา ดูหมิ่นเธอคงจะมีบ้าง และก็คงจะมีอีก
ไม่น้อยที่สงสารเห็นใจ (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๙ : ๑๘)

เหตุผลหลายประการทำให้ดวงตาเริ่มต้นร่นเพื่อให้ตนเองและลูกมีสภาพชีวิตที่ดี
ขึ้น ประกอบกับเมื่อได้ทราบถึงความคิดที่แท้จริงของศกและคุณหญิงศิริที่ต้องการเก็บเธอและลูก
สาวของเธอเอาไว้ใช้ ดวงตาจึงยอมรับความจริงว่าตนเองมีความโง่เขลาและถูกกดขี่ข่มเหงทั้ง
ทางร่างกายและจิตใจจากคนในครอบครัวอยู่เสมอ เมื่อสบโอกาสดวงตาจึงตัดสินใจแยกตัวและ
นำพาลูกสาวออกจากครอบครัว ดังที่ปิยะพรนำเสนอความคิดของดวงตาไว้ในนวนิยายดังนี้

... ชีวิตที่ถูกพันธนาการไว้กับกองทัพต้องก้มหน้ารับการ
เหยียบย่ำ...เพราะเครื่องมือเครื่องไม้ที่ใช้พันธนาการเช่นนั้นคือความ
รัก และความกตัญญูรู้คุณ

...ดวงตาต้องยอมจำนนในวันนี้เองว่าแท้จริงแล้วความรัก
ความเมตตาที่เธอเคยคิดว่าได้รับมาตลอดนั้นเป็นเพียงชั้นตอนหนึ่ง
ของ'การร้อยเอาไว้ใช้'เท่านั้นเอง! (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๙ : ๖๙)

ดวงตาใช้ความรู้ความสามารถในการพึ่งพาตนเองและเลี้ยงลูกได้เพียงลำพัง
จนกระทั่งพากันย้ายไปใช้ชีวิตที่ต่างประเทศ และพบรักใหม่กับเศรษฐีชาวอเมริกัน ซึ่งชายชาว
อเมริกันผู้นี้ก็ได้ทำให้ดวงตาและลูกมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี มีอิสรภาพ ไม่ถูกเอารัดเอาเปรียบหรือ
มีความเป็นรองอีกต่อไป ความเป็นแม่ที่ดีของดวงตานี้ทำให้ลูกของเธอประสบความสำเร็จ
จนกระทั่งตัวละครอื่นๆในเรื่องชื่นชมในความสามารถในการเลี้ยงดูลูกและจัดการกับชีวิตของตน
เป็นอันมาก ดังที่ปรากฏในนวนิยายดังนี้

"ตอนนี้แม่อยู่ที่ฟลอริดากับลุงดอน...แม่แต่งงานใหม่กับลุง
ดอนมาได้สิบปีแล้วคะลุงดอนเป็นเจ้าของบริษัทคอมพิวเตอร์แต่ตอนนี้
เกษียณแล้ว... เพราะใครๆก็เกษียณแล้วถ้ามีปัญหา ก็โยกย้ายไปอยู่
กันทั้งนั้น" เธอหัวเราะเบาๆ "ส่วนทรายอยู่ในนิวยอร์ก ทำงาน..."

...ดวงตาเลี้ยงลูกและจัดการกับชีวิตของตัวเองได้ดีกว่าที่คิด
(ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๙ : ๒๓๒)

ดวงตาประสบความสำเร็จในการเรียกร้องอิสรภาพให้กับตนเอง ได้เรียนรู้ชีวิตในแง่มุมต่าง ๆ ทั้งด้านดีและไม่ดี ได้เรียนรู้ว่าทุกอย่างในชีวิตเป็นเพียงมายา ความคับแค้นใจ การเรียกร้องต้องการเกิดขึ้นจากใจของเราที่คิดฝันไปเอง แม้ว่าในตอนต้นดวงตาจะมีความคับแค้นใจมากเพียงใดแต่ก็ทำใจและปล่อยวางประสบการณ์ที่เลวร้ายในชีวิตได้ในที่สุด ดังที่ปิยะพรได้นำเสนอบทสนทนาของดวงตาที่สอนลูกสาวไว้ในนวนิยายดังนี้

... “...ทั้งแม่ทั้งทนายโตพอ ก้าวเดินมาไกลพอที่จะมองกลับไป แล้วเห็นว่าทุกอย่างมันเล็ก มันสามัญเกินกว่าที่เราเคยคิดไว้” เธอหยุดคิดเลือกหาถ้อยคำ

“แม่เคยนึกว่าเขาช่างยิ่งใหญ่ ช่างเพียบพร้อมเสียเหลือเกิน และแม่ก็ใฝ่ฝันดินรนที่จะเป็นส่วนหนึ่งในความยิ่งใหญ่เพียบพร้อมอันนั้น แต่เมื่อแม่ได้ก้าวเดินออกมา แม่ถึงได้รู้ว่า ที่แล้วมานั้นแม่คิดไปเองทั้งเพ...” (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๙ : ๑๗๖)

จะเห็นได้ว่าปิยะพรนำเสนอดวงตาให้เป็นผู้หญิงที่ถูกกดขี่เอารัดเอาเปรียบตั้งแต่ต้น แสดงถึงสถานภาพความเป็นรองของผู้หญิงภายในครอบครัวซึ่งเป็นสิ่งที่ปิยะพรไม่เห็นด้วย ปิยะพรสร้างให้ดวงตาต้องต่อสู้เพื่อให้ได้รับอิสรภาพและความเป็นธรรมในชีวิต เมื่อดวงตาต่อสู้จนประสบความสำเร็จจึงทำให้เธอแสดงศักยภาพในการทำงาน และการเลี้ยงดูลูกได้อย่างเต็มที่ ซึ่งเป็นสิ่งที่ปิยะพรต้องการแสดงให้เห็นว่าผู้หญิงเพศที่มีความสามารถหากได้รับโอกาสนี้จะแสดงความสามารถได้อย่างเต็มที่ นอกจากนี้ปิยะพรยังเน้นย้ำหน้าที่ของแม่ที่ดิ่งในนวนิยายซึ่งการสร้างโอกาสที่ดีให้แก่ลูกของตนก็เป็นสิ่งที่ปิยะพรใช้ตัวละครนี้ในการนำเสนอได้อย่างชัดเจน

๓.๓.๓.๓ บุรี

บุรีเป็นตัวละครชายในเรื่อง ทนายสีเพลิง ซึ่งเป็นตัวละครที่ปิยะพรสร้างให้เป็นตัวแทนของผู้ชายที่ดีมีความเป็นสุภาพบุรุษและสมควรได้รับการยกย่อง

บุรีเป็นผู้ถูกหล่อหลอมขึ้นจากครอบครัวที่อบอุ่น เพียบพร้อมและตั้งอยู่ในความดี บุรีมีพ่อแม่และคุณยายของเขาเป็นแบบอย่าง ทั้งอบรมปมนิสัยให้เป็นคนดีและให้ดำเนินชีวิตโดยยึดหลักศีลธรรมอันดีเป็นสำคัญ บุรีจึงเติบโตขึ้นอย่างสมบูรณ์และมีความดีงามเป็นนิสัยประจำตัว ดังที่ปิยะพรได้กำหนดให้คุณยายของบุรีอบรมให้เขาดั่งมั่นในความดีและเน้นย้ำถึงสภาพครอบครัวที่ดีของเขาในนวนิยายดังนี้

“ปิโซคติกว่าเขา โซคติกว่าทนาย เพราะได้เกิดมาในครอบครัวที่อบอุ่น ไม่รวยมากจนเป็นชนวนของความแตกแยกขัดแย้งระหว่างญาติโยม ไม่จนมากจนกระทั่งต้องดิ้นรนกระเสือกกระสน...ที่สำคัญ

พ่อแม่ของบี ตั้งตนอยู่ในที่อันเหมาะอันควร ดำเนินชีวิตอย่างคนมีสติรู้หน้าที่ของตัวเอง...”

“...ถึงอย่างนั้น ยายก็ไม่อยากให้บีประมาทหลงตน หลงระเริงไปกับความสุข กับชีวิตที่เรียบง่ายมั่นคงของวันนี้...ชีวิตภายนอกหน้าอะไรจะเกิดขึ้นไม่มีใครบอกได้...แต่ไม่ว่าอะไรจะเกิดขึ้น สติปัญญา การยึดมั่นในหลักการของความถูกต้องยุติธรรม กับความโอบอ้อมผ่อนปรนเพื่อความเมตตาประนีประนอมเท่านั้นที่จะช่วยได้... ช่วยให้ชีวิตของเราไม่แปลกแยก แดกแถว ช่วยให้เรามีความสุข ความสงบ โดยไม่ต้องไปก่อกรรมทำเข็ญกับชีวิตผู้อื่น” (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๙ : ๑๐๔)

นอกจากนี้บุรียังได้รับการอบรมให้เคารพให้เกียรติผู้อื่นและเห็นถึงความเสมอภาคทางเพศจากคุณยายผู้เป็นครู ซึ่งได้พบเห็นปัญหาครอบครัวและปัญหาของเด็กนักเรียนมาเป็นจำนวนมาก บุรีจึงได้รับการสั่งสอนให้เป็นผู้เห็นอกเห็นใจและให้เกียรติยกย่องทุกเพศอย่างเสมอภาค ดังที่ปรากฏเป็นคำสอนของครูนารีที่กล่าวกับบุรีในนวนิยายดังนี้

คุณนารีชะงักเงยหน้าขึ้นคาดคั้นเอากับหลานชายว่า

“บื้ออย่าเขี้ยวนะลูก อย่าคิดว่าชีวิตจิตใจของมนุษย์คนอื่นไม่มีความหมาย...ยิ่งบีเป็นผู้ชาย ยิ่งต้องระวังตัวให้มาก ดูพ่อของบีเป็นตัวอย่าง เราต้องเป็นเสาเอกของบ้าน ต้องตั้งอยู่ในที่อันควร มั่นคง ด้วยคุณธรรม อย่าสร้างบาปไว้กับใครถ้าไม่คิดจะรักใคร่เลี้ยงดูหรือยกย่องเขาจริงจิง...” (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๙ : ๙๘)

บุรีเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและมีจิตใจที่ตั้งงามอยู่ในตัว เมื่อเติบโตขึ้นบุรีจึงดำเนินชีวิตและประพฤติตนอยู่ในความดีงามจนได้รับการยกย่องจากผู้คนแวดล้อม ไม่ว่าจะเป็นคนในครอบครัว เพื่อนและผู้คนที่แวดล้อม ดังที่ปิยะพรได้นำเสนอความคิดของแม่ของบุรีที่ชื่นชมในความเป็นคนที่สมบูรณ์ของบุรีไว้ในนวนิยายดังนี้

คุณสุนทรีหัวเราะมองสีหน้าแจ่มใสของลูกชายคนเดียวอย่างรักใคร่ ภาคภูมิใจ พร้อมกันนั้นก็อดนึกเสียดายไม่ได้ว่าหากผู้เป็นมารดาของเธอ...คุณครูนารี...ยังมีชีวิตอยู่ถึงทุกวันนี้จะดีใจสักเพียงไหนที่หลานชายคนเดียวเติบโต งดงามสมบูรณ์ทั้งทางกายและทางใจ (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๙ : ๑๘๓)

บุรีเป็นผู้ที่มีจุดยืนของตนเองที่ตั้งมั่นอยู่ในความดีอย่างหนักแน่น แม้ว่าบางครั้งจะดูเหมือนโอนอ่อนไปกับความคิดของผู้อื่นอย่างง่ายดาย แต่ในความเป็นจริงบุรีก็ยังคงรักษาความคิดที่ตั้งมั่นอยู่ในความดีของเขาได้อย่างไม่มีวันเสื่อมคลาย ตัวตนของบุรีจึงทำให้ทุกคนที่ได้รู้จักยอมรับและนับถือเขาได้อย่างเต็มใจ ดังที่ปิยะพรได้กล่าวถึงลักษณะนิสัยของบุรีไว้ในนวนิยายดังนี้

...ในคำพูดและท่าทีที่ที่แสนจะอ่อนโยนใจดีของชายหนุ่มผู้นี้ แท้จริงแล้วมีความมั่นคงยืนหยัดในความเห็นและความต้องการของตนเองอย่างมากมาย...ความใจดีของเขาต่างหากที่ทำให้เขามักจะทำราวกับโอนอ่อนไป เพื่อความสบายใจของใครๆอยู่เสมอ ทั้งๆ ที่ในความเป็นจริงแล้วเขาไม่เคยทิ้งจุดยืนและความมั่นใจของตัวเอง (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๙ : ๓๖๓)

ในเรื่องการปฏิบัติตนกับเพศตรงข้าม บุรีเป็นสุภาพบุรุษอย่างที่ยายเคยได้สั่งสอนไว้ บุรีไม่เอาเปรียบผู้หญิงและไม่เคยพูดจาดูหมิ่นผู้หญิงทุกคน ไม่ว่าจะผู้หญิงคนไหนจะมีพฤติกรรมอย่างไร เพราะบุรีถือว่าผู้หญิงทุกคนก็มีความเท่าเทียมกันและเป็นเพศแม่ที่ควรจะให้เกียรติ จะเห็นได้จากเหตุการณ์ที่บุรีได้ยินชายคนหนึ่งนินทาว่าร้ายศรุตดาในทางเสียหาย แม้เขาจะทราบว่าเป็นเรื่องที่ชายผู้นั้นกล่าวมาเป็นเรื่องจริงทั้งหมด แต่บุรีก็เห็นว่าสิ่งที่ชายผู้นั้นพูดมาไม่ใช่วิถีของการเป็นสุภาพบุรุษ บุรีจึงกล่าวตักเตือนด้วยถ้อยคำที่ค่อนข้างรุนแรง ดังที่ปรากฏในนวนิยายดังนี้

“มิตรภาพระหว่างทนาย เอ้อ! แชนด์กับผม เป็นเรื่องส่วนตัวที่ไม่จำเป็นต้องมีใครมาร่วมรับรู้ เพียงแต่ผมไม่ต้องการที่จะฟังผู้ชายคนไหนพูดถึงผู้หญิงอย่างดูหมิ่น ไม่ว่าจะมีส่วนเหตุควรแก่การพูดหรือไม่...มันไม่ใช่วิธีการของสุภาพบุรุษ” ด้วยสีหน้าที่ยังคงแยมยิ้มละไม หากดวงตาที่จ้องตรงมาเข้มงวดอย่างคนเอาเรื่องทีเดียว

“ถึงผู้หญิงคนนั้นจะไม่ใช่ แม่ พี่น้อง ลูกสาว หรือคู่รักของคุณ แต่เขาก็ต้องเป็นแม่ พี่น้อง ลูกสาว หรือคู่รักของใครบางคนเหมือนกัน” (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๙ : ๕๗๐)

นอกจากนี้บุรียังเป็นผู้ที่ไม่คิดจะเอาใจเอาเปรียบผู้หญิงแม้ว่าจะมีโอกาสก็ตาม จะเห็นได้จากเหตุการณ์ที่ศรุตดาพยายามจะใช้เสน่ห์ทางเพศครอบงำเขาเอาไว้ แต่บุรีก็ปฏิเสธ

และอธิบายถึงความคิดที่แท้จริงของเขา ซึ่งแม้ว่าเขาจะมีความรักต่อศรุดาแต่ก็ควรจะเป็นไปในทิศทางและมีจุดเริ่มต้นที่เหมาะสม เหตุการณ์นี้แสดงให้เห็นถึงความดั่งามและความเป็นสุภาพบุรุษของบรีที่มีอยู่ในตัว ดังที่ปรากฏในนวนิยาย

“ผมอยากจะรู้ว่า ทรายต้องการเพียงแค่นี้ละหรือ”...

...“ถ้าเฉพาะความต้องการเพียงแค่นั้น...ไม่มีผู้ชายคนไหนหรือ
หอรกนะทราย...เพียงแต่ผมคิดว่าทรายต้องการมากกว่านี้ ไม่ใช่แค่
การยึดครองผูกพันกันไว้ด้วยความพิศวาสัตินๆของคนต่างเพศ...”

“ผมมีทั้งหมดนั้นให้ทราย เพียงแต่ความรู้สึกที่ดั่งามของ
ความเข้าใจ ไกล่ชิด ควรจะมีจุดเริ่มที่ความปรารถนาจะแบ่งปัน
ความสุขและทุกข์ ความต้องการจะประคับประคองกันในเส้นทางที่ถูก
ที่ควรไม่ใช่มาเริ่มที่จุดของความหลงใหลมัวเมา” (ปิยะพร ศักดิ์เกษม,
๒๕๔๙ : ๕๘๐)

จะเห็นได้ว่าปิยะพรนำเสนอตัวละครนี้ให้เป็นตัวแทนของผู้ชายที่มีแต่ความดั่งามเห็นคุณค่าของผู้หญิงในฐานะมนุษย์เท่าเทียมกันโดยการยกย่องให้เกียรติ และไม่เอารัดเอาเปรียบ ซึ่งปิยะพรได้แสดงให้เห็นว่าลักษณะเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้ต้องมาจากการปลูกฝังของครอบครัวตั้งแต่ต้น บทบาทของบรีจึงเป็นผู้สนับสนุนตัวละครหญิง แม้ว่าบทบาทของบรีจะมีไม่มากนักเนื่องจากเป็นเพียงตัวละครรอง แต่ปิยะพรก็ได้แสดงให้เห็นว่าบรีคือผู้ชายในแบบฉบับที่ดีและใช้ความประพฤติของเขาเป็นแบบอย่าง เพื่อทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างผู้หญิงและผู้ชายในสังคมดำเนินไปด้วยดี และสร้างความสันติสุขให้กับสังคมได้ในที่สุด

๓.๓.๓.๔ กฤต

กฤตเป็นตัวละครชายอีกตัวหนึ่งที่มีบทบาทรองในนวนิยายเรื่อง ลับแลลายเมฆ กฤตเป็นตัวละครที่ปิยะพรสร้างขึ้นเพื่อเป็นตัวแทนของผู้ชายที่มีความคิดแบบเก่า ผู้รักความสมบูรณ์แบบและยังมีมุมมองต่อผู้หญิงที่ถูกทารุณกรรมทางเพศอย่างมีอคติ

กฤตเป็นผู้ที่เกิดมาพร้อมกับความเพียบพร้อมในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านรูปร่างหน้าตาที่มีเสน่ห์ดึงดูดใจผู้หญิง มีครอบครัวที่มีฐานะดีและมีชื่อเสียงในสังคม มีการศึกษาในระดับสูงจากต่างประเทศและมีอาชีพมั่นคง กฤตจึงมีความมั่นใจในความเพียบพร้อมของตนเป็นอันมาก ดังที่ปิยะพรได้นำเสนอพื้นฐานในด้านต่างๆของกฤตไว้ในนวนิยายดังนี้

กฤตเกิดในตระกูลใหญ่...แม้ว่า ‘เชิญอุสราชัย’ จะมีพื้นเพเป็นเพียงพ่อค้าชาวจีน หากความมั่งคั่ง มั่นคง ก็ทำให้ลูกหลานรุ่นใหม่ๆ ในตระกูลอยู่ในสภาพ ‘แถวหน้า’ของสังคมเสมอ

และยิ่งเมื่อเป็นคนรูปร่าง มีเสน่ห์ แล้วยังเปี่ยมไปด้วยไมตรี
จิตอย่างนี้ชายหนุ่มยังไม่เคยขาดเพื่อนไม่เคยขาดผู้คนห้อมล้อม...
(ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๘ : ๖)

กฤตเป็นตัวแทนของผู้ชายที่เชื่อมั่นในอำนาจของความเป็นชาย โดยเฉพาะเมื่อ
เขามีความเพียบพร้อมทำให้กฤตพะงันตัว กฤตเชื่อว่าคุณสมบัติของเขาทำให้ผู้หญิงหลงรักได้ไม่
ยาก และเมื่อเขาเป็นผู้ชายก็มีโอกาสที่เหนือกว่าผู้หญิงในสังคมในด้านความรักความสัมพันธ์ ซึ่ง
สิทธิพิเศษที่มอบให้ทำให้เขาไม่มีความผิดที่จะคบหากับผู้หญิงได้หลายคน ดังที่ปิยะพรได้
นำเสนอความคิดของกฤตในนวนิยายดังนี้

ท่าทีของจิรณาเปิดเผยความในใจจนกฤตรู้สึกมั่นใจในตนเอง
มากขึ้น... อันที่จริงก็คือมั่นใจในความเป็นชายของตนนั่นแหละ...
ความเป็นชายที่ทำให้มีสิทธิ์เลือก ได้เสนอ ได้เรียกร้องหาสิ่งที่
ต้องการ แล้วก็มักจะได้รับการตอบสนองเสมอ...

...ความเคยชินและค่านิยมที่ฝังลึกนั่นเองที่ทำให้ชายหนุ่มมุ่ง
หน้าเรียกร้องตามความปรารถนาของตน

เขามีหน้าที่กับหญิงหนึ่ง แต่ก็สามารถมีรักกับอีกหญิงหนึ่ง
เต็มหัวใจได้เช่นกัน... (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๘ : ๔๒๐)

กฤตเป็นผู้ที่มักจะเลือกในสิ่งที่ดีที่สุดเสมอ ไม่เว้นแม้กระทั่งเรื่องความรัก
แม้ว่ากฤตจะชอบคบหากับผู้หญิงมากหน้าหลายตา และแต่ละคนมีพฤติกรรมที่ไม่เรียบร้อย
แต่กฤตก็เลือกแต่งงานกับผู้หญิงที่ตนเองคิดว่าดีเลิศและมีคุณค่าในสายตาของเขา กล่าวคือ
บริสุทธิ์ผุดผ่อง มีชาติตระกูลและมีฐานะเสมอกัน ดังที่ปรากฏในนวนิยาย

ความงามอ่อนหวานทั้งสดใสและสูงส่งของนภนภางศ์ราวกับ
จะเปล่งประกายได้...ดูเหมือนมันบาดตายิ่งกว่าสปอตไลท์ที่สาดตาม
เสียอีก และดวงหน้าคมสันของกฤตก็แจ่มใสเบิกบานเมื่อได้เดินเคียง
ข้างเจ้าสาวแสนสวยผู้ผ่านการ 'เลือกสรร' แล้วของเขา (ปิยะพร
ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๘ : ๑๖๐)

กฤตไม่เคยยอมรับสิ่งที่มีตำหนิหรือมีข้อผิดพลาด เมื่อเขาแต่งงานแล้วพบว่า
เจ้าสาวของเขามีความผิดปกติ คือมีอาการกลัวการร่วมเพศ ในทรนศนะของกฤตเจ้าสาวของเขา

จึงไม่มีค่าอีกต่อไป จนเขาแสดงท่าที่รังเกียจและเลือกที่จะปลีกตัวออกห่างแม้ว่าจะเพิ่งจะผ่านการแต่งงานได้เพียงแค่วัน ๒ วัน เพราะไม่ปรารถนาที่จะได้พบกับปัญหาใดๆ ดังที่ปิยะพรนำเสนอความคิดของกฤตไว้ในนวนิยายดังนี้

นี่เขาเลือกเดินผิดทางหรือ...ผิด...ทั้งๆที่คิดว่าเลือกได้'เลิศ'
แล้วเหมาะสมและสอดคล้องตามความต้องการของตนเองและผู้ใหญ่
อย่างที่สุดแล้ว...

...ไม่ยากอยู่เผชิญหน้า รู้ตัวดีว่าเขาแก้ปัญหาซับซ้อน
พลิกพลิกแบบนี่ไม่ไหว ไม่คาดไม่คิด และไม่ได้เตรียมตัวไว้ว่าจะได้
พบ (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๘ : ๒๓๔)

จนในที่สุดเมื่อภรรยาในทางกฎหมายของเขาทราบถึงสาเหตุที่แท้จริงของอาการคือ เธอเคยถูกข่มขืนจนตั้งครรภ์มาตั้งแต่เมื่อยังเป็นวัยรุ่น ทำให้กฤตที่เพิ่งรู้ว่าความจริงแม้จะทำใจยอมรับการบงการของภรรยาถึงกับเกือบอาการหนักไม่ไหวไม่ได้ ความรู้สึกของกฤตที่ยอมรับไม่ได้ทำให้ภรรยาของเขาสังเกตเห็น และตัดสินใจแยกทางปล่อยให้กฤตเป็นอิสระอีกครั้งหนึ่ง ดังที่ปิยะพรได้กำหนดให้ภรรยาของกฤตแสดงความคิดเพื่อเป็นเหตุผลในการหย่าร้างกันในนวนิยายดังนี้

...หญิงสาวก็ยังเห็นเต็มตาและเต็มหัวใจว่าในดวงตามดำคู่นี้
เต็มเปี่ยมไปด้วยความหวั่นไหว มันอาจไม่ถึงขั้นสมเพชหรือรังเกียจ
แต่ก็มีมากกว่าความเวทนา เป็นความปรารถนาอันแรงกล้าที่จะพา
ตนเองออกไปให้พ้นจากอาการ'กลืนไม่เข้า คายไม่ออก' อย่างนี้
แน่นอน

"ฟ้ารู้เสียแล้วว่าคุณกฤตไม่รักฟ้ามากเพียงพอที่จะอดทนกับ
บาดแผลและความพิกลพิการของฟ้า เหมือนกับที่ฟ้าเองก็ยังไม่รัก
เขามากพอที่จะยอมแบ่งปันทุกสิ่งทุกอย่าง" (ปิยะพร ศักดิ์เกษม,
๒๕๔๘ : ๕๓๖)

แต่เมื่อเขาได้เรียนรู้ที่จะรักใคร่อย่างจริงใจก็พบว่า ข้อบกพร่องหรือดำเนินใดๆในชีวิตไม่ได้เป็นอุปสรรคในชีวิตได้ คู่รักของกฤตคือจิรณาเป็นผู้หญิงที่เคยประสบภัยจนเกือบถูกข่มขืน หากแต่มีผู้เข้าไปช่วยเหลือได้ทันท่วงที กฤตเรียนรู้ว่าคุณค่าที่แท้จริงของผู้หญิงคือจิตใจที่ดีงาม ไม่ใช่ประสบการณ์ทางเพศและคุณสมบัติภายนอก ไม่ว่าจะเป็นความร่ำรวย ตระกูล และรูปร่างหน้าตา ดังนั้นกฤตจึงยอมรับตัวตนของจิรณาได้อย่างเต็มใจ ดังที่ปรากฏเป็นคำพูดของกฤตที่ยอมรับความเป็นจริงในนวนิยาย

“แต่มีใครล่ะที่ไม่เคยคิดผิดทำผิด ผมรู้แล้ว และคิดจะเริ่มต้นใหม่ในเวลาที่สามารถเริ่มได้อย่างนี้ ผมอยากจะขอให้จิตใจให้อภัยและให้โอกาสกับผมอีกสักครั้ง ผมรักและต้องการเขา ไม่แคร์ด้วยว่าเขาจะเคยถูกนายจิมทำอะไรมา...” (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๘ : ๕๕๘)

กฤตเป็นตัวละครที่ปิยะพรสร้างขึ้นเพื่อเป็นตัวแทนของผู้ชายที่มีความคิดแบบเก่า ซึ่งยึดติดกับเรื่องความบริสุทธิ์ของผู้หญิง และเชื่อมั่นในอำนาจของเพศชายที่สังคมเปิดโอกาสให้เป็นผู้เลือก มีความเหนือกว่าในด้านความรักความสัมพันธ์ ซึ่งแม้ว่าในตอนต้นกฤตจะเชื่อมั่นในอำนาจของเพศชาย ปฏิเสธและรังเกียจผู้หญิงที่ประสบภัยจากการถูกข่มขืน แต่ในที่สุดกฤตก็ได้เรียนรู้ถึงคุณค่าที่แท้จริงของผู้หญิงซึ่งเป็นมนุษย์เท่าเทียมกัน แม้ว่าเคยประสบเหตุการณ์เลวร้ายเพียงใดมาในชีวิตก็ตามก็ควรจะได้รับ การปฏิบัติด้วยเช่นเดียวกับกับคนทั่วไป กฤตจึงเป็นตัวละครหนึ่งที่ปิยะพรใช้ในการนำเสนอความคิดเรื่องคุณค่าของผู้หญิง เพื่อโน้มน้าวให้ผู้อ่านเห็นความสำคัญและปฏิบัติต่อผู้หญิงที่ประสบภัยจากการถูกข่มขืนกระทำชำเราอย่างเท่าเทียมกันกับคนอื่นๆ ในสังคม

๓.๓.๓.๕ พิมพรรณ

“พิมพรรณ” เป็นตัวละครหญิงที่ปิยะพรสร้างขึ้นเป็นตัวแทนของผู้หญิงที่ถูกกดขี่เอารัดเอาเปรียบทั้งทางร่างกายและจิตใจ จนไม่สามารถอดทนและหาทางออกที่ถูกต้องในชีวิตได้ พิมพรรณเป็นตัวแทนของผู้หญิงที่ยึดมั่นค่านิยมในสังคมที่กำหนดให้ผู้หญิงเป็นรอง ทำให้ชีวิตของเธอต้องล่มสลายในที่สุด

ปิยะพรสร้างพิมพรรณให้เป็นผู้หญิงที่มีลักษณะบอบบาง มีนิสัยเรียบร้อยอ่อนโยน เนื่องจากครอบครัวมีฐานะดี มีชื่อเสียง และได้อบรมเลี้ยงดูพิมพรรณมาอย่างทะนุถนอม จนทำให้พิมพรรณกลายเป็นผู้ที่อ่อนแอ และไม่เคยชินกับชีวิตที่มีความยากลำบาก ดังที่ปิยะพรได้นำเสนอลักษณะของพิมพรรณไว้ในนวนิยายความว่า

หล่อนโตมาด้วยความทะนุถนอม ประคับประคองเหลือเกิน โอกาสที่จะได้สัมผัสกับโลก กับธาตุแท้ของผู้คนแทบจะไม่มีเอาเสียเลย ที่น่าเป็นห่วงอย่างที่สุดก็คือ หัวใจบอบบางและบริสุทธิ์ซื่อเนี่ย จะเผชิญและยอมรับความจริงของชีวิตได้ยากเต็มที (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๘ : ๑๐๘)

พิมพรรณเป็นผู้หญิงที่ไม่เป็นตัวของตัวเองและมีลักษณะของผู้ที่พึ่งพาผู้อื่นอยู่เสมอ จะเห็นได้จากการเป็นลูกที่เชื่อฟังคำสั่งของพ่อแม่ทุกอย่างจนไม่สามารถตัดสินใจในชีวิตได้ด้วยตนเอง นอกจากนี้พิมพรรณยังยึดถือ วิชา ผู้เป็นเพื่อนสนิทที่มีความรักใคร่ต่อกันไม่ต่างไปจากพี่น้องไว้อย่างเหนียวแน่นจะเห็นได้จากการยึดวิชาเป็นที่พึ่งทางใจ คอยให้วิชาเป็นผู้ตัดสินใจบางเรื่องในชีวิตให้อยู่เสมอ จนสามารถเปรียบเทียบได้ว่า พิมพรรณเป็นผู้มีลักษณะพึ่งพาผู้อื่นเหมือนไม้เลื้อยที่ต้องการหลักที่เข้มแข็งอยู่เสมอ ดังที่ปรากฏในนวนิยายความว่า

พิมพรรณล้มตัวลงนอนบ้าง แนบแก้มเข้ากับต้นแขนของเพื่อนสาวทำให้สาวยิ้มออกมอย่างเอ็นดู...พิมพรรณมีลักษณะของเด็กน้อยผู้ต้องการที่พักพิงอยู่ตลอดเวลา และดูเหมือนว่าหล่อนจะ 'ยึด' เอารสาไว้เป็นหลักที่พึ่งเสมอมา เคยมีญาติผู้ใหญ่บางท่านบอกรว่ารสา นั้นเหมือนไม้ยืนต้น ขณะที่พิมพรรณเปรียบเสมือนไม้เลื้อยที่เกาะเกี่ยวกอดพันลำต้นของไม้ใหญ่อยู่ตลอดเวลา เพราะไม่สามารถยืนอยู่ตามลำพังได้ (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๙ : ๓๔)

พิมพรรณมองโลกในแง่ดีอยู่เสมอ จนในบางครั้งกลายเป็นความไม่เท่าทันเล่ห์เหลี่ยมของผู้ประสงค์ร้าย ทำให้ถูกวาริชซึ่งเป็นชายหนุ่มที่เจ้าชู้และหวังประโยชน์จากความรักของผู้หญิงเข้ามาตีสนิท พิมพรรณหลงรักและให้ความไว้วางใจในตัววาริชเป็นอย่างมาก แม้กระทั่งผู้หวังดีเตือนให้ระมัดระวังวาริช พิมพรรณก็ไม่ใส่ใจ และไม่เคยนึกว่าผู้ที่เข้ามาคบหาด้วยพึ่งพอใจเธอในด้านรูปสมบัติ หรือทรัพย์สินสมบัติมากกว่ากัน ดังที่ ชีวิน ผู้เป็นเพื่อนอีกคนหนึ่งของเธอได้ตั้งข้อสังเกตไว้ว่า

...น่าเสียดาย ที่หล่อนเกิดมาบนกองเงินกองทอง...ทำให้ประเมินได้ยากเต็มทนว่า เสน่ห์ที่ดึงดูดชายคนหนึ่งเข้าไปใกล้ชิดกับหล่อนนั้น เป็นเสน่ห์แห่งความอ่อนหวานบอบบางของหล่อน หรือเป็นเสน่ห์ของเงินทองและหลักทรัพย์อันมากมายที่มีอยู่เป็นแน่... (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๙ : ๑๐๘)

เมื่อเธอทราบว่าวาริชมีจุดประสงค์ในการคบหากับเธอเพื่อหวังทรัพย์สินสมบัติ และวาริชมีพฤติกรรมเจ้าชู้มีสัมพันธ์กับผู้หญิงหลายคน ไม่เว้นแม้แต่เด็กนักเรียนหญิง พิมพรรณตั้งใจที่จะตัดความสัมพันธ์ แต่กลับถูกวาริชใช้กำลังบังคับข่มขืน รวบรวมให้แต่งงาน

ด้วย เนื่องจากวาริชเห็นว่าพิมพรรณเป็นผู้ที่หัวอ่อนและยึดมั่นอยู่ในค่านิยมแบบเก่า ดังที่ปิยะพรนำเสนอไว้ในนวนิยายความว่า

“พิมจะกลับละ”

หล่อนพูดขึ้นพร้อมลุกขึ้นยืนวูบนั้นรู้สึกว่่าพื้นบ้านโคลงเคลงจนยืนไม่ติด ท่อนแขนล่ำสันนั้นรวบร่างหล่อนไว้แน่น พิมพรรณร้อนผ่าวไปทั้งกาย หล่อนพยายามดิ้นรนสะเปะสะปะด้วยเรี่ยวแรงที่เหลือน้อยเต็มที รู้สึกริมฝีปากแห้งผาก ร้อนและโหยอย่างประหลาด เสียงที่พยายามเปล่งออกมาดูเหมือนจะดังได้เพียงแค่เสียงอึกอ๊กในลำคอเท่านั้น... (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๙ : ๑๕๙)

พิมพรรณเป็นผู้หญิงที่ยึดมั่นในค่านิยมเรื่องพรหมจรรย์ จะเห็นได้จากบทบาทของพิมพรรณที่เมื่อความสัมพันธ์กับวาริชแล้ว ก็เชื่อว่ากรรมสิทธิ์ในชีวิตของเธอเป็นของวาริชผู้เป็นชายคนแรกที่มีสัมพันธ์อย่างลึกซึ้งด้วย ดังที่ปรากฏเป็นบทบาทของพิมพรรณความว่า

...เป็นเวลานานเท่าไรไม่ทราบกว่าหล่อนจะกลับคืนมาเป็นตัวของตัวเองอีกครั้ง หัวใจอันอ่อนไหวบอบบางของหล่อนกระซิบบอกตัวเองว่า...หมากกระดานนี้หล่อนเดินเข้าตาจนเสียแล้ว...ชีวิตของหล่อน...ไม่ใช่กรรมสิทธิ์ของตัวเองอีกต่อไป! (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๙ : ๑๖๐)

ปิยะพรสร้างให้พิมพรรณเป็นผู้ที่ยึดมั่นอยู่ในค่านิยมแบบเก่าที่กำหนดให้ผู้หญิงต้องเชื่อฟังสามี ดูแลงานบ้าน เป็นฝ่ายยินยอม ประนีประนอมและคอยรองรับอารมณ์ของสามีอยู่ตลอดเวลา เมื่อพิมพรรณยอมแต่งงานกับวาริชโดยที่พ่อแม่ของเธอไม่ได้มอบทรัพย์สินเงินทองให้ดังที่วาริชมุ่งหวังแต่ต้น วาริชก็ทำร้ายทั้งร่างกายและจิตใจของเธออย่างรุนแรง แต่พิมพรรณก็พยายามอดทนทำหน้าที่ภรรยาให้ดีที่สุด ดังที่ปิยะพรนำเสนอบทบาทพิมพรรณที่ต้องเผชิญกับความยากลำบากผ่านความคิดของเพื่อนคือ รสา และคำพูดของพิมพรรณเองไว้ในนวนิยายความว่า

...งานหนักและความกดดันทางใจจะทำให้พิมพรรณผู้อ่อนหวานบอบบางทนทานอยู่ได้นานสักแค่ไหน หล่อนกลัวเหลือเกินว่าเพื่อนสาวจะบอบช้ำยับเยินทั้งทางกายและใจ หากเจ้าตัวดูเหมือนจะยอมรับสภาพโดยไม่ได้แย่งคืน

'จะชั่วๆ ดีๆ อย่างไร เขาก็เป็นสามีของเรา...รส ล้นกับพินก็
ต้องมีกระทบกันบ้างเป็นธรรมดา' (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๙ :
๒๑๙)

วาริชกคดีและเอารัดเอาเปรียบพิมพรรณทั้งทางกายและใจหลากหลายวิธีการ
ทั้งการทุบตีทำร้ายร่างกาย และการให้พิมพรรณทำงานหนักซึ่งพิมพรรณไม่เคยทำมาก่อนใน
ชีวิต แต่การทำร้ายพิมพรรณที่รุนแรงที่สุด ที่ทำให้เธอไม่สามารถถอดทนได้อีกต่อไปคือการมี
พฤติกรรมนอกใจ จะเห็นได้จากการที่วาริชนำผู้หญิงซึ่งเป็นภรรยาอีกคนหนึ่งเข้ามาอยู่ร่วมกัน
ในบ้าน พิมพรรณผู้อ่อนแอและไม่เคยเรียกร้องความเป็นธรรมให้กับตนเองมาก่อนในชีวิต จึง
ตัดสินใจฆ่าตัวตายเพื่อหนีปัญหาที่เกิดขึ้น ดังที่ปรากฏเป็นบทสนทนาของรสากับเพื่อน
ของพิมพรรณที่รู้เห็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นความว่า

"พิมเขาจงใจที่จะ...ทำลายตัวเองจริงหรือ" หล่อนถามเสียง
เครือ...

... 'โธ่เอ๊ย...พิม!' รสร่ำร้องอยู่ในใจ 'เพราะอย่างนี้เอง พิม
จึงทนที่จะมีชีวิตอยู่ดูความเลวร้ายของผู้ชายคนนี้ต่อไปไม่ได้'

รู้สึกราวกับว่าเมื่อไม่นานมานี้เองที่พิมพรรณบอกกับหล่อนว่า
'ถึงอย่างไรเขาก็ยังดีที่ไม่นอกใจเรา ถ้าเป็นอย่างนั้นเราคงทน
ไม่ได้'

และพิมพรรณก็ทนไม่ได้จริงๆ (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๙ :
๓๒๑)

เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตของพิมพรรณทำให้ปิยะพรสรุปว่า พิมพรรณเป็น
ผู้หญิงอีกคนหนึ่งที่เป็นเหยื่อของผู้ชายที่กำหนดชะตาชีวิตของผู้หญิง โดยใช้คำว่ารักเป็นข้ออ้าง
ทำให้ผู้หญิงต้องยอมรับความยากลำบาก และการถูกผู้ชายกดขี่ด้วยวิธีการต่างๆ ทั้งทางร่างกาย
และจิตใจอย่างไร้ข้อแม้ และในขณะเดียวกันพิมพรรณก็เป็นผู้หญิงที่ไม่เข้มแข็งพอที่จะเรียกร้อง
ความเป็นธรรมให้กับตนเอง จึงต้องแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นด้วยการหลีกเลี่ยงปัญหาซึ่งเป็นสิ่งที่
ปิยะพรไม่เห็นด้วย ดังที่ปิยะพรได้กล่าวถึงบทบาทของพิมพรรณไว้ในนวนิยายผ่านความคิด
ของรสไว้ว่า

พิมพรรณกลายเป็นตัวแทนของผู้หญิงส่วนใหญ่ที่หลับตา
ยอมรับชะตากรรมที่เพศชายเป็นฝ่ายกำหนด โดยเอาคำว่า 'รัก'
ขึ้นมาบังหน้า... (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๙ : ๒๒๐ - ๒๒๑)

จะเห็นได้ว่าปิยะพรนำเสนอบทบาทของพิมพ์พรรณ ซึ่งเป็นตัวละครหญิงที่เป็นผู้ยินยอมให้ผู้ชายกดขี่เอารัดเอาเปรียบ เนื่องจากยึดติดอยู่กับค่านิยมแบบเก่าหลายประการ ทั้งค่านิยมเรื่องพรหมจรรย์ และค่านิยมเรื่องการทำหลังเป็นภรรยาที่ดี ซึ่งทำให้ผู้หญิงมีสภาพเป็นรอง พิมพ์พรรณจึงเป็นตัวแทนของผู้หญิงหลายคนในสังคมที่ยังคงอยู่ภายใต้ความคิดของผู้ชายที่กำหนดให้ผู้หญิงกระทำตามความต้องการของตน พิมพ์พรรณจึงเป็นตัวละครที่ปิยะพรใช้ในการวิพากษ์วิจารณ์กรณีที่ผู้หญิงถูกเอารัดเอาเปรียบ และนำเสนอโมทัศน์เกี่ยวกับผู้หญิงได้อย่างชัดเจนอีกตัวละครหนึ่ง

๓.๓.๓.๖ เจนจारी

“เจนจारी” เป็นตัวละครหญิงที่ปิยะพรสร้างขึ้นเพื่อเป็นตัวแทนของผู้หญิงที่ไม่ดีและไม่ได้รับยอมรับจากสังคม เนื่องจากเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมที่ทำให้ผู้อื่นได้รับความเดือดร้อนหลายประการ เช่น การลักลอบนำทรัพย์สินมีค่าของครอบครัวไปขาย หรือแม้กระทั่งการแย่งสามีของผู้อื่นซึ่งเป็นความผิดทางศีลธรรมที่รุนแรงประการหนึ่ง เป็นต้น

เจนจारी เป็นตัวละครที่ปิยะพรตั้งชื่อให้มีความสอดคล้องกับลักษณะของตัวละคร กล่าวคือ คำว่า “เจนจारी” แปลตามศัพท์ว่า ผู้ชำนาญในการปฏิบัติ ซึ่งเจนจारीเป็นผู้หญิงที่มีลักษณะเป็นผู้ใหญ่ รวากับเป็นผู้ที่ผ่านประสบการณ์ชีวิตมาหลากหลายรูปแบบจนมีความเจนจัดในการใช้ชีวิต

ปิยะพรสร้างให้เจนจारीมีลักษณะที่สำคัญคือ เป็นผู้ที่มีความทะเยอทะยานเป็นอย่างมาก แม้ว่าปิยะพรจะไม่ได้นำเสนอรายละเอียดเรื่องครอบครัวของเจนจारीอย่างชัดเจน แต่จากลักษณะนิสัยที่ทะเยอทะยาน และความพยายามที่จะเปลี่ยนแปลงชีวิตของตนให้มีความเพียบพร้อมมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าเจนจารีน่าจะมีพื้นฐานครอบครัวที่ไม่ดีเท่าที่ควรหรือขาดปัจจัยบางประการจนทำให้ต้องไขว่คว้าให้ชีวิตของตนสมบูรณ์ ดังที่ปิยะพรนำเสนอความคิดของเจนจारीไว้ในนวนิยายความว่า

เจนจारीไม่เคยคิดว่าชีวิตของใครจะเพียบพร้อม แม้เธอจะพยายามไขว่คว้าหาความเพียบพร้อมมาเป็นของตัวเองให้ได้มากที่สุดตลอดมา (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๓ : ๒๖๘)

เจนจारीมีพื้นฐานครอบครัวและสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมอยู่ในระดับปานกลาง ทำให้เธอมีความมุ่งมั่นในทางการศึกษา จนได้รับทุนไปศึกษาต่อยังต่างประเทศ ดังที่ปรากฏเป็นความสามารถของเจนจारीในด้านการศึกษาคความว่า

ตัวเธอเองเดินทางไปอเมริกาในฐานะนักเรียนทุนเมื่อจบชั้นมัธยมปลาย ร่ำเรียนจนได้ปริญญาโท แต่งงาน และทำงานอยู่ที่โน่น ไม่ได้เหยียบย่างกลับบ้านเกิดเมืองนอนถึงสิบกว่าปี (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๓ : ๒๖๙)

เจนจาร์ได้พบกับศิขรินที่มหาวิทยาลัยในอเมริกา เจนจาร์ก็ตกหลุมรัก ประกอบกับศิขรินเป็นผู้ที่มีความเพียบพร้อมทั้งด้านการศึกษา ฐานะร่ำรวยและมีตระกูลที่เก่าแก่มีชื่อเสียง ทำให้เจนจาร์ยอมมีความสัมพันธ์อย่างลึกซึ้งเพราะมุ่งหวังที่จะได้แต่งงานกันเพื่อเลื่อนสถานะของตน แต่ครอบครัวศิขรินปฏิเสธเนื่องจากเจนจาร์มีพื้นฐานครอบครัวที่ไม่เหมาะสม ด้วยเหตุผลดังกล่าวทำให้เจนจาร์ยิ่งเกลียดความยากจน และต้องการไขว่คว้าให้ตนเองมีฐานะที่ดีขึ้น นอกจากนี้เจนจาร์ยังโกรธแค้นศิขรินและครอบครัวที่ดูถูกเธอ จนทำให้เจนจาร์ตัดความสัมพันธ์กับศิขริน ดังที่ปรากฏเป็นบทบาทของเจนจาร์ในนวนิยายความว่า

การจากกันครั้งนั้น ที่แท้ก็คือการยื่นคำขาดตัดรอนอย่าง
กราดเกรี้ยว...ซิงซังทั้งโลกและผู้คน

'เจนจะไม่ยอมให้ครอบครัวของรินดูถูกเจน เป็นเพราะเจนไม่
รวยพอ ไม่อยู่ในตระกูลเก่าสืบสาแทรกไปได้ถึงสมัยอยุธยา ก็
กลายเป็นว่าเจนไม่ดีพอสำหรับรินเสียแล้วหรือ'

...รุนแรง และทะเลาะด้วยพลังของหญิงสาววัยต้น...

'ถ้ารินยอมให้ครอบครัวของรินดูถูกเจนด้วยการกลับไปก่อน
ไม่อยู่รอเจนอย่างที่ตกลงกันไว้ เราจะไม่ได้เห็นกันอีกในชาตินี้...เจน
จะไม่มีวันให้อภัย!' (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๓ : ๙)

เมื่อพลาดหวังจากการแต่งงานกับศิขริน เจนจาร์ก็ประชดประชันด้วยการแต่งงานกับชายหนุ่มชาวอเมริกันผู้หลงรักเธอ และมีลูกชายด้วยกันคนหนึ่ง แต่เจนจาร์ก็ไม่สามารถอดทนกับการใช้ชีวิตธรรมดาได้ เนื่องจากเธอต้องการไขว่คว้าค้นหาสิ่งที่ดีกว่าอยู่เสมอ จนในที่สุดเธอก็ต้องหย่าขาดและเดินทางกลับมาใช้ชีวิตในประเทศไทย

เจนจาร์กลับมาเป็นอาจารย์ในมหาวิทยาลัยทางภาคเหนือ และได้พบกับอรพิม ซึ่งเป็นผู้หญิงที่มีความเพียบพร้อมตามที่เจนจาร์เคยคาดหวังไว้ เจนจาร์จึงมีความอิจฉาริษยาอรพิมเป็นอย่างมาก จนกระทั่งคนรอบข้างของอรพิมก็สามารถสัมผัสถึงความรู้สึกไม่ดีของเจนจาร์ต่ออรพิมได้ ดังที่ปรากฏเป็นบทบาทของซูซี่ แครก ที่อธิบายลักษณะนิสัยในการเป็นคนไม่รู้จักพอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่ของเจนจาร์ และเตือนให้อรพิมระมัดระวังตัว ความว่า

‘โอ้ย! อะไรจะขนาดนั้น เธอคิดมากไปเองหรือเปล่า’

‘ไม่มากละ’ ชูชีสะบัดเสียง

‘เขาเกลียดคนรวยเพราะเขาเกิดมาจนแต่เขาก็อยากรวย เขาเกลียดผู้ดีแต่เขาก็พยายามจะป็นปาย เขาไม่เคยมีความสุข เขาไม่พอใจโลกไม่พอใจสังคม เพราะที่แท้แล้วเขาก็ไม่เคยพอใจในตัวเอง... เขาเกลียดคนที่มีความสุขที่เขาไม่เคยมีได้...เขาเกลียดเธอรู้เอาไว้ด้วยนะพิม’ (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๓ : ๓๔๔)

เมื่อเจนจาร์พบว่าสามีของอรพิมคือศิรินซึ่งเป็นคนรักเก่า ก็ยิ่งทำให้เจนจาร์เกลียดชังและอิจฉาอรพิมมากยิ่งขึ้น เจนจาร์รู้ว่าศิรินยังคงมีใจให้เธออยู่ อีกทั้งยังต้องการสร้างตำหนิไม่ให้อรพิมมีชีวิตที่สมบูรณ์แบบ จึงแย่งศิรินกลับคืนโดยการลักลอบเป็นชู้ โดยไม่ละอายต่อบาปและไม่คำนึงถึงความถูกต้องทางศีลธรรม โดยที่เจนจาร์ใช้เหตุผลเรื่องความสัมพันธ์ที่เคยมีมาก่อนเพื่ออ้างความชอบธรรมของพฤติกรรมของเธอ ดังที่ปรากฏเป็นบทสนทนาของเจนจาร์ที่กล่าวกับชูชี เครกผู้รับรู้ถึงความสัมพันธ์ของเจนจาร์กับศิริน ความว่า

“เธอคิดว่าเราจะสบตากันแค่ไม่กี่วันแล้วสมคบกันทำเรื่องแบบนี้ได้หรือ ทำไมเธอไม่ลองคิดลองใช้จินตนาการดูบ้างว่า ฉันอาจจะเคยเป็นเจ้าของเขามาก่อนแล้วถูกยื้อแย่งไป...เหตุการณ์ครั้งนี้ก็เป็นเพียงแค่กลับมาทวงสิทธิ์เก่าๆของฉันเท่านั้นเอง”...

...“ถ้าเธอรักและต้องการกันจริงๆ ถ้าความรักความหลังของเธอมันสำคัญและยากจะลืมเลือนเช่นนั้นจริงๆ เธอก็ควรจะบอกตรงๆพิมไม่ใช่คนเห็นแก่ตัว ฉันว่ามันน่าจะดีกว่าการทรยศหักหลังหมิ่นหยามศักดิ์ศรีของเธออยู่แบบนี้”

เจนจาร์ยิ้มไม่ตอบคำ...ก็นี่แหละที่เธอต้องการ... (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๓ : ๓๓๖ – ๓๓๗)

เจนจาร์ไม่ได้รับชัยชนะ และมีความสุขการกระทำของตนอย่างแท้จริง แม้ว่าการแย่งชิงศิรินกลับคืนจะประสบผลสำเร็จ และทำให้ชีวิตของอรพิมมีจุดต่างพร้อยได้ก็ตาม เนื่องจากเจนจาร์ต้องการการยอมรับจากสังคมแบบเดียวกันกับที่อรพิมเคยได้รับ แต่กลับถูกสังคมลงโทษด้วยการไม่มีผู้คบหาด้วย และมีแต่ผู้รังเกียจเป็นเวลายาวนาน แม้กระทั่งศิรินยังไม่สามารถลืมเลือนอรพิมได้ ทำให้เจนจาร์รู้สึกเป็นทุกข์อย่างมาก ดังที่ปรากฏเป็นความคิดของเจนจาร์ในนวนิยายความว่า

...มันมิได้เป็นชัยชนะที่หวานหอมอะไรเลย...ไม่ใช่บัลลังก์ปุยมะเมฆ เมื่อแรกนั้นก็มิแต่หนามแหลมและความขื่นขม เมื่อทุกคนในสังคมจ้องมองเธอด้วยสายตาหยามเหยียดชิงชัง...ผู้หญิงคนนั้นยึดครองใจทุกคน...แม้กระทั่งส่วนที่ลึกที่สุดในใจของศิขริน! (ปิยะพร ศักดิ์เกษม, ๒๕๔๓ : ๖)

ส่วนข้อดีของเจนจาร์ก็เป็นผู้หญิงที่มีความสามารถมาก และเป็นผู้ที่รักลูก เมื่อหย่าขาดกับสามีเจนจาร์ก็พาลูกชายกลับมาเลี้ยงดูโดยลำพัง และใช้ความรู้ความสามารถของตนพึ่งพาตนเองได้เป็นอย่างดี ดังที่ปิยะพรนำเสนอบทบาทของเจนจาร์ในการเป็นแม่ที่เลี้ยงดูได้โดยลำพัง ความว่า

“อะ...ฉันได้สิทธิ์ปกครองลูกชาย ฉันกับสามีเพิ่งแยกทางกันเมื่อต้นปีเอง”

คราวนี้หลายคนสับสนอย่างแปลกใจ ด้วยไม่มีใครคาดคิดว่าหญิงสาวผู้งดงามสมบูรณ์พร้อมคนนี้จะมียาผลของชีวิตประทับอยู่...นี่ก็อาจจะเป็นอีกเหตุผลหนึ่งที่ทำให้เธอมุ่งมั่นคงและแสดงออกถึงความสามารถในการพึ่งตนเองอย่างเปิดเผยเช่นนี้ (ปิยะพร ศักดิ์เกษม , ๒๕๔๓ : ๒๕๐ - ๒๕๑)

จากการนำเสนอตัวละคร เจนจาร์ของปิยะพรข้างต้น จะเห็นได้ว่าเจนจาร์เป็นผู้หญิงที่มีลักษณะนิสัยที่ไม่พึ่งประสงค์ ไม่ได้รับการยอมรับในสังคม เนื่องจากเป็นผู้ที่อัจฉริยะหาผู้อื่น ต้องการสร้างความเดือดร้อนให้กับผู้อื่นอย่างจงใจ อีกทั้งยังทะเยอทะยานอยากจะทำบรรลุเป้าหมายของตนในเรื่องชื่อเสียงเงินทองจนไม่คำนึงถึงวิธีการ และไม่ใส่ใจต่อศีลธรรม ไม่มี ความละอายและเกรงกลัวต่อบาป แม้ว่าเจนจาร์เองจะมีข้อดีบางประการ เช่น การเป็นผู้มีความสามารถ และรับผิดชอบหน้าที่ของแม่ได้เป็นอย่างดี แต่โดยภาพรวมแล้วเจนจาร์ยังคงเป็นผู้หญิงที่สังคมไม่ให้การยอมรับ ซึ่งตัวละครนี้สามารถนำเสนอทรรศนะเรื่องผู้หญิงที่ไม่ดีของปิยะพรได้อย่างชัดเจน

จะเห็นได้ว่าปิยะพรสร้างตัวละครแต่ละตัวจากการกำหนดปัจจัยพื้นฐานของตัวละคร และการสร้างบุคลิกลักษณะและลักษณะนิสัยซึ่งทำให้ตัวละครแต่ละตัวมีความรู้สึกนึกคิด ทักษะคติและบทบาทต่าง ๆ อย่างสมจริง บทบาทที่ปิยะพรสร้างตัวละครเหล่านี้ล้วนแล้วแต่มีความเชื่อมโยงกับมโนทัศน์ที่ปิยะพรต้องการนำเสนอ ดังที่ผู้วิจัยจะได้วิเคราะห์ในบทต่อไป